הארץ

VOL. 54 / 16,128 / AUGUST 4,1972 אג' שנה נ"ד/יום ו', כ"א באב תשל"ב, 4 באוגוסט

ברגע האחרון

נועדו שרי־החוץ של הפדרציה

קהיר, 3 (יופי"צ). שרי־החוץ של מצרים, סוריה ולוב, נפגשו הערב במשך 3 שעות, כדי לתאם את ה־אסטרטגיה של הפדרציה לקראת ועידת המדינות הבלתי־מזדהות ש־תתכנס בג'ורג'טאון בין ה־8 ל־11 בח.ז.

פריס תוסיף לספק את המיראז'ים ללוב

אומרים מקורות מוסמכים בצרפת

מאת א. מאייפי
סופר „הארץ" בצרפת

פאריס, 3 (מיוחד ל„הארץ") צר־פת תוסיף לספק מטוסי מיראז' ללוב עד שתכנית האיחוד הלובי־מצרי תקבל צורה יותר ממשית, — מסרו היום מקורות מוסמכים צרפתיים ל־עתונאים.

המקורות רמזו, כי האספקה תי־משך בקצב הנוכחי עד שהתכנית לאיחוד תתגשם.

(עי"ר ועספ"א) המקורות הצרפ־תיים אמרו, כי אספקת 110 המטו־סים ללוב נערכת בקצב של 16 מטו־סים בשנה וכי 40 מטוסי מיראז'

(הסוף בעמוד 2, טור 1)

הפרעות גם לשידורי קול־ישראל בעברית

מאת אליהו זהבי
סופר „הארץ" בסקנדינביה

קופנהאגן, 3 (מיוחד ל„הארץ"). ההפרעות לשידורי קול ישראל ב־עברית נמשכות ברציפות מאז 22 ביולי ואינן מאפשרות קליטת ה־שידור בעברית בצפון־אירופה. הפ־רעות דומות החלו כבר במאי, ל־שידור ברוסית ויידיש.

ריביקוף דחה שנית הצעה להיות מועמד לסגן הנשיא

* „אם יצטרך לבוא במקום מקגאוורן, יהיה מעמדו כנשיא יהודי קשה ביותר במקרה של עימות רוסי—אמריקאי בשאלת המזה"ת" *

סנאטור ריביקוף

מאת רפאל רוטשטיין,
סופר „הארץ" בניו־יורק

ניו־יורק, 3 (מיוחד ל„הארץ"). הסינאטור היהודי אברהם ריביקוף דחה השבוע פעם נוספת את הצעת מקגאוורן להיות מועמד לסגן הנשיא הדמוקרטי בבחירות לבית הלבן בנובמבר. הסיבה לדחייה: ראשית, ריביקוף חושש שאם מקגאוורן ייבחר לנשיאות, יעורר משבר כלכלי במעמד־הביניים ריאקציה אנטישמית בארה"ב. שנית, אם ייבחר מקגאוורן ואם ריביקוף יצטרך להיות נשיא במקרה מותו של מקגאוורן, יהיה מעמדו של ריביקוף כנשיא יהודי קשה ביותר אם ייווצר עימות רוסי־אמריקאי בשאלת המזה"ת.

הסינאטור ריביקוף, שהוא ידידו והיועץ המקורב של מקגאוורן, נחשב בשעתו בעיני המועמד הריפובליקאי לנשיאות כאישיות מתאימה לסגן נשיא דמוקרטי, לפני הפנייה לאיגלטון.

ואשינגטון, 3, (עי"ר). הסנטור יוברט האמפרי הכריז היום שלא יהיה סגן נשיא בריצתו של מקגאוורן, לנשיאות ארה"ב.

משקיפים בלונדון אומרים:

החוזה המצרי־רוסי יבוטל בהדרגה—בעקבות האיחוד

„ההסכם המצרי—לובי השמיט הקרקע מן החוזה"

לונדון, 3, (יופי"צ). ההסכם על איחוד מצרים ולוב מטיל ספק בהמשך קיומו של חוזה הידידות הסובייטי מצרי, שנחתם לפני 15 חודשים — דעה זו הביעו חוגים דיפלומטיים בלונדון.

לדעתם, מאורעות הימים האחרו־נים השמיטו את הבסיס מן החוזה, שהבטיח לבריה"מ פיקוח ניכר על מצרים. שליט לוב, הקולונל קדא־פי, הוא אנטי־סובייטי ואנטי־קו־מוניסט חריף. איחוד ארצו עם מצ־רים מחייבת את קאהיר לרופף את ההתחייבויות המצריות כלפי מוס־קבה, כנראה במידה ניכרת. הת־רופפות כזו תעשה את החוזה למע־שה לחסר משמעות.

עוד ציינו חוגים דיפלומטיים אלה, כי סאדאת התלונן לא־מכבר שהוד־היכה על החוזה ניכפתה עליו ע"י נשיא בריה"מ ניקולאי פודגורני ו־ייתכן, איפוא, שהוא ישמח להיפטר מחוזה זה. גם נשיא סוריה, הגנרל אסאד, סירב לפני זמן קצר לחתום חוזה דומה.

החוגים הדיפלומטיים מצפים, כי החוזה הסובייטי־מצרי יבוטל בהד־רגה בלי להודיע על כך במפורש. דיפלומטים מערביים מביעים ספק, אם האיחוד המצרי־לובי יאפשר ל־סובייטים להמשיך ולהחזיק באיחוד שאיבדה ע"י גירוש היועצים הסוב־ייטיים. משקיפים מערביים טענו ה־יום, כי בעוד לשילוח היועצים ע־שוי היה לקדם את מעמדו של סא־דאת, האיחוד עם לוב עלול להת־גלות כברכה מפוקפקת למדי.

סאדאת חזר למצרים

ההסכם הושג תודות למנהיגי לוב"

טולי, 3 (ע"ר, יו.פי ועי"צ). — מצרים, אנואר סאדאת, יצא בבקוס כבגאזי חזרה למצרים, ביקור של 4 ימים בלוב, שב־ו הושג הסכם לכינון איחוד שתי המדינות.

את אמר בנמל התעופה שה־על האיחוד הושג הודות למנ־המהפכה הלובית.

הסכם שנחתם בבנגאזי קובע ש־ד המצרי־לובי ייכנס לתוקפו מבר בשנה הבאה ובשתי ה־ת ייערכו משאלי־עם לפני ה־1 מבר 1973.

איחוד זכה לתגובות נלהבות ב־ת הלובית, שכתבה, כי זה ב היסטורי וכי „האומה הערבית לתחייה". הפתתות הערבית , בדרך כלל את החלטת האי־בקורת־רות, אך כמה עתונים ים הזהירו מפני חזרה על הת־ת האיחוד בין מצרים לסוריה .

ני מצרים קיבלו בהתלהבות איחוד ולעומת זה היתה התגר־תתוני ירדן מעורבת. שר־החוץ בנק שלח איחולים לשליטי ולוב וכך עשו גם ראשי פתח.

מצב חירום בבריטניה

בעקבות השביתה בנמלים

לונדון, 3 (ע"ר, ע"צ, יופי"צ). ממשלת בריטניה הכריזה היום, ה־חל בחצות על מצב חירום נוכח המשבר הגובר בגלל שביתת הסוור־רים המחסור המחמיר בדברי מזון.

נציגי הממשלה נפגשו היום עם המלכה אליזבת על סיפון ספינתה הפרטית „בריטניה" השטה בקרבת חופי סקוטלנד, כדי לקבל את הס־כמתה להכרזת מצב־החירום.

הכרזת מצב־החירום תסמיך את הממשלה לקיים את השירותים הח־חיוניים, שנותקו ע"י השביתה וכן לפרוק מאניות צרכי מזון חיו־ניים.

פקידי הממשלה אמרו, כי אין להניח שהממשלה תפעיל בשלב זה את כל סמכויותיה וכי תשתמש ב־חיילים לשם פריקת סחורות.

שביתת הסוורים נכנסה ליומה ה־7. הממשלה החליטה על צעדה ה־אחרון נוכח ידיעות מוקלאים ברי־טיים בדבר מחסור הכור במזון ל־בעלי חיים. הממשלה זקוקה להכ־רזת מצב הכן להסכמת הפרלמנט, היוצא לפגרה בשבוע הבא.

נמחקו הצעות שיכלו לפגוע בתרומות לישראל

ואשינגטון, 3 (עספ"א). כמה ה־צעות־תיקון לחוק המיסים הפדרלי של ארה"ב, העלולות לפגוע בצורה דרסטית בתרומות של אמריקאים ל־מטרות צדקה בארצות־חוץ, לרבות ישראל — נמחקו מתוך הצעות־חוק שהוכנו להגשה לביה"נ ולסנאט.

בעלי ההצעות הם הסנאטור גיי־לורד נלסון, דמוקראט מוויסקונסין, והציר ג'ייגס קורמן, דמוקראט מ־קליפורניה.

בריסל פועלת להשגת חילופי שבויים כללי

בלגיה מעוניינת שהדבר יושג החודש, בו משמש נציגה כנשיא־התורן של מועה"ב

מאת א. מאייפי,
סופר „הארץ" בצרפת

פריס, 3 (מיוחד ל„הארץ"). — מחודש נעשה עתה כדי לה־חילופי שבויים כוללים בין אל ומדינות־ערב — מסר ה־מקור דיפלומטי מערבי מוס־

הואיל ונציג בלגיה הוא הנשיא־התורן של מועצת־הביטחון לאוגוסט, בריסל שואפת לעשות משהו בכיוון זה. בלגיה הצביעה יחד עם צרפת, מטעמי סולידריות אירופית, כאשר מועה"ב קיבלה שתי החלטות המג־נות את ישראל ותובעות מישראל ל־שחרר את השבויים ללא־תנאי. אולם, בלגיה גילתה כאחר מכן שהיא נס־חפה ע"י צרפת למדיניות שהיא בי־סודה פרו־ערבית, ולפיכך היא מעונ־יינת לחזור לנקיטת עמדה מאוזנת יותר, ע"י תרומה להשגת חילופי כל השבויים הנמצאים בידי ישראל ומ־דינות־ערב. לפיכך הרבה תלוי ב־כוונתה של בלגיה לשכנע את צרפת לנצל את יוקרתה בבירות הערביות כדי להשיג חילופי שבויים כלליים.

„אל חיאת":

עיסקת נשק [...]רית — סובייטית

[...]בסך 700 מיליון דולר

[...]רות, 3 (ע"מ). נשיא סוריה, [...] אסאד, חתם בעת ביקורו [...]ון במוסקבה על עיסקת־נשק [...] עם הסובייטים, בסך 700 מיל־[...]ולר — מוסר כאן „אל־חיאת". [...]תון מציין, כי אסאד הופתע מ־[...]ה סאדאת לסלק את המומחים [...]יים הסובייטיים ממצרים וכי [...]לא ידע דבר על צעדו זה של [...]ת לפני הגיעו למוסקבה.

פקידים בכירים בקהיר לעתונאי שוויצי:

גב' מאיר כנה בגישתה למו"מ עם קהיר אך הצעתה אין בה כדי להצדיק מו"מ ישיר

„לא נתחיל במו"מ ישיר לפני שתובהר תחילה עמדת ישראל בשאלות חיוניות"

מאת ארתור כהן,
סופר „הארץ" בשוויץ

באזל, 3 (מיוחד ל„הארץ"). „אין ספק שראש ממשלת ישראל כנה בגישתה למו"מ עם מצרים, אך הצעתה לנו אין בה כדי להצ־דיק סיחות ישירות", — אמרו פקידים בכירים במשרד־החוץ ב־קהיר, בפגישה עם העתונאי ה־שוויצי אלברט שווייצר.

הפקידים המצריים תיארו את נאום הגב' מאיר בכנסת כצעד פסי־כולוגי מהיר התוסיפו: „אנו חו־ששים מכישלון מדיני אם נשב ל־שולחן הדיונים עם ישראל ללא וי־תורים מוגדרים היטב מצד ישראל. הנציגים הישראליים עשויים להפ־סיק את הדיונים כאשר לא נסכים להצעותיהם על שטחים ועל הפלי־טים. אם שיחות ישירות אלו לא יצליחו, תגנה אותנו דעת־הקהל ה־עולמית כאויבי השלום.

„לכן לא נתחיל במו"מ ישיר אלא אם תובהר תחילה עמדת ישראל ב־שאלות חיוניות. בנסיבות הקיימות, מנסה מצרים לרכוש יותר הבנה ל־עניינה באירופה המערבית, כדי ש־תלחץ על ישראל ונצליח לבודדה מבחינה דיפלומטית".

אמצעי ביטחון בנמלי־התעופה בלונדון ובאמסטרדם

לונדון, 3 (יופי"צ). קריאות אזה־רה טלפוניות שהופנו לנמלי־התעופה בלונדון ובאמסטרדם בדבר הטמנת חומר־נפץ במטוסי חברות אירופאיות ואמריקאיות, הניעו את השלטונות בשני נמלי־התעופה לנקוט בצעדי ביטחון חמורים ביותר.

בכל המטוסים שיצאו לטיסות טרנס אטלנטיות או אירופיות נערכו חי־פושים במשך כשעתיים לפני שניתן להם היתר להמריא.

נשיא מצרים, אנואר סאדאת, לוחץ את ידיו של שליט לוב, קולונל מועמר קדאפי, בטקס שנערך בה נחתם על איחוד בתחילת שני הארצות. (צילום האדיו של אי. פי.).

סיום המשחק ה־10 בשחמט נדחה להיום

בובי פישר / בוריס ספאסקי

רקיאוויק 3 (יו.פי.) אלוף ה־עולם בשחמט, בוריס ספאסקי ו־בובי פישר, החליטו הערב לדחות את סיום המשחק העשירי לאחר 40 מסעים. המשחק יתחדש ביום ו' (היום אחה"צ).

בוריס ספאסקי נהג היום בדומה ליריבו פישר ואחר להגיע לתחילת המשחק. ספסקי בילה לפני המשחק על הדשא ליד האולם כשהוא משו־חח עם יועציו במגבעות מרופם. במשך המשחק הסתלק פישר בן ה־אולם כאשר נשמעו מבחוץ צעקות של ילדים.

פישר שיחק כדורת כמנהגו עד אור הבוקר ואח"כ שכב לישון לקראת המשחק. לפני שהלך לישון שלח את אחד משומריו לאולם המשחקים כדי לוודא שלא יוצבו שם מצלמות טל־וויזיה. ספסקי שיחק אמש ברידג' עם הקונסול שמידט ועם שני רבי־אמנים בשחמט, אחד מהם הדני באנט לארסן, שהוא אחד מטובי ה־שחמטאים בעולם.

אליהו זהבי סופר „הארץ" בסקנ־דינביה מוסיף: „בשחקו של ספאס־קי חסר העזה והרצון להסתכן כדי לזכות בניצחון" — כך הגדיר רב־האמן לארסן את משחקו של ספסקי. לדעתו איבד ספסקי את החשק ל־שחק שחמט.

שביתת רכבות באיטליה

רומא, 3 (יופי"צ, ע"ר). שביתת האזהרה ל־24 שעות של 216 אלף עובדי רכבת איטלקיים, שיתקה כליל את תנועת הרכבות באיטליה ומנהי־גי האיגודים המקצועיים אמרו, כי זו השביתה המוצלחת ביותר בחוד־שים האחרונים.

הופסק המו"מ עם המהנדסים

לאחר 3 ישיבות

מאת כתב „הארץ"

המו"מ בין המהנדסים לבין נצי־גות שירות המדינה על הסכם ה־שכר החדש, הופסק בלי שנקבע מועד להידונו. הדיונים נפסקו ל־אחר 3 ישיבות בלבד ולאחר שה־מהנדסים טענו, כי לא חלה כל הזוזה בעמדת המו"מ על הביגוזה השכר שלהם.

התביעה העיקרית שהציגו המהנ־דסים היא לקביעת טבלת שכר חד־שה בת עשר דרגות. התברר, כי אנשי האוצר, אף כי הסכימו שה־טבלה הקיימת אין די בה, דחו את התביעה.

מוכירות התהדרות המהנדסים ש־דנה בישיבתה האחרונה על הברים, הגיעה למסקנה, כי אין טעם ב־המשך הדיונים גם בשיבה אחרת: התברר, שכל איגודי האקדמאים צירפו לתביעתם השכר שלהם סעיף האומר, שכל תוספת שכר שתינתן למהנדסים, יקבלו אף הם. המהנ־דסים החליטו על כן להמתין עד שהאיגודים האקדמאיים האחרים יסיימו את המו"מ שלהם על הסכמי השכר ואז יחדשו את המו"מ.

התמוטטות הדולר היתה צפויה במחצית יולי

מאת ארתור כהן
סופר „הארץ" בשוויץ

באזל, 3 (מיוחד ל„הארץ"). הה־מוטטות בינלאומית בשער הדולר היתה צפויה במחצית יולי. הבנקים המרכזיים בגרמניה, שוויץ, הולנד ויפאן, עמדו אז לרכוש יותר מ־3 מיליארד דולרים.

בעיקבות אולטימטום שהועבר ל־ממשלת ארה"ב ובו נאמר, כי ה־בנקים הפדראליים באירופה מסר־בים לתמוך בדולר אם ואשינגטון תסרב להשתתף בהוצאות הגנת ה־דולר, הסכימה ארה"ב למכור מר־קים גרמניים ופרנקים שוויצריים, יאנים וגילדן הולנדים, ולחזות מס־בע קשה כדי לשמור על השערים הקיימים שבדצמבר שעבר החליט לקיימם עד לאחר הבחירות לנשי־אות בנובמבר.

מומחים שוויציים מהזירים שאפי־לו עם תמיכה אמריקאית לא יהיה קל למנוע בריחות הון מארה"ב ל־אירופה, ואת ההתקפות החדשות על הדולר.

תובעים דיון בכנסת בפרשת בן־אהרון

מאת סופרו הפרלמנטרי של „הארץ"

בעיקבות מגעים שנערכו אתמול בין יו"ר הנהלת חרות, צור ויצמן, ויו"ר המרכז החופשי, ח"כ שמואל תמיר, החליטה סיעת המרכז החופ־שי להצטרף לדרישת גח"ל לכנס את הכנסת למושב מיוחד בפגרה. שתי הסיעות מבקשות את הדיון ה־מיוחד כדי לדון במה שהן מכנות ההסתה החברתית של מזכ"ל ההס־תדרות יצחק בן־אהרון.

סופר „הארץ" מציין, שכדי לקיים כינוס מיוחד יש צורך ב־30 חתי־מות של חברים. לגח"ל והמרכז ה־חופשי ביחד יש רק 28 חברים, אך לם יש להניח שגם סיעות אחרות מן האופוזיציה יצטרפו ליוזמה זו.

האפו בראוין (באמצע) העומד בראש משלחת של הפרלמנט הבצרי העובדה בבריה"מ, בעת פגישה ביום ד' עם יו"ר ה־סובייט העליון א. סיכקוב (שני מימין).
(צילום רדיו של אי. פי.).

מוסקבה מגיבה בקרירות על הסכם מצרים—לוב

שידורי מוסקבה מסרו משפט קצר על ההודעה

מוסקבה, 3 (ע"ר). העתונות הסובייטית מסרה היום בקצרה וללא פרשנות על הסכם האיחוד בין מצרים ולוב. „פראבדה" פיר־סם בעמוד פנימי ידיעה של סוכ־נות טא"ס בכותרת „החלטת מצ־רים ולוב".

משקיפים במוסקבה סבורים, כי הקרמלין מודאג מן הידיעה על האיחוד, כיוון שהוא חושש שהד־איחוד יגביר את השפעתו של שליט לוב קאדפי, הידוע בהשקפותיו ה־אנטי־קומוניסטיות החריפות.

הבהינאי מיכאל גורדוס מוסר ל־„הארץ": ראדיו מוסקבה לא שי־דר עד עתה כל פרשנות על ה־איחוד. עד ליל אמש לא מסר ה־ראדיו הסובייטי דבר על ההסכם ר־רק 27 שעות לאחר פירסום ההודעה המשותפת המצרית־לובית, דיווח ע־ליה במשפט קצר בסוף מהדורת החדשות של 9 בערב (לפי שעון ישראל).

לעומת זאת מסר הראדיו הרוסי בתוכניתו בשפה האנגלית ידיעה מפורטת על פגישת־הפרידה שערך שר־המלחמה המצרי מוחמד אחמד סאדק ליועצים הסובייטים העוזבים את מצרים.

לדברי הראדיו הרוסי העניק סא־דק עיטורים מצריים לגנראל אר־קנייב, ראש היועצים הצבאיים ה־רוסים במצרים ולקציניים סובייטים בכירים אחרים. הראדיו הרוסי הת־עלם בהכרזות סאדק באותה מסיבה, כי החזרת השטחים שנכבשו ע"י ישראל תיתכן רק בכוח, אך מסר, כי השר המצרי שיבח את עזרת ה־יועצים הסובייטים בשיפור היכולת המלחמתית של הצבא המצרי.

אלוף מ. גור נתמנה נספח צבאי בארה"ב וקנדה

מאת סופרו הצבאי של „הארץ"

אלוף מרדכי גור, מי שהיה עד לאחרונה אלוף פיקוד הצפון, נת־מנה לנספח צה"ל בארה"ב וקנדה, במקום אלוף אלי זעירא.

אלוף אלי זעירא, שקיבל את דר־גתו בהיותו נספח בוואשינגטון, ית־מנה להפקיד בכיר בטכב"ל בעוד כחודשיים.

אלוף גור יצא מישראל לפני כ־3 שבועות. בשבועיים האחרונים קיבל מידי אלוף זעירא את תפקידו ונפ־גש עם אנשי הפנטגון וקציניים בכי־רים מזרועות הצבא, חיל־האוויר ו־הצי האמריקאי (ראה מאמר בעמוד 3).

בצפון־אירלנד ייערך משאל על איחוד עם הדרום

בסתיו תוגש הצעת־חוק בעניין זה לפרלמנט

לונדון, 3, (ע"צ). העם בצפון אירלנד ייקרא עוד השנה להכ־ריע במשאל־עם, אם הוא רוצה שצפון־אירלנד תישאר חלק של הממלכה המאוחדת, או שתתאחד עם הרפובליקה האירית, — הוד־יעה היום ממשלת בריטניה.

השר הממונה על ענייני צפון־אירלנד, ויליאם וייטלו, אמר היום בפרלמנט, כי בסתיו תגיש הממשלה הצעת־חוק שתאפשר משאל כזה. המשאל ייערך בהקדם האפשרי ל־אחר אישור הצעת־החוק. וייטלו אמר, כי הוא שוחח עם אנשים רבים מכל החוגים על עריכת משאל־עם ועל ועידה לקביעת מעמדה הפולי־טי של צפון־אירלנד בעתיד.

בציגי הלייבור קידמו בברכה את יוזמת הממשלה בעניין משאל־העם.

שלושה אנשים נהרגו היום בעימ־ות כיבוי האלימות באירלנד וב־כך הגיע מספר ההרוגים בשלוש שנות אלימות ל־492.

מבלפסט נמסר, כי צלם העתונות השוויצרי, צ'רלס חביב, שנעלם ב־צפון־אירלנד, נמצא היום בריא ו־שלם.

בון, 3 (ע"צ). האנס ג'אורג' שנל־צר, השגריר הגרמני החדש במצ־רים, יגיע לקהיר ב־19 בח.ז.

מזג האויר

ירושלים 23 עד 33 מעלות, ת"א 23 עד 31, חיפה 25 עד 32, אילת 26 עד 44, רמת־הגולן 22 עד 32, באר־שבע 31 עד 38, מפרץ שלמה 20 עד 41 מעלות.

הלחות: גבוהה במישור החוף ו־נמוכה באזורי ההרים ובפנים ה־ארץ. גובה הגלים: 60—80 ס"מ.

בגליון זה 26 עמודים בצרוף המוסף השבועי בן 56 עמודים

יום בהארץ

[...]ד 11 : פולס : סכנות תוך [...]דה ✱ א. שווייצר : קח לעד־[...]קח ותן ✱ יואל מרקוס : מי [...]ם את הכפפה ?

[...]וד 12 : יאיר קוטלר : המו־[...]ה הדהיה : גח"ל מפתל ✱ [...]יהו בלמכל : הנפט כחרב פי־[...]ת ✱ דן בוגליית : החלק ה־[...] של ההסדר החלקי ✱ [...] : שינוי שיטת הבחירות לא [...]ה התוצאות.

[...]וד 13 : אליהו באייפי : ה־[...]רות בצרפת עלולות להפתיע [...] ביארלס מאניהאבי : דיוקנ־[...] אמריקאים, 1972 ✱ ג'יב [...]תלנד : צפורני הדוב הרוסי [...]קפלות.

[...]וד 14 : קליר מארגטורת : [...]ירדן אחר יוקר המחיה ✱ [...]מלין מאלין : מטשטשים את [...]בת בבורונדי.

[...]וד 15 : א. ב. יהושע : המצב [...]דיני על איש בפנים ✱ [...]גרפ ואלמש : ההפוכות בחי־[...]ר הנער.

[...]דיים 16 ו־17 : אהרן א. אפ־[...] : ההורים אוניברסיטאים ✱ [...] ברודסקי : עם הגליתי של [...]ף ברודסקי ✱ אהוד בן־עזר : [...]דה ברנר ✱ שירים מאת [...] ✱ [...] (סיפור) ✱ [...] : אביגדור דסבבסקי.

[...]וד 18 : ✱ ברידג' [...] : בולים

[...]וד 19 : אבי ולנסין : מובילי [...]ים ✱ נחמן בנמאן : ראש [...]ה : הגיגות בעל הקדמה ✱ [...] : יום על הגשר ✱ [...] : הכישלון הבהסכ־[...]עם

[...]וד 25 : ק. ברינוואבאן : [...]מדרה בהליפה שרים ✱ פרנק [...]בצרה ✱ זכויה הפרט בארה"ב [...] קוסטאן : הבראה ללא [...]ה.

[...]וד 26 : מכתבים למערכת ✱ [...] ✱ יובל גם : ה־[...] הללו

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

סנאט ארה"ב החליט לסיים ההקצבות למלחמת וייטנאם

בתנאי שישוחררו שבויי המלחמה האמריקאים

ואשינגטון, 3 (פ"ר, ע"צ ו־יופ"יע). סנאט ארה"ב הנהיג אמש בהלומה ללא־תקדים על ה־מדיניות הוויטנאמית של הנשיא ניכסון, כאשר החליט להפסיק את ההקצבות לניהול המלחמה ב־הודו־סין.

(ראה מאמר ראשי בעמ' 13)

בהתאם להחלטה שנתקבלה ב־הצבעה חחרות־ובישנה, שוב לא יועמד כסף לצורך הפעולות בהודו־סין כתום 4 חודשים, בתנאי שהא־נו ישוחררו את שבויי המלחמה ה־אמריקאים.

הסנאט הציג תנאי נוסף, שהאגו־ תמסור דו"ח על אנשי הצבא האמ־ריקאים, הנעדרים בעקיבות המל־חמה.

ההחלטה היא בצורת הוספת ל־חוק רכישת נשק בסך 20.522 מי־ליארד דולר. ממשלת ניכסון מייח־סת חשיבות רבה לאישור חוק זה, כצעד לקראת הקמה בערכות הגנה חדשות. החוק המתוקן אושר ע"י הסנאט ב־95 קולות נגד שניים.

אמנם, הסנאט כבר אישר בעבר החלטות בעניין הפינוי מווייטנאם, אך החלטות אלה נשאו אופי הצ־הרתי ולא חייבו את הנשיא לנקוט בפעולות מסויימות.

החלטה מעין זו צורפה לחוק סיוע־החוץ בשבוע שעבר, אך תומכי ה־ביכשל הצליחו להביא לביטול ה־חוק, והתיקון גם יחד.

קריאה שלא להכשיל הסיוע לישראל

הוועד האמריקאי־ישראלי לענייני ציבור פנה היום בקריאה לקונגרס שלא ירשה שבעקבות הפולמוס על מלחמת וייטנאם, תוקפא תוכנית ניכסון למתן סיוע צבאי לישראל.

בהודעה שפורסמה ע"י הוועד, ה־מתואר כ„הלובי הישראלי", נאמר, כי הסיוע שארה"ב מגישה למזה"ת „הוכיח עצמו כיעיל בקשר עם בלי־מת האיום הסובייטי־מצרי". סיוע זה הרס את חלקו להתהוות חילוקי־ה־דעות בין בריה"מ ומצרים.

מעטים הערבים המאמינים באיחוד

מיוחד ל„הארץ" מ„ניו־יורק טיימס"

ביירות, 3 (טלגרפיה). מצפים שהתוכנית לאיחוד מלא בין מצ־רים ולוב לא תשפיע הרבה על העולם הערבי. ראשית, מעטים ה־ערבים המאמינים שהאיחוד יושלם במלואו ושנית, הגדלת אוכלוסיית מצרים ב־2 מיליון לובים כמעט לא החזק את עמדת מצרים כנגד ישראל.

בעוד שהכנסות הנפט של לוב המסתכמות ב־2 מיליארד דולר ב־שנה, הן סכום עצום ללוב, עלול סכום זה להתבזבז מהר בידי מצרים, אם הצליח קהיר להשתלט עליו.

על גבי הנייר תהיה המדינה החדשה, הבונה 36 מיליון נפש, אחת הארצות הגדולות באפריקה, במקום שני לאחר ניגריה. אך אם תוכל למלא תפקיד מורחב בעולם הערבי — זוהי שאלה אחרת. סאדאת וקדא־פי מקווים שיוכלו, בהיותם מאוחדים, לרכוש השפעה שההיה דומה לזו של נאצר.

לכל אחד משניהם היו סיבות משלו לקדם את תוכנית האיחוד. קדאפי רצה לחזק את מעמדו הפנימי אחרי סיכסוך שהיה לו באחרונה עם המנהיגות בארצו וסאדאת זקוק היה למעשה־ראווה נוסף לאחר סילוק ה־סובייטים. אם נניח שהאיחוד אמנם יתגשם, יביא בסופו־של־דבר למצ־רים יתרונות רבים ורק יתרונות מעטים ללוב.

כספי־הנפט הלובי יאפשרו למצ־רים לרכוש נשק בארצות אחרות. מצרים תמצא בלוב תעסוקה לאוכ־לוסייתה הגדלה במהירות ולאלפי בוגרי מיכללות חסרי־תעסוקה.

לוב תוכל לכל היותר ליהנות מ־המורים הפקידים המצריים. אם תתג־שם התוכנית בשלמותה, סופה של לוב שתיבלע כליל במצרים.

שוחררו אחרוני הסוסים בחי"א הבריטי

לונדון, 3 (יופ"יע). במסגרת ה־כוננציה שלו, החליף חיל־הא־ויר הבריטי בסוכוניות את שני ה־סוסים האחרונים שהיו בשירותו, על כך מסר היום דובר בלונדון.

„הרקולס" ו„אטלס" עשו מלאכה נפלאה והם אהודים ביותר, אולם יהילות אשבה להיות „הגרים ..." [illegible] רות הפעיל...

חיל־האוויר הבריטי השתמש ב־שני הסוסים לשם עריכת סיורים סביב בסיסו באקרוטירי שבקפריסין. אולם, בזמן האחרון, עם השיפור ברשת הכבישים בסביבה, הסתבר ש־הם איטיים כדי ברדיפה אחר עבר־יינים ממונעים.

פריס תוסיף

(סוף מעמוד 1)

מצויים כבר בידי לוב.

כמה חברי ביה"נ הצרפתי במפ־לגה האופוזיציה מתכוונים להגיש שאלות בכתב על נושא עיסקת המירזים הצרפתית עם לוב לכש־יסתיים פגרת הפרלמנט בסוף ספ־טמבר.

שיבושי תקשורת צפויים בעקבות התפוצצות בשמש

בולדר, קולורדו, 3, (יופ"יע). — שבושים רציניים בתקשורת הטל־פית צפויים ביומיים הקרובים, ב־עקבות התפוצצות ענקית שאירעה ע"פ השמש ביום ד'.

רוברט דקר, ראש המרכז לחקר הסביבה בחלל, אמר, כי הפעילות על פני השמש, שנמשכה 4 שעות, היתה מן הגדולות ב־8 השנים ה־אחרונות ויצרה קרינה אינטנסיבית של קרני רדיו, העשויות להיכנס לאטמוספירה של כדור־הארץ ביו־מיים הקרובים. קרינה זו עלולה לשבש את השדה המגנטי של כדור־הארץ ושל היונוספירה, דבר שיג־רום לשיבושים בקליטת אותות רדיו במקומות מרוחקים.

בדרך כלל מתחוללת פעילות מ־עין זו על פני השמש אחת ל־11 שנים, אולם הפעם חלפו 8 שנים בלבד מאז ההתפוצצות הגדולה ה־אחרונה ב־1964.

ניו־יורק, 3 (יופ"יע). שני צעירים נעצרו אמש בניו־יורק, לאחר שנה־שדו בשפיכת דם על רקדני להקת מחול אוקראינית הכופיעה עתה ב־הופעת אורח במטרופוליטן אופירה בניו־יורק.

שר־המלחמה המצרי, גנראל מוחמד אחמד סאדק (מימין), מעניק מדליה לאחד היועצים הסובייטים, במסיבה שנערכה בקאהיר. (צילום ראדיו של אי. פי.)

יאריוג מכין דו"ח לעצרת; ארה"ב לא תיטול יוזמה

נועד אמש עם שר־החוץ המצרי

מאת רפאל רוזנבטוין, סופר „הארץ" בניו־יורק

ניו־יורק, 3 (מיוחד ל„הארץ"). פניית מצרים לארה"ב, בריטניה צר־פת, סין ובריה"מ, כי יתמכו בחי־דוש שליחות יאריגנ, לא תביא לכל תוצאה ממשית, מאחר שארה"ב ה־עולת כנראה בהסכמתה האילמת של בריה"מ, אינה מוכנה ליטול ע־ליה כל יוזמה חדשה לפני הבחירות לבית־הלבן בנובמבר.

ד"ר יאריגנ, השוהה בניו־יורק, ייפגש עם נציגי מצרים ישראל, יר־דן ולבנון. אמש נועד כאן עם שר־החוץ המצרי, מוראד גאלב.

נמסר, כי שליח האו"ם למזה"ת מכין דו"ח לעצרת, שתדון כנראה בשאלת המזה"ת במושב הבא שייפ־תח ב־19 בספטמבר.

הדו"ח עשוי לשמש בסיס לנס־יון מצרי נוסף — לגינוי „אי־הנכו־נות" של ישראל והסימנים מעידים שבמושב העצרת יתעורר ויכוח מר, בעל נימה אנטי־ישראלית.

נמסר, שאין כל סימנים לכך ש־השתנתה עמדת מצרים, וכל עוד מוסיף יאריגנ לדבוק בתזכירו מן ה־8 בפברואר, אין לצפות שישר־אל תסכים לחידוש שליחותו. דיפ־לומטים ישראליים אינם מצפים ל־כל התפתחויות שהן במהלך ה־שבועיים בהם ישהה ד"ר יאריגנ בניו־יורק.

רכבת התנגשה אמש במשאית

(ע). רכבת נוסעים, שהיתה בדר־כה מחיפה לת"א, התנגשה אמש ב־משאית, שנהגה נטשה על פסי ה־רכבת סמוך למחסום בכביש זכרון יעקב — בנימינה.

רכבת הנוסעים, שיצאה מחיפה ב־8.34 בערב התנגשה סמוך לשעה 9 בערב במשאית השייכת לדוד פ־ררה, מקרית־מוצקין. נהג הקטר הב־חין במשאית הניצבת על המסילה, הפעיל את הבלמים, אך־הרכבת הת־נגשה בעצמה רבה במשאית וזו נד־רקה לצידי המסילה. הקטר ניזוק קל. לאחר־מכן המשיכה הרכבת בד־רכה לת"א והגיעה באיחור של כ־17 דקות. משטרת זכרון־יעקב פת־חה בחקירה.

כפי שנודע, נטש נהג המשאית את המכונית, לאחר שמנועה כבה על הפסים.

ביירות, 3 (יופ"יע). עבדל מונעים ריפאעי, לשעבר ר"מ ירדן, מבקר עתה בדמשק כדי לברר את הסיכויים לפיוס בין ירדן ובין שכנתה.

זכו בפיס

בסך —.150,000 ל"י זכו המספ־רים: 088016; 766685.

בסך —.50,000 ל"י זכה המספר: 495114.

בסך —.12,500 ל"י זכו המספרים: 309748; 580726.

בסך —.6,250 ל"י זכו המספרים: 215858; 353696; 599768; 641252.

בסך —.600 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־08800; 28189; 37482; 58078; 60112; 63851; 68216; 74872; 77098; 81784.

בסך —.250 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־06941; 13318; 13552; 19454; 22044; 33082; 33765; 34875; 36932; 37662; 44186; 44602; 55139; 55971; 58196; 69717; 73740; 74897; 75387; 77731; 79294; 82826; 87347; 87720; 92190.

בסך —.100 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־5367; 5552; 6326; 7332; 7523; 7823; 8714.

בסך —.50 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־0271; 0310; 0744; 0954; 1188; 1307; 1621; 1651; 2306; 2756; 2827; 3147; 3198; 3219; 3590; 3622; 3723; 3862; 3985; 4929; 5387; 5645; 5706; 5833; 5852; 6185; 6215; 6257; 6343; 6477; 6668; 6819; 6990; 7174; 7929; 8194; 8582; 8867; 9655.

בסך —.4 ל"י זכו כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים בספרה: 7.

בסך —.1,250 ל"י זכו הכרטיסים הבאים: 122941; 192223; 206412; 206785; 207568; 246365; 248143; 255461; 291212; 322091; 366187; 368807; 427356; 444171; 568543; 598317; 607007; 622221; 672691; 680530; 739796.

ראשי המחבלים בלבנון חוששים מהתנקשויות בחייהם

נסיון נוסף להתנקש באחד מהם, ע"י סוכריות מורעלות

מאת סופר „הארץ" לענייני ערביים

ראשי המחבלים בלבנון נתו־נים באחרונה בפחד מפני נסיו־נות התנקשות בחייהם והם נקטו אמצעי ביטחון חמורים ואף נמ־נעים בדרך כלל מלהופיע בפומ־בי או לקבל לידיהם מכתבים או חבילות שלא נפתחו קודם ל־כן, — מסרו אמש מקורות בביי־רות.

„אל־נהאר" הביירותי מוסר, כי נסיון נוסף להתנקש בחייו של דו־בר ארגון החזית העממית ועורך ביטאונה „אל־הדף", באסם אבו אל־שריף, נערך ביום ד'. באסם נפצע קשה לפני יותר משבוע מהתפוצצות חבילה עם חומר־נפץ. הוא הועבר במצב אנוש לביה"ח בביירות ה־אמר שעבר ניתוחים נמסר, כי אי־בד את אחת מעיניו וכי חלקים שונים של גופו נחבלו, אך לא נשקפת סכ־נה לחייו. ביום ד' נכנסה אשה בו־כיה לביה"ח וביקשה לבקרו. היא [illegible] סוכריות „למסורה", שפתחה בחקי־רה.

בינתיים נמסר, כי שילטונות ה־ביטחון הלבנוניים חוקרים עתה 10 אנשים החשודים בנסיונות ההתנק־שות האחרונים בראשי המחבלים.

ע"י שיגור חבילות־נפץ אליהם. „לאוריון להדי"ר" הביירותי מ־ספר, כי חשד שילטונות הביטחון נפל על „סוכן משולש" של שתי מדינות ערביות שכנות ללבנון ושל ישראל. דובר החזית העממית הכ־חיש אתמול, כי נתגלו סוכריות מורעלות בחדרו של באסם בביה"ח וציין, כי חבלני החזית מופקדים על חדרו ולא מאפשרים לזרים להיכנס אליו.

רבין: ישראל תישאר נייטרלית לגבי הבחירות בארה"ב

ואשינגטון, 3 (עסט"א). שגריר ישראל בארה"ב, מר יצחק רבין, הכ־ריז היום באוזני מנהיגים יהודיים, כי ישראל תימנע מכל משוא פנים בבחירות לנשיאות ארה"ב, בהתאם לנוהג המקובל עליה כאן ומתמיד להימנע מהתערבות בעניינים ה־פנימיים של אחרים.

מר רבין אמר את דבריו בפגישה פרטית עם חברי ועידת הנשיאים של הארגונים היהודיים העיקריים בארה"ב.

„ישראל, — אמר, — לא שינתה את המדיניות שהיא דבקה בה מזה 25 שנה, שלא להתערב בעניינים של מדיניות פנים". השגריר חזר על הצהרותיו הקודמות, כי הערות אח־רות שיוחסו לו בשידור ישראלי היו לא־נכונות ומצוטטות שלא כהלכה.

רבין לחופשה בחודש ספטמבר

מאת סופר „הארץ"

השגריר יצחק רבין עומד לבוא לחופשה פרטית — ע"פ בקשתו — בתחילת ספטמבר. נראה, כי יישאר בארץ בכל תקופת החגים.

מקורות במשרד־החוץ אמרו, כי מר רבין יחזור לארה"ב לפני סיום כהונתו בסוף 1972.

טרם נקבע מה יעשה השגריר רבין לאחר שובו לארץ.

מנילה, 3 (ע"ר). 28 נוסעים נהרגו ולמעלה מ־80 נעדרים, לאחר שספי־נה שהיתה בדרכה בין שני איים בדרום הפיליפינים התהפכה בסופה העזה שפקדה את האזור.

דלפט (הולנד), 3 (ע"ר). בסבוב השמיני של אליפות אירופה לנוער בברידג' ניצחה ישראל את יוגוס־לביה והיא נמצאת עתה במקום ה־חמישי.

אורינט ללויד מציע:

ביקור פרטי בארה"ב או באירופה בשילוב עם סיור מאורגן לארה"ב

4 שבועות סיור מאורגן לארה"ב מחוף אל חוף

4 שבועות לארה"ב ושבועיים חופשיים בארה"ב

4 שבועות לארה"ב ושבועיים חופשיים באירופה

נצלו את המקומות האחרונים של אחת משלושת ההצעות הקוסמות.

ההמראה ב־12 לספטמבר 1972 בשעה 7.20 בבוקר מלוד בליווי מדריכנו המנוסה.

פרטים ופרוספקטים אצל סוכן הנסיעות שלכם או אצל

אורינט ללויד בע"מ אלנבי 56 ת"א טל. 56281/2

התפטרו 2 נציגי הרבנות בוועדת הבחירות

מאת מתי גולן סופר „הארץ"

שני נציגי מועצת הרבנות הרא־שית, הרבנים אהרן כץ ומרדכי אליהו, הודיעו אתמול ליו"ר ועדת הבחירות לרבנות, ח"כ מרדכי סור־קיס, על התפטרותם מן הוועדה.

שני הרבנים לא נימקו את צעדם, אולם לדעת חוגים יודעי דבר הם עשו זאת בהשפעת המכתב של שב־עת הרבנים הירושלמים. במכתב זה הזהירו הרבנים — שהם מתנגדי הרב שלמה גורן — כי מי שיתן יד לקיום הבחירות, ייתן את הדין על כך.

עוד נודע, כי אותו מכתב יגרום גם להתפטרותו מן הוועדה של נציג הממשלה הרב שולמן.

מועצת הרבנות הראשית תתכנס ביום א' כדי לחוות דעתה על הרב־נים שמונו לגוף הבוחר. התכנסות זו באה בעיקבות החלטת הנציג שיש להתייעץ עם מועצת הרבנות הראשית בעניין זה. נודע, כי חב־רים במועצה המתנגדים לבחירת ה־רב גורן ומצדדים בהמשך כהונת הרב הראשי אונטרמן, ידרשו כי המועצה תחקור ביסודיות את רקעו וכישוריו של כל רב שהוצע לגוף הבוחר. בצורת טקטיקה זו מתכוונים אישים אלה להשהות ככל שניתן את הבחירות. יש לצפות לכך ש־הרב הראשי נסים ותומכיו, המעונ־יינים בקיום מוקדם של הבחירות, יציעו, כי המועצה תאשר לאלתר את רשימת הרבנים שהוצעו לגוף הבוחר ע"י ועדת הבחירות.

חילופי דברים עוקצניים בשיחת גב' מאיר עם סופרים

ראש הממשלה: לא אדבר עוד עם הבישוף ראיה בלי סטנוגרמה ✱ חשש מפני תקדים ✱ סיפרה על איומים לפגוע במטוסים ובאניות של ישראל

מאת סופר „הארץ" בירושלים

שיחת ראש הממשלה, גולדה מ־איר, עם הסופרים, שנסתיימה של־שום סמוך לחצות, לא הביאה לתו־צאות. אין בכוונת הממשלה להחזיר את תושבי איקרית ובירעם למקומם, אם כי בסיום דבריה העידה הגב' מאיר, כי אינה מוכנה לזכור בבית־חון מחולט שכל יכייה „בעולם הזה ובעולם הבא" לא תגיע לכלל מחש־בה שמא טעתה בעמדתה.

פתח את המיפגש המשורר חיים חפר, שפעמיים נתבקש לאחר מכן לחזור מלרשום את הוכן דברי הנו־כחים. הוא גולל את התגלגלות הפ־רשה וסיפר על חלקם של עקורי שני הכפרים בפעולות הביטחון הסו־ף כיום.

השר ישראל גלילי הסביר, כי ה־שיקול העיקרי הוא מפני תקדים לגבי שאר 22 הכפרים שבתחומי הקו הי־רוק שהם כפרים נטושים. עמוס עוז הציע פיתרון, שמי שכפרו נשאר נ־טוש — יוחזר אליו, וכי שכפרו כבר מיושב — יקבל פיצוי.

בדברי ראש הממשלה נשמעה תר־עומת על הבישוף ראיה, אותו כינתה במהלך השיחה „הקדוש", עד כי יו־רם קניוק העיר, כי טוב שאיש־דת עוסק בענייני מוסר. היא סיפרה, כי הבישוף הבטיח לה לקבל את הכר־עת הממשלה כסופית ואינו עומד ב־דיבורו ולהבא לא תיפגש עמו ללא רישום סטנוגרמה. כאשר העירה ה־משוררת דליה רביקוביץ, כי הסופ־רים לא באו בשם הבישוף, השיבה ראש הממשלה: „האם אמרתי שבא־תם בשם הבישוף?"

הגב' מאיר דיברה על חששותיה מפני כירסום חוסנו הרוחני של ה־נוער. היא חרדה מפני נישואי התי־ערובת ומפני הופעות פנימיות את־רות. כדוגמה לכירסום זה סיפרה על מכתב השמיניסטים שנכתב בעיצומה של מלחמת ההתשה ב־1970.

הסופר משה שמיר דיבר על חששו מפני הנוצת חזרה של ערבים. הסו־פר דוד שחר לא מצא סיבה לא להחזירם לאיקרית ולבירעם. כאשר שולמית הר־אבן אמרה שאי־אפשר לחנך נוער על יסוד גירושי איקרית ובירעם — הצטרף השר גלילי לדע־תה.

אהרן מגד דיבר על „המקרה הת־נכ"י" העולה מן הפרשה והשתמש במלים חריפות. הסופר א.ב. יהושע אמר, כי מאחורי הקבוצה אין תנועה אדירה השותפה סכרים והדבר מקל על ההיענות לבקשתה להחזיר את תושבי איקרית ובירעם לכפריהם. א־שר לעניין התקדים, טען אבנר טריי־נין, כי השיטה לא ליצור תקדים, אינה עומדת במבחן. חנוך ברטוב דיבר גם על „שיטת החריגים", אך החליט לדבר רק בבעיית העקורים.

דברי ראש הממשלה התפשטו על פני כמה נושאים. בין השאר היא הזכירה, כי היו איומים רבים על מטו־סים ואניות של ישראל ובנקודה זו התערב חיים גורי, ש„כולנו היינו בצבא ויודעים מהי חבלה". הדברים נאמרו בהקשר להשקפתה הכללית בזכות ההחלטה ותרדיותיה להתפש־רויות הפנימיות.

המשתתפים טענו כתום הפגישה, כי היתה „אטימות", פער שאינו ניתן לגישור בינם לבין ראש הממשלה, אך הביעו תקווה, כי הדברים יילובנו בפגישות הבאות.

בפגישה השתתפו חיים גורי, משה שמיר, חיים חפר, אבא קובנר, אב־נר טריינין, שולמית הר־אבן, אהרן וכתי מגד, דוד ונתן שחם, יהודה עמיחי, דליה רביקוביץ, חנוך ברטוב, עמוס עוז, א.ב. יהושע, עמוס אילון, יורם קניוק ודן שחר (ראה גם יד־עה בעמ' 10).

לשכת ראש הממשלה: הדיווח היה פגום

(ל). בהקשר לפגישת ראש ה־ממשלה הגב' גולדה מאיר והשר ישראל גלילי עם קבוצת הסופרים, שנערכה שלשום, פרסמה אמש לשכת ראש הממשלה הודעה שבה נאמר: „היתה זו פגישה בעלת ערך וסוב־סטנטיבית. ראש הממשלה הודיעה בראשית הפגישה, כי בכוונה תחילה לא תוכנה כתבנית, וזאת כדי לא לשוות לפגישה צביון של ישיבה רשמית ובכדי שתהיה שיחה גלוית לב ללא רישום. דבר זה נתקבל ברצון ובהסכמה על ידי כל המש־תתפים.

„יש לכן להצטער על פרסומים שראו אור היום בעתונים ביחוד שהדוח הוא סלקטיבי ולוקה באי־דיוקים בדברים המיוחסים למשתתפי הדיון ובאי הבאת דברים משמעותיים שנשמעו במהלך הדיון הממושך מפי הדוברים השונים.

„התמונה על השיחה יצאה איפוא פגומה ועל כך יש להצטער באשר השיחה היתה בעלת ערך," מסיימת ההודעה.

קיפאון בשיחות פריס; נדחו הצעות 2 הצדדים

פאריס, 3 (ע"ר, יופ"יע וע"צ). המשלחות של ארה"ב והוויטקונג לשיחות פאריס על וייטנאם דחו ה־יום את תכניות השלום של רעותה.

הוויטקונג כינה את התכנית ה־אמריקאית האחרונה „לא־שלמה, בל־תי־מתקבלת־על־הדעת ולא־ריאליס־טית". המשלחת האמריקאית אמרה שתוכנית שבעת הסעיפים של הוויט־קונג נראית „מרוחקת מתמיד" מן המציאות.

נציג סייגון, פאם דאנג־לאם, אמר, כי תכנית השלום הקומוניסטית — הקוראת ליצירת ממשלת קואליציה משולשת בטרם תוכרז הפסקת אש — אינה אלא „הסוואה אשר בעזרתה אתם מתכוונים להתפטר מיריביכם".

(ראה מאמר ראשי בעמ' 13)

נציג ארה"ב, השגריר ויליאם פור־טר, הדגיש את היתרונות העשויים לנבוע לקומוניסטים אם יקבלו את תכנית ניכסון: הפסקת אש מידית וקץ להרג, בעוד שהוויטנאמים יוכלו לפתור את הבעיות הפוליטיות בינם לבין עצמם.

סטודנטים מותחים ביקורת על אבן

„ככל שיקדים ללכת ייטב לו ולישראל"

קבוצת סטודנטים מן המערך, גח"ל והמפד"ל (יבנה), שלחה אתמול מיברק לראש הממשלה, בו נמתחה ביקורת על משרד־החוץ בהקשר לסיכסוכו עם ה־שגריר יצחק רבין.

(ראה מאמר ראשי בעמ' 13)

במיברק נאמר בין השאר: „ה־מושגים שהונחו ביסוד הפעולת ה־נסיגה, הם עיוותים מהולסים, ש־שום מדינה אינה נוהגת לפיהם; ההנחה שמצרים צריכה לקבל תמו־רה מישראל על הכרתה בה, היות והנכונות לשלום הוא ויתור עצום וקרבן כבד מן הצד המצרי — היא אבסורד מדיני ומוסרי. התמו־רה היחידה לשלום — הוא השלום. למעשה זקוקה מצרים לשלום יותר מישראל והיא החייבת במתן התמו־רה".

„כישלון ההסברה הישראלית ב־ציבוריות המערבית מושרשת בקר־קע שהוכשרה בידי משרד־החוץ של ישראל. מדיניותו הסברתו לא היו בנויות על הזדהות ההיסטורית של עם ישראל עם א"י, זכותנו לחלקי הארץ המשוחררים. העיגוד בין גבו־לות ביטחוני לצדק הבינלאומי הוא פרי יצירתו של שר־החוץ וככל ש־יקדים ללכת, כן ייטב לו וייטב ל־ישראל".

יוקם מכון לבריאות ובטיחות העבודה

מאת סופר „הארץ"

משרד העבודה, קופת חולים ואו־ניברסיטת תל־אביב יקימו בהשקעה משותפת של 2 מיליון ל"י מכון לבריאות העבודה ולבטיחות וגהות תעשייתית, שיהיה במסגרת אוני־ברסיטת תל־אביב — סוכם אתמול בפגישה שנערכה בת"א בין שר ה־עבודה, רקטור האוניברסיטה פרופ' יובל נאמן ונציגי קופת חולים. ה־מכון יעביר השתלמויות למומחים בנושא, ייזום מחקרים ויפתח צוותי חשיבה.

ביוני — שיא בעלייה מרוסיה

כ־30 אלף עלו מאז מלחמת ששת הימים

מוסקבה, 3 (ע"צ ויו.פ.י.). כ־30,000 יהודים הורשו להגר מב־ריה"מ מאז מלחמת ששת הימים. ביולי התירו הסובייטים ל־2000 יהודים, ביניהם יותר מ־500 יל־דים, לעלות לישראל, לעומת 400 שהורשו לעלות ביולי 1971 — מוסרים מקורות דיפלומטיים מע־רביים במוסקבה.

לדברי מקורות אלו, עלו מראשית השנה 18,000 יהודים. ביוני הגיעה העלייה למימדי שיא — 3,500 יהו־דים.

מספר היהודים שהורשו להגר מב־ריה"מ לפני מלחמת ששת הימים, היה זעום ביותר. הרוסים נימקו את סירובם בכך, שאינם רוצים לספק חיילים לישראל. מאז מלחמת ששת הימים, אחוז גבוה מן העולים הם אנשים צעירים ובעלי מקצועות חופ־שיים.

במוסקבה מוסרים, כי עתה, לאחר שמצרים גירשה את היועצים הסוב־ייטים, ייתכן שהנימוק שאין לספק לחיזוק צה"ל ע"י עליית יהודים בע־לי כושר גופני, אינו תופס עוד. ה־סוגים שלגביהם חל איסור לעלות עד היום הם: אנשים שלא סיימו את ש־רותם הצבאי; אנשים העוסקים ב־תפקידים רגישים העלולים לגלות מידע מסווג למדינות זרות ואזרחים שנגדם מפעילים סנקציות מסיבות לא־מוגדרות. יש להניח, שבעלי תפ־קידים יוכלו לעזוב את בריה"מ 3—4 שנים אחרי שיפוטרו ממשרותיהם.

הואיל ורבים מהציונים הפעילים כבר עזבו את בריה"מ, מתעוררת ה־שאלה אם תימשך העלייה מבריה"מ בקצב הגבוה יחסית של התקופה ה־אחרונה. מי שמבקש עכשיו יציאה, חייב לגלות אומץ־לב, כושר גופני ולהיות בעל עצבים חזקים ביותר. כל אדם המבקש עכשיו יציאה, חייב ל־שלם דמי דרכון בסך 900 רובאל (1,180 דולר) הוא מאבד אוטומטית את משרתו ונתון לביזוי [illegible] כי מי שמקבל היתר לעזוב את בריה"מ מאבד את אזרחותו הסובייטית, את ביתו וחו־לק רב מרכושו (ראה גם ידיעה בעמ' 3).

ג'יובלי סינגרס יבואו; נושי גודיק לא ירוויחו מכך

מאת סופר „הארץ"

האמרגן יעקב אורי ממריא הבוקר לאירופה, כדי לחתום על חוזה לה־באת להקת ג'יובלי סינגרס האמרי־קאית (כושים המופיעים בשירי עם דת) לארץ, במקום האמרגן גיורא גודיק.

הבאת הלהקה הועברה למר אורי ללא תמורה, ע"פ בקשת פרקליטו של גודיק, עו"ד אלכסנדר כץ. מר אורי הדגיש אמש, כי נושי גודיק לא יהיו זכאים לכום התמורה מהכ־נסות הלהקה, וכי אין לו כל קשר עם גודיק. הלהקה תגיע לארץ ב־25 בח.ו. ותופיע 18 עד 24 פעם.

מר אורי אמר, כי נענה להצעה להביא את הלהקה, כדי למנוע מצב של אי־קיום החוזה בשל התחייבויות האמרגן, דבר העלול לפגוע בתדמית של ישראל בחו"ל. הלהקה נמצאת עתה בסיור באירופה.

הופמן במקום ריטה האוזר

מאת רפאל רוזנבטוין, סופר „הארץ" בניו־יורק

ניו־יורק, 3 (מיוחד ל„הארץ"). ממשלת ארה"ב מינתה את פיליפ הופמן, מנהיג יהודי ידוע, במקום הגב' ריטה האוזר, כנציגה בוועדת האו"ם לזכויות האדם.

מר הופמן הוא נשיא הוועד היהו־די האמריקאי. בהנהגתו פעל הוועד למען יהודי בריה"מ והגן על ישראל מבחינה מדינית ואידיאולוגית ב־ארה"ב ובמקומות אחרים.

מצפים, כי מר הופמן ימשיך ב־עמדה התקיפה בשאלת יהודי בריה"מ המוצגות, שנקטה בה המשלחת ה־אמריקאית באו"ם.

ניו־יורק, 3 (עסט"א). — עמדה חד־משמעית לטובת בחירתו מחדש של הנשיא ניכסון, נקטה היום ב־מסיבת עתונאים בניו־יורק ע"י 5 מנהיגים יהודיים, ביניהם שני רב־נים ושני מנהיגי־נוער שהגדירו את עצמם כאורתודוכסים.

מאנילה, 3 (ע"צ). שילטונות הפי־ליפינים הודיעו היום על מגיפת חו־לירע שפרצה באי לוסון. עד עתה מתו מן המגיפה 13 אנשים.

ספקנות בוואשינגטון לגבי האיחוד המצרי־לובי

„במה שונה הפדרציה הזאת מכל האחרות?"

מאת צ'ארלס [illegible], כתב „הארץ" בארה"ב

ואשינגטון, 3 (מיוחד ל„הא־רץ"). בארה"ב לא ניכרת התלה־בות גדולה או אפילו התעניינות מרובה מידיעות על איחוד בין מצרים ללוב.

עדיין לא נמסרה תגובה רשמית ואילו הניחושים הפרטיים מדגי־שים את שאפתנותו הגדולה של ק־דאפי ואת הצרכים הרבים של סא־דאת, בבחינה מדינית וכלכלית, כ־גורמים העיקריים שהביאו לכבב של איחוד־לחמוה.

המומחים האמריקאים ספקניים, כ־תמיד, בדבר הערך האמיתי של תוכ־ניות פדרטיביות בעולם הערבי וה־איחוד האחרון הזה אינו יוצא מן הכלל. „במה שונה הפדרציה הזאת מכל האחרות?" — שאלה מומחה אחד לענינים ערביים.

מקורות קומוניסטים טוענים, כי לקדאפי היתה השפעה חשובה על סאדאת בהחלטתו לגרש את הרוסים. המקורות מוסיפים, שהאיחוד בעקי־בות ההתעצמות הכוחות האנטי־פרוגר־סיביים בעולם הערבי והפיכך זו התפתחות שלילית ברורה.

אספקת המיראז'ים ללוב

א. מאייסי, סופר „הארץ" בצרפת, מוסיף: חוגים דיפלומאטיים בצרפת רואים בהחלטת בנגאזי כהחלטות של עקרונות בלבד שלא יימשו לאלתר. לפיכך הם טוענים שנחוץ עוד זמן מה לפני שצרפת תוכל לקבוע את עמדתה בקשר לאספקת מטוסי המי־ראז' ללוב.

מקורות יודעי דבר מוסרים, כי כ־50 מיראז'ים כבר נמסרו ללוב ועד סוף השנה הבאה, כאשר יבוצע הל־כה־למעשה האיחוד, יהיה בידי קדא־פי כוח מטוסים רציני. כמה מעקי־פים בפאריס מציינים את המקריות המוזרה בין הכרזת האיחוד והשל־מת אספקת המיראז'ים. בינתיים — אומרים מקורות צרפתיים — אין ממ־שלת צרפת רואה צורך להיפגש ב־שינוי מדיניותה. הם מציינים, כי בהודעה שפורסמה בבנגאזי לא נזכר איחוד הכוחות הצבאיים. המקורות הצרפתיים מטעימים, כי צרפת תמ־תין כנראה עד שייערכו המבצעים ה־ראשונים לביצוע האיחוד, אולם הם מודים כי „כבר עתה נוצרה בעיה".

עתוני צרפת פרסמו בהרחבה רבה את הידיעה על האיחוד, והדעות הן שונות. [illegible] של ספ־קנות נוכח כישלון האיחוד הסורי־מצרי ובלה בהבעת דאגה חמורה ל־מבצעות הדבר [illegible] צרפת ל־אחר [illegible]. בחוגים רד־אים בצעד זה הישג לקדאפי הכנה למימוש שאפתנותו הגדולה להיות ל־יורשו של נאצר.

העתון „קומבה" כותב על אספקת המיראז'ים ללוב, כי זו מזיקה לא רק לישראל, אלא גם למדינות ער־ביות אחרות [illegible] גם לצרפת המחזקת מדינה ערבית אחת נגד משנהו ומאבדה בכך חלק מכושר התמרון הדיפלומטי שלה. ה„אורור" כותב, כי מצרים כבר עשתה גישו־שים חשאיים בפאריס, בלונדון ואולי גם בוואשינגטון, בחיפוש אחר נשק. העתון מציין, כי „סאדאת אוהב מי־ראז'ים", והטייסים המצריים שהתחזקו הרכובים לובים מזוייפים, התאמנו בצרפת ובודאי ישכנעו את סאדאת בדבר תכונות המטוס הצרפתי. „לה מונד" כותב, שקדאפי בודאי ידרוש את ביטול חוזה הידידות המצרי־סובייטי, וכתב העתון, אריק רולו, מס־יק, כי לפי שעה תוסיף צרפת לספק ללוב מטוסי מיראז'.

ההחייה — העיקר

אהרן כהן, סופר „הארץ" בש־וויץ מטלגרף: כתבים שווייציים מ־דווחים מקאהיר, כי עניין האיחוד עם לוב אינו החשוב ביותר בהתבסס־אויות הדדיות של סאדאת וקדאפי, אלא העובדה שעלה בידו של שליט מצרים לדחות את ביצוע האיחוד ב־שנה. אין זה האיחוד המיידי שאליו התר קדאפי ובינתיים יכולים לקרות דברים רבים.

מצרים זוכה למשאבים כספיים גדו־לים מספיק בכדי שתוכל לרכוש נשק במערב ולבסס את איתנותה בב־ריה"מ.

תמיהה במצרים

פקידי רכזה מצריים הביעו תמי־הה על התגובה הרוסית לצו של סאדאת לגירוש אנשי הצבא הסובי־יטיים והודו באוזני כתבים שווייצריים בקהיר, שהם עצמם הופתעו מן המה־ירות של הנסיגה הצבאית הרוסית ממצרים. לפקידים המצריים נראה ברור, שבריה"מ ראתה במעורבותה במצרים השקעה עסקית וכי הקרמ־לין למעשה רצה לצאת ממצרים. ה־רוסים מעוניינים לשמור על עמדתם בים־התיכון מול כוחות נאט"ו, וכל עוד נשמרת עמדה אסטרטגית זו ללא סכנה הרי — להפתעת המצרים — נראה שהרוסים קיבלו בברכה את הוצאת אנשיהם ואת הקטנת השק־עותיהם במצרים. ברור שברית המו־עצות אינה מעוניינת בהתלקחות מח־די איבה בין ישראל לערבים, הו־איל וזו עלולה לסכן את ההסכמה בין הרוסים לאמריקאים.

בתחרות הבינלאומית שחמורוב ניצחה בריצת 100 מ'

אוסלו, 3 (מיוחד ל„הארץ"). שיאנית הישראלית אסתר שח־מורוב ניצחה כאן הערב בריצת 100 מ' בתחרות הבינלאומית הגדולה ב־השתתפות אתלטים נבחרים מ־30 ארצות.

אסתר עברה את המרחק ב־[illegible] שניות — היישג השווה לשיא ישראלי. במקום השני זכתה ה־אוסטרלית פאמלה קילבורן, בזמן 11.7 שניות. [illegible] לאחר־מכן לשחמורוב ב־100 מ' משוכות, כאשר ניצחה בהישג בינוני של 13.2 שניות. [illegible] צאה זו נופלה ב־7 עשיריות השנייה מן השיא העולמי שבו מחזיקה [illegible] בורן, יחד עם אתלטית גרמנית. שחמורוב סיימה במקום השני בזמן [illegible] שניות — תוצאה גרועה ב־[illegible] ריות השנייה משיא הישראלי.

האתלטית הישראלית אביבה [illegible] שהתפסה כאן ביום ד' מקום [illegible] בריצת 800 מ', יצאה בינתיים ל־[illegible] דון שם תתחרה בשבת ותעשה [illegible] נוסף להשיג את המינימום הדרוש לה לשם השתתפות במשחקים האולימפיים במינכן.

סיום אליפות המפרשיות נידחה בגלל הרוח

מאת סופר ספורט „הארץ"

סיום אליפות העולם בשיט בפריסיות מדגם 420 למדינות [illegible] אתמול, בגלל ים סוער ורוח שה־גיעה עד ל־40 קשר, בניו־פורט בבל[illegible]. אתמול נערכה רק התחרות בין אוסטרליה לאנגליה. המנצח בתחרות זו עדיין לא נקבע, [illegible] ערעור. אם תנאי הים ישתפרו, [illegible] הבוקר האליפות.

יובל וישניצר זכה במקום ה־8

מאת אליהו זהבי, סופר „הארץ" בסקנדינביה

קופנהאגן, 3 (מיוחד ל„הארץ"). בתחרויות הספורט באיצטדיון [illegible] שבשואהדיה, זכה יובל וישניצר מקום ה־8 מבין 14 רצים, ב־1500 מ'. אביבה באלאס זכתה במקום ה־4 מבין 8 משתתפות בריצת [illegible] מטר.

הג'מבו ה־3 לאל־על יעלה 30 מיליון דולר

לונדון, 3 (עסט"א). אל־על ה־[illegible] כוש מטוס ג'מבו שלישי מדגם בואינג 747, — נמסר כאן היום. מטוס זה יהיה דומה למטוס הג'מבו השני הנמצא בשירות והמסגל ל־טוס ללא־נחיתה בין ניו־יורק וה[illegible] מצפים שהמטוס יימסר לידי החב־[illegible] באפריל 1973.

מחיר המטוס החדש [illegible]500,000 דולר.

נחש גרם בהלה בעיר איטלקית

רומא, 3 (ע"ר, יופ"יע). מהו־מה נוצרה [illegible] 16 ק"ג [illegible] נחש באורך 2.7 מ' נמלט מן קרון של קרקס נייד, שעבר אתמול בעיר.

[illegible] הקרקס וכ־50 [illegible]: עד כה לא הצליחו למצוא את הנחש. [illegible] כי הוא לא יזיק [illegible] שהוא בעל חיים עצל ביותר. [illegible] אינו ארסי, אך הוא יכול לטרף צפורים ובעלי חיים קטנים.

למשפחת בן־דוד

במות האדם הנערץ

ישעיהו בן־דוד ז"ל

המומים מגודל האסון שפקדנו ומשתתפים בצערכם הכבד

אלוירה ושלמה צפדיה
יעל וטוביה נדב

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו הפתאומית של יקירנו

ד"ר יהודה ל. (אוטו) אבס

אשתו: אסתר אבס
בניו: דן ונורית
בוקו (שאול)
יהודית

לברור מועד ההלויה נא לפנות ביום א' 6.8.72 טלפון 771307

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של בעלי, בננו, אבינו, אחינו וסבנו היקר

רחמים כדורי

בר' דוד נ"י בשנת ה־70 לחייו

ההלויה תצא היום, יום שישי כ"ד באב תשל"ב 4.8.72 בשעה 11.30 לפנה"צ מבית החולים בילינסון לבית העלמין בחולון. אוטובוס מיוחד יצא מבית הכנסת רח' כצנלסון 142, גבעתיים בשעה 11.00.

המשפחה המתאבלת

למשפחת כדורי

אתכם אנו באבלכם על מותו של יקירכם

רחמים כדורי ז"ל

עובדי אלקטרו־קוטב בע"מ
חיפה

עזית של הצנחנים

סיפור מצולם בהמשכים

בגלעדי

הארץ שלנו

מרכז החישובים הבינלאומי (IBI/ICC)

ועידה עולמית לענ"א במינהל הציבורי

WORLD CONFERENCE ON INFORMATICS IN GOVERNMENT

תתקיים בפירנצה, איטליה, בימים מה־16 עד ה־20 באוקטובר ש.ז. המעוניינים בפרטים נוספים יפנו ליו"ר ועדת התוכנית הבינלאומית, מר א. גרץ, רח' קרן היסוד 18 ת.ד. 7170 טלפון 68171.

[illegible] קבוצתית תאורגן למשתתפים בועידה. המעוניינים יפנו להבית „אופיר", רח' דוד המלך, ירושלים, טלפון 222777.

הארץ

יום ששי, כ"ד באב תשל"ב
4 באוגוסט 1972

בתל-אביב: המערכת וההנהלה מזא"ה 56, ת. ד. 233, טלפון 623311. מח' המודעות רח' מזא"ה 56, ת. ד. 233, טלפון 611576, 623311. מח', הפצה ומנויים מזא"ה 75, טל' 623311 ת. ד. 233. מס' מיקוד: 61000.

ירושלים: רח' החבצלת 2 טל' 6-224245, ת. ד. 273 חיפה: רחוב נורדוי 20 טלפון 8—661166, ת. ד. 5259

המו"ל: הוצאת עתון הארץ בע"מ. דפוס הארץ מזא"ה 56 ת"א
העורך: גרשום שוקן. האחראי: גדעון סאמט.
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מחזירה כתבי-יד.
HAARETZ Daily Newspaper, Tel-Aviv, Israel-P.O.B. 233, Tel. 623311

לבטל את מס הנסיעות

ככל שהוצבים יותר על צעדי אלאיטליה בענין מס הנסיעות ומתבררים יותר פרטים על המס, כן גוברת ההרגשה שמן הדין לבטלו. המס ודאי אינו צודק, אינו יעיל, ופוגע עם זאת בהרגשת חופש היציאה מן הארץ.

הוא מכניס אמנם לקופה כ-50 מיליון ל"י לשנה. אולם פקידי הממשלה והרשויות הציבוריות, התופסים מקום נכבד בין הנוסעים לחו"ל, משלמים אותו על חשבון אותה קופה ציבורית. יבואנים, סוחרים ובעלי מקצועות שונים מכניסים אותו למסגרת הוצאותיהם — ומנכים אותו מההכנסה החייבת במס ומתשלומיהם למס הכנסה. הסכום הנותר בידי האוצר הוא על כן קטן אף מהסכומים הרשמיים — והבלתי מרשימים — המופיעים בספרי החשבונות.

היה זמן שהמס הוצדק על ידי השער הבלתי-מציאותי של הדולר. המס היה מעין פיצוי לאוצר על שמכר לנוסע דולרים במחיר זול. כיום, כאשר מחיר הדולר הוא ריאלי, אבדה הסיבה העיקרית למס. אם מצרפים את חוסר הצדק, חוסר היעילות וגביית מחיר אמיתי לדולר, יש מקום לחשוב על ביטולו של המס.

אחת הטענות הנגדיות היא שמוטלים מסים עקיפים על מוצרים ושירותים רבים ועל כן צודק גם להטיל את המס על נסיעות לחו"ל. אך כל עוד אין מסים עקיפים מוטלים על כל המצרכים והשירותים — אין הכרח להשאיר אותו דווקא על נסיעות לחו"ל, שהפכו זה מכבר לביטוי הכוני שאינו חייב להיות בבחינת מותרות.

קטטה בצמרת

אין מקום לטעות: הידיעה שפורסמה אתמול בכל העתונים הישראליים על אודות הצעותיו המפליגות של שגריר ישראל בוואשינגטון ביחס לאו"ם, ד"ר יארינג וכו', נושאת את טביעת אצבעותיו של מר אבא אבן. הנימה והתמליל בכתבות שפורסמו, כה דומים עד שהמצוי בעשיה לא מתקשה לדמיין לעצמו את המתדרך נידכן לעבר העתונאי, מוציא מתיקו העתיק מבריקים ומטפטף באוזניו את הבשורה הרשמית למחצה: „רבין מדבר הבלים, אין בממשלה מי שיתמוך בו".

זו תמונה מכוערת של מזימה. אך למרבה הצער, מר רבין לא יכול לרחוץ בנקיון כפיו. את הקטטה בצמרת, שראשיתה עוד ב-1969, התחיל הוא: מר אבן רק משיב לו כגמולו. שגריר ישראל בוואשינגטון לא רק זכאי אלא מחוייב להביע דעה לגבי מהלכיה המדיניים של ישראל הנוגעים לו, והוא רשאי לצפות שדעותיו, יהיו אשר יהיו, לא יימסרו, אגב הפגנת שמחה-לאיד גלויה לעין, לפרסום ולבידור הקהל. אך באותה מידה זכאי שר החוץ לצפות משגריר, שהלה לא יעקוף אותו באופן שיטתי בדיווח כמו בקבלת הנחיות, ושלא כל בר-בי-רב יוכל לשמוע מפיו של מר רבין ביקורת רצחנית על הממונה עליו.

אין זה אלא שמר אבא אבן ומר יצחק רבין ראויים זה לזה: בין כה מצא את מינו. התוצאה הטראגיקומית עשויה אולי לבדח את הציניקן הישראלי המצוי; תועלת אחרת אין ממנה, אם לדבר בלשון המעטה. אין זה לכבודה של ישראל. ואין בכך תוספת לאמינות השר מכאן והשגריר מכאן כשהכל מכירים, לא רק את היחסים ביניהם, אלא אף יודעים שיחסים אלה נסבלים משך למעלה משלוש שנים.

עוד פחות מפארת אותנו העובדה הידועה ברבים כי תמיכת ראש הממשלה הנתונה למר רבין בכל הנוגע להמעטת דמותו של מר אבן, הקלה עליו להתנהג אל הממונה עליו בחוסר דרך ארץ. היתה זו הגב' מאיר שטיפחה את חוסר המשמעת, את עקיפת צינורות הקומוניקציה ואת הזלזול בשר החוץ, שאפיינו את הליכותיו של שגרירנו בארצות הברית. בל תתפלא למראה המופע של סכסוכות פוליטית המוצג לעיני כל: היא יצרה את התנאים שבלעדיהם ההצגה לא היתה מתקיימת.

הסנאט מחליט ומפריע

החלטת הסנאט האמריקאי, ברוב של 49 קולות נגד 47, להפסיק בעוד ארבעה חדשים הקצבות להחזקת כוחות ארה"ב בווייטנאם אם עד אז ישוחררו כל השבויים האמריקאים המוחזקים על-ידי הקומוניסטים, עשויה לעכב לחצי שנה התקדמות ממשית בשיחות השלום הגלויות והחשאיות המתנהלות בפאריס.

ההצבעה היא, קודם כל, הוכחה שלסנאטורים היונים ולסנאטורים המתוסכלים ביחד יש קרוב למחצית הקולות אשר, בהעדר כמה ממתנגדיהם, מהווים רוב. אצל רבים, התיסכול נובע מהניגוד בהשקפותיהם על וייטנאם לבין המדיניות האמריקאית הרשמית. אצל אחרים — כמו יו"ר ועדת החוץ, הסנאטור פולברייט — מדובר ברצון להעביר לידי הסנאט חלק מסמכויות ההחלטה בעניני חוץ, הנמצאות עתה בידי הרשות המבצעת, קרי: הבית הלבן.

שאיפה זאת אינה חדשה, אך בארבע השנים האחרונות היא לבשה ממדים רציניים גם בגלל מלחמת וייטנאם ובעיקר מפני שלדמוקראטים, שהם מפלגת האופוזיציה, רוב בסנאט (אגב, משום כך בידיהם ראשות הועדות). למפלגה שמועמדה נבחר לנשיאות יש סיכויים טובים יותר להשיג רוב גם בבתי המחוקקים. אך לא תמיד היא משיגה רוב, כפי שלמד מר ניכסון לפני ארבע שנים. זה בוודאי יניע את מר ניכסון להגביר את המאמצים להשיג נצחון גדול בנובמבר.

ההחלטה על הפסקת ההקצבות עדיין לא אושרה סופית. לפי החוק צריכים שני בתי המחוקקים לאשר את ההצעה ואם החלטת שניהם אינה זהה (כפי שזה יקרה הפעם, כשבבית הנבחרים אין רוב ליונים) עוברת הצעת החוק לוועדה משותפת של שני הבתים להכנת נוסח אחיד. קרוב לוודאי שבוועדה זאת יבוטל שוב, כמו במקרים דומים בעבר, האיסור המוחלט על הקצבות לכוחות בווייטנאם.

אך הנזק לשיחות פאריס כבר נגרם, כנראה. הצפון וייטנאמים, אשר תולים תקוות רבות בלחץ דעת הקהל האמריקאי על הממשל, יראו בהצבעת הסנאט אישור לתקוותיהם ועלולים להקשיח עמדותיהם ליד שולחן הדיונים. יתכן שהדבר יגרום לחידוש הקפאון בשיחות עד לאחר הבחירות בחודש נובמבר, כאשר יתברר להאנוי סופית אם היה יסוד לציפיותיה לנצחון היונים באמריקה.

יהודה עמיחי

לאחר פגישה עם ראש הממשלה בענין בירעם ואיקרית

אבל למשוררים יש עצבויות
בימינו נטולי האב והאם.
אפשר היה להמס בהן
את קשיות העיניים מנגד.
ולרכך בהן את הלסתות הקשוחות של
ההיסטוריה

אבל למשוררים יש אצבעות
שבהן אפשר היה להסיט מעט
את ההסתר מן הפנים.

ויש להם כפות רגליים שהלכו הרבה
וראו הרבה; חכמות מכפות רגלי האצנים.
אפשר היה לתחוב אותן,
(הן היו מוכנות לכאב)
בין דלת למזוזה
כ · שהדלת לא תיסגר לגמרי

משוררים הם מומחים מתוקים ועצובים
להזדמנויות שהוחמצו:
אפשר היה לשקם בעזרתם
את בית הכנסת הקטן
והאמיתי שבלב.

שכנות תוך הפרדה

מסוכן לנטוש את רעיון החלוקה כבסיס לפשרה עם הערבים

מאת פולס

שר הבטחון צודק אם השאלה את ממשלת ישראל צריכה לראות את עצמה, כשהיא פועלת בשטחים המוחזקים באיצטלה של מימשל צבאי (בהתאם למשפט הבין-לאומי) כמדינה „כובשת", ולא השאיר ספקות שאינו גורס את גירוש הבדווים. מר דיין הטפים כבר כמה וכמה פעמים שעלינו לראות את עצמנו בשטחים המוחזקים כממשלה לכל דבר, ועלינו לדאוג לערביי יהודה, שומרון ורצועת עזה כפי שממשלת ישראל דואגת לאזרחי המדינה שבפנים הקו הירוק — לא בהכרח תוך דבקות בשוויון מכסימאלי, אך על פי הכרה שהיא חייבת לפרוש את ידיעת דאגתה הפטרנאליסטית על האוכלוסיה הערבית הזאת, משום שאין לה ממשלה אחרת.

גישה זו אל הבעיה הוכיחה את עצמה עד כה בכך שאיפשרה לערביי השטחים המוחזקים שגשוג כלכלי שלא ידעו כמותו תחת שלטון ירדני. מבלי לכפות עליהם נוכחות ישראלית בולטת לעין יתר על המידה. ההימנעות מכפיה פורמאלית הקלה על הערבים את ההשלמה עם שלטון ישראלי דה פאקטו, ודוקא היסודות הלאומניים ביותר רשמו לפניהם, אולי ברגש של הקלה, כי ישראל אינה תובעת מהם ויתור על האזרחות הירדנית. גם הגבלת הפעילות המדינית לתחום המוניציפאלי לא הפמיה אותם במצוקה בלתי-נסבלת, ובכלל ניתן היה להרחיב את ההבלגה כלפי השלטון הישראלי, או אף לגבי צעדים מסויימים של הסתגלות אליו, בהרגש שממילא צריך לראות את המצב כמצב של כעבר.

*

ברם, אפשר לשאול אם כעבור חמש שנים של מצב זה, לא כדאי לתת לו דחיפה נמרצת כדי לקרב אותו לעבר מצב של קבע. הנה נתבשרנו (דן מרגלית ב„הארץ" 2.8), כי „הצעות להקמת ריכוזים עירוניים יהודיים בסביבות ירושלים כדי להרחיב את הבירה, אם כי לאו דווקא תוך סיפוח שטחים נוספים, נידונות עתה בקרב גורמים בכירים. נראה כי הכוונה גם להרחיב את ההתיישבות במקומות הסמוכים לבירה, אך בלי שיהיה למקומות אלה רצף טאריטוריאלי לירושלים".

אין זה קשה להבחין מהנוסח הנ"ל, כי הכוונה האמיתית אינה להרחבת השטח הבנוי של עירית ירושלים המאוחדת, אלא לתקיעת יתדות של השתכנות יהודים במרחבים אשר משפט, שיפוט ומינהל ישראלי לא הוחלו עליהם בשנת 1967. אפשר בהחלט לגרוס, כי כל המרחב שבין רמאללה לבית-לחם, ומעין כרם עד למוצאת הדרך ליריחו עתיד להתגבש כמין מטרופולין אורבני אחד ואין טעם שחזותו תופרע על-ידי גבולות מדיניים. אם כך — תתבקש המסקנה, כי שר הפנים ישתמש בייפוי הכוח אשר החוק העניק לו ויחריב את תחום תחולתו של משפט, שיפוט ומינהל ישראלים בהתאם למה שיראה הדרוש על פי שיקולים של תכנון אורבאני הרואה את העתיד. אך כאשר „הגורמים הבכירים" נזהרים דווקא מזה, לא נותרת אלא המסקנה, כי התכניות הנ"ל מיועדות ליצור נתונים של הימצאות יהודים בשטח המוחזק (הירדני) של יהודה — נתונים אשר בבוא העת יוכלו לשפר את הסיכויים שדרישת סיפוח לגבי המרחב הנכון תיראה סבירה.

יש לשים לב במיוחד להערה, כי „רצף טאריטוריאלי" בין השיכונים או הפרברים היהודיים האלה לבין ירושלים העיר לאו דוקא יהיה בחוץ. אמת ויציב: כאשר התחיל המפעל הציוני בארץ, שאלת הרצף לא יכלה להישאל כלל.

ברם, ככל שהמפעל הלך והתקדם, כך טרחנו ליצור שטחי התיישבות יהודית רצופים. כך נוצרו חבלי ארץ שהיו לחבלים יהודים באופן בלעדי או באופן מכריע: עמק יזרעאל, עמק חפר, ובהיקפים מצומצמים יותר גם באזורים אחרים. כל זמן שהיה קיים המשטר המנדאטורי, היה טעם להמשיך לפי שיטה זו — אף כי כבר בשנות הארבעים היה יסוד להטיל ספק אם המאמץ של השגת דריסת רגל בהרי חברון (ארבעה ישובי גוש עציון) יבטיח הכללת האזור הזה במדינה יהודית שתקום על יסוד חלוקת הארץ.

*

יש בין אצלנו הסבורים, כי הנצחון במלחמת ששת הימים — לא זו בלבד שגירש את הצבא הירדני מיהודה ושומרון ואת הצבא המצרי מרצועת עזה (רמת הגולן היא פרשה לחוד). אלא חובה עלינו היא לנצלו כדי לחדש את תנופת ההתיישבות היהודית בכל תחומי הארץ שממערב לירדן. בראייה זו את הדברים בא המימשל הצבאי הישראלי להחליף את משטר הפקידים הבריטיים, והשוני היסודי נעוץ בכך, כי המימשל הצבאי שלנו מתייחס כביכול, באותו יחס של המנדאט אשר הטיל על השלטון המנדטורי לעודד התיישבות יהודית צפופה, באדמה ובהגינות, להבדיל מן הפקידים הבריטיים בשעתם שהיו לפעמים מכשולים על דרכינו: לא נשמה, לא נגרש, אלא „נרכוש קרקעות" — באמצעות קנייה כשרה אפשרית הדבר, ועל-ידי הפקעה (תוך הצעת פיצויים) רק כשאין דרך אחרת. מיסודו של דבר נחדש את התנופה הקולוניזאטורית של העליות הראשונות.

אלא שהולך רוח זה שוב אין לפרש כרצון להרחיב את יכולת הקליטה של הבית הלאומי (של העם היהודי, בארץ-ישראל). הוא מתכוון, אפילו הוא מורה מאד להשתיק את הויכוח על גבולות ותחומים, להזיז גבולותיה של מדינת ישראל עד לירדן. הערבים אינם זקוקים להדרכה מצד ישראלים כדי להבין, כי מטרת הציונות אינה נסיעת גולה יהודית בארץ-ישראל; הם יודעים כי מטרת הציונות היא ריכוז היהודים במדינה יהודית. וכאשר השנה היא 1972, ולא 1922, ואף לא 1942 — הם אינם יכולים להתייחס אל התיישבות יהודית בבקעת הירדן, או בחברון, או בבקע הצפוני (מזרחית לשכם) אלא כאל נסיונות להכין את בליעתן של יהודה ושומרון בתוך מדינת ישראל.

*

מגמה זו סותרת את הרעיון אשר בזכות קבלתו על ידינו הצלחנו בשנת 1946/1947 לגבור על התנגדות המעצמות להגשמת הבית הלאומי בצורה ממלכתית: הרעיון של חלוקת הארץ בין היהודים והערבים. אפשר לטעון כי תכנית האו"ם משנת 1947 ממילא לא בוצעה לפי כתבה: ירושלים לא כוננה כיישות נפרדת, שטחים נרחבים (ובהם ערים חשובות) שנועדו למדינת החלוקה הערבית, עברו למדינת ישראל; ומדינת-חלוקה ערבית לא הוקמה כלל, אלא ירדן נטלה לעצמה את מרבית שטחה בעוד שהצבא המצרי תפס את רצועת עזה. אך עדיין יש מקום לגרוס, כי התכנית היא העובדה לפי רוחה: הארץ חולקה בין יהודים וערבים — ג'נין, טול-כרם, שכם, רמאללה, חברון, יריחו וסביבותן לא הוכנסו לתחומה של מדינת היהודים.

מגמת-הסיפוח המוגשמת במדיניות הממשלה, איננה פסולה משום שהיא נועדה לבטל (לא מהר ולא מחרתיים, אך באיזה עתיד מקווה) את החלטת עצרת או"ם מיום כ"ט בנובמבר 1947. היא מדאיגה משום שהיא מתכוונת להעביר קיבוץ גדול של בני עם אחר תחת שלטון של מדינה שזכות קיומה בכך שהיא נוצרת לאפשר לעם היהודי, שמירה על זהותו הלאומית מבלי שיהיה נתון לסכנת של התבוללות (כמו בגלות) או של רוב לא-יהודי, כמו במדינה פלשתינאית אשר מדיניות הספר הלבן (1939) של הממשלה הבריטית אסרה לפלס לה את הדרך.

*

נכון שגם במשטר של חלוקה כפי שעוצב למעשה בתום מלחמת העצמאות, מן הנמנע היה להגשים את רעיון החלוקה מבלי שיוותר בישראל, מיעוט ערבי בעל שיעור לא-מבוטל. אך הבדל עצום קיים בין אם שנשאר אצלנו מיעוט בסדר גודל של 11%, היות ולא היה מנוס מזה, לבין מיעוט שימנה שליש לפחות מכלל האוכלוסיה, וזאת כדי להגשים את הרעיון של ארץ-ישראל „שלמה" (כלומר: כמקרב לירדן; לפי נוסח המנדאט, לפני ביטול הסעיפים הציוניים שלו על-ידי הספר הלבן הבריטי בשנת 1922, היתה גם עבר-הירדן חלק של ארץ-ישראל).

לפי האתוס הציוני שהיה מקובל על התנועה כמורשת המאה הי"ט, אין לנו זכות לשלוט על מיעוט לא-יהודי כה גדול — אפילו נדחה כל טיעון הרוצה לבטל את זכותנו ההיסטורית לחזור לארץ ישראל ולהקים על אדמתה מדינה יהודית. זכות זו איננה ניתנת לערעור; אך נוכח קיומו של עם ערבי בתוך גבולותיה הגיאוגראפיים, ויתרנו על מימוש הזכות הזאת לגבי חלק מסוים של הארץ. זה פשר הסכמתנו לחלוקת הארץ לפני חצי יובל שנים. היכרנו בזכות העם הערבי (אז לא קראנו לו „פלשתינאי") להוסיף לשבת גם הוא בארץ הזאת, מבלי להיות נשלט על-ידי לא-ערבים, ומצאנו בעקרון של חלוקה גיאוגראפית-ממלכתית את המכשיר שבעזרתו ניתן יהיה לפשר בין שתי תנועות לאומיות.

נכון שצורת התיחום נקבעה על-פי קנה המידה של התקדמותנו (ההתיישבותית והצבאית) עד אז, ועל-ידי שיעור הצלחת הערבים (או כשלונם) להתנגד לה; אך אין בזה כדי להוקיע את מדיניות החלוקה של שנות 1947—1949 כשרירותית. מי שמטיף היום לחידוש החדירה היהודית לתוך אזורים ערביים של הארץ, אינו רשאי לגנות את מדיניות החלוקה של הימים ההם; הוא בעצמו מרים את קולו רק משום שהכוח שלנו הכריע את הצבא הירדני, בעוד שנאלם דום משך 19 שנים רצופות; ירושלים המחולקת היתה לכולנו כפצע פתוח, אך מי דיבר עד לנצחון של ששת הימים על חברון, או על ענתות, או על שילה?

*

ערביי השטחים המוחזקים משכילים להסתגל למימשל הצבאי הישראלי, אך מי שסבור כי לאורך ימים ישלימו עם מצב בו מיליון אנשים יהיו מרוצים משום שמשרד החקלאות הישראלי מטפח יפה את החקלאות הערבית, או משרד הבריאות מצליח להוריד את השיעור של תמותת התינוקות, עלול לטעות. אין להעלות על הדעת, כי מיליון ערבים אלה ירצו להיות עשרות שנים כסריסים מבחינה פוליטית — ללא זכות בחירה לפרלמנט של ירדן, או לפרלמנט ערבי אחר, או לכנסת של מדינת ישראל. ואין אנו זכאים לדון אותם למצב כזה.

נשמעת טענה נגדית: מי יודע? אפשר שבכל זאת ערביי השטחים המוחזקים יסכימו להצטרף למדינת ישראל, ואף יעדיפו זאת על חזרה לשלטון ירדני או על כינון של מדינה משלהם שעצמאותה לא תהיה אלא פיקטיבית.

נניח לצרכי הוויכוח, שהנחה זו תתאמת; אך אם תתאמת, תיהפך מדינת ישראל למדינה כדוגמת לבנון. אינטלקטואלים ערביים החיים במערב, ממילא מטיפים לנו לכך; מדינה דו-לאומית, לפי מתכונת אירופה המערבית או התיכונה, מתוארת על ידם כנטע זר במזרח. יהיה לנו ליהודים מעמד כמו למוסלמים בלבנון. אך בעוד שהנוצרים בלבנון אינם יכולים לקוות לשיפור מצבם, תמיד יוכלו ערביי ישראל לדרוש מהיהודים יותר ייצוג, יותר השתתפות בפקידות, יותר התחשבות באינטרסים הכלכליים שלהם, כי מאחוריהם עורף ערבי עצום.

בדלת האחורית של נצחון מזהיר יחזור אלינו הרעיון של מדינה דו-לאומית, והפעם הוא עשוי להיות למציאות. אמנם היהודים יהוו הרוב (לעת עתה), והצבא יהיה בידיהם; אך כלום על כך ניתן יהיה לבסס חיים של שותפות-אמת בין שני עמים?

שכנות יהודית-ערבית — מוטב שננסה מחדש להשתית אותה על הפרדת החלוקה, ולא על „חיים בצוותא" שכתוצאה מהם תשתנה דמותה של ישראל באופן שספק אם יהודי הגולה יוכלו להכיר בה את מוקד האינטרס היהודי שלהם.

קח לעומת קח ותן

הפריזה בסעד פוגעת ברווחת הכלל

מאת א. שוויצר

הדיון הציבורי המתנהל עתה בעוני, יהיה סיכומו אשר יהיה, הוא נטול משמעות אופרטיבית. חברה יכולה להיות מודעת לעוני שבקירבה — כפי שהיתה למשל יוצרת אופנת הדיון בעוני, אמריקה או קרוב יותר הביתה, ישראל — ולהעמידו במשך עשרות שנים בשולי העיסוק הציבורי. ולחילופין אפשר להתעורר במרץ ובהחלטיות לסגירת הפער הכלכלי באוכלוסיה, מבלי להתייחס בצורה כלשהי לעוני. דוגמא לכך המרכסיזם, על תנועותיו והמשטרים הנוהגים על פיו, שממילונו נעדר פשוטו כמשמעו, המונח עוני.

על כן, הצדק עם מר פנחס ספיר אשר בויכוח הציבורי המתנהל סביב נושא העוני דיבר על מה שנעשה לצימצום פערים כלכליים ותרבותיים המתבטא בהקצבות לדיור ולחינוך, בהפרשתם הגדלה של כלי-בית חשמליים וכיוצא באלה. זה לא שעשועי בהגדרות ובויכוחי סרק על עוני, סף-עוני וכיו"ב אלא במה שמתרחש כתוצאה ממדיניות מודעת. ורק חסד עשה מר ספיר עם מראייניו בתוכנית מוקד של הטלויזיה, שלא שאל איזה נטל פיסקלי נוסף מוכנים הם לקבל על עצמם כדי שאפשר יהיה להגדיל קצב חיסול משכנות עוני, שיפור התזונה, סיכויי חינוך וכיוצא באלה.

*

שכן, אם יש מסקנה אופרטיבית — הרי אין ממשלה בעולם היכולה לעשות שימוש במסקנות ממין אחר — מן המהומה סביב שאלת העוני, היא זו: מה מוכנה החברה לעשות כדי לצמצם את מידותיו. עשייה, פירושה להוציא כסף — והוצאת כסף פירושה כיסוי ההוצאה מהכנסות פיסקליות. ואם יש הסכמה כללית לגבי קיום עדיפויות אחרות, כגון בטחון, קליטה ופיתוח, הרי או שצריך להגביר את בניית השיכונים העממיים, או ההקצבות לשיפור מצבם הכלכלי של משפחות מרובות ילדים על חשבון אלה — או לגבות יותר מסים כדי שגם הזאב ישבע, גם הכבש יישאר בחיים.

התשובה הקלילה שצריך רק לחסוך מה שמתבזבז בהוצאות מיותרות על בטחון, קליטה ופיתוח, כדי שיווצר שפע של משאבים לסגירת הפער החברתי, היא הרבה פחות מעשית משנראית במבט ראשון. קשה מאד להגדיר מראש בזבוז מהו והיכן יתגלה. קשה עוד יותר למנוע אותו בפועל; וקשה שבעתיים לגרום לכך שבתחום ההוצאות הסוציאליות יהיה הבזבוז פחות מאשר בשאר תחומי החיים. ועל כן, מי שבאמת רוצה שיגדלו ההוצאות לפתרון בעיות סוציאליות, צריך שיהיה מוכן לאחד משניים: להפנות משאבים למטרה זו אגב קיצוץ בהוצאות ליעדים אחרים; או להטיל יותר מסים למימון הצרכים החברתיים הנוספים.

וככל שנגדיל לעשות באחת משני דרכים אלה כן הלך ותחמיר השאלה האם עוסקים אנו במלאכה ראויה. הסוציאליזם תובע יותר לשכיר על יסוד הטענה, כי חלקו בייצור גדול מן התמורה שהמעביד משלם עבורו. מי שתובע קידום פתרונן של בעיות סוציאליות פועל על פי מערכת ערכים שונה לחלוטין: הסוציאליסט תובע קח-ותן הוגן: הלוחמים בעוני תובעים עיסקה חד-צדדית. הפועל מייצר ערך עודף ולכן מגיע לו יותר משמקבל; לעני מגיע באשר הוא, ללא כל תמורה. וטרם נמצאה הלכה פסוקה, אם יכולה חברה המעמידה בראש דאגותיה את הבעיות הסוציאליות, לקיים את מידת הרווחה שבלעדיה ייעלמו המשאבים לפתרון בעיות סוציאליות.

*

הקפיטליזם, כמו הסוציאליזם, בנויים על העקרון של תשומת מאמץ מכסימלית: מה שחלוק בין חסידי שתי השיטות, הוא חלקם של המשתתפים בתפוקה. אף אחת משתי השיטות אינה עולה בקנה אחד עם קבלה ללא נתינה. כך זה באופן עקרוני. במציאות נעשית פשרה, שמניעה העיקרי הוא רגש הסולידאריות האנושית, ושלפיה תיתכן נתינה ללא תמורה בשוליו של התהליך הכלכלי הסדיר. בעבר קראו לזה צדקה, היום הכינוי הוא טיפול ממוסד בבעיות סוציאליות. גם בעבר, גם עכשיו, נוהגים על פי הכלל התלמודי בסופו של דבר: הזהרו בבני עניים, כי מהם תצא תורה.

אך הדבר אפשרי רק בשוליים. שאם יגדל החלק מן ההכנסה הלאומית הניתנת ללא תמורה, ייחלש — ובשלב מסויים, ייעלם — העידוד הבנוי לתוך המשטר הקפיטליסטי כמו הסוציאליסטי, והניתן להשקעת מירב המאמץ בתהליך הייצור. העידוד השלילי יפעל גם באמצעות חיקוי (למה לעבוד כשהוא מקבל סעד שופע), גם באמצעות מערכת המיסוי. שכן ככל שיגדל העומס הפיסקלי על העובדים כדי לשלם בעד תוכניות סוציאליות גדולות, כן ייחלש הרצון לעבוד (או יגדל הרצון להשתמט מן העומס הפיסקלי). שוליים אלה אינם נוקשים לחלוטין ומעולם לא נעשה נסיון להעניק להם הגדרה כמותית: אך הם ישנם וקיומם הוא מושכל ראשון בחברה הקפיטליסטית והסוציאליסטית כאחד.

החברה הישראלית חייבת לעצמה, לתחושת הסולידאריות היהודית שלה כמו לתועלתה, מידה של דאגה לנצרכים. אך היא חייבת לעצמה חוב גדול לאין שיעור, קידומם ועידודם של התורמים לרווחה הכללית בתשומת עבודה פיסית ומאמץ שכלי. סעד אינו יוצר רווחה; רווחה יוצרת משאבים שאפשר להפרישם לסעד מלבד מה שמבליטה את מספרם של הנזקקים לסעד. ריבוי ילדים אינו תחליף לריבוי עבודה ויוזמה ואסור לה לחברה הישראלית לתת פרס הזה או דומה לשני אלה. חברה חיה ומתקדמת יכולה להתקיים גם כשיש חסרי אמצעים בתוכה; היא לא יכולה להתקיים אם במקום לעודד שותפות כללית במאמץ היצרני היא מפרידה במתן פרס חומרי את המשתמטים מההתחייבויות שהיא מטילה על חבריה.

*

מה המסקנות האופרטיביות מן האמור? הכלל הוא שחברה משגשגת ככל שקטן בה חלקם של יסודות בלתי-פרודוקטיביים. מכאן ניתן לגזור מסקנות מעשיות לגבי מדיניות פיסקלית שאינה מעודדת ריבוי בלתי סלקטיבי של הילודה ומדיניות חברתית המפעילה לחץ על בני-אדם בריאים להרויח את מחייתם ולא להיזקק לסעד חברתי. סעד צריך לתת למי שאין ביכלתו הפיסית לעבוד — להבדיל ממי שאינו מתאמץ להשתתף בתהליך הייצור התקין. ומעל לכל, אין לתת לתודעת העוני להשתלט על המערכת הפוליטית והחברתית; אין דרך טובה יותר לדלדול חברתי מריכוז משאבים רבים מדי להעברת הדלות מן הארץ.

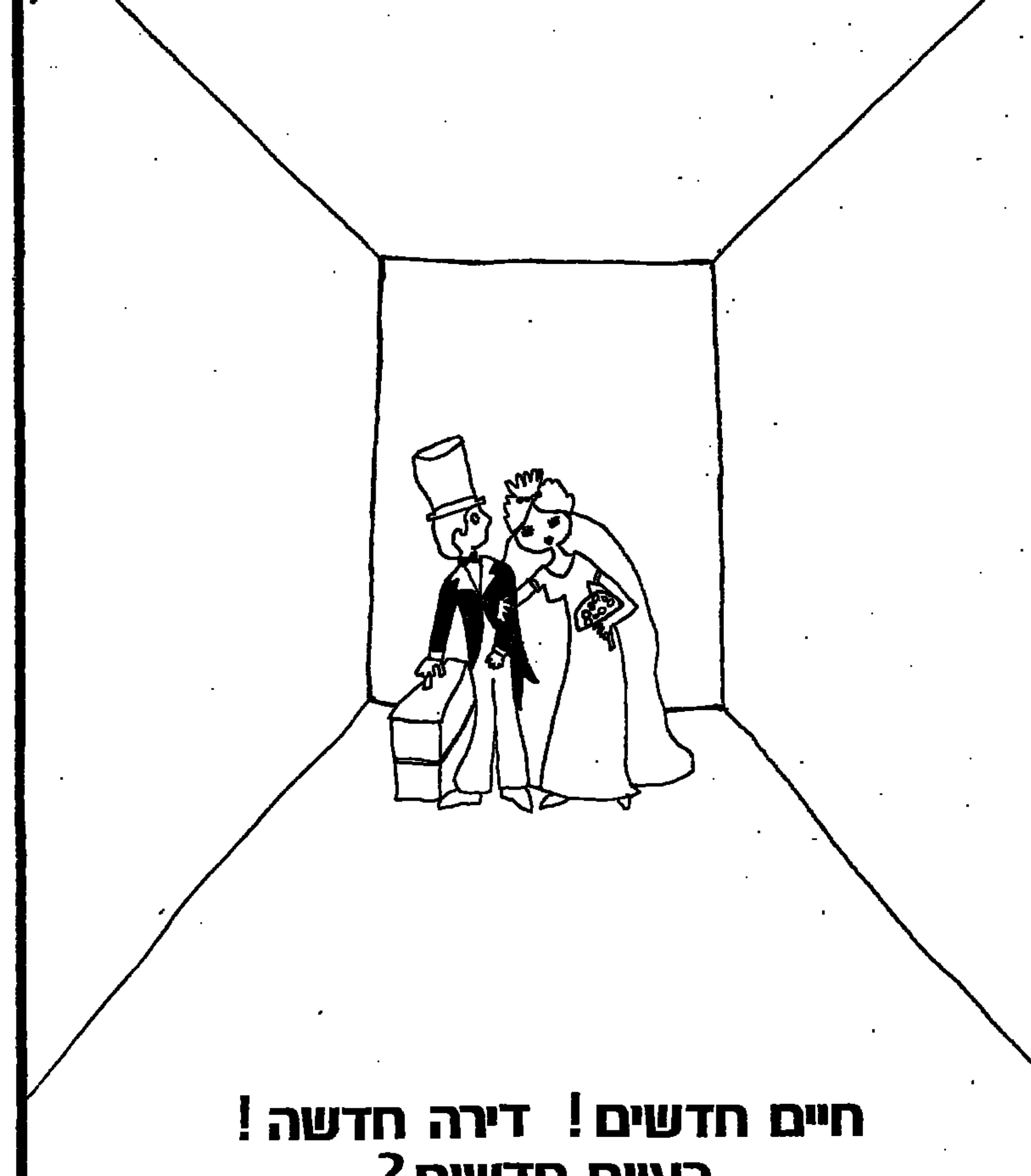

חיים חדשים! דירה חדשה!
בעיות חדשות?

כל הקשור בצבעים וצביעה של
פנים וחוץ הדירה: רהיטים, קירות עץ, סורגים וכו'
אינו מהווה בעיה!
מומחי הצביעה של טמבור ייעצו לכם חינם
גם בבעיות חורגות ומסובכות.
וישמחו לבקר בביתכם - ללא כל התחייבות מצדכם.

פנו למחלקה לייעוץ מקצועי של
טמבור

ת.ד. 507 תל-אביב: ת.ד. 668 חיפה: ת.ד. 1521 ירושלים.

מי ירים את הכפפה?

חילוקי-הדעות בין השרים מציגים את הממשלה באור מגוחך

מאת יואל מרקוס

מזמן לא התהלכו בארץ כל כך הרבה אנשים צודקים כבימים אלה בצמרת השלטון. צודק פנחס ספיר כשהוא מתריע נגד הסכנה שהשוק הישראלי יוצף בכוח עבודה ערבי. צודקת הממשלה כשהיא נותנת רשיונות עבודה לעשרות אלפי ערבים מהשטחים, למרות הסכנה. צודק אבא אבן כשהוא מזהיר מפני האפשרות שתוך 18 שנה יהיו בארץ שלושה מיליון ערבים. צודק אריה אליאב בטענה שרבים במפלגתו היו רוצים שתוקם מדינה פלשתינאית ברוב חלקי הגדה המערבית ובעזה. צודק יצחק בן-אהרון כשהוא מאשים את ישראל בשיתוף פעולה עם גורמים ימניים בעולם (קרי: גם המפלגה הרפובליקאית בארה"ב) מתוך מגמות פרגמטיות. הכל צודקים. וצודק גם משה דיין בהערתו שאם המפלגה מתנגדת לעבודה ערבית מדוע לא תחליט להפסיקה? ובאומרו שאם המפלגה רוצה שלום בנוסח שאליאב שואף אליו — מדוע אינה מחליטה לעשות אותו? הרי ממשלה ומפלגת השלטון בה קיימים לצורך קבלת החלטות.

כן, מזמן לא היו כל כך הרבה אנשים שצדקו כל כך. אפשר להוסיף שמזמן גם לא היתה עירבוביה כזאת של דעות-סותרות כבימים אלה בצמרת השלטון. הרי המערך צריך להכתיב את מדיניות הממשלה והשרים הם בתוקף חוק האחריות הקולקטיבית, הנושאים באחריות למדיניות זו. לא יתכן ששר אחד יכניס 60,000 ערבים מהשטחים למדינה ושני שרים (מאותה מפלגה) יטענו שזה אסון. לא יתכן ששר אחד יפעל מתוך הנחה שישראל תשב שנים רבות בשטחים ושר אחר יאמר שתוך עשור וחצי שנים יהיו היהודים במיעוט — כלומר שאסור לנו בהחלט לשבת תקופה ארוכה בשטחים. לא יתכן שהמדיניות של הממשלה תחזור בפועל להנצחת המצב בהסכמה אילמת של שרים חשובים, אשר במקום להשיג השגותיהם במקום שצריך לעשות זאת — בממשלה — מביאים אותן בראיונות ובאספות פומביות — במות שאי-אפשר להחליט בהן דבר.

נדמה לי שמצב זה באמת אינו יכול להימשך עוד. לא רק מפני שזה בניגוד לסדר הציבורי הטוב (כמעט אמרתי בניגוד לכללי ההגינות) כששרים ממשיכים לשבת בממשלה הפועלת בניגוד להשקפות עולמם העקרוניות. מצב זה לא יכול להמשך גם מבחינה מעשית. מפני שהגיעה העת להחליט לאן פניה של המדינה מועדות. במשך שנים טענה גב' גולדה מאיר שאין כל טעם שהמפלגה או הממשלה יקיימו דיון עקרוני על עתיד יחסינו עם מדינות ערב, מפני שהערבים כלל אינם רוצים בהסדר שלום. „מה הטעם שנתפלג ונריב כשאין בכלל על מה ואין עם מי לדבר ?". יתכן שנימוק זה שוב אינו תופס היום. שכן באחרונה חלו כמה התפתחויות באיזור המעמידות את ישראל בפני פרשת דרכים פוליטית. התפתחויות שאינן יכולות אולי להשביע את רצון המכסימאליסטים, אך העשויות בהחלט לספק אותם אנשים (ספיר, אבן, אליאב, עופר, בן-אהרון, יערי, חזן ואולי אפילו אלון) הגורסים והטוענים בעקיפין שהמדיניות הנוכחית של הממשלה מובילה לאסון.

*

מה הן ההתפתחויות הללו? בנוסף לתמורות החיוביות במצרים שהרחיקו את סכנת המלחמה וקירבו את סיכויי ההידברות על הסדרים חלקיים, יש גורסים שנוצרה באחרונה אפשרות להגיע להסדר שלום נפרד עם ירדן. לפי הסדר זה תפנה ישראל את מרבית הגדה (פרט לירושלים), תאפשר חזרת השלטון האזרחי הירדני אך לא הצבאי ובתמורה זאת תישאר שאלת ירושלים פתוחה ותימצא בין השאר אפשרות להמשך הנוכחות הצבאית הישראלית בנקודות אסטרטגיות.

אם נכונה ההערכה שהסדר כזה אפשרי כיום גם בלי הסכמת מצרים, נשאלת השאלה מדוע לא הועלתה לדיון בממשלה? נכון שזה הסדר אשר ספק אם דיין היה נותן לו יד — אך האין זה ההסדר שנראה בעיניהם של ספיר ואבן כ מ ו צ א מהרוב הערבי הבאים עלינו ומהמדינה הדו-לאומית שהם חוזים אותה? מדוע לא הועלתה אפשרות זו של הסדר לשולחן הממשלה?

בהערתו בבית-ברל בדבר הצורך בבירור יסודי של יחס ישראל כלפי השטחים, עשה דיין בעצם את מלאכתם של יריביו. הוא זרק להם את הכפפה שהם לא העזו להשליך נגדו.

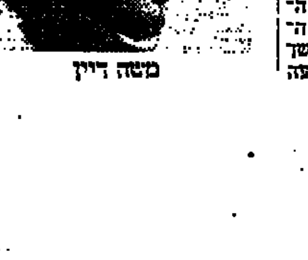
משה דיין

ובכך כאילו אמר להם: ניתן להשיג עכשיו את השלום שאתם חותרים אליו. אם אתם רוצים בו, תחליטו על כך (בלעדיי). אך אם אינכם רוצים זאת ואין לכם מה להציע, לפחות משתתקו ואל תפריעו לי.

יש להודות שדיין לפחות עקבי. הוא חושב שלא צריך לסגת מהגדה והממשלה אינה נסוגה. הוא חושב שאם נעשה פעולות שילוב נוספות, ניצור בשטחים מצב נוח יותר לישראל להשיג תנאי שלום כרוחה בטווח רחוק יותר — והממשלה נותנת לו גיבוי בפעולות השילוב. הוא חושב שטוב שהגשרים פתוחים, כי זה הורס מחיצות — והגשרים פתוחים. הוא חושב שטוב לקחת נשימה ארוכה על מנת שנוכל לשבת תקופה ארוכה בשטחים — והממשלה עושה זאת. אפשר איפוא להבין בהחלט התמרמרותו של דיין כאשר הוא מגלה שמצד אחד מאמצת הממשלה בפועל את מחשבותיו ומבצעת את מדיניותו ומצד שני עמיתיו בממשלה ובצמרת מפלגתו מבקרים את הקו שלא נקפו אצבע כדי לשנותו.

*

אם אפשר להבין את דיין, קשה להבין את מתנגדיו. מה מונע אותם לקום בממשלה או במרכז המפלגה ולתבוע שינוי הקו הנוכחי אם הם חושבים שאינו מצליח? אמת שדיון כזה לא יהיה קל ואולי אף יסתיים בקרע אישי מכאיב — אך אם נכונה הנחתם של אליאב וספיר, שיש להם רוב במפלגה, ממה הם פוחדים? מאידך ברור שאם גם עכשיו תתחמק המפלגה מלהגדיר מה היא רוצה לנוכח ההתפתחויות החדשות באיזור, לא יהיה מנוס בממשלה מאישור שורה של צעדים נוספים שיוצעו על-ידי דיין בביצוע מדיניות השילוב, אשר בעיני אחדים מהשרים נראה כהתקדמות לעבר אסון לאומי.

אכן, כפפה נזרקה לזירה והיא עדיין מוטלת שם כאבן שאין לה הופכין. אם איש לא ירים אותה כפי שאני חושב שזה יהיה, ואם במקום להכריע ימשיכו ללחוש, לרכל ולהתלונן מחוץ למוסדות שתפקידם להכריע — כפי שאני חושב שזה יהיה — לא יהיה מנוס מהמסקנה שהמינימאליסטים שלנו אינם אלא ניצים בפרוות של יונים. ושהאיש השנוא עליהם, משה דיין, הוא אלילם.

אגב, האם יהיה זה מיותר ואולי חצוף לשאול היכן נמצאת בעצם ראש הממשלה בכל ההתפתחויות האחרונות ומה היא מציעה לעם ישראל לעשות עתה?

هكذا من الأصل

مكذا من الأمل

תל־אביב: כרך עובר על גדותיו (כ')

המועצה הדתית: גח"ל מפוצל

סעיפים סתומים בתקציב * עצמאות כספית

מאת יאיר קוטלר

במגעים שניהלו עסקני המפד"ל עם ראש העיריה יהושע רבינוביץ ערב הקמת קואליציה חדשה בעיר השי־גו הדתיים מסיעת העבודה הישגים חשובים. הבולט בהם: המועצה ה־דתית, שבשליטת המפד"ל, תהנה מ־אוטונומיה, אי־תלות מוחלטת בענ־יני כספים ומנגנון — בפעם הרא־שונה בדברי ימי ועדי הקהילות של ת"א—יפו.

עירית ת"א נושאת בשני שלישים מתקציב המועצה המסתכם ב־1972/73 ב־7.2 מיליונים ל"י — גדול ב־15.7% מתקציב אשתקד, ש־היה 6,225,000 ל"י. בשליש נוסף נושא משרד הדתות. התקבולים ה־עצמיים של המועצה מגיעים ל־

הרב ישראל מאיר לאו

1,304,400 ל"י (18.2%). כלומר ה־גרעון מגיע ל־5.9 מיליון ל"י.

במלים אחרות: השתתפות העיריה בשני שלישים מן הגרעון מגיעה ל־3,930,400 ל"י השתתפות משרד ה־דתות בשליש הנוסף של הגרעון מסתכמת ב־1,965,200 ל"י.

חברי מועצת העיריה אינם בקי־אים בנעשה בתוככי המועצה ה־דתית. עד לפני ההסכם הקואליציו־ני האחרון עם המפד"ל, היה גזבר העיריה חתום על כל הוראת תש־לום שהוציאה המועצה הדתית. ב־דרך זאת ידעו נבחרי הציבור קצת מהנעשה.

היום אין חבר מועצה אחד ה־בקיא באמת במתרחש במועצה ה־דתית. פעם בפעם, בעיקר ערב הג־שת הצעות תקציב העיריה והמוע־צה הדתית לאישור מליאת המועצה מבקשים חברי מפלגות פועלים כמו סגני ראש העיריה היקל רמות (מפ"ם), פייבל קנטור (אחדות ה־עבודה) וחבר המועצה יוסף חלד (אחה"ע), לשמוע מה מסתתר מ־אחורי מספרי התקציב של המוע־צה הדתית, אך ראש העיריה מש־תיקם.

*

עד לפני מספר חודשים היתה להלכה אופוזיציה במועצה הדתית: גח"ל. אך למעשה שיתפה גח"ל (קרי: חרות) פעולה עם המפד"ל ב־נושאי הדת. גח"ל מפוצל. הסיעה הליברלית מביעה לא אחת מורת רוח על הנעשה במועצה הדתית, אך השותפים מתסיבת חרות נכנעים לדתיים.

לאחרונה, בגלל לחץ חרות על הליברלים, הצטרף גח"ל לקואלי־ציה במועצה הדתית. פינחס שינמן, ראש המועצה הדתית, יו"ר סניף ה־מפד"ל בתל־אביב ומעמודי התווך של סיעת יצחק רפאל (הגוש לליכוד ותמורה), נהנה היום מקואלי־ציה מקיר־אל־קיר (ראה מאמרי ה־קודם). חבר מועצת העיריה מטעם גח"ל (מתסיבת חרות) צבי אלברכט מונה סגן ראש המועצה הדתית (בלי שכר). עמיתיו הרב ח. מ. ליס־מן, ראש העניינים הדתיים בתנועת החרות, ואברהם רקנטי, חברי ה־מועצה הדתית מטעם גח"ל (חרות), עברו מן האופוזיציה לקואליציה במעט בחשאי.

*

יש בעיר כ־700 בתי־כנסת, כולל כ־100 הנבנים עתה. ההסכם הקוא־ליציוני עם המערך מבטיח תוספת בתי־כנסת בכרך. ראש המועצה ה־דתית מר שינמן מאשר, כי דתיים רבים עוזבים את העיר כי „אינם מוצאים בה את מקומם". הוא ממ־חיש דבריו בסיפור אישי: בתו, ש־נישאה לאברך, העתיקה מגוריה ל־בני־ברק כדי שהזוג הצעיר יוכל לחיות חיים דתיים.

גם הרב ישראל מאיר לאו (35), רב שכונתי־אזורי בצפון הכרך ש־רבים נוהים אחריו, מודה כי „ת"א הדתית מתרוקנת". הרב לאו, המכ־הן כרב בבית־הכנסת תפארת צבי ברחוב הרמן כהן, מספר כי כאשר מת מתפלל באחד מבתי־הכנסת ה־גדולים בעיר „נשאר חלל" ומקומו מיותם.

מספר בתי־הספר הדתיים ב־עיר הולך ויורד. בית־הספר היוקרתי ביל"ו בשדרות רוט־שילד כבר לא יפתח שעריו בשנת הלימודים החדשה מחמת מחסור בתלמידים דתיים. ב־צפון העיר מתמזגים בתי־ה־ספר היסודיים הדתיים בר־אי־לן (בשדרות נורדאו) עם ד"ר זנגוף (ליד תחנת המשטרה). תיכון עירוני ח' (דתי) שהיה ברח' קלישר יעבור לאכלס את בי"ס ביל"ו.

על אף העובדה שהאוכלוסיה הדתית בכרך יורדת, ממשיכה המועצה הד־תית בהקמת בתי כנסת. בשנות ה־תקציב 1964/65—1970/71, הוציאה המועצה הדתית 71,650 ל"י לבניית בתי־כנסת חדשים, אך בשנים 1971/72—1974/75, כאשר תנועת ע־זיבת הדתיים מן העיר גוברת והו־לכת, יוצאו 2.9 מיליונים ל"י על בניית שמונה בתי תפילה חדשים בשכונות ועוד 2.1 מיליונים ל"י על השתתפות בבניה ובשיפוצים של 140 בתי־כנסת מכ־700 המצויים בעיר.

זה רעוד: משקיעים 3,750,000 ל"י בשיפוץ בית־הכנסת הגדול ברחוב אלנבי. רוב ימות השנה ריק מקום זה ממתפללים. הרב לאו אומר: זה עוול המוטל להשקיע כל כך הרבה בשיפוץ בית־הכנסת הגדול... המקום ייהפך לאתר תיירות.

פינחס שינמן מסכים, כי סך כל ההשקעה בשיפוצים עלול להגיע בק־רוב לארבעה מיליונים ל"י. בבית־הכנסת הגדול כ־1,000 מקומות ישי־בה, כולל כ־300 בעזרת נשים. מר שינמן, המבקש להצדיק את ההש־קעה הכבדה בשיפוצים, מנפנף מספ־רים, מספר כי „בשבת רגילה" באים „עד 300 מתפללים".

ראש המועצה הדתית רואה בחלו־מו „רבים החוזרים לגור באיזור". שהתרוקן כבר לפני שנים. רבות מ־תושביו, הפך לרובע מסחרי. מר שינמן מסיר מעצמו אחריות, טוען כי „מרדכי נמיר התחיל בשיפוצים".

— כיצד? מה פתאום נמיר?

שינמן: נמיר תבע מאתנו להיכנס בעול השיפוצים... בית־הכנסת הג־דול זה התובי שלו...

*

עיון שטחי ב־35 עמודי חוברת ה־צעת תקציב המועצה הדתית ל־1972/73 די בו כדי לעורר כמה פלי־אות:

* אשתקד עלו למשלמי המסים ראש המועצה הדתית ושלושת סגניו 56,150 ל"י. השנה נוסף עוד סגן והמשכורות תפחו ל־78,400 ל"י.

* ההנהלה הכללית של המועצה (מינהל כללי וכספי) מוציאה על נסיעות ואש"ל (שינמן: אין לנו רכב צמוד) 15 אלף ל"י לעומת 12 אלף ל"י אשתקד. לאן נוסעים הפקידים כל כך הרבה, שמשכנם מצוי במרכז העיר?

* הוצאות הכיבוד — 5,000 ל"י — נשארו כאשתקד, אך ההוצאות על „פירסומים ומודעות", בעיקר ב„הצו־פה", בטאון המפד"ל, גדלו באלף ל"י, מסתכמות השנה ב־10,000 ל"י.

* חברי המועצה נהנים מדמי ייצוג של 17 אלף ל"י. איך הגיעו לסכום זה כאשר חבר מועצה דתית מקבל 40 ל"י לחודש וחבר הנהלה 60 ל"י?

* בסעיף „הוצאות אחרות לפעו־לה" אפשר למצוא דברים סתומים, כמו: 3,000 ל"י עידוד למחברי ספ־רות דתית יפה לנוער; 10,000 ל"י עידוד סופרים; 3,000 ל"י ביקורת חשבונות. 32 אלף ל"י לעומת 25 אלף ל"י אשתקד, מוציאים על „ה־ליכוד" בטאון המועצה הדתית. זאת חוברת דלה המשמשת להאדרת שמו של ראש המועצה הדתית פינחס שיינמן. בחוברת האחרונה, שיצאה בחודש תמוז (מספר 56), מודפסים שבעה תצלומים שבהם נראה פינחס שיינמן. התקבולים מסתכמים רק ב־11 אלף ל"י — כאשתקד.

* סעיף סתום אחר שהנסתר רב בו מן הגלוי מכונה „השתתפויות, תמיכות ותרומות". 3,500 ל"י (לעומת 2,500 ל"י אשתקד) מוקצים ל„הש־תתפויות ותמיכות למוסדות". עוד 3,500 ל"י (לעומת 2,500 ל"י אשת־קד) ל„תמיכות חד־פעמיות", ו־25 אלף ל"י (לעומת 18 אלף ל"י אש־תקד) ל„הענקת טליתות ותפילין לב־ני העניים".

*

בפרק „רבנות ושונות" אפשר לל־מוד, כי שני הרבנים הראשיים בת"א יפו מקבלים 50 אלף ל"י לשנה ל־עומת 52 אלף ל"י אשתקד, אך מנ־הלי הלשכות של הרבנים הראשיים מקבלים 32,100 ל"י לעומת 29 אלף ל"י אשתקד. פקידי הרבנים הרא־שיים — 19 אלף ל"י (15,750), וש־ני הנהגים — 16,550 ל"י (12,750 ל"י אשתקד). כדאי להדגיש כי או־תם שני נהגים, לבד מהמשכורת הנ"ל, מקבלים עוד 15,100 ל"י בש־נה „שעות נוספות" — כמעט כגובה המשכורת, לעומת 5,000 ל"י „שעות נוספות" שקיבלו אשתקד.

בת"א 36 רבני שכונות, המקבלים 566,150 ל"י משכורות (415,500), אך מצויים גם 57 „רבנים נתמכים". המקבלים מהמועצה הדתית 137 אלף ל"י (117,250) ו־9,000 ל"י ל„רבנים נתמכים זמניים". על כל המשכורות שציינתי לעיל יש להוסיף עוד 160 אלף ל"י „תשלומים סוציאליים" ל־עומת 117,500 ל"י אשתקד.

*

6,000 ל"י בשנה משלמת המוע־צה הדתית „שכר דירה לרבנים ה־ראשיים".

שאלתי את פינחס שינמן: האם אתם משלמים שכר דירה גם בש־ביל דירת הרב הראשי שלמה גורן שבבעלותו? איך הגעתם ל־6000 ל"י שכר דירה בשנה?

שינמן: אנו משלמים שכר דירה רק בשביל דירת הרב עובדיה יוסף.

— מה גובה שכר הדירה?

שינמן: 252 ל"י בחודש.

— איך הגעתם ל־6,000 ל"י בש־נה?

שינמן: יתר הסכום מיועד בשביל הוצאות שתי לשכות הרבנים הרא־שיים.

— איפה נמצאות הלשכות?

שינמן: בדירות שני הרבנים.

*

25 אלף ל"י בשנה (לעומת 12 אלף ל"י אשתקד) מוציאים (בלשכת הרבנות) על נסיעות ואש"ל, כולל אחזקת מכוניות הרבנים הראשיים, אך לא כולל משכורות הנהגים וה־שעות הנוספות. 10,500 ל"י (9,000) הוקצבו לטלפונים בשביל „פקידים נדרשים". מי, מה, איזה — אין פי־רוט. 3,000 ל"י מוקצבים לרבנים ה־ראשיים בשביל „השתתפויות ותמי־כות חד־פעמיות".

7,000 ל"י הקציבו בשביל „משכו־רת ושכר עבודה לעובדים זמניים וארעיים". כמה עובדים, באיזה תחו־מים? אין פירוט. 45 אלף ל"י — (38 אלף) מחלקים ל„רבנים חזו־נים מסדרי חופה וקידושים מטעם המשרד". ועוד 3,000 ל"י (4,000) תשלומים סוציאליים על הנ"ל.

בסעיף „פירסום נשואין ומודעות" הוצאה של 20 אלף ל"י (18 אלף). כסף זה זורם בעיקר לבטאון המפ־ד"ל „הצופה".

למה לא מפרסמת המועצה הדתית בעתונים היותר נפוצים?

פינחס שיינמן יודע להשיב גם על שאלה זאת: הפירסום מיועד ל־רבנים רושמי נשואין בכל הארץ, הרושמים בכרטיסיות שלהם מן ה־עתון. אלה אינם קוראים אלא את שלושת העתונים היומיים הדתיים. נכון כי עיקר הפירסום ניתן ל„ה־צופה".

*

אפשר להוסיף ולספר על הוצאות סתומות אחרות של כספי הציבור באמצעות המועצה הדתית, אך למי איכפת? כולם נוגסים מעוגת המו־עצה הדתית, שאופה אותה פינחס שיינמן. אציין רק עוד מספר סעיפים תמוהים:

* 12 אלף ל"י (10,000 ל"י אש־תקד) מוציאים על „הסברה דתית ברחבי העיר ובשכונות החדשות".

* 160 אלף ל"י על „השתתפות ותמיכות" ב„אברכי כוללים" — בני־ישיבות צעירים אחרי הנשואין המש־יכים בלימודיהם ואינם מפרנסים עצמם. סעיף גבוה זה הושג על ידי המפד"ל במגעים הקואליציוניים שני־הלו עם רבינוביץ למורת רוחה של מפלגת העבודה.

* 20 אלף ל"י „עידוד לבני־תורה מצטיינים".

* 5,000 ל"י „השתתפות לחבר המועצות הדתיות".

* 10,000 ל"י „הוצאות שונות לפעולות נגד המסיון".

*

לפני מספר שבועות, כנראה בגלל עודף כספים המצוי בקופתה, דנה המועצה הדתית בהצעה מקורית: ה־קופה הציבורית תשלם את חשבונות החשמל והמים הפרטיים בבתיהם של ראש המועצה וסגניו.

שאלה: האמנם כך? האם משל־מת קופת המועצה את חשבונות ה־חשמל והמים בביתך?

שינמן: לא נכון, כי המועצה מ־שלמת את חשבונות החשמל והמים בביתי. נכון כי הועלתה הצעה במו־עצה לשלם את חשבונותי וכן את של סגני, אך היא לא נתקבלה.

— למה צריכה קופה ציבורית ל־שאת בתשלום חשבונות פרטיים? האם קופת העיריה משלמת גם את חשבונות החשמל המים של ראש העיריה וסגניו?

שינמן: אני וסגני מקבלים ציבור גם בבתים שלנו, כמו הרבנים ה־ראשיים.

גם בעלי
שמיעה מצויינת...

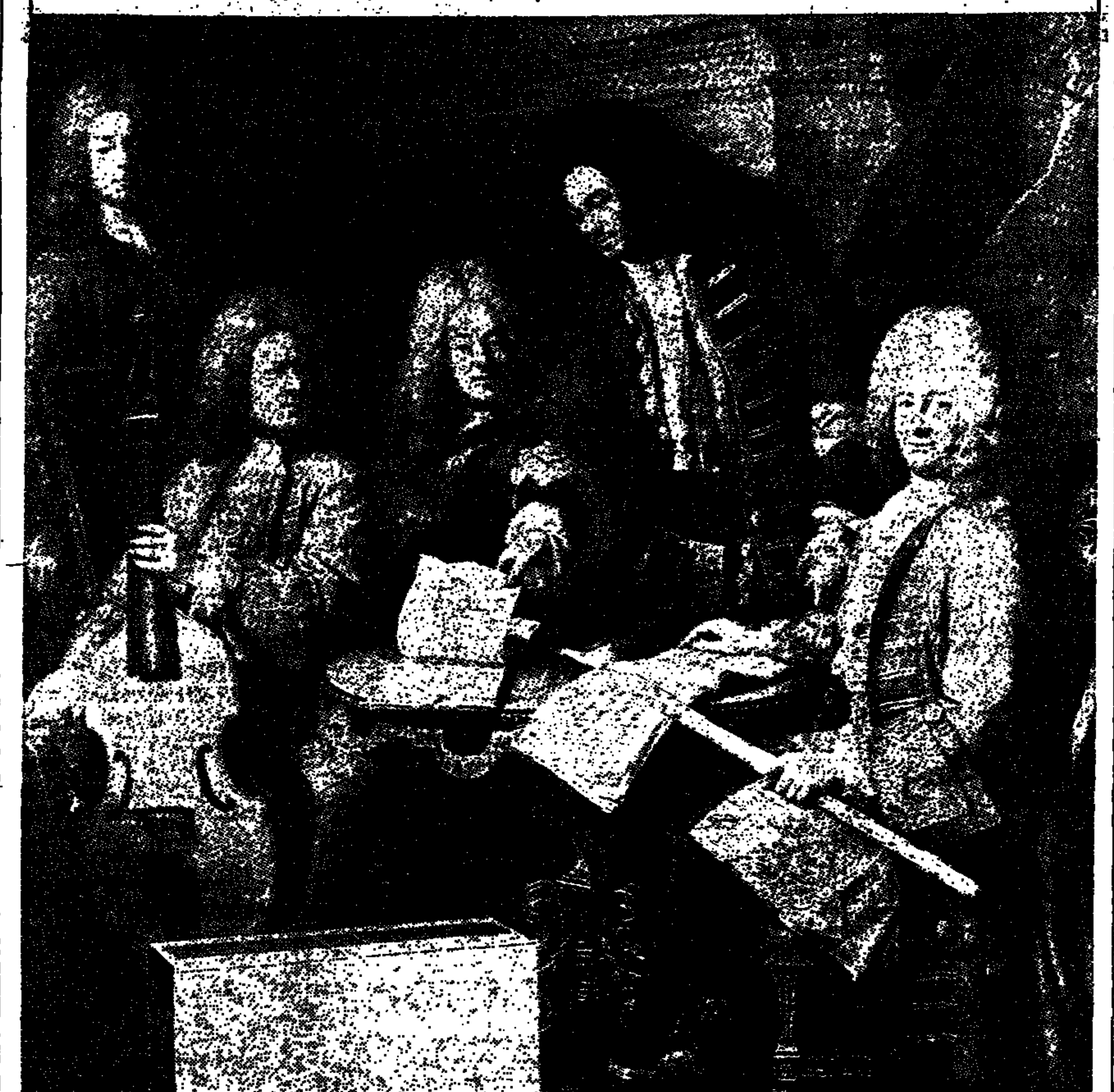

לא יופרעו מהמזגן SILENTAIR

כשהמזגן השקט סיילנטאייר פועל — אפשר לחבר סימפוניה, או לעבור על חשבונות מס הכנסה, או סתם לישון במנוחה. כי ה„סיילנטאייר" הוא מזגן המתחשב בסביבה. נוסף לפעולתו השקטה, מצטיין סיילנטאייר בעוד יתרונות בלעדיים:
* ניצב על הריצפה כרהיט בעיצוב נאה.
* התקנתו יכולה להיעשות גם ללא פריצת קיר.

מיזוג אויר אלקטרה — בכל שיטה לכל מידה

אלקטרה

שרות נאמן שעמד במבחן

שיפרין־נעמן

החלק השני של ההסדר־החלקי

מתי הזמין סאדאת את ניוזוויק לקהיר * מפקפקים אם ארה"ב לא ידעה * טכניקה חדשה ביחסי המעצמות

מאת דן מרגלית

„כאשר אנואר סאדאת מעניק ראיון לארנו דה־בורז'גרייב מ„ניוזוויק" סימן שיש צרות בקהיר", אמר השבוע משקיף בכיר הסבור כי הע־תונאי האמריקאי הוא „המציל התור־ן" של הנשיא המצרי. „ארנו מקבל ראיון בארמון המלוכה באחד משני המקרים: כאשר צריך לטשטש את דמות ישראל כמדינה החותרת לשלום עם מצרים וכאשר יש לקהיר צרות עם הרוסים".

הערכה זו מבוססת על נסיון הע־בר. פעם הוזמן דה־בורז'גרייב ל־ראיון אצל סאדאת כאשר רצתה קהיר להציג במערב את פשרנותה ורצונה בהסדר חלקי לפתיחת התע־לה. פעם אחרת — קודם לכן — הוא יצא מקהיר עם מפה מדויקת של הטילים הרוסיים במצרים. כאשר היא פורסמה בעתונו הוזמנה אחת מ־פקידותיו של עורך אל־אהרם מוח־מד חסנין הייכל לחקירה בבולשת, כנראה על פי תביעה של הסובייטים.

השבוע שוב עמד ארנו דה־בור־ז'גרייב במרכז ההתעניינות של ירו־שלים. היה רושם ברור כי סאדאת מבקש עתה לאותת אל דעת הקהל האמריקאית בשני הנושאים בהם היה דה־בורז'גרייב פעיל בעבר: לדחיית יוזמת השלום של גולדה מאיר, לתי־אור דרמטי והריף של ניתוקו מן ה־סובייטים.

המבוכה המצרית נוכח יוזמת הש־לום של ראש הממשלה באה על בי־טויה בשורה של בירות. יוזמה זו נולדה בישיבת הממשלה שקדמה לנאום הפומבי הראשון של הנשיא סאדאת. שר התיירות משה קול הציע לאמץ פניה דרמטית, מחוזה כלפי הנשיא המצרי. בירושלים המתינו להתפתחויות. כאשר הגיע היום בו מסרה ראש הממשלה את הודעתה בכנסת — והקטע על הפניה לסא־דאת התאחר — הרגיע אחד השרים את קול, שישב ליד שולחן הממש־לה, כי „זה עוד יבוא".

עתה סבורים בירושלים כי הפניה הועילה. אונן זוהלן לא כיוחד בפני שר החוץ אבא אבן כי וואשינגטון מרוצה מנאום ראש הממשלה וכי אין לוואשינגטון טענות.

בסגנון אחר

הממשלה לא הרחיקה בסגנון תגו־בה לחידוש שליחות זו בנוסח ש־הציע לה השגריר יצחק רבין. אולם היא היתה שותפה מלאה לדעה ש־שוב שנה האיים. איש לא מצא ב־ירושלים מלת־זכות לשליחות־יארינג פרס, אולי, להסבר אחד: שלמרות הירידה המתמדת בערכו הפוליטי יתכן שמצרים אינה יכולה לנהל אי־דשהו משא ומתן על הסדר חלקי לפתיחת התעלה בלי ששליחות יא־רינג ממשיכה „להתגלגל". אך האם לחצה ישראל „לגלגל" את הצעה להסדר חלקי?

התשובה לשאלות אלה נחלקת לפי הערכת האירועים במצרים. בממש־לה אין מי שמתיחס ברצינות להש־קפה כי ברית המועצות יוזמה את הו־צאת כוחותיה במצרים. אם כי יש להניח שהיא תעשה שימוש בהת־פתחויות אלה באירופה. יש הדים ראשונים שהסובייטים טוענים ב־בירות מערביות כי אפשר לסמוך עליהם וכי אין להם כוונות תוקפ־ניות, והא ראיה שהם מפנים את מצרים „ללא בעיות".

יותר מקובלת דעה, שיוחסה לא מכבר לכמה שרים, הסבורים כי ה־גירוש הוא תגובה מצרית לצעד סוב־יטי. משנכזבה התקוה לגרור את הסובייטים למלחמה בישראל ול־כפיית פתרון — עד כי בפיסגת־מוסקבה לא הוזכר הצורך בנסיגה כוללת — התפרץ סאדאת בצורה תוקפנית.

לשר הבטחון משה דיין יחסו לא מכבר את האמירה כי יש לראות את סיני לא רק מהתצפית הישראלית ה־מעניקה חשיבות צבאית לחצי האי אלא גם מהזוית בה משקיפים הרו־סים על שטח זה, ואז נראה סיני פתוח ופתוח הדוב. כאשר נתנה בכך סאדאת. בצורה תכנה. השבוע עורר אחד הבוחנים הצעירים בירו־שלים שאלה מעניינת: אפילו ידע סאדאת שהסובייטים אינם מוכנים להתייצב לצדו — מדוע לא „מכר" את גירושם ביוקר לאמריקאים? מ־דוע לא גבה מהם מראש התחייבות מדינית או צבאית? הרי וליאם רו־ג'רס ואחרים כבר רמזו כי יהיו מו־כנים לשלם מחיר יקר תמורת הפ־חתת הנוכחות הסובייטית במצרים, וגם מנהיגים ישראליים כשר התח־בורה שמעון פרס רמזו לא מכבר ל־אפשרות שתהיה כדאיות לשלם מחיר יקר תמורת צעד כזה. ומדוע עשה זאת סאדאת בחינם?

יש, איפוא, השקפה שישראל אי־נה יודעת את כל מה שמתרחש מ־תחת לפני השטח. אולי היתה הי־דברות אמריקאית—מצרית? האמנם אפשר לקבל כפשוטה את הגירסה שיועצו של סאדאת שהה עם הנציג האמריקאי בקהיר בביצועו של מב־צע הגירוש ולא אמר לו דבר פרט לגידוף המדיניות האמריקאית? ה־עובדה שהאמריקאים לא סיפרו ל־יצחק רבין ולאבנר עידן על אי־תותי קהיר לוואשינגטון, אינה מעי־דה שלא היו איתותים כאלה. מי ש־השקפה זו הוצגה בפניו לא יכול היה לבטלה בהינף יד.

ההגיון אומר שהיה לסאדאת ענין לבוא לכלל הידברות מוקדמת עם האמריקאים. אם לא כדי להבטיח את ערפו — לפתות את צלצותין הפולי־טיה, ולהשיג לענין זה את הסכמת קציניו, שבחלו בבראה הרוסים ה־יושבים לרווחתם במרכזוניה האכסכ־לוסיביים של קהיר כדרך שישבו פעם הבריטים.

אך היתה גם דעה הפוכה שהוב־עה על־ידי אחד המשקיפים הבכי־רים: „אין מצפים מסאדאת שיחשב צעדיו לפי חישובי בוריס ספאסקי או בובי פישר". ישראל הופתעה לא מעט מדולה כושר החישוב של ה־נשיא המצרי, אך היא לא מצאה כל תשובה אחרת להסביר את צעדיו. נאצר, שהיה אמן בחישוב תכסיסי, נכשל לא אחת כאשר פעל בלחץ המתח. סאדאת — על אחת כמה וכמה.

תוכן ההסדר

מי שמקבל תפיסה זו המקובלת על הממשלה דוחה את ההשקפה שה־אמריקאים מסתירים מישראל את תוכן מגעיהם עם קהיר. ידוע שיש איתות ביניהם. לא בהכרח הוא פועל נגד ישראל. אכן — כמי שסבור כי תמיכת וואשינגטון בירושלים אינה מוגבלת לתקופת הבחירות — אינו „נבהל" מכך. דיין סבור כי „יציאת מצרים" טובה לישראל גם אם תביא בעתיד ללחץ על ישראל. גם יגאל אלון, התומך בהסדר חלקי כבהסכם כולל, ואשר סבר כי בין כה וכה אין פני הסובייטים להת־ערבות ישירה גדולה יותר נגד יש־ראל — סבור כי יציאתם חיובית אף אם בעתיד יגרום הדבר להעצמת לחצים על ישראל. השאלה היא למה חותרת ישראל? ומה סיכויה הרא־ליים?

המצרים טענו בשיחות עם האמרי־קאים שפתיחת התעלה תשרת את ישראל והמערב־אירופה בלבד, ולכן אין להם ענין בהצעה. אף על פי כן אמר ג'וסף סיסקו לרבין כי סיכויי ההסדר החלקי רבים מסיכויי כל הצעה אחרת. נאום גולדה מאיר, אשר הוגש על־ידי דיפלומטים יש־ראלים לגורמים רבים להכות ל־ולדהיים, משאיר את כל האופציות פתוחות, ורוב השרים נזהרים מלדבר בצורה מפורשת.

סגן שר התחבורה גד יעקובי, ש־שמו נקשר ברעיון ההסדר החלקי ב־1970, העיר באחד הדיונים האח־רונים כי פתרון כזה הוא האפשרות היחידה שעשויה להתוות הסדר בין ישראל ומצרים. הוא סבור שסילוק הסובייטים ובצד מהלך זה גם משך הפסקת האש יוצרים מצב חדש המתווה הזדמנות נוחה בכיוון זה. „הכיוון של ההסדר חייב לכלול יסו־דות שיהוו גרעין להסדר כולל מצד אחד — ומאידך יבלמו הידרדרות מדינית בעתיד, כלומר יכללו גורמים דה־אסקלטיביים".

התבטאות זו אינה מפורשת. פחות מפורשות ממנה הן ההתבטאויות של אחרים. משקיפים בכירים רמזו ל־אחרונה לאפשרות של „מבצע בשי־רה", ששני הצדדים יסירו מעצמם מיגבלות, תנאים והתחייבויות. הם סירבו להסביר איך. שכן בשלב זה דבקים כולם בדעתם. אם אפשר ל־נחש מהו המהלך המתגבש בקוויו הכלליים הרי הוא יכול להתחלק ל־שני שלבים:

* הסדר אשר יאפשר מצד יש־ראל את דילול כוחותיה לאורך ה־תעלה תוך הפחתת המתח ופינוי חלק מ־800 אלף החיילים המצריים לבתיהם. זהו שלב בו יוכלו המצרים לטעון כי הם ממשיכים בהכנות ל־מלחמה וזקוקים לתקופה ממושכת של רגיעה לבנות את כוחם. הם לא יוותרו על דבר מן האידיאולוגיה של־הם, אבל ייווצר מצב מעשי ומציא־תי שהוא פותח רווחי להצים פניכיים.

* השלב השני יכלול דיונים על פתיחת התעלה, גורל המוצבים ה־ישראליים בקו ברלב ואולי גם נסי־גה ישראלית מסויימת מקו המים ו־שובם של מיליוני מצרים לערים ש־נחרבו.

משמעות הסגנון החדש בהתרחשות הרוסית־אמריקאית טרם נחקרה. אך כל התנאים החדשים באזור מאפש־רים גם לישראל להציע חידוש ה־תנאים האזוריים, או ויתור על ה־עמדות והתביעות אשר אינן חשו־בות יותר לשני הצדדים כמו בעבר.

שינוי שיטת הבחירות לא ישנה התוצאה

גם בשיטה המוצעת קיימים פגמים

מאת מתי גולן

שיטת הבחירות האזוריות־יחסיות של ח"כ גד יעקבי (מערך), שזכתה לרוב הדרוש של 61 קולות בקריאה הטרומית בכנסת, עוררה ביקורת חריפה משני כיוונים, שבסופו של דבר הם זהים. מצד אחד זעקו כמה סיעות קטנות בכנסת, כי השיטה ה־מוצעת תגרום לחיסולן המוחלט. תנועת־החרות, לעומתן, איננה חו־ששת מחיסול, אלא מהקטנת כוחה ומהקניית רוב מוחלט למפלגת ה־עבודה. הטענה המשותפת לכל ה־מבקרים היא ששתי התוצאות תו־שגנה בצורה מלאכותית על־ידי חלו־קה מגמתית של האזורים. לדעת ה־מבקרים תעוות השיטה האזורית־יחסית את יחסי הכוחות האמיתיים של המפלגה בקרב ציבור הבוחרים.

הצעת החוק של מר יעקבי, כפי שאושרה בכנסת בקריאה הטרומית, היתה רק חוק מסגרת שקבע את ה־עקרון של שיטת הבחירות האזוריות־יחסיות. תפקיד מילוי החוק בתוכן השאיר מר יעקבי לועדת החוקה, חוק ומשפט. עם זאת לא עשה מר יעקבי מדעותיו סוד. לפי שיטתו, שתוצע בודאי לועדה, תחולק המדי־נה ל־18 אזורים שכל אחד מהם ישלח לכנסת 5 נבחרים. 30 המנדטים ה־נותרים ייקבעו בבחירות ארציות־יחסיות, כאלו הנהוגים היום.

כדי לברר אם, ובאיזו מידה, יש ממש בטענות המושמעות נגד שיטה זו, יש לבדוק את השלכותיה המע־שיות בשפת המספרים.

מר אברהם בריכטה, מרצה באוני־ברסיטת חיפה, ערך חישובים המבוססים על תוצאות הבחירות ל־כנסת השביעית. הוא מצא, ראשית, כי אחוז החסימה המוצע לגבי ה־בחירות הארציות בשיעור של 3 אחוזים ימנע ייצוג בכנסת מחמש מפלגות: פא"י, רק"ח, מק"י, המר־כז החפשי והעולם הזה.

המסקנה היא, כי שיטת יעקבי תעניק יתרונות ניכרים למערך, יתי־רון קל לגח"ל; במצב של המפלגות האחרות לא יחול שינוי.

לגבי הבחירות האזוריות מציע מר יעקבי, כי גודלו של כל איזור ייקבע לפי המדד הבא: המספר הכולל של בעלי זכות הבחירה במדינה לחלק ל־18 (אזורים). לפי מספר בעלי זכות הבחירה לכנסת השביעית יע־מוד המדד האזורי על 97,150 בעלי זכות בחירה. מספר זה, כאשר יחולק ל־5 (נבחרים) יתן את המדד בכל איזור. אותה החסימה שמציע מר יעקבי באיזור הוא שני שלישים מן המדד האזורי, כלומר 13 אחוז מסך כל הקולות הכשרים בכל איזור. מ־כיון שבבחירות האחרונות זכו רק המערך וגח"ל ביותר מ־13 אחוז של הקולות, יוצא ששתי מפלגות אלה היו זוכות לתוספות נכבדות.

מר בריכטה חילק את המדינה על בסיס הצעת יעקבי ל־18 אזורים הו־מוגניים מבחינה גיאוגרפית ושווים למדי בגודלם ומספריהם, והגיע ל־תוצאות אפשריות.

צרוף התוצאות בבחירות הארציות היחסיות נותן את התמונה הסופית הבאה:

בסוגריים סה"כ מנדטים: אמת (75), גח"ל (34), מפד"ל (5), אגו"י (1), ל"ע (1), ע"מ (1), מיעוטים (3).

חישובו של מר יעקבי אינו שונה בהרבה. לדעתו, לו נערכו כיום בחירות לפי שיטתו היה המערך מקבל כ־65 מנדטים, גח"ל — 31, הגוש הדתי — 20. ארבעת המנדטים הנותרים היו מתחלקים, לדעת מר יעקבי, בין הרשימות הערביות ו־רשימה שמאלית, כלומר, גם מר יעקבי מסכים, כי בשיטה אותה הוא מציע היה המערך זוכה לרוב, גח"ל היה מגדיל את כוחו, המפלגות ה־בינוניות היו מקטינות את כוחן ו־המפלגות הקטנות היו נעלמות.

מכיוון שכיום אין פני הדברים כאלה, הרי שהצעת יעקבי אין פירושה רק שנוי שיטת הבחי־רות אלא גם, ובעיקר, שינוי תוצאות הבחירות.

חובה לציין כאן שבמקור הציע מר יעקבי, כי ועדת הבחירות האזורית תקבע את החלוקה לאזורי הבחירה. מכיוון שבועדה זו יש למערך רוב, היתה סכנה שהוא ינצלו כדי לחלק את האזורים בצורה שתסלף עוד יותר את תוצאות הבחירות. סכנה זו בטל־מה עם הסכמתו של מר יעקבי לכך שחלוקת האזורים תיעשה על־ידי שלושה שופטי בית המשפט העליון.

אפשר להבין ללבם של אלה ה־מוטרדים מן העובדה שהמערך יזכה לרוב מוחלט, שאינו משקף את כוחו האמיתי. השאלה היא אם זהו מחיר שחייבים לשלמו תמורת שינוי ה־שיטה. מר בריכטה משיב על כך בשלילה, והוא סומך את תשובתו על שיטה הידועה כשיטת האר.

שיטת העודפים

לפי שיטה זו תחולק הארץ ל־14 אזורי בחירה, על פי החלוקה הנפתית הקיימת. חלוקת המנדטים בכל איזור תיעשה על־פי השיטה הנהוגה, כולל חלוקת שארית ה־מקומות על־פי העודף הגדול ביותר. המדד האזורי ייקבע על־ידי חלוקת מספר בעלי זכות הבחירה באיזור במספר המנדטים שלו. במידה ו־יוותרו מנדטים נוספים לחלוקה, הם יחולקו על פי גודל העודפים של המפלגות השונות.

המדד לציר בכנסת בבחירות ל־כנסת השביעית היה 14,552 בעלי זכות בחירה.

אם מתבססים על תוצאות הבחי־רות לכנסת השביעית הרי התוצאות לפי שיטת האר יהיו כפי שמראה ה־טבלה.

לפי זה השינויים קטנים. במיוחד ראויה לציון העובדה שהמערך אינו זוכה לפי שיטה זו לרוב מוחלט.

עם זאת ברי לי שעיון מדוקדק יותר יעלה גם בשיטה זו, כמו בכל שיטה אחרת, פגמים כאלה או אח־רים. אולם מכיון שהכל מסכימים עם החסרונות העצומים של השיטה הנוכחית, צריכות המפלגות הגדולות להעמיד בפניהן כמטרה משותפת חתירה לשיטה אזורית־יחסית שתשלב בתוכה מכסימום של יתרונות ומיני־מום של חסרונות. כדי להשיג זאת יהיה על המערך להבליג על רצונו להשיג באמצעות השיטה רוב מוח־לט. תנועת החרות, לעומת זאת, תיטיב לעשות אם תחדל מהתנגדות עקשנית ותתן יד למציאת נוסחה טובה וצודקת יותר.

חלוקת הצירים לכנסת ב־14 נפות (שיטת האר)

הנפה	מספר הצירים	המודד *	אמת	עם	ב	ג	ד	חל	ט	לע	ק	ו	ש	מיעוטים
ירושלים	10	10,716	4	1	1	1		2		1				
צפת	2	11,960	1					1						
כנרת	2	10,396	1					1						
יזרעאל	6	11,362	3		1				1			1		1
עכו	6	11,813	2		1							1		1
חיפה	16	11,299	9	1	1			4		1				
חדרה	4	13,141	2		1			1						
השרון	5	12,442	2		1			1				1		
פתח־תקוה	8	11,430	4		1	1		2						
רמלה	3	12,202	2					1						
רחובות	6	11,063	3		1			2						
ת"א־יפו	41	11,235	19	1	3	1	1	11	1	2	1		1	
אשקלון	5	11,907	3		1			1						
באר־שבע	6	11,130	3		1			1						1
סה"כ	120		58	3	13	3	1	29	1	4	1	3	1	3
בכנסת ה־7 כיום			56	4	12	4	2	26	2	4	1	3	2	4

* מחושב על פי כה"כ הקולות הכשרים בכל נפה.

הנפט כחרב פיפיות

יש גבול לסחטנות הערבית

מאת אליהו סלפטר

נשיא אלג'יריה, הוארי בומדיאן, בראיון ב„ניו־יורק טיימס" אישר בה שפרשנים רבים אומרים זה כמה זמן: הביקוש העצום לדלק, הצפוי בעולם בשנים הבאות, מעניק נשק פוליטי רב־עוצמה לערבים, שהרי בארצו־תיהם נמצאים יותר משני שלישים של כל אוצרות הנפט הידועים בעו־לם.

אך ריבוי האיומים ברוח זאת הנשמעים מבירות ערב, והתביעות המופרזות של המדינות המפיקות מאת חברות הנפט, עשויים להביא לתהליכים נגדיים, אשר יפחיתו ב־מידה ניכרת את חשיבות הנפט ה־מזרח־תיכוני ויצמצמו את כוח הסחי־טה של מדינות ערב.

היו מומחים מערביים שהטילו תמיד ספק במידת יכולתם של ה־ערבים — ושל מדינות מפיקות נפט בכלל — לשים את הסכין על צוואר המדינות הצורכות נפט ועל חברות הנפט המערביות.

* „מה יעשו הערבים עם הנפט, ישתו אותו?" — היה הטיעון הנפוץ והפופולארי ביותר.

* שדות הנפט אמנם בידי המדי־נות המפיקות, אך אמצעי הזיקוק והשיווק הם בידי החברות בארצות המערב, כלומר מחוץ להשג ידם של המפיקים. במזרח התיכון, למשל, מפיקים יותר משליש מכל הנפט ה־מופק בעולם, אך רק כ־5 אחוזים מכושר הזיקוק נמצאים בארצות אלו. חברות הנפט שולטות ב־75% מה־מיכליות. חברות הנפט הבינלאומיות הגדולות מפנות עיקר השקעותיהן אל מחוץ לאיזור אוצרות הנפט (כע־ריכום, כי מתוך השקעות חברת נפט „של", מן הגדולות בעולם, רק כ־20% הושקעו במדינות בהן יש לה זכויות הפקה).

* האיומים באים תמיד מצד אר־צות המדינות שאין להן אוצרות נפט רציניים או שאינן מייצאות נפט ב־כמויות ניכרות. הלכה למעשה נז־הרו מאד המדינות המפיקות מלסגור את הצינורות.

מול נימוקים אלה מביאים המומ־חים המתמידים בהשטותיהם לניצול הנפט כנשק פוליטי, מספר נימוקי־נגד:

* הערבים לא חייבים „לשתות את הנפט": ברית־המועצות, משי־קולים פוליטיים, עשויה לקנות מהם כמויות עצומות של דלק גולמי, ל־השתמש בו בשווקים הפנימיים שלה ולשווק את הנפט הסובייטי לגרורו־תיה ולשווקים המרכז־ומערב־אירו־פיים.

* אם כי המדינות המפיקות תלויות בהכנסה מהנפט לכיסוי תק־ציביהן לא פחות משתלויות מדינות מערב אירופה באספקת הנפט מהמז־רח התיכון לסיפוק צרכיהן בדלק — המאזן הוא לטובת המדינות המפי־קות: להן יש מלאי הרבה יותר גדול של דולארים משיש מלאי של דלק למערב אירופה — לכן יוכלו להחזיק מעמד יותר זמן במקרה של עימות.

* המלאי העצום של דולרים ש־צברו כמה מדינות מפיקות נהפך ל־מקור חשוב של מטבע בשביל ה־בנקים הבינלאומיים הגדולים. הער־בים למשל, עלולים לגלות אפשרויות השפעה פוליטית ניכרת באמצעות בנקים אלה — בלי להאט זרימת ה־נפט עצמה.

מקורות דלק אחרים

למאזן סטאטי למדי זה של נימוקים ונימוקי־נגד נזרקו בזמן האח־רון כמה גורמים חדשים, שיש בהם לשנות את התמונה. נלך מן הטווח הארוך אל הקצר:

ר א ש י ת, גילויי נפט באלסקה ובים הצפוני הם רק חלק מתהליך איתור אוצרות נפט מחוץ למזרח התיכון ומחוץ למדינות המפיקות המסורתיות בכלל. היעד הגדול לחי־פושים בתקופה האחרונה הן המאג־רים התת־ימיים בקרבת החוף, בתוך „השיפועים הקונטיננטאליים". מומ־חים אמריקאים מעריכים שאם קודחים לעומק של עד 300 מטר, מגלים נפט בחמישית מהשיפועים המתמש־כים לעשרות אלפי קילומטרים לאורך היבשות, ועם הירידה לעומק רב יותר יגדל גם שיעור גילויי הנפט.

גדלו גם ההערכות של מקורות דלק אחרים. השרות הגאולוגי של הממ־שלה האמריקאית מעריך עתה, כי באדמת ארה"ב מצוי גאז טבעי ב־היקף של כ־6600 ט ר י ל י ו ן (!) רגל מעוקב, לעומת כ־300 טריליון בל־בד בשדות גאז המוכרים, שמהם מפיקים כיום.

יפאן החלה להשקיע בחיפושי נפט באינדונזיה — וסיכויי ההצלחה טו־בים.

ש נ י ת, ארגון המדינות המפי־קות (אופ"ק) העלה את התביעה ל־שתף את המדינות בבעלות חברות הנפט, בשיעור של 20%. הדרישה היא, בראש וראשונה, ביטוי ללחצים הלאומניים בעד הלאמה מוחלטת של החברות. אך היא נועדה גם לאפשר למדינות המפיקות דריסת־רגל ב־רשת התובלה, זיקוק ושיווק של חברות הנפט.

ש ל י ש י ת, חלה האטה מרשימה בקצב גידול הביקוש לנפט במדינות המפותחות. במערב אירופה הצטמצם שיעור הגידול מ־12% אשתקד ל־3% השנה, וביפאן מ־20% ל־8%. זה, כמובן, מחליש את עמדת המדי־נות המפיקות.

תביעה לשותפות

משמעות שלוש ההתפתחויות הנ"ל היא שאם תחזקנה המדינות המפיקות את הקץ, יעבירו חברות הנפט את עיקר מאמציהן לגילוי מקורות חדשים מחוץ לאיזור המזרח התיכון. לפי דו־ח שפורסם באחרונה על־ידי המומ־חה ל. אובן, הדרישות של המדינות המאוגדות באופ"ק כבר הורידו את רווחי החברות מ־60 סנט אמריקאים לחבית בראשית שנות השישים, ל־25 סנט בראשית השנה הנוכחית. הדרישות החדשות בדבר שותפות ב־בעלות על החברות מתורגמות לשפת רווחים שוטפים להורדה נוספת של 9 עד 10 סנט.

פירוש הדבר, לפי אובן, שה־רווח יצטמצם ל־6% עד 8% ולכן יהיה על החברות לתור אחר מימון בנקאי להשקעות החדשות בחיפושים ובקידוחים. אך 8% הם רק כחצי משיעור הרווח ה־דרוש כדי למשוך הון בינלאומי להשקעות הכרוכות בסיכון גבוה כהשקעות בחיפושי נפט. במלים אחרות, אם יתקשו מדינות אופ"ק ולא יוותרו על תנאי ה־שותפות לא יימצאו הכספים ל־הרחבת שדות הנפט, והחברות יעדיפו חיפושים במקומות בטו־חים יותר וקרובים יותר אל ה־שווקים — וחלקו של הנפט ה־מזרח־תיכוני בעיקר בזרם אס־פקת הדלק בעתיד יילך ויקטן.

השאה של אירן כנראה הבין הגיון כלכלי זה והודיע באחרונה, כי אר־צו המספקת כשליש מהנפט המז־רחי, אינה עומדת על הדרישה לשות־פות בקונסורציום של החברות ה־בינלאומיות הקודחות ומפיקות ב־גבולות אירן.

אך אין כל בטחון שמדינות ערב תנהגנה על פי הגיון הטווח הארוך והחישוב הכלכלי. קוצר־ראות כלכלי וביחוד דחף לאומני עלולים להביא אותן לכרות את הענף עליו הן יוש־בות. תוצאות הלחץ הערבי עשויות אכן להעביר את המערב למקורות דלק אלטרנטיביים, אך זה יחייב תיכ־נון ופיתוח של שנים. בינתיים התלות בנפט הערבי תישאר בעינה ואף תגבר וכח הסחטנות הערבית יגדל.

זה עלול להיות מצב שיימשך עשור ואת המחיר ישלמו מדינות ערב לאחר מכן במשך עשרות שנים. אך באותן שנות מעבר עשויה יש־ראל להיות המטרה העיקרית של סחטנותם כלפי המערב, ומוטב ש־נתכונן לאפשרות הזאת.

צפרני הדב הרוסי מתקפלות

מאת ג'ים הוגלאנד,
כיוחד ל„הארץ"
ב„ניו־יורק טיימס"

"גירושים אידיאולוגיים" קדמו ליציאה ממצרים

קהיר

ברית־המועצות ביצעה את יציאתה הצבאית ממצרים במהירות ובסודיות שהפתיעו משקיפים דיפלומטיים בנוסים כאן — וזאת כנראה מתוך החלטה לצמצם עד כמה שאפשר את הפגיעה ביוקרתה ולהגן על אינטרסים רוסיים חשובים אחרים במזרח התיכון.

אמר איש מערבי אחד: „מבחינה מסויימת היתה היציאה הרוסית החלק רב־החן ביותר מכל המעורבות הצבאית של ברית המועצות כאן. לא היה אף סימן אחד שהרוסים מנסים להתנגד להחלטת הנשיא סאדאת להחזיר לביתם את כל היועצים הצבאיים הסובייטיים, או שהם רוצים להיכנס למשא־ומתן — שעלול היה להיות בלתי־נעים — בדבר מי וכמה יוכל להישאר. ברגע זה נראה שכל דבר, למעשה, מסתלק כאן".

היציאה זעזעה כמה מהנחות היסוד של פרשנים מערביים רבים בדבר ראיית הסובייטים את תפקידם בתחרות בין המעצמות הגדולות על השפעה במזרח התיכון. מכיוון שנראה שהצפרניים הצבאיות של הדב הרוסי נראות כמתקפלות, לפחות בינתיים, מייחסים משמעות חדשה לקשרים הפוליטיים והכלכליים אותם שקד דב זה לפתח בעשור השנים האחרונות עם ממשלות המזרח התיכון.

דברי הבקורת הפומביים של סאדאת על הקרמלין בדבר עמדתו „הזהירה מדי" כלפי מאזן החימוש במזרח התיכון, יחד עם הפיגור הנתפס, גורמים לכמה דיפלומטים לחשוב שמוסקבה תיזה את עצמה הרבה פחות נוח עם התחייבותה הצבאית המסליגה באיזור זה, כשהיא בדרך כלל.

פקיד מצרי בדרג בינוני אמר לעתונאים: „הרוסים מוכיחים לארצות ערביות אחרות שאין מה לפחד מנוכחותם. אפשר לסלקם הרבה יותר בקלות משאפשר היה לסלק את הנוכחות הקולוניאלית המערבית. הרוסים יודעים, כי האינטרס שלהם לטווח ארוך הוא לצאת ללא מרירות, או לפחות ללא מרירות פומבית".

מקורות יודעי דבר גילו שבמשך השבועיים האחרונים יצאו ממצרים כמעט מדי יום ביומו שמונה מטוסי תובלה צבאיים של ברית המועצות עם קצת יותר מ־100 יועצים רוסיים. כן יש תנועה של צוות סובייטי מאלכסנדריה, שם משתמשים הרוסים במתקני הנמל לשרות אניות חיל־הים שלהם. פרשנים מצפים עתה לצמצום רב של הנוכחות הסובייטית שם, כיוון שהמצרים מקבלים לידיהם חלק גדול ממתקנים אלה. לפי הידיעות גם מוסרים הרוסים לידי המצרים מספר של מטוסי מיג־23 מן הדגם המשוכלל שהיו קודם תחת פיקוד רוסי. אך לדברי מקורות מהימנים נמסר למצרים גם נשק מתוחכם, תוך הענות להוראתו הנוצצה של סאדאת.

עם סיום הרכבת האווירית, בערך בסוף השבוע הראשון של אוגוסט, יספיק המערך הצבאי הרוסי כאן להצטמצם בצמצום מהיר מ־15,000—20,000 איש לכמה אלפי מדריכים.

„הרוסים תמיד יוכלו להחזיר את כל אלה במהירות, אם יתברר להם מתוך התייעצויות עם המצרים כי רצוי שיחזרו" — אמר מקור דיפלומטי. — „אך יש מקום לתהות באיזו מידה יהיו הרוסים להוטים לעשות זאת, אחרי מה שקרה".

גירוש הרוסים על ידי סאדאת — שלפי ניתוחיהם של מקורות דיפלומטים מתבצע אולי מהר יותר ומרחיק לכת יותר משציפה אף נשיא מצרים עצמו, כשהציע התייעצויות — הוא נקודת־השיא לחילוקי־דעות פוליטיים ואידיאולוגיים חשובים. חילוקי דעות אלה עלו באחרונה אל פני השטח, והם ניגודים בין הרוסים ובין ארצות ערביות שבני מערב רבים הניחו, כי הן בעלות ברית נאמנות של מוסקבה.

מופרכת התמונה של „הרוסי המכוער" המעורר בחוסר הרגישות שלו ובידו הכבדה את איבת בני המזרח הערבים, ושנחל באיזור זה כשלון ללא תקנה. קודם כל, באחרונה הצליחו הרוסים בעיתית־כה לגונן את קשריהם עם העולם הערבי, ואף בתוך מצרים, ויתכן שהם סומכים על כך שיוכלו לעמוד במורת רוחו של משטר סאדאת עד שיבואו להם ימים טובים יותר מבחינה פוליטית. מלבד זה, על ידי שנתנו כאן 1954 עד עשרה מיליארד דולר סיוע כלכלי וצבאי ואשראי לממשלות השונות שלאורך הרצועה האסטרטגית מאיראן עד מרוקו, כוננו לעצמם הרוסים נוכחות אשר לא מסתבר כי תימוג במהירות.

אך בכוונה או שלא בכוונה זלזלו הרוסים בחודשים האחרונים בחילוקי הדעות שבינם לבין שליטי ארצות ערב. כל הארצות הללו עדין רחוקות מכינון משטר מרכסיסטי כלפי פנים, והן מדכאות את המפלגות הקומוניסטיות המקומיות, לעתים קרובות באופן ברוטאלי.

כן נעשו ארצות ערב חשדניות יותר ויותר כלפי התחייבותה של מוסקבה להחזיק שינוי בקפאון במזרח התיכון, שתודות לו מחזיקה ישראל זה חמש שנים בשטח מצרי, ירדני וסורי.

משבר אמון זה משתקף בשני מסמכים חדיים ביותר מן הקרמלין, שבאופן חלקי הגיעו לידיעת הציבור.

אחד מהם הוא תזכורת של שלוחה מהנהגת הקרמלין לסאדאת בתשובה על הבקשה המצרית שהסובייטים יסבירו את דעותיהם על המזרח התיכון בעקבות פגישת הפיסגה במוסקבה עם הנשיא ניכסון במאי. התזכורת החתומה על ידי מנהיג המפלגה ברז'ניב, פתחה באישור מחדש של הצעדים הנעשים בהתאם להחלטת מועה"ב מס' 242, החלטה הקוראת להסדר בדרכי שלום. הסעיף השני הכיל הכרה בזכותה של מצרים להילחם כדי לשוב ולזכות בשטח שלה שנכבש, אך השתמע ממנו בצורה ברורה מאד שברית המועצות לא תספק את נשק ההתקפה הדרוש לסאדאת לדבריו לצורך המלחמה. הסעיף השלישי היה מורכב מברכות.

תאור זה על מסמך הקרמלין בא משני מקורות יודעי דבר בקהיר, באופן בלתי־תלוי זה בזה. „אם התכוון ברז'ניב שאיגרתו תחזה דחייה שתרגיז את סאדאת, הוא לא יכול היה להוציא דבר טוב יותר", אמר אחד המקורות.

לגבי המצרים, יתכן שהיה כאן הד לתגובה מוסכמת ומפורסמת של המפלגה הקומוניסטית הסובייטית המכוונת למפלגה הקומוניסטית הסורית, כתדריך לגיבוש מדיניותה המקומית. הסורים שסועים מאד על־ידי כתתיות והתגובה הסובייטית אמורה היתה לפזר את הספקות האידיאולוגיים. אולם ביוני הודלף התדריך על ידי אחת הסיעות המבוהלות המאוכזבות לעתון לבנוני.

מקורות מערביים סבורים, כי התגובה נכתבה במידה רבה על־ידי בוריס פונומארב, חבר המזכירות של הוועד המרכזי הרוסי והאחד מבעלי ההלכה העיקריים של המפלגה לגבי יחסיה עם בעלות ברית לא־קומוניסטיות.

התגובה מכילה פירוט מחוץ של מה שהנהגת המפלגה הסובייטית רואה כנראה כחולשה העיקרית בארצות הערביות. הערבים נקראים לטפל בישראל על בסיס של מציאות ולא של סיטואציה בלתי מציאותית הקוראת לחיסולה. חידוש הקרבות עתה יביא רק „אסון" על הארצות הערביות, ועליהן לנסות ולהגיע, לדברי התגובה, ל„פתרון פוליטי על בסיס צודק". כן אין עימות צבאי בין הערבים למדינת ישראל רצוי, כשם שהוא כרוך בסיכון של עימות סובייטי־אמריקאי. „[illegible] את העובדה שלא נרחיק לכת עד כדי כך, חוץ מאשר במקרה של הכרח קיצוני" — צוין בתגובה.

המסמך גם עידוד, במונחים אידיאולוגיים כלליים, על הרעיון שקיימת עתה אומה פאן־ערבית ומפני כי האחדות צריכה לבוא באמצעות הסוציאליזם ולא באמצעות האיסלם, הזהות הערבית הגזעית, או גישות פוליטיות אנטי־ישראליות.

מסמך זה מעולם לא פורסם במצרים. אך סאדאת הכיר אותו, והעתון „אל אהראם" איים לפרסמו, אחרי שמנהיגים סובייטיים מתחו עליו ביקורת חריפה. בעקבות החלטת סאדאת לא היה צורך בדבר.

לאחר שסאדאת כלא במאי 1972 שמאלנים פרו־סובייטיים חשובים בקרב האיחוד הסוציאליסטי הערבי — המפלגה הפוליטית היחידה בארץ — הבחינו דיפלומטים כאן במה שנראה היה כנסיון רוסי לגוון את מגעיהם ולצרף גם את המפלגה וגם את הממשלה. זה היה נראה כשינוי במדיניות, שנסתיימה בכשלון. ב־1965 עודדו הרוסים את המפלגה הקומוניסטית המצרית להתפרק ולפעול בקרב האיחוד הערבי הסוציאליסטי: סאדאת ניהל מקטיקה זו באופן יעיל בצעדו ב־1971.

לא היתה מצד השמאל המצרי תגובה על גירוש סאדאת את הרוסים. במילא נתון השמאל מאז השנה שעברה במבוכה חמורה. דיפלומט אחד אמר: „יעברו חדשים לפני שנדע אם נותרה השתיה פרו־סובייטית כלשהי. אם נשארה כזאת ואם תולכת סאדאת לא תיראה כאילו שיתה בכוח כבתיגה זו, עלול עוד לחול במצרים מפנה חזק חדרהי".

אך בינתיים שומרים הרוסים לעצמם כל דעה שעשויה להיות להם על צעדו של סאדאת. בקשות לראיונות עם פקידים רוסיים כאן נדחות בתוקף, בהסבר של לחץ עניינים דחופים.

מאת צ'ארלס פאנוואסי
סופר „הארץ" בוואשינגטון

לאן הולכת ארצות־הברית? הצועדת היא בכיוון של מדינת משטרה מצוידת במחשבים, הפוקדת עין אלקטרונית על נוער קיצוני, חיילים משוחררי מלחמת וייטנאם, וכושים? או שעוברת היא התהליך של הפנמה ושל התעלות רוחנית נוסח זאן או חסידות? האם הבית האמריקאי העתיד הוא מצודה מוגנת על־ידי מנעולים אלקטרוניים ומערכות אזעקה, או שהוא קומונה רב־משפחתית?

כיוון שלא נביא אנוכי, מסתייע אני בלהטוט עתונאי: אני מוסר את מה שאומרים מקורות. בשבעת הדיוקנים הבאים מציג אני גלריה של אמריקאים שהם לא רק פרטים בעלי דעות אישיות, אלא גם מייצגים חוגים חשובים של האוכלוסיה.

✱ אמריקה הישנה היא אשה בת 25 שמצאה שלום עם עצמה, עם משפחתה ועם העולם.

✱ אמריקה היעילה היא [illegible] בעל משכורת גבוהה, הבטוח ביכולתו לתקן את הפגמים בחברה.

✱ אמריקה מוכת הלם הקרב היא חייל משוחרר ממלחמת וייטנאם, קונפורמיסט לשעבר, ששוב אינו יכול למצוא את דרכו בחברה.

✱ אמריקה השחורה היא צעיר „היודע לסדר עניינים", בעל הליכות שובות־לב ושאיפות גדולות.

✱ אמריקה הקיצונית היא אדם מתוסכל שהעביר את אמונתו מן הסנאטור גולדווטר אל יושב הראש מאו.

✱ אמריקה המורעלת היא אנשים צעירים וזקנים, של הממסד המתנגדים לו, המודאגים נוכח הרעל במזון שאותו אוכלים האמריקאים.

✱ אמריקה המצודה היא איש עשיר המגן על ביתו בגדר חשמלית.

כל שבעת הדיוקנים מצויירים על־פי דוגמאות מחיי המציאות.

התמונה שאותה מציגים כל הסיפורים האלה יחד היא כמובן מבלבלת. היא מראה שהאמריקאים, במיוחד הצעירים, הם לעתים קרובות בלתי־יציבים ובלתי־מיושבים, שהמכור לסמים של אתמול עשוי להיות הפוריטאני של מחר, וקל בימים אלה לקפוץ מצמחונות לאקטיביזם שמאלני קיצוני. העסקים של אמריקה אולי נמשכים כרגיל, אך אמונתה של אמריקה עדיין קשורה ביעדים סופיים ובפתרונות של עקירת הרע משורשו. עדיין מתמכרים כאן לתכניות ותיאוריות בלהט משיחי.

לאחר שהשלמתי את הדיוקנים נוכחתי כמה מעט חשובות הדמויות שציירתי על העולם שמחוץ לאמריקה, ועד כמה צמודות כולן בבעיות פנים. הווית־החוץ המרכזית היא וייטנאם: השגיאות הזוועות הקשורות במלחמה זו מטילות צל כבד, כבד יותר מכל מלחמה אחרת או כל נסיון אחר בחוץ־לארץ שהיו לארצות־הברית. אך אני סבור שגם וייטנאם תישכח בקרוב, שאין הכרח שתישאר כתם שאין להסירו. בין שהדבר הוא טוב בין רע — השנה באמריקה היא תמיד שנה מס' 1. מן העבר מתעלמים, כמדבר מיושן ובלתי־רלוונטי, את העתיד מעלים על נס כימות המשיח, ואת ההווה רואים כמשימת־נסיון בלבד לקראת העתיד.

דיוקנאות אמריקאים, 1972 (א')

מצודה מוגנת או קומונה

האידיאליסטית הפוסלת אלימות נגמלה מסמים

היא בת 25, מראיה כמראה הכמיהה השלווה של מלאך מציורי בוטיצ'לי. זה שלוש שנים ויותר לא נגעה ידה של ספרית בשערה האדום הארוך. הלבוש האהוב עליה היא שמלה המגיעה עד לקרסוליה, גזורה בצורה בלתי־צמודה מכותנה בפסים עליזים. היא מדברת ברוך, במשפטים קומפאקטיים. הפסקות ארוכות בשיחה אינן מפריעות לה. היא מאזינה ברוב־קשב. מילת השבח העליונה שבפיה היא „ביוטיפול" („יפה"), והיא משתמשת בה לציון דברים ואנשים כאחד. להבעת אי־הסכמה משתמשת היא במלה „רע" — לעולם לא ביותר מזה, ואף במלה זו בחסכנות בלבד. אין היא פוסלת אנשים או נשים, ככל שיהיו „רעים".

בשבע השנים האחרונות היא התנסתה בדברים רבים והחליפה צבעים פעמים רבות. בגיל 18 היא היתה „כותק" למופת — יוצאת עם ספורטאי נאה וחוזרת הביתה בשעה שאבא ואמא אמרו לה לחזור. מטרתה היתה להיות נאהבת, מקובלת והגונה כלפי כל אחד. היא ביקשה להיות דיילת, משום שזה היה נראה בעיניה כדרך מרתקת להכיר אנשים ומקומות.

כשהגיעה לגיל 20 ונרשמה בקולג' התחילה לפקפק בחברה ובתפקידה שלה עצמה בתוכה. הרגיזו אותה הדגש ששמו על הסוג הנכון של האיפור וההתעסקות הרבה של סביבתה בנימוסים ובלבוש. היא נוכחה שדרך השיחה של הבחורים שעמם יצאה — דרך שיחה שהוצאה כאילו מקופסת שימורים, מוכן לשימוש — משעממת אותה; והיא חשה את השיגרתיות בנסיונותיהם של אותם בחורים להשכיב אותה. לראשונה היא נפגעה בהתלהבות לאותם שניים או שלושה שנראו לה כגברים הנבונים. אחר כך עשתה זאת עם אחרים, בפחות התלהבות ובפחות ברירנות, למען השעשוע או מפני שלא היו לה דברים טובים יותר לעשות.

כשניסתה סמים, מכל הסוגים, היא עברה את מה שהיא מכנה עתה „תקופה רעה" ו„עונש"; וכשהיתה ללא סמים, היא הרגישה את עצמה אבודה ומלאת שאט־נפש. אך אלה שעמם התידדה במשך אותה תקופה, הרחיקה לבסוף מדרך זו. התענינותם היתה מוגבלת לסמים — היכן להשיגם, ובכמה, ומה נבצר בשל החזקתם. מלבד זה היא נוכחה שהסמים מבודדים אותה מידידים וחברים, ממשפחתה ומ„אנשים נחמדים" סתם. בהדרגה נגמלה מן ההתמכרות לסמים, בעיקר בכוחות עצמה, והתחילה לקרוא ספרים רציניים: הרומנים המיסטיים של הרמן הסה, כתביו הפילוסופיים של מרטין בובר, ספרים על ההינדואיזם.

היא השלימה עם משפחתה ומאז היא נמצאת ביחסים הטובים ביותר עם אביה, שמרני נאמן באורח חייו ובהשקפותיו הפוליטיות. זה שנה בערך נוהגת היא לבוא לחגים הדתיים אל בית הוריה. היא הפסיקה להחליף עבודה אחת בשכר ירוד בעבודה אחרת דומה לה, ומתייחסת ברצינות למשרה טובה שיש לה עתה באולפן צילום. היא למדה לתפור ולהכין את בגדיה בעצמה. היא מבלה זמן רב לבדה ואימצה לעצמה את הנוהג הבודהיסטי של מדיטאציה במשך חצי שעה כל בוקר וכל ערב. היא נעשתה צמחונית, הפסיקה לעשן. עתה היא לא רק מגנה סמים כדבר ש„מטמטם את האדם", אלא גם מנסה לשכנע אחרים להיגמל מהם.

היא חיה לבדה בדירה נקיה ללא רבב. אין בה כסאות, רק כרים גדולים, ומשכבה הוא על הרצפה.

היא חיה בשלום עם עצמה, האנשים סביבה מעריכים את הליכות הנועם שלה ואת כונתה לעזרה. לעתים קרובות מבקשים הם את עצתה. היא אומרת להם להשלים עם ניגודים ועם צרה, מפני „שזו היא הדרך שבה אדם גדל ומגבש את הקארמה שלו".

הפוליטיקה אינה מעניינת אותה. לגביה, הנשיא ניכסון הוא „אדם לא לענין", שאין היא יכולה למצוא אליו יחס כאל אדם. „הוא מיושן כמו איש המערות בעל הגאבוס והוא נושא את הקארמה הרע של הסכסוכים שלו ושל אמריקה בעבר" — אומרת היא, אם לוחצים עליה להגיב. ג'ונסון היה לדבריה „דמות טראגית שרצה לעשות טוב בדרכו שלו, אך איבד את דרכו". היא חוששת מפני מליצותיהם של הרדיקאלים החדשים, כי היא סבורה שדיבורים אלה הרסניים הם ורק יגרו סכסוכים נוספים.

דעתה היא שארצות הברית עוברת לפני שינוי נפשי יסודי דומה לשינויים שחוללה האמונה באל אחד. היא רואה יותר ויותר אנשים, במיוחד צעירים מופנמים המבקשים „הגשמה עצמית". אך היא רואה גם הרבה אנשים „שנעצרו בשלב מוקדם של התפתחותם הנפשית. הדבר קשה ביותר הוא ללמוד להתגבר". היא מאמינה באי־אלימות. אין לה פחדים. היא מתהלכת בוואשינגטון בחושך בלי לשים לב לידיעות על רצח, אונס וכד'. עד כה שיחק לה המזל.

ההזמנה

היא מלאה תוכניות. יום אחד חושבת היא על קניית משק יחד עם ידידים ועל חיים מפרי־האדמה; המוצרים יהיו ירקות ואריגים כארוגי־יד. יום אחר עולה תוכניה להקמת מחנה מיוחד לילדים חסרי־בית או מופרעים, או „גן הילדים הטוב ביותר בעולם כולו".

מעולם לא היתה בחוץ לארץ. אך לעתים קרובות היא דנה עם ידידים באפשרות לערוך סיור באפריקה ובאסיה בקרון־גרר של מכונית. כן מתכוננת היא לצאת להודו ולהיות כמה שנים ב„אשראם". „ישראל מרתקת אותה בגלל האפשרות להצטרף שם לקיבוץ צמחוני".

קשה לחזות מה הדבר הבא שתעשה. הרעיון על תכנון שיטתי של החיים אינו מוצא חן בעיניה. לדבריה צריך אדם לתת לעצמו להיסחף על־ידי כל מה שנקלע בדרכו. יתכן שיופיע גבר שיקח אותה לאיזה מקום שאף לא חלמה עליו. או שתמצא בקתה ביערות שם תוכל לחיות לבדה עם ספריה וציודה לצילום. או אולי תמצא „גורו", מורה בעל כוח משיכה כה עצום שתלך אחריו לכל מקום. איש אינו יכול לדעת, והווה כל היא עצמה.

הבחירות בצרפת עלולות להפתיע

הממשלה החדשה "לא תצא לחופשה"

מאת אליהו מאייסי
סופר „הארץ" בצרפת

פאריס

ממשלת פייר מסמר לא תצא לחופשה. הכריזו על כך בקול כדי שהכל ידעו, כי יש להתכונן למערכה חשובה ואף מכרעת. הסיבה ברורה: המדובר הוא בגורלם של מוסדות הרפובליקה החמישית. ואכן קשה לומר, כי סכנה זו איננה מיוסדת.

חוקת 1958, בין שהיא טובה בין רעה, מחלקת במדוייק את הסמכויות בין הנשיא והממשלה מזה ובין הפרלמנט מזה, בצורה כזאת שלזרוע המבצעת משקל־יתר מסוים לעומת הזרוע המחוקקת. שינוי זה היה בלתי־נמנע, בעקב אי־הסדרים של המשטר ששלט מאז 1946 ועד שהגיע דה גול לשלטון ב־1958.

פייר מסמר

אלא שהגנרל דה גול השתמש בחוקה זו בצורה שתהלום את תפקידו באומה, ואף כי לא חלק על זכות האסיפה הלאומית להפיל את הממשלה, הוא לא היסס, בהזדמנויות מסויימות, לפגוע בחוקה שלו עצמו כדי להדגיש את היותו השליט.

לזכותו יש לומר שהיה עליו לבצע משימה כמעט על־אנושית, כמו מתן עצמאות לאלג'יריה, ובעיקר היה עליו לנצל עד כמה שרק אפשר את האמון שנתן בו העם הצרפתי, בעקבות התפקיד ההיסטורי שמילא במלחמה. מבחינה זו הצליח הצלחה גמורה. אולם הדבר לא הקל על יורשו.

הנשיא פומפידו, לאחר שראה כיצד נהג קודמו ורבו, לא יכול היה שלא לנסות ולחקותו. על כן מבקש הוא להנציח בבחירות הבאות לאסיפה הלאומית (הן ייערכו במארס 1973, חוץ מאשר במקרה הרחוק מן הדעת שיקדימו אותן) את פעולת המוסדות לפי קני־המידה והנוהג של הגנרל דה גול. פומפידו היה סבור שלצורך משימה זו בבחירות ולצורך מה שיבוא אחריה, האדם המתאים ביותר לשמירת המוסדות הגוליסטים יהיה אחד מ„נאמני" דה גול — ומכאן מסירת ראשות הממשלה לפייר מסמר במקומו של ז'אק שאבאן־דלמס.

אך מה היא בעצם המשימה לקראת הבחירות? זוהי בעייה מוגדרת מאד, ולא קלה כלל. שיטת הבחירות הצרפתית השתנתה לעתים קרובות. תמיד היססה צרפת בין שיטת הייצוג היחסי (אף בצורה מצומצמת) ובין השיטה הרובית. בכל אחת משיטות אלה יש גונים, וצרפת השתמשה באחדים בהם. השיטה שהונהגה מאז שובו של דה גול לשלטון נחשבת כמקובלת ביותר על הבוחר הצרפתי, אף כי המפלגה הקומוניסטית, ובמידה פחותה ממנה המפלגה הסוציאליסטית, דורשת בקולי קולות שיטת ייצוג יחסית.

לפי השיטה הנהוגה נבחר נציג אחד לכל מחוז בחירות, כמו באנגליה. אך כדי להיבחר בסיבוב הראשון (שהוא תמיד ביום א') צריך המועמד להשיג בו רוב מוחלט. במקרה שאף אחד מן המועמדים אינו מגיע לכך, נערך ביום א' שאחרי זה סיבוב בחירות שני, ואז נבחר אותו מועמד שצבר את מספר הקולות הרב ביותר.

בין שני ימי א' אלה נוצרות קואליציות: מועמדים מסויימים מסתלקים ממועמדותם, הצהרות יוצאות מכתם המועמד הפורש שהוא מייעץ להצביע בעד פלוני, המסוגל יותר „לנצח את היריב" המאיים עליו. על כן אומרים בצרפת שבסיבוב הבחירות הראשון „בוחרים" בעוד שבשני „מנפים".

בעבר היתה המסורת הצרפתית שבסיבוב השני (בו נבחרו למעשה רוב הנציגים, כיוון שרק מועמדים מעטים השיגו רוב מוחלט בסיבוב הראשון) נוצרו שני גושים: גוש שמאלי „למען הקידמה" וגוש ימני „למען הסדר".

משיטה זו נבעו שתי תוצאות חשובות. הראשונה היא שתזוזה קלה בקולות (5%) יכולה ויכולה להפוך את הרוב במחנה של בחירות. הפחד מפני הקומוניזם או מפני הפאשיזם — לפי הנסיבות — הוא אמצעי מצויין כדי ליצור בהלה. כך היה הדבר ב־1968 (הפחד מפני ה„שמאלנות").

מחוזות הבחירה

התוצאה השנייה היא שהכל תלוי בצורת התחייתם של מחוזות הבחירה. באופן עקרוני מתחלקת צרפת מחוזי בחירה בצורה כזאת שיהיו בו 100,000 תושבים (לצרפת קצת יותר מ־50 מיליון תושבים, ובאסיפה הלאומית יושבים 487 נציגים). כיוון שיש תנודות אוכלוסיה ניכרות למדי, חשים מזמן לזמן צורך להתוות מחדש את מחוזות הבחירה. בהזדמנות כזו נערכים תמרונים פוליטיים לאין מספר. לפי־שעה אין מדברים על ציור מחדש של מפת הבחירות, אך אין ספק שהנדידה מן הכפר לעיר תורגש בקרוב.

אם לפשט את הדברים, אפשר להגדיר את הכוחות הפוליטיים בצרפת כיום בצורה זאת: יש שמאל המורכב מן המפלגה הקומוניסטית, מן המפלגה הסוציאליסטית ומכמה רדיקאלים; יש ימין המורכב מן הגוליסטים (שלהם רוב מוחלט בפרלמנט כשהם לעצמם), מן הרפובליקאים העצמאיים של ז'יסקאר ד'אסטן ומכמה אנשי מרכז; ויש מרכז מורכב מקבוצות שונות ביניהן בולטים המפלגה הרדיקאלית ושרידיה של מפלגה קאתולית שנעלמה עתה. הרוב התומך בממשלה, כלומר במשטר הגוליסטי, הוא של 380 מבין 487 חברים באסיפה הלאומית.

אחרי 14 שנות שלטון גוליסטי אין להימנע מסחוף בשלטון. אפשר לחזות איפוא הפסד מסויים בקרב הרוב, כיוון שברוב זה שולטים הגוליסטים, הנושאים במשקל של כל מה שעשה דה גול, חוזים את ההפסדים הכבדים ביותר דווקא אצלם. מלבד זה יש לזכור שבחירות 1968 נערכו בעקבות הימים המהפכניים של מאי ויוני אותה שנה, שהביאו לפיזור דרמטי של הפרלמנט, לפחד מפני האנרכיה ולנהירה כללית לעבר האיש שגילם כשהוא לעצמו את הגנת החברה בפני „הפקרות". אף דה גול עצמו סלד מכך. חזרה אל עבר פלוראליסטי אינו בלתי־אפשרי, אך אין הוא בטוח.

הפסד בלתי־נמנע

הנה עומד פומפידו לפני האחריות של הפסד הקולות הבלתי־נמנע בבחירות. עד כה נהגו הגוליסטים ובעלי בריתם הבלתי־תלויים להעמיד בסיבוב הבחירות הראשון רק מועמד אחד, כדי למנוע תחרות בין מועמדים של הרוב. אולם עתה דוחף הסיכוי של אבדן קולות את הבלתי־תלויים (הקרובים יותר לימין המסורתי, בעוד שהגוליסטים מבטאים את שאיפותיו של מעמד בינוני מודרני) לעבר רצון להציג באופן חופשי מועמדים משלהם בכל מקום, כדי ליהנות מן הקולות השמרניים וקולות אנשי המרכז המבקשים לפנות עורף למועמדים הגוליסטים.

ברגע זה קיימת מתיחות רבה מאד בין שתי קבוצות אלה בקשר לשאלה זו של מועמדות אחידה לבחירות.

הצירים הבלתי־תלויים היוצאים יודעים, כי יהיה להם צורך בקולות הגוליסטים בסיבוב הבחירות השני; על כן תומכים הם במועמדות האחידה, כדי למצוא חן בעיני בעלי בריתם. אולם המכונה של המפלגה הבלתי־תלויה (המגולמת על־ידי המזכיר הכללי שלהם, מישל פוניאטובסקי) מרחיקה ראות יותר ומבשרת ריבוי של מועמדים בכל מחוז — תוך חשבון שבמקרה של נסיגה גוליסטית יעברו הקולות השמרניים אל המועמדים שלה.

אין ספק שפומפידו התערב, בעקבות מסמר, למען המועמדות האחידה. אם יצליח, תהיה הברירה בין ימין המאבד מתנופתו ובין שמאל שיפחיד את הבורגנות. נוכח ברירה כזאת יבחר המרכז האופוזיציוני. אך אם בכל זאת יהיה ריבוי של מועמדים, תהיה לבוחר הימין ברירה. הגוליסטים יוכלו לסגת ואף להפסיד את הרוב המוחלט שיש להם באסיפה הלאומית. במקרה זה לא יראה הבוחר חובה לעצמו לבחור בין שני גושים, אלא יוכל לשקול אפשרות של פתרון שלישי, והמרכז יוכל ליהנות מכך. במקרה זה עשוי הרוב לנדוד לעבר המרכז.

10000
10000
10000,

בדים יפים

עשרת אלפים דגמים בשלל צבעים וסוגים כל דגם ועיצוב שתבחר ניתן להעביר בתהליך מיוחד:

- ✱ בלתי חדיר למים ולכתמים
- ✱ בלתי דליק — מונע שריפה
- ✱ מונע חדירת אור קרני שמש
- ✱ בשלל צבעים
- ✱ ציפוי קיר מתאימים
- ✱ ריפוד ומילוי
- ✱ חיטוי בפני חידקים
- ✱ דגמים ובדי ביטנה מתאימים
- ✱ אל־קמט

שילוב אמנות
בטכנולוגית טקסטיל
בלעדי אצל

D

דוד ודאש

(מיוצגים ע"י מנקו אינטרנשיונל בע"מ)
מרכז איזורי לאירופה ואפריקה
מכירה בלעדית לקניינים ולצינורות השיווק
רח' ירמיהו 46 תל־אביב, טלפון 442754

פרסום יובל טל

„דן" אגודה שיתופית
לתחבורה ציבורית בע"מ

דרוש שטח קרקע
בגודל 40-100 דונם
לבנין מוסך

עדיף אזור פתח־תקוה, רמת־גן, אור יהודה
רמת השרון.

בהצעות נא לפנות לת.ד. 33038 תל־אביב

לנוער לחופש
מבצע!
מצלמות נוער בזול!
מבצע!
פילמים עם מתנות
לתחילת חופשת הקיץ מצלמות
כתוצרת אגפא, סקורה וקוניקה
במחירים זולים —
מחירי מבצע!
צלומי פספורט — בין־רגע!
גלויות (9/13) 40 אגורות בלבד!

פוטו־ברנר
חיפה, דרך החלוץ

הכל בכל כלול
בלוח הכבוד

באירופה רמת המכונית קובעת את מחירה

	נפח סמ"ק	כ"ס DIN PS	מחיר בגרמניה ב־DM	מחיר בארץ בל"י
אודי 100 LS	1760	100	11,450.—	35,500.—
אודי 100 GL	1870	112	12,470.—	40,300.—
ב.מ.וו. 2500	2494	150	18,280.—	55,370.—
פיאט 125 ספציאל	1597	10J	9,290.—	30,450.—
פורד טאונוס 1600 XL	1576	72	9,160.—	33,980.—
פורד קונסול 1700	1680	75	10,200.—	37,980.—
פורד קונסול 2300	2274	108	10,900.—	45,300.—
פורד גרנדה 2300	2274	108	12,475.—	48,200.—
מרצדס 220	2197	105	14,374.50	53,000.—
מרצדס 250	2496	130	17,871.—	62,000.—
נ.ס.ו. RO-80	2×497.5	115	17,590.—	50,350.—
אופל אסקונה	1584	68	8,300.—	31,000.—
אופל מנטה 1600	1584	68	8,875.—	31,080.—
אופל רקורד 1700	1698	66	9,685.—	33,800.—
אופל רקורד 1700 S	1679	83	9,869.50	35,000.—
אופל רקורד 1900 SH	1875	97	10,014.50	37,500.—
אופל קומודור	2490	115	12,890.—	46,000.—
פיג'ו 504	1971	93	11,090.—	38,900.—
סימקה קרייזלר 160	1639	79	8,998.—	30,450.—
סימקה קרייזלר 180	1812	95	9,898.—	35,900.—
פולקסווגן K 70	1594	75	9,890.—	33,200.—

באירופה נקבעים מחירי המכוניות בהתאם לרמתן.

בכל שרמת המכונית גבוהה יותר - מבחינת נפח המנוע, ההספק, הביצועים, התחכום בבנית המרכב, וכתוצאה מכך היציבות, הפאר הפנימי והחיצוני, אביזרי הנוחות והבטיחות — **מחיר המכונית גבוה יותר.** משמע, באירופה משלמים יותר כדי לקבל יותר!

ובישראל?...
בטבלה שלפניך מפורטות מספר מכוניות ומחיריהן בגרמניה ובישראל. השווה את הנתונים ותמצא: שמכוניות AUDI NSU העולות בגרמניה הרבה יותר ממכוניות אחרות, מחירן בארץ נמוך־יחסית.

כדאי יותר לקנות AUDI NSU

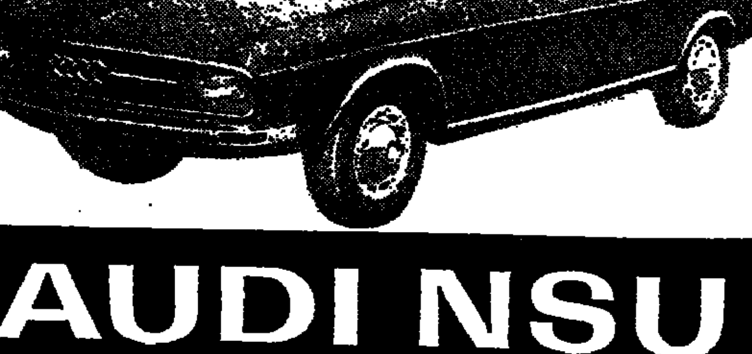

AUDI NSU
עדיפות באמצעות הטכניקה

פרסום קורן

هكذا من الأصل

هكذا من الأمل

המירוץ אחר יוקר המחייה

האינפלציה משנה את הרגליהם וגישותיהם של תושבי אירופה

מאת קלייד פארנסוורת •

פאריס

האינפלציה, שהיא כפי הנראה תופעת־לוואי בלתי־נמנעת של ה־חיים בחברה תעשייתית מודרנית, משנה את הרגליהם וגישותיהם של האירופים. השביתות בבריטניה, ב־צרפת, באיטליה ובמקומות אחרים הם אחד מסימני התיסכול שחש האדם העובד בנסיונותיו להדביק את יוקר המחיה העולה בלי־הרף. בבריטניה הגיעו סכסוכי העבודה ב־תשיה למימדים שלא היו כמותם מאז שנות ה־20, ואיטליה כבר חשה ברעם העמום המבשר את רעידות האדמה שיבואו בסתיו זה, כשיפוג תוקפם של הסכמי השכר האחרו־נים.

המעמדות הבינוניים באירופה, ה־אמידים יותר, נפגעו פחות מזה, אך גם עליהם לא פסחה האינפלציה. הם בדוקים מימין ומשמאל, רק שבעיי־תם אינה להרוויח כדי החייתם, אלא לשמור על מה שיש להם. הסופר הצרפתי מונטאן בן המאה ה־16, הגדיר את הדבר באופן ממצה: „אני נוכח שקשה יותר לשמור על כסף מאשר להשיגו".

שום בעייה — יהיה זה כדורגל או להטוטי השחמט של בובי פישר, האופנה החדשה של הבליקיני בסן טרופז או מיניסטרים חדשים בפא־ריס, בון ורומא — אינה יכולה ל־התחרות התחרות של ממש, כנושא של שיחה, במצעדם ללא רחם של המחירים: במסבאות ובדירות של שיכוני העיריות באנגליה, סביב לשולחנות־העץ של מטבחי צרפת, בבתי היין של גרמניה ואוסטריה, בטרקלינים מקושטי הצבעונים של הולנד, או בפיאט המלא עד אפס מקום של משפחה נפוליטנית ה־עולה על מעבורת שתביא אותה ל־אי איסקיה הקרוב.

מה בדיוק קורה למחירים? כיצד משפיעים הם על חיי היומיום של האירופים? מה עושים האירופים ב־קשר לכך? מה עמדת הממשלות והשלטונות הפיננסים?

שעורי האינפלציה

הרי הנתונים הגלמיים לגבי שעו־רי האינפלציה השנתיים האחרונים בכמה מדינות חשובות: הולנד 8%; שוויץ 6.3%; בריטניה 6.2%; צר־פת 5.4%; מערב גרמניה 5.1%; יפאן 4.5%; ארצות הברית 3.2%.

אך הסטטיסטיקה אינה מספרת אף בקירוב את מלוא הסיפור. היא פוסחת על פרטים כגון אלה:

✶ בשנה האחרונה הוכפלו דמי־הנסיעה באוטובוסים בלונדון, ודמי־הנסיעה ברכבת באוסטריה עלו ב־30%.

✶ בשר בקר בפאריס נתייקר ב־40% לפחות, לפי המקום שבו קו־נים אותו, ובשרשרת של חנויות מכולת בשם „לה פאריזיאן" הועלה זה עתה המחיר למיץ תפוזים „טרו־פיקאנה" ב־30%.

✶ בפראנקפורט וברומא הועלו בחודשיים האחרונים המחירים ב־בתי־המלון ב־25%.

גאסטון פאבו משתכר 300 דולר לחודש בבית־זיקוק לסוכר שבצפון־מזרח פאריס. אם מזכירים לפני אשתו אודות שהמחירים בצרפת עלו רק בקצת יותר מ־5%, היא צוחקת. חשבונות הגז והחשמל ש־לה — מחברות שהן מונופול המ־דינה הצרפתית — עלו תוך 12 חו־דש ב־10%, אך אין זה ולא כלום לעומת ההתייקרות בבשר, המשמש והשעועית הירוקה.

סופרי "ניו־יורק טיימס" מדווחים מיוחד ל"הארץ"

הגב' פאבו בת 50 חיה בדירה בת שני חדרים בקומה השישית, ב־רובע פועלים קרוב לתחנת הרכבת הצפונית של פאריס.

את שש הקומות יש לעלות בר־גל, ובדירה אין אמבט או חדר אמ־בט. יש לה בת נשואה בשם גב־ריאלה, בת צעירה יותר בשם ז'וס־לין החיה עמה בבית, ושתי נכדות, סאבין וסאסיל.

שתי אומצות במקום שלוש

„בעבר נהגתי לקנות לארוחת צהרים שלוש אומצות, אך עתה אני קונה רק שתיים", אומרת הגב' פאבו כשהיא מעלה את סאבין על ברכיה. „בעלי ואני מתחלקים באומצה א־חת, וז'וסלין מקבלת את האחרת. היא זקוקה לכך מפני שהיא גדלה".

משפחת פאבו גם אוכלת פחות שעועית, ויותר אורז, תפוחי אדמה ואטריות. כמו כן אין הגב' פאבו מסתפקת לקמץ באוכל. בעבר היתה הולכת למספרה שלוש עד ארבע פעמים לשנה לעשות סלסול תמידי, אך במספרה שבסביבתה הוכפל ה־מחיר והגיע ל־12 דולר, כך ש־עתה היא הולכת רק פעם אחת ב־שנה.

כל המבוגרים במשפחת פאבו עובדים. גם זו דרך כדי לנסות ל־הסתדר. גבריאלה היא מנהלת סק־ציה בכל־בו הענק גאלרי לאפאייט. הגב' פאבו עצמה עובדת נקיון, ול־דבריה מתכוננת היא לדרוש בספ־טמבר ממעסיקיה העלאת שכר מ־1.40 ל־1.60 דולר לשעה.

היה זה דיזראלי, ראש הממשלה הבריטי במאה ה־19, שאמר בשעתו שמכל האנשים שיש להם כסף אין אחד אשר צריך היה להיות לו. קייראן מקמאהון בן ה־35, נהג או־טובוס הסון בלונדון ואב לשני יל־דים, מסכים עמו הסכמה מלאה. „פ־שוט איני רואה כיצד אוכל להס־תדר", אמר בחדר המגורים של די־רתו שבמזרח לונדון, בשיכון של העירייה. „אני רואה את החברות המרוויחות אלפי מיליונים לירות, האנשים היושבים בבתיהם היפים, אך אני אין ידי משגת מזגן בש־ביל התרסינה של אשתי, או ריהוט חדש לחדר המגורים, או מכונית חדשה". הוא נוהג בפורד אנגליה בת שש שנים.

מרגרט מקמאהון מחכה בסוף ספ־טמבר ללידת ילדה השלישי. דבר זה מכביד עוד יותר על בעיותיה ה־כספיות של המשפחה. כדי לקמץ, שוב אין מקמאהון שותה את הכוס הרגילה שלו במסבאה שמעבר ל־פינה, ואשתו ויתרה על משחקי ה־בינגו השבועיים שלה.

מקמאהון משתכר 90 דולר לש־בוע, ובשנתיים וחצי האחרונות עלה שכרו ב־18%. אך כנגד זה, כדב־ריו, „מחיר הבשר הוכפל בשנה זו בלבד כל המזון יקר יותר בחנויות, והתינוק בא".

ממעיטים לצאת

בהולנד, מעבר לתעלה האנגלית, חשים יוהאן סמית בן ה־40 ואשתו האטי את לחץ האינפלציה המעיק עליהם. עם זאת נראה שהם רואים את מצבם בראייה אופטימית יותר ממשפחות מקמאהון ופאבו. אפשר שהסבר חלקי לכך מספק מקום מגו־ריהם: דירה נאה המשקיפה על מר־חבים מוריקים וזרועים פירות ועצים וסכרים. מרחק כ־45 דקות נסיעה ב־מכונית מאמסטרדם, שם עובד סמית כפקיד ראשי באולם לדברי דואר.

הוא ואשתו אומרים שרמת־החיי־הם עלתה על אף יוקר המחיה, והם מדגישים שמה שסייע לעליה זו יו־תר מכל היתה העובדה שעברו לפני שלוש שנים מן העיר הפנימית של אמסטרדם לדירה מלבבת בכפר אוי־טהורן. בעד דירה זו בת חמישה חדרים משלם סמית 240 גילדרים לחודש — (כ־80 דולר), קרוב ל־כפליים ממה ששילם באמסטרדאם. משכורתו היא 1,700 גילדרים (קצת פחות מ־600 דולר).

חיים על קיצבת סעד

אך חוץ מאשר לשכר הדירה, פ־שוט אין יוהאן והאטי מוציאים כסף רב, ולכן הם מסתדרים. את רוב הבגדים בשביל עצמה ובשביל ה־ילדים תופרת היא בעצמה. הוא נגר חובב, ובנה בעצמו את רוב הרי־הוט. הם מנצלים את היתרונות ש־בקניה בכמויות, שכן עורכים הם את כל קניות המזון שלהם אחת ל־שבוע במרכז הקניה המקומי. ב־דומה למשפחות מקמאהון ופאבו, יוצאת גם משפחת סמית רק לעתים רחוקות בערב.

אלי דוקטאר ובעלה, הארס, אינם בני־מזל כיוהאן והאטי.

הארס הוא פועל־בניין מובטל, ול־זוג ארבעה ילדים — קלודיה, בת 8, האנס, בן 4, יון בן שנתיים ו־אסתר בת חודשיים. הם גרים בדי־רה צפופה בת שני חדרים בבית־דירות בבודגארטסראט שברובע הפועלים באמסטרדם. הם חיים על קצבת־סעד, ופירושו של דבר ב־הולנד הוא כי הארס ואלי מקבלים 260 גילדר (כ־55 דולר) בשבוע דמי אבטלה וקיצבת־ילדים. אף על פי ששכר הדירה אינו אלא 39 גיל־דר (15 דולר בחודש), לא נותר להם כסף רב לצרכים אחרים, אחרי ש־האינפלציה נוגסת בסכום מועט זה.

כמשפחת פאבו בפאריס, ממעיטים בני משפחת דוקטאר באכילת בשר. הגב' דוקטאר (28) אומרת שחדלה לאכול בשר לגמרי. „בשלוש הש־נים האחרונות — אומרת היא — הוכפל מחיר בשר העגל, החלב, והלחם, אם לא למעלה מזה".

גרמניה היקרה

גרמניה המערבית היתה המופת האירופי ליציבות מחירים. הדבר היה בשנות ה־50 ובראשית שנות ה־60, כשהמדינה עמדה בתהליך שיקום מהריסות המלחמה והשליטה הפוליטית המלאה בה היתה בידי דור אשר זכר את מוראות האינפל־ציה הדוהרת בשנות ה־20.

אולם הדברים השתנו. הבונדס־באנק — הבנק הלאומי של גרמניה המערבית, ושומר־המטבע שלה, הכ־ריז באחרונה כי גרמניה המערבית „שוב אינה מדינה בלתי יקרה".

מדי יום ד' בערב נפגשת קבוצה של 18 נשים בגיל העמידה מהמעמ־ד הבינוני, וכך בערך נשמעת שי־חתן:

„המחיר שאת נדרשת לשלם ע־בור שעועית — זה ממש שערוריה".

„השוק המשותף לא עזר בכלל. בעלי חזר זה עתה מהולנד, שם מו־כרים תותי־שדה נהדרים בחצי חי־נם. תותי שדה כעת עולים הון".

„השוק המשותף עוזר לחברות ה־גדולות, אך הורס אנשי עסקים קט־נים ובעלי מלאכה".

„מה גורם אינפלציה בגרמניה ה־מערבית ובמקומות אחרים?" כלכלנים בארגון לשיתוף־פעולה כלכלי ולפיתוח בפאריס, אליו מש־תייכות 234 ארצות ופקידי רשות רבים באירופה, רואים את האינפל־ציה כתופעה כלכלית חברתית רצי־נית שהסיבות לה רבות.

גורמים קלים לזיהוי

כמה מהגורמים קלים לזיהוי. ל־משל, זרימת הדולרים לאירופה, ה־נובעת מהסערה המוניטרית שהיתה באחרונה ואילצה את הממשלות ל־הדפיס מארקים, גילדרים ופראנקים בלגיים נוספים, הדבר גרם להיצע הכסף לגדול מהר יותר מתפוקת המוצרים והשירותים.

זה מה שהכלכלנים מכנים „אינ־פלציה מיובאת" — אינפלציה ש־הובאה מארה"ב — והיא אחת ה־סיבות למרירות כלפי וואשינגטון בעניינים מוניטריים.

גורם נוסף: השינוי בארצות ר־בות בעמדת האיגודים המקצועיים הסבורים שעליהם להשיג הישגים רבים שנדחו. בשנים שאחרי מלח־מת העולם השניה גרסו איגודי ה־פועלים, במיוחד בגרמניה המער־בית, שלא ייתכנו שיקום, יציבות ושכר גבוה בעת ובעונה אחת. לפי־כך בחרו אז האיגודים בשיקום ו־יציבות והשעו את כל תביעות ה־שכר, מלבד אלה החיוניות. חודש מאי 1968, שבו פרץ מרי הסטודנ־טים והפועלים בצרפת, הוא תא־ריך הגבול, המפריד בין העידן ה־בתר־מלחמתי והעידן החדש שהקו האופייני לו הוא כנראה התעצמות הלוחמות של איגודי־הפועלים. ה־פועל האירופי תובע חלק גדול יותר בשגשוג.

מטשטשים את הטבח בבורונדי

או"ם: ממדי הטרגדיה האנושית מדהימים

מאת קתלין טאלץ'

מרכז האו"ם

האו"ם הפר שתיקה רשמית שנמ־שכה שבועות ביחס למצב בבורונדי ופירסם הצהרה המגדירה כמדהימים את ממדי הטרגדיה האנושית המת־חוללת במדינה אפריקאית זו. מש־תמע ממנה, כי הטבח עודנו נמשך שם.

ממשלת בורונדי עצמה מסרה ל־משלחת של האו"ם שהורשתה לע־רוך ביקור במדינה בחודש שעבר, כי 80,000 איש נהרגו מאז סוף אפריל, כאשר נסיון ההפיכה שנכשל הביא לפעולות תגמול נרחבות נגד בני שבטי הוטו, רוב אוכלוסיית בו־רונדי.

מקורות דיפלומטיים כאן ובוואש־ינגטון מעריכים את מספר ההרו־גים ב־100 אלף עד 200 אלף נפש. המקורות הביעו חששות מפני גל־טבח חדש לכשיקומו אנשי הוטו על שבטי טוטסי שהם המיעוט השליט.

אלמנות ויתומים

ממשלת בורונדי מסרה למשלחת האו"ם, כי חצי מיליון אנשים, לר־בות 50,000 אלמנות ועשרות אלפי יתומים, חיים בסבל נורא וזקוקים לסיוע הומאניטארי. המשלחת מע־ריכה, כי 40,000 איש כבר יצאו את גבולות בורונדי לבקש מקלט.

אדוארד קנדי

הן מהפליטים הן ממקורות מהימ־נים בתוך בורונדי, שם יושב עדיין סגל של יועצי או"ם לעניני כלכלה, הגיעו ידיעות על התפשטות מעשי־הזוועה.

חיילים הוציאו בני־נוער מ־בתי הספר וחיסלום בביתנים. נמסר על קברים המוניים ל־אנשים ונשים שנאלצו [illegible] למות.

לדברי דובר האו"ם, שימשו מכו־ניות או"ם הנושאות את סמל קרן יוניצ"ף, כדי לפתות אנשי כפרים לצאת ממחבואם ולהובילם לטבח — עד שהאו"ם שם קץ לדבר.

הגברים הנעלמים הוחזרו

איש עסקים אירופי מסר, כי קבו־צת חיילים עצרה ששה עובדים מ־בני שבטי הוטו ולמחרת הוחזרו לו בגדיהם [illegible]. „איש אינו יודע כמה נהרגו וכמה נמלטו", אמר פ־קיד שעקב אחר המאורעות בבורונ־די.

אדוארד קנדי, יו"ר ועדת המשנה של הסינט האמריקאי לעניני פלי־טים, אמר בשבוע שעבר: „דיווחים מכל המקורות השונים מוסרים, כי מאות אנשים עדיין נהרגים מדי יום". עוד אמר, כי מאות אנשים נמלטים מדי יום לרואנדה, טאנזא־ניה וזאיר הגובלות עם בורונדי.

הסינאטור קנדי אמר שיעלה את פרשת בורונדי בסינט ויטען כי ממ־שלות כושיות מנסות לטשטש את הטרגדיה באמתלא שהיא עניינה ה־פנימי של בורונדי.

פעולת האו"ם

המזכיר הכללי של האו"ם, קורט ואלדהיים, אמנם התיר את פרסומה של הצהרת האו"ם ההודעה־בלשונה על בורונדי, אך הורה להקפיד ב־אופן יוצא מהכלל על שמירת הסו־דיות של הדו"ח שהכינו בשבילו שלושת נציגיו שביקרו בבורונדי, מ־25 עד 28 ביוני: י. ס. ג'ארמקיא מנידאר, סגן המזכ"ל ויועץ לעני־נים אפריקאיים; אוסטרי המייצג את הנציב העליון של האו"ם לענייני פליטים ומקור פאדאמ מסונג, ה־ממונה על סגל מזכירות האו"ם.

הסודיות הוטלה בין השאר כדי להבטיח את שלום המודיעים בבו־רונדי, אולם גם מאחר שהאו"ם עומד לשגר משלחת נוספת לבורונ־די כדי לעמוד על צרכי הסעד הדחו־פים שהיקפם מוערך ב־8 מיליון דו־לאר. מטרה לא פחות חשובה של המשלחת, שבראשה יעמוד יוג'ין אר־חבולי מטוגו, היא לנסות להעריך אם תגיע העזרה לידי כל האוכלו־סיה בבורונדי. כמה מומחים כאן מטילים ספק רב בכך.

מקורות אלה אינם מוכנים להר־חיב את הדיבור על המצב בבורונ־די, בסברם כי האו"ם פועל על חודו של תער פוליטי, במגעיו עם ממ־שלת בורונדי, שבראשה עומד הקו־לונל מישל מיקומבארו. דיפלומטים כאן מכירים את קוצר־ידו של ה־או"ם להתערב בעת הסכסוך בביאפ־רה, כשהגנרל ניגריה טענה שמלחמת האזרחים היא עניינה הפנימי.

כלורינטורים לטיהור מים

* להספקת מים עירונית
* למתקני ביוב * לבריכות שחיה
* למפעלי מזון * לתעשית הדרים

הספקה מיידית מהמלאי

פישר את פורטר ישראל בע"מ
תל־אביב, רחוב גולפסון 39, טל. 821566, 824244

למכירה דירה במרכז אחוזה

בעלת 5 — 6 חדרים מרווחים עם 2 כניסות גן וחניה ל־2 מכוניות.

העיצוב הפנימי יתואם עפ"י דרישת הקונה

מומלץ למעוניין במשרד עו"י בית מגורים עם כניסה נפרדת

פרטים: י. פרג, עיצוב ושיפוץ מבנים בע"מ
טלפון 52203 חיפה

אילתם – האיגוד לתכנון ולמחקר

הסמינר על מלעיבוד נתונים
REMOTE DATA PROCESSING

בהנהלת פרופ' ל. קליינרוק ובהשתתפות מר ג'. מרטין, פרופ' ד. פרבר וד"ר ג'. דה מרקדו.

ייפתח ביום א' ה־23 באוגוסט, בשעה 9.00 בבוקר בקרית האוניברסיטה בגבעת רם, ירושלים, בנין הכימיה.

• פרטים: חברת אילתם, רח' קרן היסוד 18, ת.ד. 7170 ירושלים, טל. 68171.

הארץ מוגש ללא תשלום בחלק מהשרות לאורחים ולנופשים

אשקלון	
מלון „אשקלון"	2188
מלון „גני שולמית"	5151
מלון „גני שמשון"	2454
מלון „המלך שאול"	4124—5124
באר־שבע	
מלון „הנגב"	2026
מלון „זהר" בע"מ	2335
מלון „נאות מדבר"	4931
חיפה	
מלון „בן־יהודה"	83515, 85715
סנטוריום „יערות הכרמל"	221131
מלון „ציון"	64311
מלון „שולמית" — אחוזה	242811
מלון „שושנת הכרמל"	81046
זכרון־יעקב	
בית הבראה „בית דניאל"	99001
טבעון	
פנסיון „בית אילה"	931313
פנסיון „גבעת חן"	931418
טנטורה	
חוף דור כפר נופש	9121
ירושלים	
פנסיון „רייך"	53121
נהריה	
מלון „זילברמן"	920094
נתניה	
מלון „בית עמי"	91226
מלון „מרגוע"	25021
עכו	
מוטל הארגמן	911133—913755
צפת	
מלון ופנסיון „בית מינס"	30297
בי"ה ע"ש ג'ני גרוסינגר	30157
„מוטל צפת"	30914—30915
מלון „מצפור"	30435
מלון „נוף הגליל"	30395
מלון „פרידמן"	30036
מלון „פסגה"	30105
מלון ופנסיון „רוקנשטיין"	30060
מלון „רקפת"	30264
מלון „תל־אביב" בית ברנזון	30049
שבי ציון	
פנסיון „בית חוה"	922392/91
בתי הבראה והארחה בקיבוצים	
קיבוץ אילת השחר — בית הארחה	37164
קיבוץ גבעת ברנר — בית הבראה	952113
קיבוץ חניתה — בית הבראה	968040
קיבוץ חפץ חיים — בית הבראה	91214
קיבוץ לביא — בית הארחה	21477
קיבוץ מעלה החמישה — בית מרגוע	521545
קיבוץ נוה ים — קים נוה ים	942016
קיבוץ ניר עציון — בית הבראה	942078
קיבוץ עין גדי — בית הארחה	96070/71
קיבוץ קרית ענבים — בית הבראה	52291
קיבוץ שפיים — בית הבראה	938071

יש לנו לקוח עם

5.000.000 ל"י

המוכן להשקיע בעסקות תעשיות

או מסחריות מהסוג של

LEASE BACKS

כלומר: בעל בית החרשת או בית העסק מוכר את הנכס שלו ונשאר כדייר — במקום.

לקבלת פרטים נוספים נא להתקשר עם:

אנגלו־סכסון
סוכנות לנכסים בע"מ
תל־אביב, רח' פרישמן 14, טל. 242341

למכירה מגרש בירושלים

במקום מרכזי בגוש 30235 חלקה 76 בשטח כללי של 2330 מ"ר.

נא לפנות טלפון 03—38861 בין השעות 8—10 16.00—18.00

לשיפור היחסים בין ישראל לבין ברה"מ

יהיו אשר יהיו ההערכות לגבי ההתפתחויות באזורנו — שתי עובדות הן ברורות בהחלט ואיש אינו יכול לערער עליהן:

א. ברית־המועצות מילאה תפקיד רב־עצמה במניעת חידוש המלחמה באזורנו.

ב. ברית־המועצות היתה ותישאר אחד הגורמים המכריעים לגבי עתיד אזורנו ולגבי גורל השלום בתוכו.

נוכח עובדות ברורות אלו עוד גובר ההכרח בנורמליזציה של היחסים בין ישראל ובין ברית־המועצות — ועל ממשלת ישראל לפתח יוזמה מדינית בכיוון זה.

נורמליזציה זו היא חיונית ביותר לענייננו הלאומי, לבטחונה ולשלומה של מדינת ישראל.

30.7.72 — ועד יוזם לשיפור היחסים ישראל–ברית־המועצות

אילתם

האיגוד לתכנון ולמחקר בגלגלי ... ירושלים ... (בית המכונה)

אילות — איגוד חברות התוכנה — איגוד החברות לעיבוד נתונים בישראל

מודיעים על: סימפוזיון בינלאומי בנושא:

מגמות במלעיבוד נתונים
FUTURE TRENDS IN REMOTE DATA PROCESSING

שיתקיים במלון הילטון תל אביב ב־23 באוגוסט בין השעות 4.00—10.00 אחה"צ.

משתתפים:

Prof. LEONARD KLEINROCK University of California, Los Angeles, USA
prof. DAVID FARBER University of California, Irvine, USA
Mr. JAMES MARTIN IBM Systems Research Institute, USA
Dr. JOHN DE MERCADO Department of Communications, Canada

ד"ר י. קלע, המדען הראשי, משרד התקשורת, ישראל
מר ד. קינן, אלתא, תעשיות אלקטרוניות בע"מ ישראל
מר ל. סנדרלנד, התעשייה האווירית, ישראל

שר התקשורת, מר שמעון פרס, ישא הרצאת אורח על הנושא **ישראל בעידן המחשבים**

פרטים/והרשמה בחברת אילתם, רח' קרן־היסוד 18, ירושלים, טל. 02/68171

כור תעשיות מתכת בע"מ

מפעלי הנדסה וולקן - חיפה

יצרני האנטנה לתחנת התקשורת באמצעות לווינים

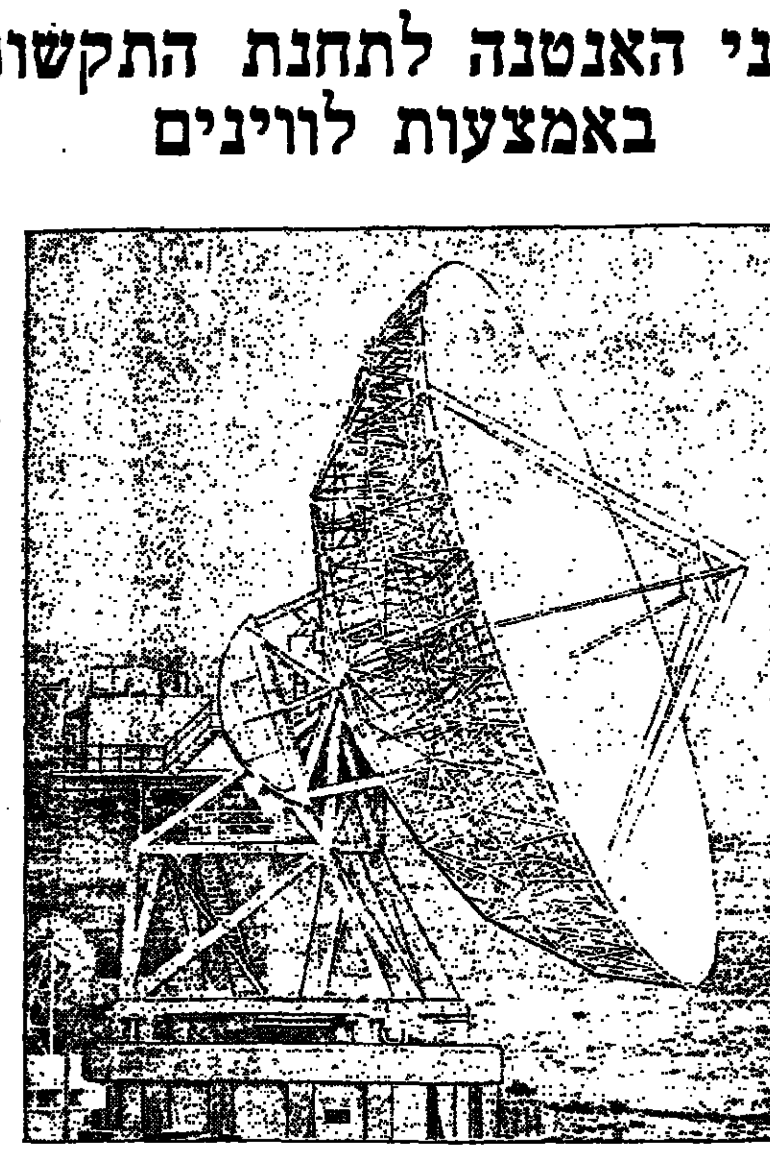

מברכים את משרד התקשורת

לרגל חנוכת התחנה

המצע המדיני של איש מבפנים

מאת א.ב. יהושע

„ארץ הצבי" כך מכנה לובה אליאב את ספרו החדש, שיצא לאור לאחר הקיפה הכנה ממושכת. זהו ספרו הרביעי והוא שונה במהותו ובכוונותיו מכל ספריו האחרים. לא עוד זכרונות מרתקים־ויפים על פרשיות ההעפלה וישוב עולים, אלא מסכה פוליטית, הערכת מצב ותוכנית לדרך מדינית כוללת, בהתייחסות להווה ה־כדי ולעתיד הרחוק, מתוך הרגשה עמוקה של אותם ערכי יסוד ועקרונות אשר הנחו את המפעל הציוני בהתגשמותו. זהו ספר שנותן תשובות מפורשות וברורות לשאלות־יסוד של חיינו הפוליטיים והחברתיים, ומציב יעדים ארוכי־טווח לעיצוב דמות החברה הישראלית, מהותה ואיכות חייה לקראת סופה של מאה זו.

ספר זה נופל כמפל מים חיים על ארץ ציה של פרגמנטים־פסוליים שבה אנו חיים.

חזיון נדיר הוא בימינו שמנהיג הנבנא בליבם של החיים הפוליטיים, פורש מרצונו ומניח, פתב את כסאו ומסתפק בכתיבת ה„אני מאמין" שלו, כדי לשוב אל חבריו, אל מפלגתו, אל הציבור הרחב עם תוכנית מדינית ברורה שמאחוריה הוא עומד ולמענה הוא מבקש לעשות נפשות.

אליאב סרב להעמיד את עצמו לפני זמן קצר כמועמד למזכיר כללי של מפלגת העבודה, עם פרישתו של ישעיהו, כדי שתהיינה ידיו חופשיות במאבק מדיני בתוך מפלגתו. בהיסטוריה הקצרה של מדינת ישראל רק מנהיג אחד ראה צורך עמוק לפרוש מן החיים הפוליטיים כדי לגבש את עמדותיו ואת השקפת עולמו ולשוב עמה לזירה הפוליטית. היה זה בן־גוריון בפרישתו הראשונה לשדה בוקר. אולם המסיבות אילצו אותו לשוב אל הממשלה ד־הפצו לא עלה בידו.

בימים אלה, בהם מנהיגים פוליטיים דואגים להשוות את עצמם יותר ויותר, להופיע לפני הציבור כהזדהות אלו, עם כמה ראשים, בימים אלה, כשעה שמנהיגים מן השורה הראשונה שותקים בשאלות פוליטיות עקרוניות והניסוח המתחמק נעשה להזיון קבע, יש משהו בריא הדמוקרטי ביותר להתעוררות של די־כוח פוליטי ומאבק פוליטי דווקא דרך ספר.

„אני מאמין" רענן בארץ ציה של פרגמנטים

ספר שבא מבפנים

לובה אליאב מנסה להוכיח בספרו זה, כי השקפת עולמו היא המשך הלגיטימי והאמיתי של מערכת ה־ערכים ועקרי היסוד שהנחו את ה־הנהגה הציונית במשך עשרות שנים. אי־אפשר יהיה לטעון, כי זה ספר שנכתב על־ידי פרופסור שחי באולימפוס האקדמי, או חיבור של סופר אכול שנאה עצמית, או של איש שחסרה לו אינפורמציה (ח"כ אליאב הוא חבר בוועדת חוץ ובטחון). זהו ספר שבא מבפנים במובן העמוק והנכון ביותר של המלה, לכן הוויכוח אתו יהיה קשה ביותר לחבריו בהנהגה.

סיבה נוספת לקושי בוויכוח עם ספר זה היא העובדה שעל אף הביקורת הקשה והיסודית שמותח אליאב על עמדותיה היסודיות של מדינת ישראל, הרי טון הכתיבה אינו אגרסיבי ואין התקפות אישיות. זהו ספר חיובי בדרך הצגת הדברים, ויותר משהוא עוסק ברע, הוא מצביע על הטוב והאפשרי, שבהישג יד, על האפשרויות שעדיין פתוחות, על ניצול הפוטנציאל הקיים. דווקא חוסר האגרסיה יקשה על חוגים מסויימים לפטור את „ארץ הצבי" באגרסיה נגדית, והוויכוח אתו יהיה חייב להיות ענייני.

כבר נאמר רבות שהבנאליות של הרע עשויה להיות ההתגלמות ה־קשה ביותר של הרע. בהיפוך אפשר להגיד שהטוב המהותי ביותר הוא אינו הטוב האוטופי, המצריך הקרבה מיוחדת במינה והתחכמויות של נוסחאות מפולפלות, אלא דווקא ה־טוב הבנאלי, הפשוט. יש משהו חזק ומעורר אמון דווקא בפשטות היסודית של פתרונותיו של לובה אליאב.

„הצהרת בלפור ישראלית"

אין אני מבקש לנתח במפורט את תוכנו של הספר, מבנהו וסגנונו. מלאכה זו אני מניח לפתוגאים ה־מבקרים שמלאכתם בכך. במסגרת הקדמה קצרה זו ברצוני להעיר כמה הערות:

1) אחד היתרונות הבולטים של הספר הוא הטוטאליות של הדיון. טוטאליות זו מתבטאת הן בפרקי הפתיחה הממקמים את בעיותיה ויעודיה של מדינת ישראל בהקשר קונטכסט בין־לאומי רחב ביותר, שאינו מתייחס רק למצב הבין־לאומי הפוליטי אלא לכל הגורמים החברתיים־רוחניים המעצבים את המציאות ה־עולמית לקראת סופה של מאה זו. טוטאליות זו מתבטאת גם בתשומת הלב שמקדיש אליאב לכל תחום ד־תחום בחיינו או כבאמרו, „אין אבן שהוא לא מנסה לגעת בה". טוטאליות זו היא סגולתו שסף וכלח לדברים.

2) חלק נכבד מן הספר מוקדש לסכסוך הישראלי־ערבי, תוך הדגשה מיוחדת של שאלת הפלשתינאים (חלק שני: המאבק על הארץ; חלק שלישי: כול קרובים). במציאות ה־אבסורדית של סבך התחירות בבוקא זו, צריך, לצערנו הרב, אומץ לב, כדי שמנהיג ממפלגת השלטון יחייע ברבים ובשפה ברורה אביהות פשוטות, כגון שהפלשתינאים אינם כנופיה חסרת זהות, אינם תת־אדם, אינם סתם ערבים חסרי מהות לאומית, אלא קבוצה לאומית אשר זכותה להגדרה עצמית אינה נופלת מזכותה של כל קבוצה אתנית אחרת על גבי כדור הארץ.

לא ככבשים

לובה אליאב מעמיד את חוד ה־חנית של טיעוניו (כבד קריאה למנשים בקרב הפליטים וכו') על הבהרה ברורה של כוונותינו, או כפי שהוא מכנה אותה — „הצהרת בלפור" מטעמה של מדינת ישראל כלפי הפלשתינאים אשר בשליטתנו ובחוץ לשליטתנו. הוא רואה, ובצדק, בהצהרה זו כנוף אדיר להתוולת יצירת התנאים להידברות.

אולם כדי להגיע להצהרה כזו מן ההכרח שנגליש בדעתנו שאכן חפצים אנו במדינה יהודית דימוקרטית חופשית, ולא במדינה שבה כיבושו השיעבודו של עם אחר הוא נתון יסודי בה. שכן כל התלונות, הכחונות והיעדים היפים שכתבנו מתבבנים כדי ליצור חברה צודקת, חופשית והתקדמית יותר לא יצלחו אם בעצם מהותה של המדינה יעמוד הכיבוש. הצהרת כוונות זו לא תשים קלף למיקוח לחיתורים נוספים, אלא היא תגדיר בבהירות את תנאינו הסופיים לשלום. כמי שצופה בדאגה הכורה בסיסטוס־מושגים גמור בקרב הנוער, הבביא הן לתופעות של פקיים (ולמה לא לקרוא לתופעה בשמה?) הן לתופעות של אנטי־ציונות (גיורא נרמן, מצפן וכו') נדמה לי שהצהרת כוונות זו תביא איזו בהירות רוחנית מסויימת, ההבהרה כל כך מבחינה חינוכית.

הספר כבלי פרובי

ספר זה שכתוב בלשון בהירה, קריא באור ובמובן הטוב של המלה שווה לכל נפש, לא יכלא את יעודו אם יישאר לאחר קריאה על מדף הספרים. ואפילו יקבל בקורות מהדלות האפילו יעורר ויכוח אכיתי וחיציני עדיין לא ימלא את תפקידו. ספר זה צריך לפעול פעולה פוליטית ובראש ובראשונה בקרב מפלגת העבודה המקורבים לה. ספר זה צריך לאלץ (אם הגבא אחריו פצרלה פוליטית מהאיבה) את כל „הזדנים" המסוהה במפלגת העבודה ובמפלגות אחרות ל ה ז ד ה ו ת ו ל ה ח ש ף. הוא צריך לאלץ את ה־פוסחים על שתי הסעיפים להפסיק את תרגילי ההתחמקות. הוא יכול לשמש כבצ־פצולה בשוחף לחוגים רחבים, ששותקים ומתאפים באיטיות אל עבר האומנות האי־רציונאלית. הוא יכול להחזיר אנשים רבים אשר תועים עכשיו בכל מיני תנועות קיקיוניות והמימות חסרות כל כוח פוליטי, כגון התנועה לשלום ובטחון, אל המרכז על מנת להאבק סביב מוקדי הכוח האמיתיים במדינה על הפתרונות היעודים של „ארץ הצבי". ספר זה צריך להתרגם במהירות ל־שפות לועזיות כדי למשוך אליו קהל הולך וגדל של פעילים יהודים בהויל, אשר נפשם נוקעת ממפשים מסויימים של ממשלת ישראל, האשר בדינו לאלם על־ידי הממסד הישראלי בטענה: „אתם רחוקים. עליכם רק לגייס כספים והמיכה ולשתוק". רבים מהם יוכלו למבוא בני ברית לגיטימיים לדעתיהם בתוך הממסד הישראלי שבו אינם רוצים לפגוע.

מבחינה זו עשוי ספר זה להיות מטריד מאד לתעבדיו.

ארץ הצבי

מכל השמות בהם נתכנתה ארץ ישראל יפה ומיוחד הוא השם „ארץ הצבי". האסוציאציות הקשורות ב־צבי היו זה, לפחות לגבי, הן: אצילות, גמישות, בידות, קלות, יופי, חוסר אגרסיה, ובמובן מסויים — רוחניות. ישראל של ימינו, האם עדיין אפשר לכנותה ארץ הצבי, או שמא הפכה להיות ארץ החזיר: כשקוראים על עקרבה, פיתחת רפיח, עקור־ עיקרית, כשמטשטשים את ההגבלות על הודעת סגן ראש הממשלה ב־ענין הסכות במצבית, כשחושבים על השיטה המושחתת שעומדת ב־יסוד הופעות של נתיבי נפט וצוד, כשמבטים על יחס הנוער לציונות, כשעומדים נוכח תופעות האלימות וההתמרנות, כשרואים את היאוש ב־ענין הפערים העדתיים, יותר ויותר נדמה שהחזיר כצבע את עצמו ב־מהירות ובבהירות. „ארץ הצבי" של לובה אליאב עשוי להחזיר הרבה ישראלים אל עצמם, אל מקורותיהם היפים.

תהפוכות בחיי בובר הצעיר

מאת רוברט ואלטש

מכתבים של אישיות ציבורית מעוררים ענין בקהל, וביחוד בקרב אלה שהכירו את הכותב, מסעבים שונים. יש ומתגלים בהם עובדות ומוטיבים מאחורי הקלעים שלא היו ידועים לעומדים בחוץ ולפעמים זורקים אור על הרקע של מה שנעשה בבמה הפומבית. שנית, כל איש־רוח, נוסף להשגיו בתחום המחשבה או הספרות, מהווה מעין תופעה מסתורית, לכן מתעוררת סקרנות לגבי תחומים הפרטיים שלו העשויים להיחשף בגירות אינטימיים כגון מכתבים שלא היו מיועדים לפירסום. במובנן, בו מורגשת בכל התחומים השפעת הפסיכו־אנאליזה, רבים סבורים, כי כדי להבין באמת איש ומפעלו יש לחקור את חייו הפרטיים ולבחוש בהם. השאלה היא אם עלינו להסכים למסורה כזו, או שיש להסתפק במכתבים שיש בהם להרחיב את המידע על מפעלו הציבורי ויצירתו של האיש.

נדמה שלפני הכרעה זו עמדו גם עורכי אוסף המכתבים של מרטין בובר (כולל מכתבים שנשלחו אליו), שכרך ראשון ממנו יצא בימים אלה בגרמנית [1]). בתוך כ־45,800 מכתבים השמורים ומסודרים במגבש ב־ארכיון ליד האוניברסיטה העברית בירושלים, שמנהלה הקפדנית והמוכשרת, הגברת מרגוט כהן, ראויה להערצה, נבחרו 1200 שיודפסו ב־שלושה כרכים. כאמור, נכללו גם מכתבים שנתקבלו על־ידי בובר ד־נשמרו אצלו היטב. נדמה שהוא מעולם לא זרק מכתב שהוא קיבל, הוא גם הציל את כל החומר הזה, למרות עקירות רבות. לאחרים לא היה מול כוח, והיות ובובר, עוין לכל מיכאניזציה, כתב את הרוב ביד בלי להשאיר לעצמו העתק, מכתבים רבים שלו הלכו לאיבוד באנדרלמוסית זמננו.

מנסיוני האישי, למשל, עלי להודות שמצאתי רק מכתבים מעטים מאד מהרבים שקיבלתי מבובר במשך יותר מ־50 שנים. חלק מהם נעלם כשהחרים הגסטאפו בברלין את הארכיון שלי, חלק היה מכתבא בארגזים מלאי ניירות שהיו שכורים במחסנים בירושלים ושולקו צ"י שליחי הג"א חורבים מהר, בפרוס המלחמות ב־1948 וב־1967 והשמדו, מפחד שריפה במקרה הפצצה. גורל דומה נפל מסתמא על הצדורה אחלות רבות; ביחוד אבדו מכתבי בובר לאנשים בגרמניה, יהודים ולא־יהודים. יש להפלא שבכל־זאת חולץ ונשמר חומר כה עצום.

לא קלה היתה הבחירה והממונים עליה הרגישו את האחריות שהוטלה עליהם. זה נובע משתי ההקדמות שנוספו לכרך הראשון, אחת מאת עקיבא ארנסט סימון, איש ירושלים והאכסקוטור הספרותי של עזבון בובר, וגברת גרטה שאדר, סופרת גרמניה נוצרית שהתקרבה לבובר בשנות חייו האחרונות והתעמקה במפעלו ובתחומי פעולתו (כגון ציונות) שמלכתחילה היו זרים לה. היא באה בשנות ממושכת בירושלים ו„לכהני" אצל בובר, וכנראה הוא גם גילה לה את הכמוס בלבו בשעות רבות שהסביר לה את הגדות חייו, מלבד הפילוסופיה שלו שהיא הכירה מכתביו.

גב' שאדר כתבה ביוגראפיה רוחנית של בובר עוד בימי חייו, כבראה בצעורתו; ספר זה נתפרסם בגרמנית ב־1966, אחרי מותו, בכותרת „הומאניזם עברי" [2]), ניסוח שבובר המציא ב־1913 בתור מטרת חינוך יהודי, חזר עליו בנאומו בקונגרס הציוני ב־1929, הסביר אותו לקורא העברי במאמר שבעתון „הפועל הצעיר" ב־1941 (נכתב בעברית והופיע בתרגום גרמני רק ב־1963 בקובץ „היהודי ויהדותו"). כבר בספר זה הראתה המחברת את המידע המקיף שהיה לה בכל פרקי יצירתו של בובר, ואולי יש בכך יתרון שהוצאת המכתבים הופקדה ביד אישיות שלא היתה מלכתחילה בתוך החוג של בובר, אלא יש לה מרחק אל הנושא בו היא מטפלת.

העורכים מצהירים, כי חליפת המכתבים בין בובר ואשתו נשארה בידי משפחת בובר ולא נכללה בפירסום זה. יש להניח, כי גם מכתבים אחרים לא הועמדו לרשות העורכים, ובכלל צריך להסכים כי במקרה של אישיות כגון בובר, זמן קצר אחרי מותו, יש לנהוג בזהירות בבחירת החומר; לא כדי לטשטש משהו אלא מתוך כיבוד התחום הפרטי של אישיות גדולה; ויש להניח שרבים גם פתחו את לבם לפני בובר, אך לא לפירסום. על־ידי התחשבות בכך אולי לא תבוא על סיפוקה סקרנותם של אלה שברצונם לפרק אישיות מסובכת מטעם איזושהי דוקטרינה פסיכולוגית. אך נדמה לי, כי צדקו העורכים בשיטתם. לא היתה כוונתם „לתקן" את תדמית האיש או להוסיף על חולשות, עד כמה שיש חשיבות לדברים אלה בהערכת שלבים שונים בקאריירה של בובר.

אחת הדוגמות לכך: שוודאי גם תהיה עילה לביקורת על בובר (כפי שקרה למעשה כבר בזמן הכתיבה) היא עמדתו בפרוץ מלחמת־העולם הראשונה: לא רק שבובר היה פאטריוט גרמני כמו כמעט כל יהודי גרמניה בשעה ההיא, ואף השווה את מלחמת 1914 עם מלחמות המכבים, אלא שהיתה לו אז אמונה בשליחות המוסרית והתרבותית של גרמניה והוא ייחס לה תפקיד מכריע בסידור ענייני העולם.

הדבר התמיה רבים שגם אחריו בתור מנהיג הנוער היהודי, שרק שנים מעטות לפני זה נשא את שלושת הנאומים על היהדות. יש בספר כספר מכתבים המטפלים בענין זה. בובר אז לא רק הסתכסך עם ידידים זרים (למשל הולנדים), שאתם יחד תיכנן בהתחלת 1914, הקמת חוג בינלאומי של אנשי־רוח לשם שיפור יחסי העמים ובני האדם, אלא גם עם יהודים בגרמניה עצמה.

המקרה החשוב ביותר היה גוסטאב לאנדאואר, הידיד הנאמן, שניתק את קשריו עם בובר בגלל זה. (רק כעבור זמן ממושך התפייסו, כשבובר שינה את עמדתו). חליפת המכתבים ביניהם שנדפסה בכרך זה, זורקת אור על בעיה מסובכת ומכאיבה: אולם היא גם מאלפת לגבי האווירה שנוצרה על־ידי המאורע הבלתי־צפוי של פרוץ מלחמה אירופית שבשבילה לא היו מוכנים מבחינה נפשית אפילו הוגים כבובר. אופייניים הם גם מכתבי גרשום שלום הצעיר, שהגיש את ספיקותיו כבר אז לבובר בהתרגשות מרובה. שכל זה נדפס בספר, היא ראיה נוספת לגישה הרצינית והאובייאקטיבית של העורכים, למרות — אולי דווקא בגלל — התמסרותם המלאה לאישיותו ולמפעלו של בובר.

אין אפשרות להיכנס כאן לפרטים או להצביע על כל הנושאים והבעיות בהם נתקל הקורא בספר עשיר זה. אולם יש לקבוע שהקובץ גם תורם הרבה להבנת תקופה שלמה, בעלת השפעה מכרעת בחיי יהודי מרכז אירופה, וגם להבנת תנודות המחשבה הציונית. לא רק שאחרי „שלושה הנאומים" החל מ־1909 נתאסף סביב בובר חוג ניכר של נוער יהודי, סטודנטים ומשכילים, שדחפו את בובר חזרה לבמה היהודית שממנה התרחק זמנית אחרי מותו של הרצל; אלא בובר תפס גם את תפקידו בתור אישיות מרכזית לעיצוב מחשבה יהודית וציונית, כשהוא הקים את הירחון „דער יודה" ב־1916 (שאמנם היה אחת התכניות של הפראקציה הדמוקרטית ב־1903 אך התכנית לא יצאה לפועל אז; לכן בטעות צוין במוסף „הארץ" ב־14 ביולי, עמוד 21, שהירחון שתצלום שערו נדפס שם, „נוסד" על־ידי ויצמן).

בובר היה עורך אידיאלי והקצה לכל משתתף ולכל שהוא רצה למשוך, את החומר המתאים. כמובן, גם אז היו דברים שנויים במחלוקת, ביחוד בקשר עם המלחמה ואחריה — עם המהפכה הרוסית.

בירורים אלה בהם מטפלים המכתבים, וגם דברים אחרים המאפיינים את התסיסה בקרב הדור בזמן ההוא, הם עתה חומר קריאה מרתק. ברם, משנת 1918 חסרים הרבה מכתבים. זה היה זמן מסוער כשנגמרה המלחמה. קודם לכן התקיים כינוס הנוער בוינה שבמרכזו עמד מ. בובר ושמעון ברנפלד. וכי לא נשארו מכתבים מן הימים ההם?

הגברת שאדר בהקדמתה סוקרת את כל חייו של בובר עד הסוף, אולם הכרך הנוכחי מסתיים ב־1918. אין ספק שעוד הרבה עומד לבוא, מעת פעילות בובר בפוליטיקה הציונית, והמובן אחר־כך בתקופת הנאצים ומשנות חייו בירושלים. העיקר בשביל קוראים רבים יהיה המגע הישיר עם אישיותו של בובר כפי שהיא מתגלית בדו־שיח עם בני־אדם. אין להעלים, כי בהופעותיו הפומביות בובר נדמה לפעמים פאתיטי מדי, אפילו קצת תיאטראלי בהתנהגותו. (על זה הצביעה גם גבדתו בשידור בגלי צה"ל לפני שבועות אחדים). אנושיותו העמוקה באה לביטוי בשיחה פרטית, פנים אל פנים, כשהוא ניסה ליצור קשר ישיר והדוק עם הזולת, לשם בירור ענין משותף, או לשם הקלת צרותיו. מכתבים הם רק תחליף לשיחה, אולם יחס אנושי זה בלט גם בהם.

1) Martin Buber : Briefwechsel aus sieben Jahrzehnten. In 3 Bänden herausgegeben und eingeleitet von Grete Schaeder, in Beratung mit Ernst Simon und unter Mitwirkung von Rafael Buber, Margot Cohn und Gabriel Stern. Heidelberg 1972, Verlag Lambert Schneider. Band I : 1897—1918. Mit einem Geleitwort von Ernst Simon und einem biographischen Abriss als Einleitung von Grete Schaeder. 585 S. Subscriptionspreis DM 55 (Ladenpreis DM 64).

2) Grete Schaeder : Martin Buber. Hebräischer Humanismus. Vandenhoeck & Ruprecht Goettingen 1966. 421 S. DM 39.—

הערב בטלוויזיה
„מי וורדים מפורט סעיד"
סרט לפי ספרו של
גדעון תלפז
המופיע בימים אלה
בהוצאת אגודת „שלם"
הפצה ראשית:
„עלים" רח' קרל נטר 3, ת"א

חוש בלשי
לא יפתור את בעיות
מס הכנסה
הנה למומחי בלוק ל„פענוח" את חידת החלבו־מס הכנסה.
הצוות המקצועי שלנו, המצטייד בידע ונסיון רב, ייעץ לך במילוי טפסים, יגן על זכויותיך וידאג שלא תשלם יותר משהנך חייב.
וכל זאת — במהירות במומחיות, בסודיות ובמחיר סביר.
25
ערבות
אם מבקשים הבנה מחזיקת של כל ח"ס מס הכנסה, אם שגנו וגרמנו לך קנס או ריבית — נשלם אותם עבורך.
האח. בלוק
שותפי המיסים הגדולים בעולם, עם יותר מ־6000 משרדים.
ירושלים: הנביאים 70 (הפניה בקרוב)
תל־אביב: כבר מלכי ישראל 5, טל. 236785
חיפה: הרצל 4, טלפון 660871
בימי השבוע 9—2, 4—7, יום ו' 9—1.
אין צורך בקביעת ראיון.

אנקורי
תיכון בוקר לבגרות
הרשמה לכל הכיתות לשנת תשל"ג
בגרות אקסטרנית
בכל המגמות
הלימודים בהתאם לחוק הפיקוח
★ כל ספרי הלימוד חינם ★ אפשרות ללימוד חוזר חינם ★
שכר לימוד מודרג
כמו כן נמשכת ההרשמה לקורסי ערב לבגרות.
כתובתנו החדשה: סירקין 3, ת"א, פינת בוגרשוב עד פינת בן־יהודה 46
טלפונים: 24 97 28, 18 87 28, 14 23 28

אורט ישראל
משרד העבודה   משרד החינוך והתרבות
המכון הממשלתי להכשרה טכנית
המרכז להכשרה טכנולוגית
הרינו להודיע על התחלת ההרשמה לקורס
קדם–הנדסאים
במסלול יום–ערב
★ מתקבלים בוגרי בתי־ספר בעלי השכלה של י"א כתות תיכון, או מקצועי.
★ המסיימים בהצלחה יהיו זכאים להירשם ללימודי הנדסאות במגמות שונות.
להרשמה יש להביא:
א. העתקי תעודות המעידות על ההשכלה המתאימה.
ב. 2 תמונות.
ג. פנקס מילואים או פטור מצה"ל.
פרטים והרשמה:
בשעות 08.00 בבוקר ועד 7.00 בערב במשרד הראשי — שד' דוד המלך 39 ת"א טל. 261687/8.
בסניף בית הספר שפע־טל, רח' שפע טל 12, שכ' מונטפיורי, תל־אביב. טל. 264292, 269360.
בסניף בית ספר טשרניחובסקי — רח' טשרניחובסקי 31 ת"א, טל. 51046.

בית לוחמי הגיטאות
ע"ש יצחק קצנלסון
למורשת השואה והמרד
בשותף עם
הוצאת הקיבוץ המאוחד
לקראת שנת השלושים למות הקדושים של אבי־היתומים
הופיעו
יאנוש קורצ'אק / בין הגיטו [1942-1939]
מפולנית צבי ארד
היומן שרשם המחנך הדגול בחודשים מאי—אוגוסט 1942 ערב השלחו למחנה השמדה; נוסף על היומן נכללו בספר רשימות, כרוזים ומכתבים שנכתבו בידי קורצ'אק בתקופת המלחמה וביניהם „תולדות חיים" — מעין סיכום של חיי המחבר ופעילותו רבת־השנים. דברי מבוא ובהם תיאור תקופת חייו האחרונה על רקע הגיטו הזועד —
מאת יצחק פרליס.
216 עמ' המחיר: 12.50 ל"י
גדליה אלקושי / יאנוש קורצ'אק בעברית
ביבליוגרפיה הסוקרת את כל אשר תורגם מכתביו של קורצ'אק לעברית ואת כל אשר נכתב עליו; בראש הספר מבוא מקיף על תולדות חייו ועל פעלו הספרותי והחינוכי.
הספר זכה בפרס הספרותי ע"ש גניה לוי ז"ל לשנת תשל"ב.
257 ע' המחיר: 18 ל"י
★
ב„בית לוחמי הגיטאות" ניתן להשיג סידרה של 40 שיקופיות על מפעלו של קורצ'אק ודרכו האחרונה — בליווי דברי הסבר.
המחיר: 15 ל"י

אוניברסיטת תל-אביב
הפקולטה למשפטים
מודיעה
יצא לאור
דיני ישראל
שנתון למשפט עברי ולדיני משפחה בישראל
כרך ג'
בעריכת
זאב פלק   אהרן קירשנבאום
המחיר 15 ל"י.
נשארו מספר עותקים של כרך ב' במחיר 12 ל"י
ניתן להשיגם על פי כתובת הפקולטה.

מרכז ההסברה
שירות הפרסומים
פרסומים חדשים
סידרת „ישראל בקיצור"
כלכלה ומשק   בטחון
התיישבות חקלאית   עליה וקליטה
בריאות   תיירות
מיעוטים   חקלאות
סידרת „דע"
קיבוץ גלויות ותנאי קליטה
תקציב המדינה לשנת 1972
חמש שנים לשטחים המוחזקים
פרסומים אלה ניתן להשיג על־ידי פניה אל* שירות הפרסומים, מרכז ההסברה רח' קפלן, הקריה, ירושלים.
* המדור לתיעוד ולמידע, מרכז ההסברה, רח' אחד העם 13, תל־אביב.

הוצאת ספרים ש. זק ושות',
רח' המלך ג'ורג' 2 טלפון 227819 ירושלים
חדש
מרים רוזן
דרכי הראשונה
ספר לימוד להוראת הלשון העברית לילדי עולים.
הספר יוצא לאור אחרי שעבר שתי מהדורות נסוי, והמהדורה הנוכחית תוקנה ושופרה בהתאם.
הספר מכיל שני חלקים, האחד מטפל בנושאי הסביבה, והשני מפגיש את הילד העולה עם נושאים הלקוחים מתוך מקצועות הלימוד, והכל בדרך קלה ובלשון פשוטה.
שעורי הספר מלווים בעבודה ובתרגילי לשון, וכן ניתן תרגום המלים וצרופי הלשון לאנגלית וצרפתית.
למכירה בכל בתי־מסחר לספרים בארץ

האוניברסיטה העברית בירושלים
הפקולטה לחקלאות ברחובות
הרשמת תלמידים ללימודי התואר „מוסמך"
לשנת תשל"ג
הרשמת תלמידים ללימודי „מוסמך" לשנת תשל"ג בפקולטה לחקלאות תיערך ביום א' אב תל' ביום א' כ"ו אב, 6.8.72 והמתיים ביום ד' כ"ט אלול, 8.9.72.
בוגרים במדעי החקלאות, הטבע, והחברה והכלכלה המעוניינים בהרשמה, יפנו בכתב או בעל־פה — למזכירות הפקולטה, ת. ד. 12, רחובות. (חובת הגשת הבקשות חלה גם על תלמידי שנה ג' — חקלאות).
הלימודים מיועדים להרחבת הידע במדעי המעתקי בתחומי מדעי החקלאות והמדעים הקשורים בה. הלימודים כוללים השתתפות בהרצאות ובסמינריונים, בסמינרים, סיורים ועבודת גמר. תכנית הלימודים מורכבת לכל תלמיד באופן אישי ובהתאמה לתחום העניין והרקע המדעי הקודמים לו. בפקולטה קיים מסלול לימודים ישיר לדוקטורט לתלמידים מצטיינים.
הלימודים מתקיימים בשמונה החוגים הבאים: ביוכימיה ופיסיולוגיה, מדעי בעלי החיים, גידולי שדה וירקות, גנטיקה והשבחה, הורטיקולטורה, הגנת הצומח, כלכלה חקלאית ומינהל, מדעי הקרקע והמים (המעוניינים לקבל תכנית לימודים מפורטת יפנו למזכירות הפקולטה).
לרשות הפקולטה עומדים מספר מלגות ופרסי לימוד לתלמידים.

UNIVERSITY OF LONDON
GENERAL CERTIFICATE OF EDUCATION
הבחינה הבאה לקבלת התעודה הנ"ל תתקיים בתל־אביב בינואר 1973. בקשות יש להגיש אישית עד ה־31 באוגוסט 1972, על ידי
הממונה על הבחינות,
המועצה הבריטית,
רח' הירקון 140, ת. ד. 3302,
תל־אביב, טל: 222194/7
המשרד יהיה סגור ביום ב' ה־28 באוגוסט. לא תתקבלנה כל בקשות לאחר ה־31 באוגוסט. שעות קבלת קהל מ־9.00 לפנה"צ עד 13.00 אחה"צ מיום ב' עד יום ו' (בכלל).

בית המדרש לפקידים
ע"ש דוד רמז - ירושלים
מודיע על
המשך ההרשמה
לשנת הלימודים תשל"ג
מינהל
מינהל ציבורי — בית ספר להכשרת מנהלים דו־שנתי
מינהל עסקים — בית ספר דו־שנתי
בנקאות
דיפלומה בבנקאות — קורס תלת שנתי
קורס יסודי בבנקאות — חד שנתי
חשבונאות
הנהלת חשבונות למתקדמים — דו שנתי
הנהלת חשבונות סוג 1
הנהלת חשבונות סוג 2—1
הנהלת חשבונות סוג 2
הנהלת חשבונות סוג 3
מערכות אינפורמציה
תכנון ותכנות — קורס חד שנתי
תכנון ותכנות מתקדם — לבוגרי קורס תכנון ותכנות עם נסיון של שנה אחת בעבודה מעשית
ניהול משרדי
מזכירות מנהלית — חד שנתי
מזכירות כללית — חד שנתי, בשיתוף עם המכון לפריון העבודה והייצור
ניהול משרדי — חד שנתי, בשיתוף עם המכון לפריון העבודה והייצור
מזכירות רפואית — חד שנתי
שווק קמעונאי
בראיינות
קריאה יעילה — בשיתוף עם המכון לפריון העבודה והייצור
בי"ס לשפות
קורסים בשפות: אנגלית, צרפתית, ספרדית, גרמנית, איטלקית ועברית.
בשיטה אורקולית
עם מעבדה לשונית משוכללת מדגם A.A.C. בשיתוף עם המכון הישראלי לשפות
פרטים והרשמה: בית הפקיד ע"ש מ. שרת, רח' מסריק 10 המושבה הגרמנית ירושלים, טל. 66380, 68383
שעות קבלה: 10.00—12.00; 17.00—19.00

אוניברסיטת הנגב
המכינות הקדם־אקדמיות
מודיעים על פתיחת קורס הכנה
לבחינות המיון
למדעי הטכנולוגיה
הקורס יפתח ב־4.9.72 ויימשך עד 30.11.72. הלימודים יתקיימו בשעות היום והערב (יום לימודים ארוך).
הקורס מיועד לבעלי תעודת בגרות ריאלית (או ביולוגית) וילמדו בו מקצועות המתימטיקה והפיסיקה כהכנה לבחינות המיון למסלול המיוחד במדעי־הטכנולוגיה שתערכנה בתחילת דצמבר 1972. (הלימודים במסלול המיוחד יתחילו ב־7.1.73).
ההרשמה: — חיילים משוחררים, יפנו להכוונת חיילים משוחררים, רח' אבן גבירול 10, ת"א.
אזרחים — יפנו למשרד הרישום למכינות, אוניברסיטת הנגב, מלון עין־גדי לשעבר, חדר 25, טל. 057—2209, באר־שבע.

אוניברסיטת תל-אביב
מכרז מכירה מס' 6/72
האוניברסיטה מציעה בזה למכירה:
מכונית ג'יפ לנדרובר סגור
מס. 645 — 251   שנת ייצור 1961
את הרכב אפשר לראות בקמפוס האוניברסיטה ברמת־אביב בחצר בנין המחסנים יום יום מה־8.8.72 עד ל־11.8.72 בין השעות 09.00—12.00 לפנה"צ.
את ההצעות יש לשלוח לפי הכתובת:
אוניברסיטת תל־אביב, מחלקת המשק, רמת אביב, ולציין על המעטפה „מכרז מכירה 6/72".
על מגיש ההצעה לצרף ערבות בנקאית או המחאה עצמית בשעור 10% מערך הצעתו, אחרת — לא תדון האוניברסיטה בהצעתו.
הצעות תתקבלנה עד ליום 11.8.72 שעה 12.00 בצהריים.
אין האוניברסיטה מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר, או כל הצעה אחרת.

هكذا من الأصل

هكذا من الأمل

אדר' א. אריק

הרהורים אורבניסטיים

איכות הסביבה

אנשים הלוחמים לשמירת הנוף, להגנה על הסביבה, זוכים בדרך־כלל ליחס של ביטול, לפעמים סל־חני, לעתים קרובות ערן.

הנה שכמעט כפי ח"כ משה ברעם, שהדיבורים על שמירת הנוף וכד' הם דברי־הבאי: הנוף הכוב הוא הרבה שיכונים, הרבה בנייני עסק והעשייה וכו'. נמהל לו לאותו ח"כ אמ־ץ על הדמאגוגיה, המהסידה כל כי שמדבר על נוף וסביבה, שכהנגד הוא ר"ל לאותם שיכונים, מפעלים וכיו"ב. אותו ח"כ ורבים כמותו אי־נם תופסים, שסתירה בין בנייה כי־שגשגת ושמירת הסביבה קיימת רק בשני מקרים: האחד, בנייה בהולה המנמקת את אי־ההתחשבות בדח־פות מקצמים פוליטיים מפוקפקים — כה שמתרחש בנפוף־מהוהה של ירו־שלים; השני, בנייה ספקולטיבית, שפניה אל הרווח בלבד והיא, כי ידוע, עולה כפורחות אצלנו ואפילו גוררת אחריה גורמים ציבוריים. ש־ביהם אינם גוזרה מן השמים.

הסיסמאות „ארץ־ישראל היפה" „ירושלים היפה" וכיו"ב — על תל־אביב היפה אין מעיזים לדבר — אינן פרפראזות. אותו „יופי" שעליו רוצים — חייבים! — להגן, הוא שם נרדף לסביבה טובה, סביבה שטוב לחיות בה.

אגב, כדאי לזכור, שאיכות הס־ביבה איננה זהה עם איכות החיזיון. חזית יפה אין בכוחה להקן שגיאה בתכנון הכללי.

„נשימת עין"

סביבה עירונית טובה איננה סתם ענ־ין של נוף, של גנים וכיו"ב. זהו למשל, גם ענין של מ־פלשים בין גושי הבתים, כל המרחקים בין ה־בתים, של אוויר לנשימה. מ־פלשים רחבים ככל האפשר, המגניבים מבט אל הנוף הפתוח, אל גן־עירוני — או אל שריד הכנו — הם ערכי נוף שאסור לוותר עליהם. אלה לא רק „ראות" לעיר כפי שנוהגים לומר. זוהי, אם אפשר לומר כך, נשימת־עין. ואין לזלזל בזה.

מהו מ־פלש כזה? הרי דוגמה. שני רחובות מובילים מרחוב אלנ־בי הצדה אל הים. שניהם אינם יפים. אם אפשר, הם אפילו פחות יפים מרחוב אלנבי עצמו. אבל כשאדם מגיע אליהם ופתאום מתגלה הים לעיניו, הרגשתו היא כאילו נפתח לו חלון בחדר לא מאוורר. התאפקה הוא תוק עוד יותר במקום שרחוב אלנבי עושה תפנית אל הים. פעם חסם ה„קאזינו" את המבט. הקאזינו סולק. בה שעומד לקום במקומו הר־כב בתכנית שפת הים צפונה. כאן דאג מישהו לאותו חלון פתוח. חבל שבהרבה מקומות אחרים לא נמצא מי שידאג. המ־פלשים אל הים נס־תמו ומשתיכים להיסתם.

הראשון שנסתם היה רח' בגרלי עם הקמת מלון „דן" — מעשה של עוורון, של חוסר־הבנה לצרכי ה־ציבור, לבשורת היו בתל־אביב, עיר של ים. זו היתה העבירה הראשונה בשטח זה, עבירה שגררה הרבה ע־בירות נוספות.

ישנם אנשים בעלי חזון, המבטי־חים לנו שהדברים האלה מאבדים את ערכם: כבר היום אפשר, כב־כל, למזג את האוויר בשטחים עי־רוניים נרחבים. גם כשאפשרות כי זאת תהיה ממש היטב־אידה של כל עיר גדולה, עד תישאר בעיית הרג־שתו של אדם „הכלוא בקומה ה־ארבע־עשרה" מבלי לראות דבר, חוץ מקיר הבניין שממול — ואולי בתוך קירות אטומים, כי במקום השמש יש לנו, כידוע, שפופרות פלואורס־צנטיות. אבל מי שמתכנן היום לפי הישגים היפותטיים עתידיים אלה, בחטא שתי מטרות בירייה אחת — והו הישג, אם גם לא מעשי: לתיום זה לא טוב לכל הדעות; אשר ל־צתיה, הרי זה כעשה של מי שאינו יודע בשביל מי שאינו יודע.

אין לדעת כיצד יראו הדברים כשנגיע אליהם. אך חוששני, שלא רק לי נראים הם כחלום־בלהות. ש־לא לדבר על הצד השני של המטבע: המיזוג צורך חשמל, הנוהר כש־ריפת דלק, המזהמת את האוויר.

תרבות וספרות

האדם הוא חיה מתגלגלת. יכול אדם להסתגל ולהתקיים גם בתנאים גרועים. אבל ליצור, מתוך מין רש־לנות־מדעית, תנאים גרועים כדי ל־הסתגל אליהם — זה לפחות לא־הגיוני. אכנם, חוסר־הגיון זה קיים רק מנקודת־ראותו של הכלל. מ־נקודת ראותו של הביזנס, ה־דברים נראים אחרת. יכול מישהו להלוק על הסתירה, שאני מגלה בין צורכי הכלל והביזנס ולא כאן, כמו־בן, המקום להתווכח על כך. אבל בתחומי בניין־עיר, הסתירה איננה מוטלת בספק.

כל הערים הגדולות באירופה וב־אמריקה מספרות את סיפור הבנייה ללא סייג ורסן של אנשי הביזנס. אותן ערים שחזיתותיהן ברחובות הראשיים לפעמים יפות, רובעיהן העממיים צפופים, קודרים ומכוע־רים עד לייאוש.

כדי למנוע זאת מוכרח הכלל להט־יל את מרותו על הביזנס. הדרך לכך היא תכנון־עיר.

תכנון־ערים מהו

כשאני אומר תכנון־ערים, כוו־נתי לאותו תכנון, שנולד בראשית המאה, מתוך התקוממות נגד הסי־טה ששלטה במאה הי"ט. בתקופה ההיא, תקופת האופטימיזם של ה־ביזנס, הסתפקו ביצירת מוקדי „יו־פי", City beautiful בתוך ים הכיעור והצפיפות. תכנון־העיר ה־חדש שואף ליצירת סביבה עירונית שיופיה יהיה זהה עם תנאי־חיים טובים לכל. „חצרותיה האחוריות של עיר ולא כחזיתותיה הקדמיות הן קנה־מידה לערכה", כתב אחד מהמתכננים אלה לפני שבעים שנה.

ככל תורה, מורכבת גם תורת תכ־נון הערים ממצוות עשה וממצוות לא־תעשה, בין אלה לאלה קיים הבדל חשוב. מצוות עשה, גם כשהן ברורות להלכה בבימכנן הן נושא לוויכוח: לעיצוב ולשיפור הסביבה קיימות תמיד דרכים שונות. מצוות לא־תעשה הן החלטיות, אלה דב־רים שאין לעשותם בשום תנאי.

כמצוות לא־תעשה ראשונה במע־לה היא: ערכי־נוף אינם ניתנים להעברה מרשות הרבים לרשות ה־יחיד. ערכי־נוף אלה הם שטחים מיוחדים, כגון שפת נהר או שפת ים, גנים, שדרות נטועות, כברות, וכו'. כל פגיעה בשטחים אלה היא פגיעה באיכות הסביבה העירונית, שהיא רשות הרבים במובן האנושי — לא המשפטי — של המלה. כל פעולת פיתוח חייבת להיבחן לאור עקרון זה.

איכות הסביבה העירונית תלויה לא רק בקיומם של שטחים, שהם בגדר „ערכי־נוף". גובה הבניינים ביחס לרחובות הקיימים הרווחים ביניהם, הם גורמים חשובים לק־ביעת איכותה של הסביבה, הם ער־כי־נוף עירוני, כמצוות לא־תעשה חשובה היא: לא יעשה דבר המפר את האיזון הנכון במקום ש־זה קיים או מגביר את הליקויים המצויים. עבירות על מצוות אלה — ביחוד על השניה — הן כמעט מע־שים בכל יום.

עבירה א':
הילטון בתוך הגן

לשם הקמת מלון זה נלקח נתח מגן־העצמאות — גן לא־גדול בעיר שלא התברכה בגנים. לא הועילה כאן התנגדותם של אנשים בעלי רצון טוב — „קבוצת הלחץ" היתה, כנראה, חזקה מדי בשביל שרינו ובשביל אבות־העיר. העיר הפסי־דה לא רק את השטח, שנמסר ל־מלון ואותו חלק של הגן הסמוך לגדר המלון, שנהפך לכעין חצר אחורית: למקום לפשוטי־עם שבו יזינו את עיניהם, כבעד לגדר ה־שקופה, במראה ה„דולצ'ה ויטה" של הנבהרים. העיר הפסידה גם את רציפות הפס הירוק, שהיה קיים עד לבית־הקברות המוסלמי, את שמי־רתו, הרחבתו והמשכתו דרשה תכ־נית־האב, שנערכה בידי הורוביץ, בשנות החמישים. את הרחבתו והמ־שכתו של פס־הירק והפיכתו ל־Park way דרש גם פיצ'יבאסו, ש־הוזמן מאיטליה לחוות את דעתו. שני המסמכים האלה „ישכבו למשמ־רת" בארכיון העירייה. פס הירק הרצוף כבר נשכח מלב. ועוד נשוב ונדבר עליו.

מתכנני המלון הבטיחו לשמור על רציפות פס־הירק בעזרת שני גשרים ואלה אכנם הוקמו. בינתיים הורחב המלון לצד מזרח והאומם גשרים נשארו כסמל למצפון רע ולהבט־חה שאי אפשר היה לעמוד בה. ערך ממשי לא היה להם בעצם מעולם.

העירייה עשתה „עסק" וקיבלה פיצוי כספי. היא מכרה את מה שהופקד בידה כנכסי צאן ברזל. והעיקר: האם יש צורך להסביר ש־זה שכר היוצא בהפסדו? הן פס־הירק הרצוף הלך לבלי שוב.

בעצם, עושות רשויות עירוניות במקרים כגון דא אותו דבר שעושה קבלן החוסם למשך תקופה מבוש־כת את המדרכה שלפני בניין ההולך ונבנה (דבר נפוץ ורגיל בתל־אביב) או מה שעושה אדם המשאיר קלי־פות אבטיח על ספסל בתחנת אוטובוסים (גם זה קורה). ההבדל הוא כולו לטובת העבריינים הקט־נים: מיטרדים אלה קל למנוע אותם, בעזרת מפקחים קצת יותר נא־מנים לתפקידם ועוד יותר קל ל־סלקם (את המיטרדים). בניין רב־קומות, שהוצב בתוך גן ציבורי, לגבי חייו של האורח נצחי הוא.

תכנון ומלאים

בערינו הגדולות והגדלות אין תכניות־אב. למען הדיוק הן ישנן — רבות, אך אף לא אחת מחייבת. לאחר שתכנית נערכת, היא נמסרת לביקורתם העוקצנית של העכברים בארכיון ונערכת תכנית חדשה. בין הזמנים שמים טלאים. כל טלאי הוא פרי יוזמה פרטית וכמובן חלקית; בזה אין פסול, אך אין היא מתחשבת בתכנית־האב, כי זו למעשה איננה קיימת. הטלאים מגיעים ל־כלל ביצוע מתוך כיקות, לחץ ו־קשרות. התוצאה היא פתרונות מוג־בלים, מקומיים. לא רק שאין הם פותרים בעיות של העיר כולה, אלא יוצרים בעיות, שאין להן כמעט פת־רון. מין דבר כזה מכין לנו, כי נראה, „דיזנגוף סנטר". ואולי גם התחנה המרכזית.

אגב, אופייני הוא השם האמריק־אי דווקא ה„סנטר". לדברי היזום עצמו, „מרכז דיזנגוף" אינו מפתה בבידה כספקת. נמחל לו על ה־פרובינציאליות שבטענה מסוג זה. אבל מהו הפיתוי? חזרה על מה שעשו בערים אמריקאיות ומה ש־ערים אלה מנסות עכשיו להקיא, כדי להינצל מכיתת־חנק.

כל זמן שהיו ערינו קטנות, מור־כבות מבתים קטנים, לא היה חוסר תכנית כללית מנוחה נורא כל־כך. ואז דווקא נשמרו הסייגים בקפ־דנות. כיום, קובל „דבר השלטון המקומי", שאין „סמכות לשום מו־סד ובפראקסיקה אין נוהגים לא לאשר תכניות בנייה". הווה או־מר, איש הישר בעיניו יעשה. הכוו־נה, כמובן, ליוזמים ולקבלנים למי־ניהם. זכורה לנו התמרמרותם ה־תמימה של קבלני נתניה, כשלא ניתן לאחד מהם לבנות בניגוד לחוק.

עבירה ב':
הפיתוי האמריקאי

הנה דוגמה קטנה מתל־אביב: רח' מאפו, רחוב צדדי, צר. בפינת בן־יהודה הוקם לפני כעשר שנים בית בן שמונה קומות. המגרש הוא פינתי ומצד הרחוב הראשי הוש־ארה גם רחבה כלשהי. הבית הגבוה הנבנה על־ידו מוקם על קו הבניין הישן. נתאר לעצמנו שיקומו בנ־יינים כאלה לכל אורך הרחוב ה־קצר. יספיקו 10 „גורדי שחקים" כדי שהוא ייהפך למין וול סטריט ב־זעיר־אנפין — קאניון אפל וחנוק. והרי זה יקרה ללא ספק, אם ייתנו החופש ל„גורמי השוק": מחיר ה־קרקע עולה, כשיש סיכוי לעליית ה־רווח ממנה, הסיכוי הזה מופיע כש־מתחילים בבנייה לגובה, ואחרי ש־מחיר הקרקע עולה, נעשית הבנייה לגובה הכרחית. שמענו מפי „דבר השלטון המקומי", שאין מי שיפרוץ את מעגל־הקסמים הזה. האמנם אין? חשד מנקר בלבי, שיש באוזלת־יד זו השתעבדות לקסמי fabulous twenties, בעצרים לעיר האמ־ריקאית שנוצרה אז — אותה עיר העושה עכשיו מאמצים נואשים ל־השתחרר מהמורשת. והרי רח' מא־פו הוא מקרה אחד מרבים.

„בניין גבוה יכול להיות יפה מאוד, כלכלי ורצוי כשהוא לעצמו — ב־תנאי שאין הוא מפריע בשום צורה למה שחי למטה... גורד־שחקים אינו ספוי אלא בשטח ירוק, תופסי". אלה דבריו של פראנק לויד רייט. „גורד־שחקים בשטח ירוק": בבניין „בור־סת היהלומים" בר"ג, הצומח מתוך גוש של ירק (עד מתי?), כבש כמו אותן פריזמות של זכוכית „בעיר הקורנת" של לה־קורבוזייה. ולכנגד זה: „מגדל שלום" הרומס ברגל גאווה קרתנית את כל סביבתו ה־נמוכה.

ישנם בתים גבוהים ברמת־אביב. הם נטועים בין בתים נמוכים יותר ומוקפים ירק. בתנאים כאלה, אפילו הוספת קומות אחדות איננה מוגזמת. אבל צפונה מרמת־אביב החלה בנייה פראית לגובה, המוצבת מכש את כל „מה שחי למטה" — ומה שחי ל־מטה בצלה מקבל פיצוי מהמראה בחלונות השכן.

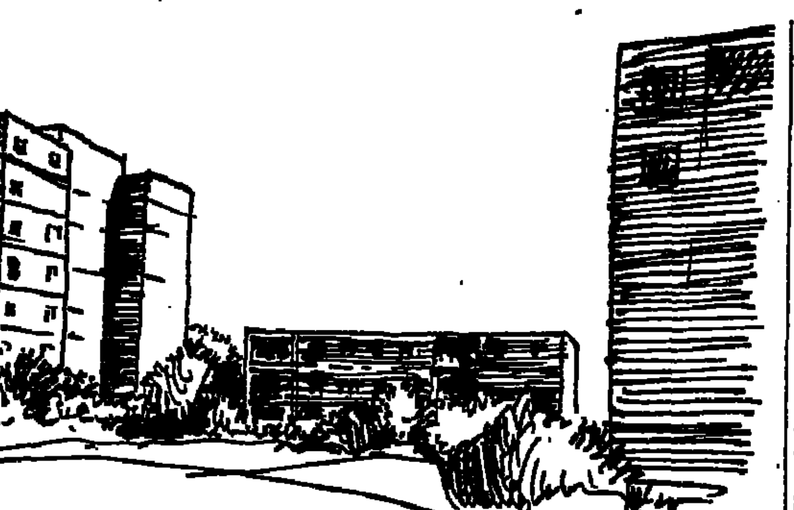

בתים גבוהים ברמת אביב

ירושלים היפה

בירושלים הוכנה תכנית־אב על דעת העירייה והממשלה. נמתחה עליה ביקורת לאומית ובין־לאומית. ה־מבקרים רובם ככולם מחו נגד מה שאפשר להגדירו כ„ניו־יורקיזאציה" של עיר־הקודש. אם נכונה טענה זו ואם לאו, התכנית נבנה למעשה. בירושלים, כידוע, נעשים דברים ש־כמותם, לפחות, מרשימה. וכהשוואה עם הדברים הנעשים בראית תכנית־האב רבת־היסורים כצירי־גנים. ר' אולי זה דווקא חסרונה בעיני גורמים בעלי סמכויות, שהאידיאל שלהם היא ניו־יורק הישנה, בניגוד לדעתם של אנשי ניו־יורק עצמם.

תכנית־האב קבעה גובה מאכסי־מלי של 7 קומות, פרט למקומות ומקרים מיוחדים — והנה הולכת ומוקמת מפלצת מורכבת מקבוצת בניינים בני 14 קומות ויותר ה־מגמדת וחונקת את „כל החי למטה", כולל בניין הכנסת. וזה — לפי אותה חוקיות של השוק — מעורר את תאבונם של ספסרים ויזומים ל־מיניהם לגבי שטחים אחרים בעיר, למשל: השטח שבסביבת ביה"ס „עי־רוניה". שטח זה הוא אחד המקו־מות האופייניים לירושלים, שבו הנוף החיצוני חודר פנימה ומתחבר עם הנוף העירוני הפנימי, מקום שממנו מתגלה מראה מדבר יהודה וים־המלח. זהו „חלון נשימה" ממש. שמירת אופיה של ירושלים פירושה קודם כל שמירה על החלונות ה־אלה. שמירה זו אין פירושה איסור כל בנייה, אלא הגבלה לפי תכנית מחייבת.

אותם אנשים המוכנים להפוך את ירושלים לתל־אביב ואת תל־אביב למין ניו־יורק בזעיר־אנפין, מאמי־נים שאת אופיה של ירושלים יצילו ע"י בנייה באבן והסממנים מזרחיים. ויאמר נא ברורות: מוטב לבנות בטיח — הן גם ציפוי האבן המסו־רת איננו, בעצם, אלא מין טיח! — מאשר לאבד את חדירות הנוף של הסביבה לתוך העיר. בניית האבן והכובעים המעוגלים חסרי־המשמ־עות, שהורכבו על מעונות הסטו־דנטים שעל הר הצופים, אינם מכפ־רים על עוון הקמת חומה אטומה בין האוניברסיטה ובין העמק שממע־רבה. בניית האבן והקשתות חסרות־הטעם המצופות הרסינה ברמת־אשכול אינן מכפרות על עוון הגובה המפרז והצפיפות — הן רק מוסיפות „קיטש" אדריכלי לגושים הגולמניים, המספסים במעלה ההר זה כפעל לזה.

וגם ספקי לא יינקה: הוא תיכנן — ואם אינו טועה גם בונה — מין „האביטאט" מונטריאולי בירושלים הצפונית. הוא הרכיב עליו מיני פל־חים של כיפות מזכוכית, או חומר שקוף אחר. מבחינה טכנית זה „קונץ", שפעולתו מוטלת בספק; מ־בחינה שימושית בשמש הירושל־מית זה מיטרד. וכל זה בשביל לסמל את שייכות „ההאביטאט" הזה ל־ירושלים: היא, כידוע, זהה עם כיפה וקשת.

על־ייד כל זה נבנתה שכונת נבי־סמואל, ללא יומרות של מזרחיות, ללא אבן, כמעט, בתיה נמוכים (יח־סית) והיא כאילו מרוחות יותר. הר־גשה זו מקורה בעיקר, בפרופורציה טובה בין גובה הבתים לגודל השט־חים ביניהם. היא איננה כופה את עצ־מה על הסביבה ואיננה מתגרת כ־מנה. יש בה מהפשטות הנעימה של הכרת ערך עצמית, שלגביה כל ה־סממנים החיצוניים מיותרים בהם.

מלון „היאט" על הר הצופים

הוא עוד לא נבנה. לפי הפוטומונ־טאז'ים שהתפרסמו, זהו גורד־שחקים גדול, גושני וכבד. אין פלא שהוא קומם חלק גדול של הציבור. האד־ריכל המתכנן יצא להגנת תכניתו ב־נימוקים שונים ומשונים והכריז, ש־הוא עצמו „בעד ירושלים יפה". זה יפה. חסרונו של הדבר, שהוא מזכיר אותו אנטישמי, הטוען שיש לו ידי־דים יהודים. כבודה יותר היא טענתו של האדריכל, שהתכנית נעשתה „מ־תוך ראייה זהירה וקפדנית והבניין לא רק שאינו פוגע בנוף הר הצו־פים אלא משתלב בו. אך בעצם אין כבר על מה לשמר, כי „אותו נוף כרהיב של הר הצופים נעלם ל־מעשה". בתחילה ככבוד של הסר־עז, הרי זו המעשיה על הסיר: ב־איזה נוף משתלב הבניין, כשהנוף כבר נעלם?

האמת היא, שעוד לא הכול נעלם. בכל אופן מותר לשמור טענה, ה־מנסה להצדיק עבירה בעבירה ש־קדמה לה. כי אכן הושחתו על הר הצופים הרבה וללא צורך. לוא בא מישהו להקים בניין בגובה ובמסה כזאת על הר פנוי מבניינים, היה זה לא טוב; אבל, כשהגוש העצום עו־מד על רקע של גוש בניינים צפוף וגבוה, התמונה היא משוש מהלכת אימים. ולא מספר הקומות הוא ה־חשוב אלא המקום. יש טעם במלון רב־קומות בטבורה של העיר, כשקו־מותיו העליונות מוצאות את האור־חיו מהרעש והאבק וגם נותנות אפ־שרות להשקיף מעל לגגות על הנוף שמסביב. בדיוק באותה מידה אין טעם במלון רב־קומות על ההר, ב־שטח שאינו צפוף. אדרבא, התאמת הבניין למבנה הקרקע, הגמדתו ל־שיפולי ההר הוא כאן ערך חשוב לא רק לסבירות הנוף אלא גם ל־איכות הבניין. הרי הטעם שהועמד לרשות המלון מספיק לבניין נמוך. מדוע התעקשו המתכננים לבנות דוו־קא גורד שחקים גולמני, אין זה מובן. האם זה עניין של מוניטין?

דובר המתכננים כייחס לאחד מ־אנשי „ירושלים היפה" את אמרת־הכנף, שלא היה מתנגד לבניין לוא היה זה „בית ההנ"ד". זו אימרה ה־מעמידה בספק את רצינותו של ה־אומר. אך בכל־זאת: מצודת אבירים גבוהה ושהל־טנית על רכס של הר היא דבר התואם את תוכנו — מלון בעל אופי של מצודה כעין זו ובמי־מדים של סוף המאה העשרים, הוא דבר אחר, דבר שאינו מתקבל על הדעת לחלוטין.

הוועדה שמונתה, כדי לחוות דעתה על העניין (מנספלד, רכטר, ספדי) המליצה על שינוי התכנית. נקוה, שהרשות המוסמכת תחזיק מעמד בפ־ני לחץ בעלי היזמה והמתכננים. זה מצב בתחום זה איננו מזהיר: נז־כור בקובלנה של „דבר השלטון ה־מקומי".

מלון „היאט" בירושלים

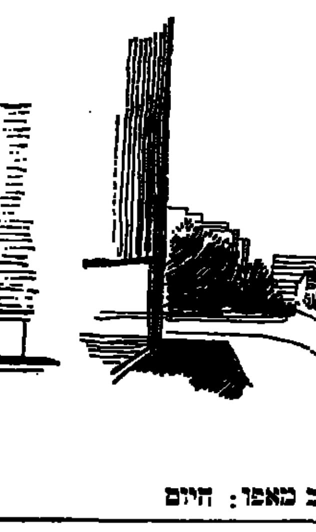

רחוב מאפו: היום

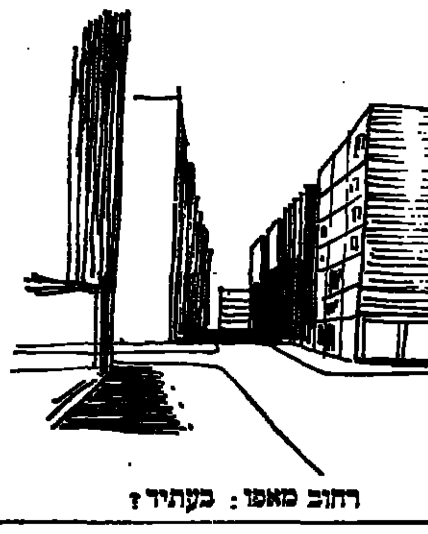

רחוב מאפו: בעתיד?

נילי מירסקי

עם הגלייתו של יוסף ברודסקי

לאחר מותם של בוריס פאסטרנאק ואנה אחמאטובה, יוסף ברודסקי הוא ללא ספק הגדול במשוררים של ברית המועצות. אולם, אף שהתרחק מכל פעילות פוליטית היתה שירתו לצ־נינים בעיני פקידי ארצו, ולשיריו לא ניתן פרסום. במבט ראשון קשה אולי לגלות בהם „חטא" של המשורר, שמעולם לא התקיף יסו־דות את המשטר הסובייטי; אך יודעי־פיו יודעים מן־הסתם את אשר לפני־הם — ועיון בכמה משיריו עשוי להעמידנו על תבונתם הפוליטית.

בשמש, זה האביב —
לכן צר העורק מהכיל את הדם,
רק לחתוך —
ובפרצה יגעש הים.
כך — במפולש נפרש לעין
מבוא־הפתח לאלמוות,
ובעורר הוגה בלב:
קל החומר: בעל־פה.
(„שירים של חורף מאושר")

בשורות אלו מתמצה אחד האספק־טים החשובים בשירתו של יוסף ברו־דסקי, הן מהוות כעין צומת שנפג־שים בו מוטיבים מרכזיים המאפיי־נים את עולמו הפיוטי. דווקא השורה האחרונה, הסתומה: „קל החומר: ב־על־פה", עשויה לפתוח פתח להב־הרת ייחודו של המשורר. בניגוד לכמה שנדמה בתחילה, אין שורות אלה באות לבטא את התחושה הא־ביב, כפי שחווה אותה המשורר ב־מציאות, כי אם את הוויית האביב כפי שהיא מתנסחת מלכתחילה בתוך ־שיר ומתגנבת „בעל־פה" מתוך ־־רות של שירת כסם. במלים אחרות, השיר אינו מדבר על־אודות התרחשות מ־ציאותית ואינו מבטא רגשות בדרך בלתי־אמצעית: זהו שיר על־אודות שיר, דיבור במלים על־אודות מלים: לא לשון במובנה הראשוני לפנינו, כי אם „מטא־לשון". ואמנם, השיר שממנו לקוחות השורה פותח בבית הבא:

שירים של חורף כאוצר
קוי עבך למשמר,
זכרי לפעמים את הנועם
העמום שהיה לצלילים
מקום, אליו — כעבכרותו —
היית נחפזת וחומקת:
יהיה אשר יהיה שמו —
בחרוזיהם מקומו.*

ה„נועם העמום" של צלילי השיר הוא ה„מקום", שאליו היתה הנערה „נחפזת וחומקת"; מקום זה נסתתר בין חרוזי השירים. הצליל, החרוז, השיר — אלו הופכים איפוא, להוות ישות מוחשית, למין חלל במציאות, שבו עשויים להתרחש דברים מדברים שונים, שחוקיותם אינה מותנית עוד בחוקי המציאות הממשית, אלא ב־חוקי המציאות הלשונית גרידא. גם חוויית האביב בבית המצוטט ברא־שית הרשימה מתרחשת בחלל זה, הנוצר בתוך צלילים העמום של השי־רים; החוויה מתעכבת עת מהבכב־השיר בזכרון, „בעל־פה" — לא עוד כתחושה, אלא כלשון. תוכנה של החוויה נקבע לאו־דווקא על־ידי מ־הותן של התחושות, אלא מכוח החו־קיות הלוגית הבונה ביחוד פיותי־חם של האימאז'ים המשמשים לבי־טוין: המעבר מהתמונה לתמונה מבו־סס על האסוציאציה החזיואלית ה־נוצרת בין התמונות ובין עצמן. לא התחושה קובעת את סדר התמונות המבטאות אותה, אלא להיפך, הה־גיון החזיואלי הקושר את האימא־

יוסף ברודסקי

ז'ים הוא המתנה את התפתחות הת־חושה המבוטאת, והוא המאפשר את הרחבתו האין־סופית של אותו „מ־קום", אותו חלל מציאותי הסמוי בתוך חרוזיהם של השירים: תמונת החתך הנפרץ בעורק ה„צר מהכיל את הדם" מובילה אל תמונת הים, המתפרץ ככו מבעד לסדק שנבקע בסכר החוסם בעדו; תמונת מי־הים, האין־סופיים כמבש, הפורצים מבעד לסדק צר, מובילה אל תמונת הפ־רוזדור הנפתח אל האין־סוף, אל ה־אלמוות. תנועה זו — מן העורק הצר ועד לאין־סוף — מתחוללת כולה ב־מישור הפיגוראטיבי (שהרי „ים" לב־עצמו אינו מופיע בשיר, אף לא „מבוא־פתח" כמשהו כלשהו), וזוהי התרחשות לשונית גרידא, וכך היא גם מוצגת במפורש, שהרי הכל מת־רחש באותו „מקום" שאליו נחפזת הנערה — בין שורות השירים. הבית המסיים את השיר מאשר זאת פעם נוספת:

שירים של חורף כאוצר.
קוי עבך למשמר —
כל אשר צפון בהם
לא תמצאי בדוקיהם:
הנה כאן, כן השלג צחורים
שירים באוויר מצליפים,
ובין צנפיהם מרעידה
צפלת חייך, ילדה. *

לקרא כמה משיריו של ברודסקי עולה בזכרון פסוקו הידוע של גו־גול: „מתפלא אני לקסמה של שפ־תינו: יש רשמו של כל עצם עולה בחיך ערכו על העצם עצמו". שירים רבים בנויים על קיומם העצמאי של מלים וצלילים: הישויות המילוליות מגי־עות לפרקים לכלל ניתוק ממושאן הגשמי. בשירים אלו (שאינם ניתנ־נים, כמובן, לתרגום) נעשה המע־בר ממלה למלה לא על סמך ה„הגיון המציאותי", הקשר בין המושאים המציאותיים המסומנים על־ידי המ־לים, אלא על סמך הדמיון האקוסטי המקשר בין המלים כישויות צליליות אוטונומיות, כלומר בכוח ה„הגיון האסתטי" המקשר את הסימנים כ־סימנים בינם לבין עצמם. בשירים אחרים בולטת הנטייה ליחוס הוויה ריאלית לישויות המילוליות (מלים, דימויים, חרוזות, חרוזים) — הוויה שאינה נופלת בממשותה מהוויותם של העצמים הגשמיים. כך ב„אלגיה הגדולה לג'ון דאן", לאחר שכותב המשורר שורה ארוכה של חפצים שנרדמו עם בוא הלילה —

„נרדמו דלתות, ידיות, אנקול,
מנעולים, בפתחות, בריחי
השער..."

הוא ממשיך:

„נרדמו כל השירים, הדימויים,
החרוזים...
כל הדיבורים על כל אמיתם" **

בפואמה התנ"כית „יסאאק ואב־רהם", „סופו של פסוק" אינו נופל בממשותו מן הגל השוטף את החוף:

גל שטף אל חוף ושוב פנה
אחור —
כמהו כ־סימול המשתתק פתאום,
ושארית־הרעיון, לא כי, סופו של הפסוק
הוא הסותף מפס־החוף גרגר של חול וטפה אדמה. *

יחסו המורכב של ברודסקי אל המלה והפקדתה בשיר מייחד אותו מכלל המשוררים הסובייטיים. באמ־צעות הפיוט חוקר הוא את עצם התו־פעה שכמה „פיוט", המלה משמשת לו תכופות אספקלריה להתבוננות רפלכסיבית בה־בעצמה. אפילו פר־שת עקידת־יצחק מופיעה בשירתו כ־כין אמתלה להתבוננות ברזי הלשון, כנסיון לפענח סיבו המסתורי של היחס בין סמן למסומן: נסיון הע־קידה מקופל, לדידו של ברודסקי, בתוך התרחשות לשונית־צלילית, ש־בה מאבד השם „יסאאק" (שמו של יצחק על־פי התרגום הרוסי של הת־נ"ך) הברה מהברותיו ומתגלגל ב־„יסאק" (שמו של יצחק בלשון ה־רוסית המדוברת), בעוד אשר ה־„סבך" הנקרה לאברהם בדרכו לע־קידה מחליף צורת אותיותיו ומתגל־גל ב„צלב". צלילי המלה וצורת או־תיותיה הם הקובעים כאן את סיבת של ההתרחשות ה„מציאותית", והם גם הנושאים בחובם את תמצית קיו־מו הרוחני של האדם — את אפשרות המפגש בינו ובין אלוהיו.

כאמור, ברודסקי איננו משורר פו־ליטי. שירתו כמעט אינה נוגעת ב־בעיות חברתיות ומתרחקת מעניני דיומא. אף בחוגי ה„סאמאיזדאט" לא היה ברודסקי מעורב. אלא ששליטי בריה"מ יודעים להעריך נכונה את הסכנה הנשקפת להם מן האנרגיה הרוחנית המושקעת במאמץ פיוטי לשמו, עת קסמם של צירופי־המלים צבור לכשוף את המציאות ולהפוך את „מבוא־הפתח לאלמוות" לממשות מוחשית וקיימת. נאדייז'דה מאנדל־שטאם מצטטת בזכרונותיה את דברי בעלה, המשורר אוסיפ מאנדלשטאם: „ראי, מה גדולה החשיבות שמייחסים אצלנו לשירה: בגללה מוציאים א־נשים להורג". העתים נשתנו, אמנם, השיטות רוככו, אך העמדה הבסיסית נשארה בעינה: לפני שבועות מספר הוגלה ברודסקי מארצו בפקודת ה־שלטונות. השיטות רוככו — אך האם לא טמונה בגלות הפיזית סכנת מו־תו הרוחני של המשורר? עתונאית שנפגשה עם ברודסקי בווינה שבוע לאחר צאתו את בריה"מ, תיארה אפיזודה קטנה שהתרחשה לנגד עי־ניה: ברודסקי ישב שקוע בכתיבת גלויה לידידים במולדת, ולפתע החל זע על כסאו בעצבנות: מלה מסוי־מת נשמטה משום־מה מזכרונו, ולמ־רות מאמציו לא הצליח לחזור ולה־עלותה. „כבר עתה הולך אני ושוכח את השפה הרוסית", הפטיר בייאוש.

היעלה בידו של ברודסקי להוסיף וליצור בגלות? היהיה גורלו כגורל כל אותם סופרים־אמיגראנטים, שעם עזבם את רוסיה דלל מקור השראתם וחרבה יצירתם (דוגמא ידועה: סא־שה צ'רני), או שמא נכונה לו פרי־חה מחודשת, כפי שפקדה את בן־ארצו ולאדימיר נאבוקוב? כמובן, אין טעם לעסוק בניחושים, אך הן נעים לצפות לטוב...

* בתרגום שלי נ. מ.

** בתרגומו של עזרא זוסמן, הוצאת „עקד", תשי"ל.

אהוד בן עזר

יצירתו הספרותית של ברנר

אדיר כהן הקדיש, כנראה, שנים רבות לכתיבת ספר המחקר המקיף על יוסף חיים ברנר.* בספר שתי חטיבות עיקריות. תולדות חייו של ברנר באות בחטיבה הראשונה ו־אילו החטיבה השנייה מוקדשת ל־סיפורת של ברנר, לדרכו בביקו־רת־הספרות, ליצירתו הפובליציסטית ולעבודתו כעורך.

כוונתו של המבוא הביוגראפי היא לתת בידי הקורא סיכום שיטתי של התחנות החשובות בחיי ברנר, מתוך הדגשה בולטת של אותם אירועים אשר השפעה להם על יצירתו. זוהי כמין ביוגראפיה מגמתית, שאין כוו־נתה לספר רק את הדראמה של חיי ברנר, אלא לתת בידינו מורה־דרך להבנת יצירותיו. למבוא זה, המחזיק קרוב למאה עמודים יש, דומני, גם ערך לעצמו, בהיותו נסיון כמעט ראשון לכתוב ביוגראפיה מדעית של ברנר, ויכול למצוא בו עניין גם קורא שאינו חפץ דווקא בני־תוח היצירות עצמן.

דרך הניתוח התיאורי של אדיר כהן איננה כרונולוגית, אגב טיפול ביצירות בזו אחר זו בנפרד, אלא שיטה של נושאים. את הסיפורת של ברנר הוא בוחן על־פי כמה ק־ווים עיקריים: תפיסת החיים ביצי־רתו של ברנר, עולם ללא אלוהים וההתנגדות. בין קטבי החיוב והשי־לילה של החיים; דרכי עיצוב ה־דמויות ביצירותיו של ברנר, העי־צוב הפסיכולוגי, מבחן הארוס, ה־מידור ועולם החלומות; זיקות לרקע חברתי ולאומי ביצירות ברנר; דר־כי העיצוב האמנותי ביצירותיו; השפעות מספרות העולם וספרות ישראל על יצירתו. בחלק המוקדש לדרכו של ברנר בביקורת־הספרות נדונים ערכי ספרות בביקורתו של ברנר ותכונות הביקורת בעיניו. ב־חלק המוקדש ליצירתו הפובליציס־טית של ברנר נדונים נושאים כמו ביקורת החיים היהודיים, סבכי א־מונה וכפירה דתית; ברנר והציונות, ארץ־ישראל ודמותו של היישוב ה־יהודי לפי הפובליציסטיקה של בר־נר, יחסו לסוציאליזם ולחינוך ה־יהודי.

עלי לומר, כי דרך הפירוק של היצירות והרכבתן מחדש על־פי נוש־אים בצורה קאטלוגית איננה נר־אית לי ביותר. ניתוח שלם של יצי־רה לעצמה אין כאן, ומצד שני, אי־נני יודע אם כל סעיף של פרק נפ־רד — כמו, למשל, „אמנות הדיא־לוג" או „דרכי ציור התיאור" — עשוי למצות את כל מה שמצוי אצל ברנר בפרשה זו (ולמצות הכול אי אפשר בספר מחקרי, שאז צריך ל־צטט שוב ושוב את מרבית יצירו־תיו) או שאין סעיף כזה בא אלא כדי לתת דוגמה ומושג של חשיבו־תו ומקומו של הנושא הנדון ביצי־רתו של ברנר. וגם אז נשאלת הש־אלה: באיזו מידה עוזר ניתוח כזה להבנת יצירה בודדת של ברנר, או להבנת כל השקפתו או דרכו של ברנר בסוגיה אחת; ואם אין המ־חבר עומד בסכנה של חזרה על או־תם נושאים, או נושאים קרובים מ־אוד זה לזה, וזאת דווקא משום ה־חלוקה השיטתית המפורטת.

נדמה לי כי הפרקים המעניינים ביותר בביוגרפיה הספרותית הם דווקא אלה שאינם עוסקים בשאלות של צורה וסגנון ודרכי עיצוב אמנותי, אלא בתכנים. האלה הם, למשל, ה־פרק העוסק ב„עולם ללא אלוהים" הפרק „מבחן הארוס" ביצירותיו של ברנר. או הפרק העוסק בעולמות חלומות.

„גיבורו של ברנר, המשתחרר מ־כבלי־הדת, משלה את עצמו בתחילה לגבי התוצאות העתידות של שח־רור זה ונהנה ושמח על העול ש־נפרק ממנו והחופש שניתן לו ל־התנהג בחירות מוחלטת ושלא להא־מין בהבלים. אך הסופר עצמו, ה־מנחה את גיבורו, יודע כי „שיחרור זה הוא פתח לנתיב של ייסורים ועינויים, לשלם ריק של קיום מ־יוסר". (עמ' 92). ניתוחו של אדיר כהן הולך בעקבות מסותיהם של ברוך קורצווייל ומתי מגד; הוא עומד על המתח הדיאלקטי הנוצר בלב העיבוד הברנרי. אשר ההש־תחררות מכבלי הדת מעמידה אותו במצב של ריקנות קיומית מיוסרת. דומה שהבנתה זו היא המבדילה בין גישתו של הקורא מבני דורו של ברנר ליצירתו ובין גישתו של קו־רא, ובייחוד קורא צעיר, בימינו. אפשר לומר שהקורא בימינו מ־בין את הרגשת הריקנות הבדידות הנוראה שבלב גיבורי ברנר, את עולמם חסר האלוהים, את ההרגשה שאין דרך־תורה ואין גם על־מה ל־התרפק; אבל הוא לא יכול להבין ולחוש את הרגשת השחרור מכבלי־הדת, שאותה חשו גיבוריו של ברנר.

אותו משבר מצוי גם ביחסם של גיבורי ברנר לאהבה ולאשה. „גם באהבתם הענה והאמיתית יראים גי־בורי ברנר מלצעוד את הצעד ה־מכריע. חוששים הם מפני מהותו של המין, מפקפקים שמא אהבתם אינה אלא התנחשלות של תאוה ד־הם נסוגים. אין הם מאמינים בי־כולת של הגשמת אהבה אמיתית, אשר בדומה לדת יוצרת פולחן, דו־רשת אמונה בה, גידול וטיפול, יחס של קולטוס" (עמ' 130). זאת ועוד: „גיבורי ברנר, שגדלו על ברכי ה־מסורת היהודית, הנושאים עמהם את ירושת עברם, על אף בניתוצ־תיהם הבלתי־פוסקים לפרוק אותה, עומדים נבוכים וחסרי־אונים מול הסיטואציה הארוטית. היטהם ב־„חדר" ובישיבה, השקפות סביבתם, הגישה המקובלת בחוגם לגבי ה־אשה, גרמו להם שיראו את עצמם מלכתחילה מושפלים, מנוצחים ב־שטה שנתבעו להתמודד בחוקי־ה־משחק האירראציונלי של הארוס" (עמ' 136).

אחת הדוגמאות הבולטות לכך הוא יחזקאל חפץ, גיבור „שכול ו־כשלון": „עוד בשבתו של יחזקאל חפץ בחוץ־לארץ נתגלו כל סיבוכיו הארוטיים. הוא אמנם חשב על ני־שואין משום שגו היתה מצוות ה־רופא, ובשעה שהיה שוכב בחדר רווקותו ומדמיין בעיני־רוחו כל מיני תמונות ארוטיות היה כל־כך שפל בעיני עצמו, עד כי בעצם לא ביקש ולא יכול לבקש לעשות צעד ממש. הוא נמשך, התלהב, רכש — ופחד עד מאוד. כך בז לעצמו גם על המעיכה וגם על היראה. בכל שחלופות השנים גוברת בדידותו של יחזקאל חפץ ועמה גוברת האדי־שיקה התהלנית והתמוטטות הדתית. ואכן, קיים קשר ישיר וודאי בין ה־התמוססות הדתית בעולמם של גי־בורי ברנר, ולא רק בעולמו של יחזקאל חפץ, ובין הארוטיקה התול־בית שלהם". (עמ' 137).

בביקורתו הולך אדיר כהן בעקבות פרופ' קורצווייל, האומר כי יש ש־נדמה לנו עם קריאת סיפורי ברנר „כאילו לגבי בעיית הארוס נשארו הגיבורים תקועים בתוך הבעייתיות של מין גיל־ההתבגרות־לאו־דווקא. כ־שהו מהרומאנטיקה ההסטנית, ה־בטלנית, החלמנית, הרכה האכזרית של נערי הגימנסיון, מדבר מתוך הרהוריהם ומעשיהם של גיבורים אלה. הארוס נשאר בשבילם המשי־מה הנכספת, הנפלאה, המעטה, ה־מפתה והדוחה שלעולם לא יוכלו

י. ח. ברנר

להז". (שם, עמ' 13 בתוך „ספרותנו החדשה — המשך או מהפכה?").

תסביך הכיעור של הגיבור הבר־נרי יחד עם הארוטיקה התולנית הם, איפוא, לא רק ההתפרצות וירודית, פחות או יותר, אלא גם ביטוי ל־תלישות הגבר, לאותו „טוהור" מ־כבלי־הדת, לאותה ההייה מוכאלית של הגאווה הגלותית המכוערת, ה־מנוונת, החרדה־הפחים. בשבאו את ה־כיעור שבו, שהוא גיבורו של ברנר את היהודי שבו, את עקמומיות ה־גלות שבו, אבל המהגיל אינו מביא לידי בריאות אלא מעמיד את האדם בפני האפס. כשם שהגיבור הבר־נרי אינו מתגבר על כיעורו, כך אי־נו יכול להשתחרר מגלותיותו הבי־נית, מאותו גיל־ההתבגרות בצוי; כל המסמך הזה שייך לעברו, ממש כבבלי הדת — הוא חפץ להשתח־רר כמנו ונשאר קשור בקשר די־אלקטי של מרד והגלות.

לדעת אדיר כהן נעוץ באותה ה־בנה או השארות בגיל־ההתבגרות מבחינה ארוטית גם סוד הצלחתו של ברנר לחדור לסבכי נפשם ולעולמם הנעור המסתגר של מתבגרים ב־סיפור „מהתחלה", שהוא הסיפור ה־אמיתי הראשון על חייהם של מת־בגרים בספרות הארץ־ישראלית.

אדיר כהן צירף לספרו ביבליוג־ראפיה מקיפה ואף סיכם את תול־דות כל המפעלים הספרותיים שבר־נר לקח חלק בהם והיה עורכם. מ־כל הבחינות, יש בספרו של אדיר כהן כדי לשמש מבוא מקיף ושי־טתי לחייו וליצירתו של ברנר, אמ־נם לא כמדריך להבנה ולניתוח של כל אחת מיצירותיו בנפרד, אלא ב־עיקר כמקור מידע לגבי השקפתו ודרכו של ברנר בכל אחד מהנוש־אים החשובים של חייו ויצירתו ה־ספרותית והפובליציסטית. אמנם אין להצביע בספר־מבוא כמין זה על תיזה חדשה בהערכת מפעלו של ברנר. גישתו של אדיר כהן היא גישה מסכמת, המשתדלת להציע ב־כל ענין גם את דעותיהם השונות של פרשני ברנר. אין כאן רביזיה או הערכה־מחדש. גם הפרקים ה־עוסקים בסגנונו של ברנר רק מ־אששים את הדעה המוחזקת וההו־לכת ברוב המאמרים והספרים ש־נכתבים על ברנר בשנים האחרונות, היא שרישולו כביכול בסגנון לא היה כלל רישול, בגמגומו לא היה גמגום, התמקוטיותיו ותירוציו לא היו סתם תירוצים ובוודאי שלא נב־עו מחולשתו כסופר. שפתו ה„שבו־רה" של ברנר שמה כיום בעינינו על שלמותה הסגנונית יותר משנש־מר בעינינו טעם של שלמות סג־נון ברוב שאר היצירות שנכתבו ב־דורו של ברנר בעברית מתוקנת ו־בלא רישול. התופעה זו צריכה ל־שמש כתובת על הקיר גם לכמה וכמה סופרים ועורכים, צעירים ו־פחות צעירים, בימינו.

* אדיר כהן: יצירתו הספרותית של יוסף חיים ברנר. „גומא", ספרי מדע ומחקר. בצלאל צ'יריקובר, מו"ל. ציא לאור, תל־אביב, תשל"ב, 349 עמ'.

וינקלמאן — כתבים על אמנות

וינקלמאן הוא שם גדול בתולדות האמנות, או תולדות התרבות, וכל המתמצא במידת־מה בתולדות ה־קלאסיציזם האירופאי מכיר את מע־מדו ואת השקפתו. אך כתביו כמעט שאינם נקראים עוד ובמעט שאינם מתורגמים מן המקור הגרמני לשפות אחרות. לפיכך, כרך של מבחר כת־ביו של התיאורטיקן הגדול של הניאו־קלאסיציזם, שיצא בתרגום אנגלי עם הקדמתו של פרופ' דויד ארווין, מו־מחה לאמנות המאה ה־18 (הוצאת פאידון), עשוי לעורר התעניינות ב־רית, וינקלמאן האגדי נעשה קרוב יותר ואישיותו המאגנטית נהיה יותר לפענוח.

אין ספק שהתיאוריה קרובה יותר של וינקלמאן, האיש ופועלו, עשויה לערער את האגדה שהרקמה מסביב לאיש זה שגילה את יופיה של ה־אמנות הקלאסית לעולם המערבי. דומה שכתבי וינקלמאן הם חסרי־ערך כחומר לחקר הציור והפיסול הקלאסי וערכם היחיד הוא לחוקר תרבותה של המאה ה־18. יש לזכור שווינקלמאן כתב את כתביו על ה־פיסול הרומי והיוני עוד לפני הגי־לויים הגדולים בתחום זה שעירערו את מרבית הנחותיו. ביחוד נכון ה־דבר לגבי כתביו על האמנות היונ־ית. הוא כיצע יחסית בחשיבותה והרחיב את הדיבור בעיקר על ה־פיסול הרומי, אך הסיבה היתה ש־מרבית אוצרות האמנות היוונית הי־תה עדיין גנוזה.

עם זאת היתה לווינקלמאן, בלי שום ספק, מעין כאריזמה — הוא היה דמות שובת־לב, השגעון־לדבר־אחד הפכו לאחד האישים המעניינים ביותר של התקופה ולא ייפלא ש־אנשים כמו גיתה כמעט יצאו מגדרם למול התופעה הזאת. הוא ניחן גם בכשרון־כתיבה בלתי־מבוטל, סגנונו הוא גראנדיוזי ועשוי להיראות משונה בעיני חוקרי האמנות בני דורנו — זהו יותר פיוט מביקורת ענינית, אך למי שיש גישה לרקעו של האיש ול־רוחה של המאה הייתה לא יירתע מכך. „מבחר כתבים על אמנות" של וינקלמאן הוא בהחלט ספר מאלף ד־הוא מקרב אותנו ללידתה של ה־הוראה המודרנית לאמנות שווינקל־מאן היה בין ראשוניה.

(„טיימס ליטרארי סאפלמנט")

ספרית „מקור"

סופרים, שיש בידיהם כתבי־יד בשיר, בסיפור ובמסה, מתבקשים לשלחם לפי הכתובת:

אגודת הסופרים העבריים
ספריית „מקור"
ת. ד. 7111
תל אביב

עדיפות תינתן ליצירות־בכורה ו־לכתבי־יד, שכסיבות של חישובים כלכליים, סיכוייהם להופיע בהוצ־אות־ספרים אחרות מועטים.

רן עדי

בוסתן בגשם־ניסן

לי. בתמרים

א.

שלא כבפני חצבת או אדמת עפי לא מתחסן
בפני תחלואי תקופות־השנה
פולש אביב בעל־הנסים בסתר ליל־אדר
רוהט אביר על גב רוח־קדים
או יורה עם שחר צונן רך יחף באבק־משעולי הכפר
מפריא ריח־נדיבות משגע
מיד אני תופס נצעצים מחלים למות
ומובס יורד אל אבני־בור
הזמן

ב.

בשמים לתפארה תכלת־מולד מצלהב
כעין הראואה בארבות גדי־לביאים
אור נפקח
אחר עם נקרע

וקיצים יורדים ארצה נבושים כאבני־ברד
וכבר הזמן בטל מכל־וכל וכל שהיה בי למוראים ולדמע
ויומי כבקרם־מאמר־ראשון
עת תור־המתנה
בבשר עוד לא תמה
נשיה מרידת־ניחוח בבכי או מערסלת הם
ובדם
אור תוחלת טהורה

ג.

ראה
עץ־השלכת המסגל סר מעל הענף המרוט הסר־הישע
וטורים סוררים צצים הולכים
קסומי מגע ידו
הנה זורחים כלם נאה צחורה
כשלג בבשר מר־ם
אל
בא רפא־נא גם לנו

ארנון בן נחום

כשאקום

כשאקום
בל יקום השכן
ויחצה את האפק
בעיני עכביש חובקני

בל ירעדו
צפורות הפלדה למיניהם
ובית החרשת בל יצטמרר
בית החרשת שהיה
שלד

חזן בל יאמר:
בחלום לא מצאתי דבר.

תקום
נערה צעירה
במכונית ספורט הדוקה
ולשון צרה

ותצוף כשבלול
במראה הפוכה בבואות
בכבישים סובבים, סליל־ים — —

חומר ל„תרבות וספרות" לא יוחזר אלא אם תצורף אליו מעטפה מבוילת ומבוינת

העורך: אברהם יבין

סכולסטיקה

סיפור מאת אנאטול פראנס

בימים ההם, כלומר במאה הרביעית אחרי הולדת הנוצרי, ביקש איניוריוסוס הצעיר, בנו יחידו של סנאטור באוברני („סנאטורים" קראו אז לפקידי העירייה) את ידה של נערה בשם סכולסטיקה, שאף היא היתה בתו יחידתו של סנאטור. בקשתו נענתה. לאחר הכלולות הוא הוביל את כלתו לביתו והראה לה את מיטת כלולותיה. אך היא הצטערה מאוד, הפכה פניה אל הקיר ובכתה בכי מר.

שאל: „למה זה תבכי, הגידי נא..."

והיא שתקה. אז הוסיף: „אני משביע אותך בייסורי ישו המשיח, בן־האלוהים, גלי נא לי על מה את מצרה?"

ואז הביטה בו ואמרה: „גם אם אבכה כל חיי, לא די יהיה בכך להביע את גודל הצער הממלא את לבי. החלטתי לשמור את גופי בטהרתו, ולישו האדון להקריב את בתולי. אוהה, אומללה שכמוני! דומה שישו שכח אותי, אם איני יכולה להגשים את החלטתי. ארור היום הזה! התגרשתי בבעלי השמימי שהבטיח לי גן־עדן לערש כלולותי, הייתי לאשתו של בן־תמותה. הראש שאותו צריך היה לעטר זר ורדי־אלמוות כפוף עתה תחת זר של ורדי־ארץ קמלים. והגוף שעתיד היה לעטות אדרת מלכות של טוהר לבוש עתה בהינומת כלולות. כשאתה פושט אלי ידיך, אני הוגה בידיים שנקבו המסמרים למען יגאל העולם".

ובאמרה כן, שוב בכתה בכי תמרורים.

ענה העלם בעדינות: „סכולסטיקה יקרה, רק בן יחיד ובת יחידה להורינו, אנשי שם ואנשי מידות בקרב בני־עמם. הם חיתנו אותנו כדי לשמור את זרעם, לבל יירש זר את שמם ואת רכושם".

אך סכולסטיקה ענתה על כך:

„העולם הוא לא כלום, השם והרכוש הם אפר ועפר, החיים אף הם לא נחשבים כהא־זה. וכי מה טעם בחיים, אם כל ציפיותינו אינן אלא למות? רק אלה החיים באושר הנצחי יודעים אלוהים מהו".

אור החסד ירד על איניוריוסוס והוא קרא בקול גדול:

„הו מלים נפלאות, מאירות וזוהרות! אור חיי הנצח נגה בעיני! סכולסטיקה, אם רצונך לקיים את הבטחתך אשאר טהור לצידך!"

והיא, רגועה כבר ומחייכת מבעד לדמעות, אמרה:

„ידידי, אין זה קל לגבר להבטיח הבטחה כזאת לאשה. אך אם אמנם תדאג לקיימה בעולם הזה הריני מבטיחה לך להתהלך עמך בנדוניה שהבטיח לי ישו האדון."

ואז הגה הצלב ואמר: „אעשה כדבריך".

והם נרדמו אוחזים זו בידו של זה.

הם חילקו את המשכב ושמרו על טוהר גמור. לאחר עשר שנים מתה סכולסטיקה.

נשאו אותה לבזיליקה עוטה אדרת חג וגלוית פנים, כי כך צווה המנהג באותם הימים. בדרך שרו מזמורי תהילים והעם כולו לקח חלק בהלוויה.

כשהוא כורע ברך לצידה של הנפטרת, אמר איניוריוסוס את המלים הבאות:

„הודה לך ישו על הכוחות שהענקת לי לשמור את אוצרך בטהרתו!"

משנאמרו מלים אלו, התרוממה הנפטרת מעל ערש־מותה, חייכה ואמרה במתק:

„יקירי, למה אתה מתפרץ במלים שאיש לא ביקש ממך להשמיען?" ואחר־כך שקעה בשנת עולמים.

איניוריוסוס מת זמן קצר לאחר־מכן. קברו אותו ליד סכולסטיקה. בלילה הראשון שלאחר ההלויה צמח מתוך קברה של האשה הבתולה שיח ורדים והקיף בזרועות־פרחים את שני הקברים. ולמחרת ראו כל העם את קשר הוורדים שבין בני הזוג. הכמרים ראו בכך סימן לקדושתם של איניוריוסוס ושל סכולסטיקה והרשו למאמינים להתפלל על קבריהם.

אך באותו מחוז היו עוד עובדי אלילים. אחד מהם, סילואנוס שמו, עבד למעיינות שבהן גרו הנימפות, תלה מנחות על ענפי אלון קדומים, ובביתו שמר על פסילים של האלילים הקדומים ושל השמש. אלוהי הגנים התחבוי בתוך העלווה שמר על גניו. כשהזדקן, עסק סילואנוס בחיבור פואמות, חיבר אלגיות ואקלוגות בסגנון כבד במקצת, אך הוא ידע לשזור בהן, אם רק יכול היה, טורים של משוררים קדמונים ובכך השביחן. איש נחמד זה ביקר יחד עם כל העם את קבר הזוג הקדוש, התפעל מיופיו של שיח הוורדים, ומכיון שהיה דתי על־פי דרכו, ראה בכך סימן אלוהי. אך הוא ייחס גם זה לאליליו ולא היה לו ספק ששיח הוורדים פרח כי ארוס רצה בכך.

„סכולסטיקה העצבה" — אמר לעצמו — „היא עתה אך צל עובר היא מקוננת על עת־הוורדים שעברה ועל התענוגות האבודים. הוורדים שצמחו ממנה ומדברים בעדה אומרים: אהבו זה את זה, אתם החיים. גם זה, מזו מלמד אותנו, הוא מלמד אותנו לשמוח בחיינו כל עוד העת בידינו".

כך גרס עובד אלילים תמים זה. הוא שיווה למחשבותיו צורת אלגיה, שאותה גיליתי באורח מקרי לחלוטין בספריה הציבורית של טאראסקון. היא השתמרה בכריכתו של תנ"ך מן המאה האחת־עשרה שעליה כתוב: „כתאוסף של כר כישל שאול פ' 439,17 — 9 "Bis". דף יקר־ערך שנעלם עד עתה מעיני המלומדים ועליו לא פחות משמונים וארבעה טורים, כתובים בפקים קריא מתקופת המארובינגים, בערך מן המאה השביעית. הטכסט מתחיל בטור שהוראתו היא:

„עכשיו בכי. ואת מתאוננת, שאז לא היה לך רצון".

ומסתיים כך:

„בשוחרר כבבלי זה השיר העצוב".

לא אהסס לפרסם את הטכסט במלואו כשאך אגמור לעבוד עליו. ואין לי ספק שכבר לאופולד דליל יציג דף יקר־מציאות זה באקאדמיה של כתבי־היד.

תירגם: י. ב.

אמנון ברזל

אביגדור סטמצקי

מוזיאון ישראל ירושלים

בהתרוכזות הציור של אביגדור סטמצקי מוצגות עבודות שנעשו בעשרים השנים האחרונות, עם תזכורת קצרה לשנות השלושים והארבעים. וזאת, כנראה, מכיון שיצירתו של סטמצקי נושאת „ערך מוסף" של אסכולה, המייצגת, במידה רבה, את הציור הישראלי במיטבו. היא מוגדרת כמופשט לירי, והערכים הצבעוניים שבה הם תוצאה של לקח האכספרסיוניזם היהודי של פאריס. אך חשוב יותר להשוות „מופשט לירי" ישראלי זה עם האכספרסיוניזם המופשט האמריקאי, וציוריו של סטמצקי, המוצגים כאן, מדגימים קירבה זו.

העבודות משנת 1970 ואילך הן המרתקות ביותר, בתחום שפועל בו סטמצקי. שפע הרכיבים ההומוריים־הצבעוניים יוצרים מערכת מעודנת, כשעל־פני משטחים שקופים או אטומים נרקם עולם צורני עשיר, על־ידי משיכות־מכחול מגוונות, כתמים בתנועה סיבובית מודגשת או בנגיעה זהירה של מכחול, כתמים נקיים בצד אזורים צבועים, רישום קווי או תריטות במסה תוכרית.

כוונתים מכניים אלה באים לפרט יצירה, שהיא ביטוי חושפני מאוד, אינטימי, הקשור לתהליך ההעברה הקאפריזי (כי חוקי תהליך זה אינם מוגדרים) ממראה העין — לתחושות שאינן בתחום הנראה, אלא הבוחה. אך עניין זה אופייני לתהליך ההפשטה: הצבע המוגדר נעלם, ונותרת ההתרשמות שהוא מוליד. הכלים שבאמצעותם מובעת התרשמות זו — כתמים, מישטח שקוף או אטום, רכי — הופכים לשפה, שרק למראית־עין אין לה קשר למציאות שמעבר לריבוע הבד. לא אחת, בהקשר לציורי המופשט, הלירי או האכספרסיוניסטי, מופיעה הקביעה: „המכחול משתחרר ממגבלות הצורות הנתונות בטבע; קיים חופש קווי...", כי היד הרושמת מבקשת למסור יותר מן הצורה השלמה המופיעה בעין, ואז, נזקקים למונחים כגון: המראה הפנימי, או הנופים שמן העין פנימה.

היצירה הספונטאנית, האינטואיטיבית — כזו של סטמצקי — פורצת תת־תודעה ותהיה, כסימול באמצעים ציוריים; אך אנו רואים ציור בתודעה, בלא בתת־תודעה, התוצאה של העברה זו, עשויה להיות תחושה ביססית, עד כמה שמונח זה מוליד אי־נחות בהקשר לאמנות בת־זמננו.

ציוריו של סטמצקי מציגים איכות נוספת, הקובעת את קירבת הצופה אליהם: היא מבוקרות על־ידי מנגנונים של שיפוט אסתטי (שמפעיל היוצר), דיוקה של ביקורת זו — היא הקובעת את סמכותו האינטלקטואלית. מכאן, שציורו של סטמצקי נושא „ביקורת אינטואיטיבית". בתוך שפע הפריטים, הקווים, התוצרים הצבעוניים של עבודותיו, אין אף פרט מיותר אחד. מרגע שמרכיב ציורי מופיע בתוך מערכת סבוכה זו — אין הוא ניתן להרחקה מבלי להרוס את „היציבות הסטאטית" (ש־מעולם לא נוצרה באופן הגיוני) של הציור כולו. כתם או קו, עונים מידית לאלו שהוצבו לפניהם על פני הבד, כשהם גורמים לתגובה המתבקשת מבמציאות.

אבחנת תהליך ההיווצרות של ציורים אלה, נושאת את עיקר משמעותם. כי התהליך הוא היצירה, והתמונה המוגמרת מוצגת משום ש־כך החליט הצייר, אך בעצם היא מהווה רק שלב מסויים, ולא מוצר מוגמר. עבודות אלו מעלות תחו־שה נוספת: הרעב הבלתי־מסתפק לצייר. ואין זה פרט ביוגראפי של סטמצקי. זה ערך המוקרן מן הציור אל הצופה, והעשוי לסחוף אותו אל מצב של מתח, של ההזדהות עם התחושות הצורנית שעל פני הבד.

עושרה של מערכת ציורית זו איננה מאפשרת השאלת דימויים ספרותיים או צורניים זרים לציור עצמו. הוא מהווה עולם רב־צורני שאין בו מטא־פורה. זו מציאות שלא נבראה קודם לכן, והיא גילוי של נופים רגשיים אסתטיים באמצעים של חומר, ה־אמן מוביל אותך אל תוכך, למהוות שלא הכרת, ואלו הופכים למציאות שתוקפה מוחשי, כמציאותה של „ה־ריאליה" החיצונית, החילונית.

אביגדור סטמצקי: זכרון, שמן על בד, 1972

מכתב לעורך

עמנואל הרומי ובעיות אקולוגיות

הלוחמים למען שימורו של נוף הארץ והמבקשים למנוע את זיהומו של האויר ימצאו סמוכין למלחמתם בדבריו של עמנואל הרומי (1261—1330 בקירוב), בעל ה„מחברות", ב־פירושו לספר בראשית. פירושו של עמנואל הרומי למקרא ידוע מעט, ורובו לא נדפס. לאחרונה נדפסו קטעים אחדים מן הפירוש לספר בראשית (בידי ד"ר דוד גולדשטיין, — כרך מ"ב (1971), עמ' 243—250), ובכללם הפירוש לבראשית ה, א—ה. נביא מן הפירוש לפסוקים אלה את הדברים שבהם מבהיר עמנואל את חשיבותו של האויר הצח לבריאות הגוף ולבריאות הנפש כאחד:

ידוע הוא ומבואר אצל חכמי הטבע כי היות האויר זך ונקי מן הפעפושים והיותו בהיר וטהור מוחלאת הדברים הנפסדים סבת עצמית לאורך חיי האיש השוכן במקום ההוא מפני שהרוח החיוני אשר הוא באדם יש לו שתוף ו־חבור באויר הסובב אותו ובהיות האויר בבאש ועכור ומפסד יחלה האדם בהכרח וימות. ובהיות ה־אויר טהור וזך יבעמו החיים ו־יאריכו. וכן יצוו חכמי הרפואה לכוון בתקון האויר ואחרי כן בתקון המים ואחרי כן. בתקון המאכלים. וזה כי אילו אשר יק־ראו אותם הרופאים רוחות הם עניינים דקים נמצאים בגוף בעלי חיים התחלתם ועקר חמרם מן האויר הנשאף מחוץ. והעשן הנמ־צא בדם הכבד ובגידים הצומחים ממנו יקרא הרוח הטבעית, והעשן הנמצא בדם הלב ובגידים הדופ־קים יקרא הרוח החיונית. והעשן הנמצא בבטני המוח ומה שיתפזר ממנו בחללי העצבים יקרא הרוח הנפשית. והתחלת כולם ורוב חמ־רם מן האויר הנמשך מחוץ. וכ־אשר יהיה האויר מוסרח או מעו־פש או עכור ישתנו הרוחות כולם ולכן ענייניהם בהפך מה ש־ראוי".

„חכמי הטבע" של זמננו עשויים לחלוק על דבריו של עמנואל באשר ל„עניינים דקים הנמצאים בגוף בעלי חיים", אבל בודאי יאשרו את עיקר הנחותיו לעניין חשיבותו של האויר הצח לבריאות האדם.

ירושלים פרופ' שלמה מורג

ת מ ו נ ו ת

רשומים מאת ציירים יהודיים:

קארס (KARS), מאנה כץ, שטיינהרדט, בלה קדר, יוסף ואיזק ישראלס

ציור שמן: אימרה אמוש

כמו כן תצוגה מתמדת של יצירות מאת ציירים ישראליים מעולים!!

שעות עבודה קיץ: 9.30 — 13.00, 16.30 — 19.00

יום רביעי והשישי אחרי הצהרים סגור

גלריה לאמנות Rooz

סמטת בית השואבה 1 (פינת אלנבי 94) תל־אביב, טל. 613924

משה דיין

שבתי טבת

המהדורה האנגלית

עתה בכל חנויות הספרים

המחיר: 25.75 ל"י

ויידנפלד וניקולסון ירושלים

בשיתוף עם סוכנות סטימצקי

בעולם הספרות והאמנות

בירבוהם — גאון הפארודיה

מאכס בירבוהם ניחן בדמיון יוצר ובלשון שנונה מאין כמוה — מעל לכול הוא היה גאון הפארודיה. עוד בשנות העשרים שלו, בשלהי המאה הקודמת, הוא בלט על „הבמה ה־לונדונית". ג'ורג' בארנרד שו כינה אותו „מאכס שאיש לא ישווה לו", ליטון סטראצ'י, שהתקנא בברק שלו, איפיין אותו כ„הגאון הקטן ביותר בעולם" ואוסקר ויילד, מורו ורבו במובנים רבים ונושא לפארודיות חוזרות ונשנות שלו, מנה ש־האלים בירכו את מאכס הצעיר ב„זקנה נצחית".

קרקע־גידולו היתה תרבות הדה־קאדאנס האנגלית־הצרפתית והאנ־שים שהשפיעו עליו יותר מכול בשנות בחרותו היו בודלאר וולטר פאטר ואוסקר ויילד. הוא שלט במי־לים ובמכחול באותה מידה וככל ש־הזקין, הרבה יותר לצייר ופחות לכ־תוב. תחומו העיקרי היתה הקאריק־טורה — בין בציורים, שאותם היה מפרסם ב„פאנץ'", „ספאי", ... ועוד ארבעים כתבי־עת, ובין בכתיבה — הוא חיבר את הפארודיות המבריקות הקלאסיות ביותר על בני דורו. קיפ־לינג, הנרי ג'יימס, ה. ג. ואלס ובני משפחת רוזאטי שימשו מטרה לפא־רודיות מזהירות, שחיקו את סגנונו־תיהם והלעיגו עליהם בעת־ובעונה־אחת. בירבוהם כתב „ג'יימסית" יותר טוב מג'יימס, יכול היה להיות ויילד אפילו יותר שנון ומבריק מאוסקר המקורי.

בשנות בגרותו השתחרר מן „הדת האסתטית" של הדקאדאנס, היפנה את תשומת־לבו יותר לעולם הסובב אותו מאשר לעצמו. חייו הארוכים — הוא נפטר בשנת 1956, עוטה הילת אגדה — המשיכו להיות שופעי כתיבה הומוריסטית־פאנטאסטית, ו־עוד יותר מכן, ציור ורישום.

לאחר שהוזנח במידת־מה על־ידי הביקורת במשך שנים רבות, זוכה עתה יצירתו של מאכס בירבוהם ל־ספר מקיף הדן בכל האספקטים של פעילותו הארוכה והרבגונית. שם ה־ספר „שקרים של האמנות" והמחבר הוא ג'ון פלסטיינר. המחבר מעריך את ספריו של בירבוהם ממרחק של זמן, רואה את התיישנותם הבלתי־נמנעת של ספרים פופולאריים ב־עתם, כמו הרומן „זולייכה דובסון" ומצביע על החיוניות הרבה של ספר כמו „שבעה אנשים" שהוא אוסף ביוגראפיות של שבעה ויקטוריאנים ואדוארדיאנים שמעולם לא היו קיי־מים. בירבוהם הקדים בספר זה את דרך כתיבתם של סופרים כמו נא־בוקוב ובורחס.

(„ניו־יורק טיימס")

„הנערים הפראיים" לבורוס

ספרו החדש של ויליאם בורוס, מחברו הנודע של הספר „הארוחה העירומה", שעורר מהומה עצומה ב־ארה"ב והיה עילה לאחד ממשפטי הפורנוגראפיה הגדולים של המאה, קרוי „הנערים הפראיים" והוא מספר את סיפורה של קבוצת נערים ש־חייהם קודש לאלימות, מעשי־סדום ואוננות.

ייתכן שאין זה מדויק לקרוא ל־ספר „סיפור של משהו", מכיון שב־דומה ל„ארוחה העירומה" בנוי אף הספר הזה קטעים־קטעים, בשיטת המונטאז' הקולנועי, המצטרפים — או אמורים להצטרף — לתמונה כו־ללת. כמו ספריו האחרים של בורוס, אף ספר זה אינו מיועד לבעלי קיבה רגישה במיוחד. דומה שלאורך כל הספר אין אף פיסקה אחת שבה מישהו אינו אונס מישהו, או לפחות מאונן ושותת דם. פסקאות אחדות יוצאות מכלל תיאור ריאליסטי ומ־תארות מצבים חלומיים — המשובח שבקטעים אלו הוא זה המתאר גן של אברי־מין, „עץ של אחוריים וורדים" שבו מנקר נקר אדום־ראש ועוד סמלים מסוג זה.

כמו תמיד ביחס לבורוס נשאלת השאלה, מה התכלית של כל זה. אין ספק שהמחבר הוא בעל כושר־כתיבה הגובל במופלא, אך האומנם יש לו בשורה עמוקה והוא מתכוון לומר דברים מהותיים על בעיות דורנו ב־צורת המשלים הסאדו־מיניים שלו? בשעתו נזלקה על כל ארה"ב הד ספרותית, כשהופיע „הארוחה ה־עירומה", הספק ממשיך לנקר גם לאורך של הספר החדש.

(„טיימס ליטרארי סאפלמנט")

המקרה של מארי בארנס

שם הספר „מארי בארנס", כותרת־המשנה שלו „שני דינים־וחשבונות על מסע דרך שגעון" והוא מספר את קורותיה של אמנית ידועה בארה"ב, שהפכה ל„גיבורה עממית" — כדברי מבקר ה„ניו־יורק טיימס בוק רביו" — של השמאל הפסיכיאטרי, שנושא־דגלו הנודע ביותר הוא פרופ' ר. ד. לאינג. מארי בארנס היתה כבר ב־שלב מתקדם של סכיזופרניה כאשר פגשה את פרופ' לאינג והצטרפה ל־קינגסלי הול, כפי שמכונה הקהילה התירפאוטית שלאינג יסד. הבסיס היסודי של כל התראפיות בקהילה זו היא החופש הגמור ואי הרחקת השג־עון בכל מידה שהיא.

וכך קרה שמארי „ירדה" — כפי שמכונה תהליך ההתמכרות לשגעון — זרקה מעליה כל רסן של כפייה תיכור והחליפה אותם בסבל אמנם, אך סבל העומד בסימנה של אותנ־טיות. כך, למשל, היא התמכרה בלי מעצור לדחפים הפרימיטיביים ביותר של הגוף, כמו משחק בצואה, ואבדה כל יומרה להוות אישיות אוטונומית, נפרדת, ניתנת להגדרה. הרופא ש־טיפל בה מטעמו של לאינג היה ה־פסיכיאטר הצעיר ד"ר ג'וזף בארק, והוא שחיבר את הספר על מארי בארנס בשיתוף עמה.

שיטותיו של לאינג עוררו התענ־יינות עצומה ושימשו מוקד לפולמוס נוקב. לאינג עצמו הירבה לכתוב ו־הוא מיטיב להציג את תורותיו ול־שכנע ביעילותן. אך ספר זה הוא הדוקומנט הראשון בקנה־מידה גדול של מקרה מסוים של ריפוי סכיזופר־ניה בשיטותיו של לאינג.

(„ניו־יורק טיימס בוק רביו")

ספרים חדשים

מקור

אבא קובנר: להקת הקצב מתעופה על הר גריזים, פואמה, ספריית פו־עלים, הוצאת הקיבוץ הארצי, השומר הצעיר, 91 עמ'.

אריה (לובה) אליאב: ארץ הצבי הערכת מצב, אפשרויות פתוחות ליש־ראל. הוצאת עם עובד תשל"ב, 483 עמ'.

גרשון א. שטיינר: כפר בספר. הוצ' עם עובד — תרבות וחינוך, 137 עמ'.

עוזי אורנן — לביאה פיורקו: נסיית הפועל בתאור הדש (שיטת הכסיסים), האוניברסיטה העברית בירו־שלים, היחידה להוראת עברית לדוברי שפות זרות, 1972, 103 עמ'.

א. א. הלוי: עולמה של האגדה, האגדה לאור מקורות יווניים, הוצאת „דביר" תל־אביב, 276 עמ'.

רבקה גורפיין: עם שירים ועם ספורים. הוצ' „מסדה" בע"מ, רמת־גן, 152 עמ'.

אברהם הוס: באבן הקשה, שירים, הוצ' „עם עובד", 52 עמ'.

צילה לנחוק: 1600 מתכונים מב־עיה, הוצ' „מסדה", 291 עמ'.

נפתלי בום: אלבום, סירות, ער־לים, חורים וארונות, שולחנות וכסאות, ברכת הנרות, אריות ודגים, צמחים. הוצ' „מסדה", 115 עמ'.

רשימת מאמרים במדעי היהדות חוברת ד': תשכ"ט — 1969, מאת יששכר יואל, יוצא לאור מטעם מערכת „קרית ספר", רבעון לביבליוגרפיה של בית הספרים הלאומי, ירושלים תשל"ב.

אפרים קישון: השועל בלול ה־תרנגולות, רומן סטירי, הוצ' עם עו־בד. ספריה לעם, 213 עמ'.

אברהם רביאל: הקואופרציה — חזון ומעשה, ספריה אוניברסיטאית, עם עובד — תרבות וחינוך, 293 עמ'.

מושבי עולים בישראל התפתחותן ובעיותיהן של קהילות בכפרים חדשים, קובץ עבודות מחקר שנערכו ע"י חב־רי צוות הסוציולוגיים במחלקה להתיי־שבות של הסוכנות היהודית, בעריכת עובדיה שפירא. המחלקה להתיישבות של הסוכנות היהודית ירושלים, תשל"ב, 157 עמ'.

לועזית

Arthur J. Zuckerman: A Jewish Princedon in Feudal France 768—900 Columbia University press, New York and London 1972. 490 p.

Israel Doryon: "L'hom Moise" Frend et le monotheisme Hebreu — Edition Zikarone p. 59.

Carl Frankenstein: This Naked I, Oriel Press, 24 p.

Rivka Guber: Only a Path. Massada, Ramat-Gan, 204 pp.

Peter Medding: Mapai Organisation and Government in a New Society, Cambridge at the University Press 1972. pp. 325 pp.

תרגום

אן וויליאמס: בריטניה וצרפת במזרח התיכון ובצפון אפריקה 1914—1967. עברית: ארי מואו, הוצ' „מס־דה" בע"מ, 184 עמ'.

ארווינג סטון: חיי מיכלאנג'לו. כרך ב', תורגם מאנגלית בידי שמואל שניצר 393—825 עמ'.

דוד הורוביץ: הקץ לשני תיר־נם: יוחנן עומרי, הוצ' ספרית פועלים, הוצאת הקיבוץ הארצי, השומר הצעיר, מרחביה ותל־אביב בשיתוף עם מכון הורוביץ לחקר ארצות מתפתחות באוני־ברסיטת תל־אביב. 155 עמ'.

רבינו משה בן מימון: מורה ה־נבוכים, תירגם לעברית ביאר והכין על פי כתבי יד ודפוסים, הוצאת מוסד הרב קוק, ירושלים, תמח בע"מ.

ברשל מקלר: יהודי ארצות־הברית, תורגם מאנגלית בידי יוסף עוזיאל, הוצ' עם עובד, ספריית אופקים, 190 עמ'.

כתבי עת

מאזניים. ירחון לספרות, 1, כרך ל"ה, סיון תשל"ב, יוני 1972 יוצא לאור ע"י אגודת הסופרים העברים, עורך: שלום קרמר.

מולד. סדרה חדשה, בעריכת אפרים ברוידא ניסן תשל"ב מארס 1972, כרך ד', חוברת 24, 599—781 עמ'.

2 פרסים ספרותיים לביכורי יצירה

מטעם הוצאת מ. ניומן וקרן משפחת ניומן נקבעו פרסים לביכורי יצירה עברית בתחום השירה, הסי־פור והמסה הספרותית על ידי בית־הסופר בירושלים לזכר רחל ניו־מן ז"ל. מדי שנה בשנה יוענ־קו שני פרסים, אחד לשירה ו־אחד לסיפור (או למסה ספרותית). היקף החיבורים: בשירה — 5 גל־יונות־דפוס בקירוב; בסיפור ומסה — 10 גליונות דפוס בקירוב.

היצירות שיזכו בפרס, יוצאו לאור ע"י הוצאת מ. ניומן והיא תשלם גם שכר־סופרים לפי התעריף. כל זוכה יקבל מקדמה בסך —.500 ל"י.

סופרים אשר טרם הוציאו ספר ו־המעוניינים שכתבי־היד שלהם יובאו לדיון ועדת־השופטים לפרס רחל ניומן, מתבקשים לשלוח ארבעה ע־תקים מכל כתב־יד לפי הכתובת: בית־הסופר, ת"ד 282, ירושלים, עד יום ו' בתשרי תשל"ג, 14.9.72.

ספרותנו החדשה

ע"י: זוז טיפה

כי שמטבה להבין את המיבנה ה־פנימי של אוצר לשון ימינו נתון בסכנה מתמדת, שאינו משגיח כ־ראוי בהפסקי קשרים ובקשרים סמויים. לכאורה שימוש מסויים כיום אינו אלא השימוש הקדמון, ומבחינה סכנית אפשר לנסח את הדברים כך, כאלו בעצם לא אירע דבר. אבל העיון המדוקדק מגלה נוה. אם דיברו חכמים על 'בור סוד שאינו מאבד טיפה', הרי שוב התמונה מובנת מעצמה — הכל לצד המשמע המושאל של כמות זעירה. אלא מאיר בכל העיונים עולה צד שווה אחד: התמונה אינה מתרחקת מן השאלה הישירה. אותה דוגמה של 'טיפת צונן' פירושה: טיפה של משקה צונן. התמונה ה־מקורית של 'טיפת נוזלים' אינה נעלמת. נקודת הכובד משתנה; אבל לעולם נשאר המשמע: כמות נוזלים זעירה. ואם הדגש שבתמונה עובר לצד מיעוט הכמות, הרי עדיין מדו־בר על נוזלים. כך בצונן, כך בדיו, כך בים וכך בכל. רק מנקודת מוצא זו נוכל לציין במה שאירע ב־לשוננו. על כך במשמע.

משה גרשן־גוטשטיין

עורך המדור עונה על שאלות קוראים בבעיות לשון שיש בהן ענין לכלל. את השאלות יש להפ־נות למדור „טור הלשון", מערכת „הארץ", ת"ד 233, תל־אביב.

טור הלשון

את הטעות — וחוש הלשון הבריא (הקיים על אף הכל, אם כי איש לא ידע מה הוא חוש זה) יגלה, כי משהו בקביעות מילונאיות מקו־בלות אינו כשורה.

נדגים את הדברים במה שמרומז בכותרתנו הפעם. מילון חדש יכול לחלק את המשמעים של השם 'טי־פה' בצורה כזאת, שהוא מבחין בין משמע מוחשי — טיפת מים — לבין משמע מושאל. אולם אם נעיין הי־טב במילונים הקיימים נמצא דבר זר. מילון אחד מכיר 'משמע מושאל' — והוא ענין של כמות קטנה, שמץ דבר, משהו זערער וכד' — ושימוש זה מתועד לכאורה מ־ימי חכמים. הרי בכל מילון ניתן למצוא הגדרות מן הסוג האמור, וה־ראייה תבוא מכגון דברי המשנה בנדרים ח: "קונם... טיפת צונן ש־איני טועם לך". כיוצא בכך נמצא צירופים של 'טיפת דיו' — והכל לציון כמות זערערה.

ובכן, לכאורה המשמע מוכח מן המקורות, וממילא אפשר להוסיף טי־פוסים 'נוספים' כיוצא באלה. ה־שאלה אם יתעורר מהר, אם בעל מילון אחר כלל אינו נזקק לדוגמא בלשון חז"ל — ואין צריך לומר, שדוגמה כזאת כבר מגולגלת דרך כמה מילונים — אלא אותה הגדרה של 'כמות קטנה' עולה לפי הדוג־מאות כמשמע מחודש. הדברים אי־נם מנוסחים בבירור — ומובן ש־במסגרת מילון כוללני אף אין לצ־פות לדיוקים מסוג זה.

בעצם כבר קבענו את גבולות עיוננו על ידי הדוגמה מדברי חז"ל על ידי הדוגמה שבכותרת. קצת מחשבה מגלה מיד, כי כמובן מה שנראה כאלו הוא זהה, הוא רחוק מלהיות זהה. יותר מזה, מה שנראה כאלו הוא בגדר התפתחות ישירה, ספק רב אם יש קווי קישור ישי־רים המקשרים בין קבוצות.

ננסה להגיע אפוא לבדיקה מדוק־דקת יותר. אין ספק, כי תמונת הטיפה נוחה ליהפך לתמונה של כמות זערערה. היסטוריה ארוכה יש לפירוש דבריו של ישעיהו המדבר על „גויים כמר מדלי". בכל מקום, גם כאן הביאו פרשנים תמונה דו־מה — הצד המשמעי אינו צריך הארכה. אם מדברים על 'טיפה מן הים', הרי התמונה מדברת בעד עצמה. הרי זה הים הגדול — וכמה מעטים הם אותם חכמים "היודעין לשער כמה טיפות יש בים" (הוריות י', ע"א). כמו בבקרים אחרי, אין אנו יודעים בבירור את הגלגולים שעברה תמונה כגון זו, וכמה קשורה לזיקה השיבוש הכמעט בימי הבינ־ביים בענין 'כטיפה מן הים'. ואם הרצה אוכה: התמונה כל כך טבעית ומובנת בעצמה, שאין צורך להניח קשרים ספרותיים ישירים, ולידתה עשויה להיות ספונטנית.

לא נוכל לעסוק כאן בכל התגב־

יורם ברונובסקי

סקיצות לראיון עם רחל נאמן

28.7.72

לרחל יש היום יום־הולדת. אמנם דובר על זה שאני אקנה לה בקבוקון בושם Jamais de la vie אבל מכיון שדובר על זה — אין טעם. דובר על זה שאראיין אותה בענייני קולנוע וחיים למוסף של „הארץ" ומר רימון חשב שזה רעיון מצוין פלוס תמונות מהסרט של רחל „פאגי דיי" — אבל מכיון שדובר על זה — אין טעם. מכל־מקום, נשארו סקיצות ובדלי תשובות ושא־לות (איני יודע לראיין, אני נוטה בשאלה לתת את כל התשו־בות האפשריות), שמהן אפשר לעשות משהו.

כמה מלים על הסרט של רחל „פאגי דיי" שראיתי פעמיים, מה שלקח עשרים ואחת דקות. היה כדאי. (הנטייה שלי היא לעשות צחוק מכאב ומייסורים. לא שזה מצחיק באמת, אבל באמת. רחל מבינה את זה, כי היא בכלל מבינה הכול). זה סרט על בחורה, מין תחולה מתה כזאת (ז'רמן אוזיקובסקי עושה את זה מצוין) והוא בעל רקע אוטוביוגרפי ככל שיכולתי ללמוד מתוך הבנת דבר־מתוך־דבר־מתוך־דבר. קטע השיחה הנו־גע לעניין זה של זיהוי גיבורת הסרט עם הבמאית והתסריטאית רחל נאמן הוא כדלקמן (ניתן פה בקונטכסט ורחב יותר):

רחל: ...אני עדה לעובדה שהאהבה סותמת את היצירתיות וזה עשוי ליצור קונפליקט, אבל למזלנו או לדאבוננו הסבל הוא כה שכיח והאהבה היא כל־כך בת־חלוף, שאין בעצם סיכוי ש־מעיין היצירה ייפסק. בשל חוסר־סבל.

אני: לדעתך עדיפה יצירה סובה על פני אהבה רעה?

רחל: התשובה מובנת מאליה. כל מה שעשיתי בקולנוע זה לארגן את הריבוי האינסופי והמעייף של התופעות לכמי סדר כלשהו, זה די דומה לאהבה, לא כן.

אני: בלי שום קשר, נזכרתי באיזה משפט כזה שאני חושב למישהו, או לפחות אני חשבתי אותו פעם: „מילא החיים על כל קסמם הרע, אבל אני, אני מה אעשה".

רחל: בדיוק ככה מרגישה האשה בסרט הקצר שעשיתי.

אני: כלומר את. רק בלי התמקרות אידיוסיות ומדושות בנוסח „אל תזהה את גבורת היצירה עם המחברת" וכו' וכו', עלי את הרי לא מתכוונת לעבוד, מה?

רחל: אני מתפלאת על השאלה ובכל־זאת אענה עליה: בודאי שהגיבורה היא אני וגם הבחור וגם הבעל וגם הידידה — כולם אני.

אני: התמקות שפלה, כפי ששיערתי שתבוא.

רחל: נכון, תן לדבר. כשעשיתי את הסרט חשבתי שיוצר צריך לקחת מרחק מהיצירה שלו, אבל עכשיו אני קצת מתחר־כת. למה בעצם לא להגיד את הדברים כמו שהם. בפני מי יש להתבייש, לכל הרוחות? בפני מי בכלל יש להתבייש. הסרט האמיתי שהייתי רוצה לעשות זה על עצמי ושאני משחקת בו ובו יופיעו כל הידידים שלי, כמובן כמו שאני רואה אותם ולא כמו שהם רואים את עצמם.

אני: או כמו שהם באמת.

רחל: אין „באמת".

העובדה שרחל עוסקת בקולנוע מכריחה אותי לחשוב כמה רגעים הפוזים על תופעה נראית־והוי זו. הקולנוע בכלל אינו מעניין אותי, זה מקור הסמטום ובבואת הטמטום של המאה העשרים, תחליף מגונה האומלל לדמיון, למתיקות ולצבעים של הקדמונים. בשירי וירגיליוס יש גיאוגרפיות קסומות פי אלף משייתגבו בכל סרט הכי מקסים והכי צבעוני, כי הגיאוגרפיות של וירגיליוס, של אריוסטו ושל שקספיר (שאסור להציג אותן ועשיית סרטים ממנו) הן מרומזות בלבד והקורא נתבע ליצור אותן לעצמו. הקולנוע נותן הכול ואינו נותן כלום. הנסות שלו מסמרת שער.

הומרוס, וירגיליוס וכו', בודלאר וכו' — אלה הזמנות להגי־שמה ולא הגשמות, הזמנות למסע, לארכון, לשמים (הרקיע השביעי) — שהטעם הטוב והעצלות של בני־מעלה והניכוס מחייבים שלא להיענות להן. בסך־הכול זה הבידור הכי טוב ש־אפשר לתאר, כמעט כמו מוסיקה שהיא הבידור השמימי ביותר, רמזים בלבד, הכול על טהרת הרמזים.

טוב, כל זה פרשה אחרת, אבל גם רחל לא כל־כך משוכנעת אחרי קולנוע ויש הרבה דברים שהיא מתה עליהם יותר. אלא מה? אין היא מייעדת את סרטיה לקהל הרחב, הם עשויים בש־בילה ובשביל קומץ ידידים — מה שמציל את העניין, משאירו בגדר רמז. והחלומיות, הצללות המופלגות והמתח המתניק של ה־סרטון הזה מצליחים לגבור על גסותו היסודית של המדיום. ה־בחון הוא לפיכך אפקטיבי יותר, או עשוי להיות אפקטיבי יותר, אם רחל תמשיך בדרך זו.

צריך לעמוד לצד המדיום העוין כשרוצים משהו שהוא יותר טוב מטוב, או כדברי קאפקא „במלחמתך עם העולם — עמוד לצידו של העולם".

רחל רוצה להוסיף דבר־מה על הסרט שלה. לי אין שום התנגדות, אף שעייפתי מכל העניין.

„הסרט הזה נוסף לזה שהוא סיכום של תקופת חיים שלי, הוא גם סיכום של כל מה שאני חושבת על הקולנוע, זהו קודם־כל מדיום של תנועה. הדיאלוגים או הדיבור של הקולנוע אלה דברים פריפריאליים לחלוטין ביחס לרצף התנועה הוויזואלי. המסגרת של שעה וחצי של סיפור היא מלאכותית חולה ונועדה לאנשים היוצאים לארוחת־ערב ולהצגות אחר־כך".

אני: מה? ! כלום הקולנוע זה לא בידור?

רחל: בוודאי שלא. כמו שהספרות, המוסיקה והציור אינם בידור, הם אמנות.

אני: אבל הרי אמנות היא בידור, לכל הרוחות הדעות היותר סובטיליות.

רחל: דעתי איננה כה סובטילית.

אני: אל נא תתחילי בגינונים של סארקאזם כמו מנומס. אני די מסכן גם ככה.

רחל: אם ככה, עליך ללכת לסרט להתבדר. תודה שיש לך אשת ראיון די מבודרת (זה לא לפרסום, המשפט האחרון אתה שומע?).

אני: אני מודה ומתוודה, האשר לפרסום — או בפני מי יש להתבייש, לכל הרוחות.

רחל: חוזרת לכבשים שלנו. אני חושבת שאמנות הקולנוע איננה יכולה להיות כבולה למסגרת של זמן בידורי, לא 'כפת בכלל אם אנשים דורשים שעה וחצי, הסרט שלי הוא עשר דקות, כי זה מתאים לסרט שלי. לסרט שלי גם אין סיפור כי זו הרי אמנות, סיפורים יש רק בחיים.

אני: אני לא מבין מה ההבדל בין, נאמר, אהבה בחיים ואהבה בקולנוע?

רחל: אני מודה שגם אתה די משעשע לפעמים, באשר לתשובה על שאלתך: בקולנוע זה צריך להיות אמין — בחיים לא!

אני: הוא שאמרתי.

האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים

יצאו לאור

Michael Zohary

FLORA PALAESTINA

Part Two

(Platanaceae to Umbelliferae)

בשני כרכים

כרך הטקסט: VIII + 490 עמ', 2 מפות.

כרך ההמחשות: 656 + XXIX + יט עמ'.

המחיר (שני כרכים): —.80 ל"י.

O. Bar-Yosef and E. Tchernov

ON THE PALAEO — ECOLOGICAL HISTORY OF THE SITE OF UBEIDIYA

חוברת שביעית בסידרת הפרסומים על הפליסטוקן של עמק־הירדן המרכזי התפירות באתר של עבידיה.

35 עמ', 5 לוחות. — המחיר: —.7 ל"י

Varda Bar

SOLAR SEEING IN ISRAEL AND SINAI

24 עמ', 18 לוחות. — המחיר: —.6 ל"י.

V. Bar, U. Feldman, A. Kovets and G. Shaviv

METEOROLOGICAL CONDITIONS AT THE MIZPE RAMON OBSERVATORY SITE

10 עמ', 10 לוחות. — המחיר: —.3 ל"י.

ת"ד 4040, ירושלים

זה עתה הופיע!

שמלת הריון

שירי אהבה חדשים

מאת

יצחק שלו

הוצאת א. לוין־אפשטיין

הפצה ראשית: „בית עלים", רח' קרל נטר 3 ת"א

טל. 623959

מרכז ההסברה

שירות הפרסומים

הופיע

דע את ישראל

מהדורה חדשה ומעודכנת

בתוכן: הארץ שבה אנו יושבים ✶ האוכלוסיה והרכבה ✶ מוסדות השלטון והמימשל ✶ עליה וקליטה ✶ משק וכלכלה ✶ חקלאות ✶ התיישבות חקלאית ✶ חינוך, תרבות ומדע ✶ שירותי בריאות ורווחה ✶ חיי הדת בישראל ✶ המיעוטים בישראל ✶ צה"ל ובטחון המדינה ✶ יחסי החוץ של ישראל ✶ מפת קווי הפסקת האש ✶

✶ 154 עמודים בכריכה רכה מהודרת

✶ שפע תצלומים ותרשימים

ספר יסוד למרצה, למורה, למדריך, לתלמיד ולכל ספריה

המחיר 3 ל"י

להשיג בחנויות הספרים ועפ"י פניה אל שירותי ההפצה של פרסומי הממשלה, רח' ב' מס' 29 הקריה תל־אביב.

הוצאת הקיבוץ המאוחד

רח' סוטין 27, תל־אביב, טל. 246194

במלאת 20 שנה למותו של יצחק שדה

הופיע

אלבום יצחק שדה

עריכה: שלמה דרך עיצוב: גלי הוס

חלק מן התצלומים רואים אור לראשונה

136 עמודים בצבעים המחיר 18.80 ל"י.

רכישה בהנחה בכנס בגבעת ברנר, ובבית הבימה ביום 9.8.72 ובעצרת בקבוץ ניר יצחק ב־10.8.72.

בסדרת כל כתבי נתן אלתרמן

הופיעו: הטור השביעי א'

הטור השביעי ב'

הטור השביעי ג'

כרך ג' מכיל „טורים" משנות 1938/52 שנגזו ארועות בידי המשורר בהכינו, בשנת 1962, ספר ראשון וספר שני של „שירי העת־והעתון", וביחוד הובאו בו, בשני מדורים גדולים, טורים ממלחמת־העולם השניה ומן „המאבק" נגד השלטון הבריטי בארץ. בסוף הכרך הערות־הסבר וביבליוגראפיה מקיפה של כל „הטור השביעי" למועדיו, במשך כעשרים שנה.

המפתח לפרסום בארץ

פרסום ב"הארץ"

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

הסטודנטים עמדו במבחן

שחמט
בעריכת משה צ׳רניאק

הקבוצה הישראלית שהתמודדה ב־אולימפיאדת הסטודנטים בגראץ, הש־זרת הביתה עם הישג טוב: מקום חמישי־שישי מבין 29 נבחרות משת־תפות.

התוצאות הסופיות בגמר א׳: ברית המועצות 28½, הונגריה וגרמניה ה־מערבית 19½, ארה״ב 18, בולגריה וישראל 17½, רומניה 17, קובה 14½, דנמרק, אנגליה 14.

ערב צאתה של נבחרתנו לגראץ הבענו דעה כי גם קבוצה זו, למרות העדרם של בלייכן וקלדור בשו־רותיה, תמשיך במסורת הצלחותינו באולימפיאדות הסטודנטים בעשור ה־אחרון (מקום שביעי בקראקוב 1964, שני — בסינאיה 1965, שישי — ב־אורברו 1966, רביעי — בחיפה 1970, רביעי — במאיאגם 1971). הקבוצה עשתה זאת ויותר. שכן האולימפיא־דה בגראץ היתה חזקה לעין הש־וואה משתי האולימפיאדות שקדמו לה. אחת החזקות מכל אולימפיאדות הסטודנטים שנערכו עד כה.

בצחונה של ברית המועצות (עם רביעת רבי האמנים בלוחות ראשונים) היה צפוי. שלוש הקבוצות שהגיעו אחריה הופיעו אף הן ב־הרכב חזק. אך הפתיע מקומן האח־רון של דנמרק ואנגליה, שתי מדי־נות הידועות בשל העתודה השח־מטית המוכשרת שלהן. וזו הפעם הראשונה שקבוצות מעולות כיוגוס־לביה (אמנם בלי ליובוייביץ) וצ׳־כוסלובקיה (שהפסידה לקובה 3½:½) מוסיאות את עליותן לגמר הראשי.

בקבוצה הישראלית הצטיינו בל־שן וקני אנשי המילואים. עמיקם בלשן, עמד במבחן קשה במיוחד. בין יריביו היו הרוסים קרפוב ובאר־לאשוב, הגרמני היבנר, ההונגרי אדוריאן ועוד כמה שחקנים בעלי הואר בינלאומי. 50% בחברה זו — הרי זה הישג הראוי לשבח. גם ל־שמואל פרידמן היו כמה יריר־בים חזקים כך שהשגנו כבניה את הרעה.

אברהם קוסקי ואברהם מלאכי עשו את אשר ניתן היה לצפות מהם. אליעזר עצור, ב־הופעתו הראשונה בתחרות בינלאו־מית, זכה להישג מעולה, הסוב ב־הישגי הלוח שלו מכל משתתפי ה־אולימפיאדה! נתן בירנבאום, היחידי מבין שחקנינו שלא הפסיד בשום משחק תרם אף הוא תרומה נכבדה להצלחת הקבוצה.

בשבועות הקרובים נביא עוד מש־חקים מאולימפיאדה זו.

מוקדמות | תחרות הגמר

	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	%	[illegible]
ע. בלשן	1	½	½	—	½	½	½	0	1	—	0	½	½	½	50	6
ש. פרידמן	1	½	½	—	—	½	0	0	½	1	½	0	—	0	41	4½
א. קוסקי	1	0	1	½	—	—	0	—	—	½	0	—	½	1	50	4½
א. מלאכי	1	½	1	1	0	—	0	—	0	—	—	0	—	—	44	3½
א. עצור	—	—	—	1	1	1	—	1	1	0	—	1	1	—	87	7
בירנבוים	—	—	—	1	1	1	—	½	—	½	1	—	1	½	81	6½

הפסד שאין להתבייש בו

האמן הסובייטי אניקאייב מנתח את נצחונו על מלאכי בשבועון „64". שני המתחרים התמודדו ב־קרב חריף, מלא הסתבכויות טקטיות.

לבן: אניקאייב (ברה״מ)
שחור: מלאכי (ישראל)
אולימפיאדת הסטודנטים, גראץ 1972.

1. ד4, פ—ו6; 2. ג4, ז6; 3. פ—ג3, ר—ז7; 4. ה4, ד6; 5. ר—ה2, 0—0; 6. פ—ו3, ה5; 7. 0—0, פ—ג6; 8. ד5, פ—ה7; 9. פ—ה1, פ—ד7; 10. ר—ה3, ו5; 11. ו3, ו4;

מירוץ שתי התקפות (הלבן — ב־אגף המלכה, השחור — באגף ה־מלך), אופייני לגוסחה זו.

11... ר—ו6; 12. פ—ד3, ר:ג1; 13. צ:ג1, ז5; 14. ג5, ז4; 15. פ—ב5, פ—ו8; 16. מה—ג2, צ—ו7;

בא בחשבון 16... 6א למניעת ה־מסע הבא.

17. פ—ב5, ד:ג5!;

רעיון מעניין. על 18. ב:ג5 יבוא 6ג עם התקפה על שני הפרשים. לא מביא עדיפות המשך: 18. מה:ג5, 6ב; 19. פ—ג6, פ:ג6; 20. מה:ג6, ר—ד7.

18. מה—ג3!

מסע ביניים חשוב. עתה, על 18... פ—6ו אפשר להמשיך 19. ב:ג5.

18... 6א; 19. מה:ה5+, צ—ז7; 20. פ:ב7, פ:ג7; 21. ד6, פ—ו6; 22. ד:ג7, מה—ד2; 23. מה—ו6, מה:ה2?;

כאן החמיץ השחור את סיכויו ל־תיקו. אילו שיחק 23... מה—ה3+! 24. מ—ח1 ורק אז מה:ה2 היה יוצר איומים פ—ו4 ואחרי־כן ר—ח3. ב־מקרה זה היה הלבן נאלץ להסתפק בשח־חתור (מה—ד8+). במעמד ה־מלך ב־ח1 אין לו המסע צ—ז2.

24. פ—ג4!

לפתע מאיים הלבן מלבד פ—ב6 גם 25. צ—ז2, מה—ד3; 26. צ—ז2 עם לכידת המלכה. אין לשחור מנוס מ־איומים אלה.

24... מה:א2; 25. פ—ב6, ז:ו4; 26. ו:ז4, ר:ז4; 27. פ:א8, ר—ח3; 28. צ—ז2, מה—א3; 29. מה—ג3, השחור נכנע.

שחמט בעולם

ידיעות בקצרה. פישר הגדיל את יתרונו ל־2 נקודות, לאחר שהוא ניצח במשחק השמיני. המשחק ה־תשיעי נסתיים בתיקו. המצב בדו־קרב 3½:5½ לטובת פישר. לדעתם של רבי־האמנים הנמצאים עתה ב־רייקיאוויק (לרסן, ביירוד, גליגו־ריץ, קאבאלק ואחרים) פישר מטיב לשחק אך ספאסקי חלש כן הרגיל. הכל סבורים כי רק התאוששות מהי־רה יכולה להציל את האלוף מ־אבדן הכתר ● בתחרות המסורתית בוגרב (יוגוסלביה) ניצח סטיין עם 9½ (מ־13). במקומות שני — רביעי הורט, דמיאנוביץ, מרוביץ. חמישי — פלאבינץ ● בצילי נערכה תח־רות בינלאומית קטנה ובה ניצח האורח היחידי מאירופה, הסובייטי סבוף, שצבר 10 נקודות ב־11 מש־חקיו(!). הוא הקדים ב־3 נקודות את פיליניק (ארגנטינה), אותו ניצח אחרי 137 מסעים. לגבי פילניק אין זה משחק ארוך במיוחד. משחקו עם צ׳רניאק משנת 1950 ארך 191 מס־עים ● במוסקווה נערכה תחרות בוק מסורתית. בפרס ראשון (סאמ־וארי) זכה סאל עם 18½ נקודות (מ־23); אחריו: ברונשטיין וק. בריגוריאן 16, ואסיוקוב 14½.

שחמט בישראל

ידיעות בקצרה. המצב באליפות הארץ לנוער, הנערכת עתה בגבעת חביבה אחרי 10 סיבובים: שנהלד (גינוסר) 7½, כוריץ (ר״ג) 7, סלר־צקין (עפולה), וינקלר (ראשל״צ) 6½ כ״א, גרינפלד (פ״ת) 6, רוזו־בסקי (ראש הנקרה) 5½, ש. גרינ־ברג (פ״ת), פז (עינת), קלבוצקי (ראשל״צ) 5 כ״א ● החלה התח־רות על אליפות ירושלים. בין 24 משתתפיה 3 אמנים (ריכטר, דיר דזבקין, ברנייר) ומספר מתמודדים לאמן בבירים. בסיבוב הראשון דוב־קין ניצח את סמס, בר־ציון את גרוס, דזרקוב את פרידמן; לסיגלוב סיכויים להיקו נגד ריכטר ● ב־התחרות הארצית הרביעית לפתרון בעיות השתתפו 38 פותרים. זהו מס־פר קטן לעומת התחרויות הקוד־מות. בפרס ראשון זכה חנן בר־ארצי (צמיר), שני — עודד שחר (ק. חיים), שלישי־רביעי — אורי אבנר (ר״ג) ומנחם ויצטום (עפו־לה); חמישי — אלכסנדר יהלום (ק. שמואל); שישי — יוחנן קר־פלוביץ (ת״א) ● החלה התחרות על אליפות רמת־גן. בין 12 מש־תתפיה האמנים גרימן וכגנוי ומס־פר מועמדים בבירים ● עוד 16 שחמטאים זכו להעלאה בדרגה ו־בכלל זה ד״ר יעקב ראובן (ת״א) — למועמד בכיר; עוז ספקטור (עין שמר), מרסל שיזוביץ (אשדוד), יע־קב גרבק (גשר) ויוסף ויזל (מא־סא) — כולם לדרגה ראשונה; יחז־קאל אבשלום (גבעת ברנר) אלכ־סנדר כרמל (עין החורש) יוסף צור (דפנה), אבי זכאי (דן), שמואל וייס (מכמורת), אורי מירז (אילת), מיכאל רכטר (נצרת עילית) — עלו לדרגה שניה.

פתרון הבעיה

כפי 685 (הלום): 1. פ—ג6, א:ב5; 2. פ—ה7+, מ—ג4; 3. ר—ב3+, מ—ג5; 4. פ—6ג×. או 1... ה5; 2. ר—ב3+, מ—ה4; 3. פ—ג6, מ—ו5; 4. פ—ה7×.

בעיה מס׳ 686
י. זבינסקי, 1890

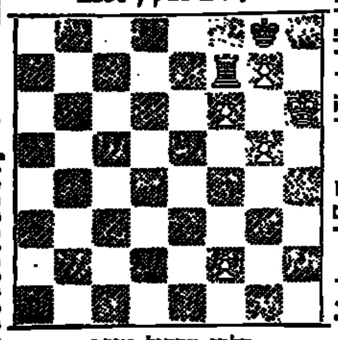

הלבן מתחיל וזוכה

אין יריבים קטנים

אלוף קובה, חסוס רודריגס, ידוע בשל כשרונו התחבולני. מסוכן להתי־גרות בו. זאת לכך רב־האמן הסוב־ייטי, פלאטונוב, לאחר שכבשו ה־אחרון, 17. ג31, הזמין סערה (הנכון היה 17. פ—ו1).

סיום משחק מס׳ 764
התחרות „קאפאבלנקה", קובה 1972
רודריגס

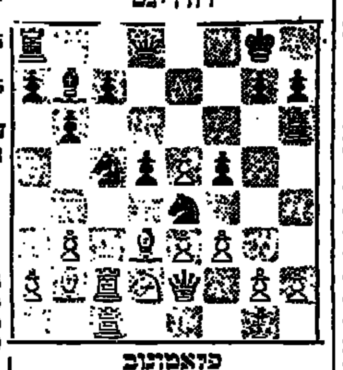

פלאטונוב

17... צ:הפ!!

האם חזה השחמטאי הקובני את כל האפשרויות הכרוכות בהקרבה גו־עזת זו או הסתמך בעיקר על החוש התחבולני שלו?

18. פ—ו1

הכאת הצריח אסורה וכן הכאת ה־פרש 4ה. למשל: 18. מ:ה2, מ:ה2; 19. פ—ו3, פ—3ז; וה־איום פ:ד3 מכריע את הקרב. או 18. ו:ה4, מה—ת4; ואין הגנה כפני צ—ח1×. אבל המסע בטקסט מאשיר את שני הכלים השחורים תחת איום.

18... צ—ה3; 19. ו:ה4, ו:ה4; 20. ר—ב5

כדי להשיב על 20... 6א ב־21. ב4! אך לגבי השחמטאי הקובני קיימת מכרה אחת בלבד: המלך הלבן.

20... מה—ת4; כאיים צ—8ז ואחרי־כן מה—חx.

21. ז3, מה—ת1+; 22. פ—ו2, צ—ה2+!; 23. מ—ה1

עוד יותר מסוכן 23. פ:הז, צ—8ו+;

23... צ:ה2+; 24. ר:הז, צ—8ו; 25. ר—3א.

כפסיד גם 25. מ—ז2; צ—ז1; 26. ג4, ר—6א; 27. צ—ה1, פ—ד3.

25... פ—ד3+; 26. ר:ד3, ה:ד3; 27. ר:ה8, ד:ג2; 28. ר—א3, מה—ז1; הלבן נכנע.

אין הגנה מפני 29... ר—6א.

קרקס בשחמט תחרותי

לאחר מאמניה הצעירים של יו־גוסלביה משעמם כנראה לשחק שח־מט רציני. הוא החליט להגות מן ה־משחק וגם לשעשע את קהל הצו־פים. הרי התוצאה.

לבן: נמט
שחור: קוזוביץ
אליפות יוגוסלביה לקבוצות, 1972.

1. ד4?!, ד5; 2. ז5?, ה5; 3. ג4, ד:ג4; 4. פ—א3, ר:א3; 5. ב:א3?! (5. מה—א4+) 5... מ—ד4: הלבן נכנע.

אחרי 6. צ—ב1, מה—ה4: הוא יכול לבחור איזה צריח להפסיד.

בעיה מס׳ 687
ה. לובר 1935

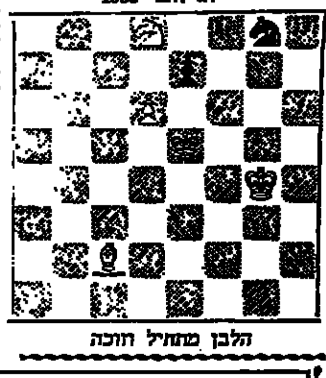

הלבן מתחיל וזוכה

חמימות לבבית בפאריז

יד השבוע: מחלק דרום. הכל פגיעים.

צפון
♠ J 5
♡ K 9 8 4 2
♢ A J 6
♣ K 9 3

מערב
♠ K 10 9 8
♡ Q 10 6 3
♢ Q
♣ Q 5 4 2

מזרח
♠ 7 6 4 2
♡ J 5
♢ 8 7 3 2
♣ J 10 6

דרום
♠ A Q 3
♡ A 7
♢ K 10 9 5 4
♣ A 8 7

ברידג׳
בעריכת: ג. גשרי

קבלה פנים חמה ולבבית בצרוף עם מזג אוויר קריר ונוח הקדימו את פני חברי הנבחרת הצעירה של ישראל בהגיעם לפאריס ביום ששי שעבר בדרכם אל אליפות אירופה לצעירים עד גיל 27. ידידי ישראל מקרב הפעילים בפדרצית הברידג׳ הצרפתית, ובראשם זהרוף וגורו קבלו את פני הנבחרת הצעירה ב־שדה התעופה. הצרפתים ערכו מסי־בה לכבוד האורחים הישראלים ב־מועדון המפואר „אלבאראן", וב־חילופי הברכות ציין ראש הקבוצה הישראלית, ששוב הוכח לנו, כי למ־רות הקו הרשמי הצרפתי הממשלתי קיימת ידידות והערכה עמוקה בין הצרפתים לישראל, ואין כמו ברידג׳ כסמל הידידות שמגשר בין שני ה־עמים.

הינות השמפניה לא גרעו בהר־בה מיכולתם הבאה של הצעירים הישראלים בתחרות הידידותית ש־נערכה במסגרת המסיבה. בתום אר־בעה מפגשי התמודדות קצרים ניצ־חו הישראלים בשלושה מאלה לעו־מת הפסד בודד. בסיכום כל המפג־שים ניצחו הישראלים בהפרש של 79 נקודות נצחון, כאשר הזוג זליג־מן־לבנהאואר מבריק במיוחד תוך הצגת משחק חזק וטכניקה מעולה.

ביד שלפנינו הגיעו זליגמן־לבנ־האור לחוזה סופי של „6 בלי ש־ליט" בקו צפון־דרום. זהו חוזה קצת מתוח כאשר זליגמן (דרום) פותח בקריאה של „1 בלי שליט" (17—20 נקודות בקלפים גבוהים). לבנהאואר משך לחוזה של „6 בלי שליט" כאשר גילה כי לבן־זוגו יש חמישה קלפי דיאמונד.

מערב התקשה לבחור במה להת־חיל את ההגנה. הוא החליט לצאת עם ה־10 ספייד, וזליגמן שם את ה־J ספייד מהדומם שזכה בלקיחה. ה־A דיאמונד הפיל את ה־Q ה־בודד מיד מערב, וזליגמן החליט לנסות לבצע את המשחק באמצעות הטכניקה של „הפעלת לחץ". לפי־כך היה צריך להפסיד מראש לקי־חה אחת, והוא שיחק קלאב מתוך מהדומם והירשה ל־10 קלאב של מזרח לזכות בלקיחה הראשונה של ההגנה. מזרח חזר בספייד שנלקח על־ידי ה־A ספייד ביד הכרוז. זליגמן משך עתה את ארבע הלקי־חות הגבוהות בדיאמונד, ובשלב זה לאחר הלקיחה השמינית נראו הידיים כדלהלן:

דומם
♠ —
♡ K 9 8
♢ —
♣ K 9

מערב
♠ K
♡ Q 10 6
♢ —
♣ Q

מזרח
♠ 7
♡ J 5
♢ —
♣ J 6

כרוז
♠ Q
♡ A
♢ —
♣ A 8

זליגמן שיחק קלאב מידו אל ה־K קלאב בדומם, חזר בקלאב אל ה־A קלאב בידו. כאן הוכנס מערב למצב בלתי־נסבל של לחץ בסדרות הספייד והארט. הוא היה מוכרח לשמור על ה־K ספייד, כנגד ה־Q שביד הכרוז ולכן השליך הארט. זליגמן שיחק את ה־A הארט בידו והמשיך בהארט כאשר ה־K 8 בדומם מביאים שתי לקיחות נוס־פות ומשלימות את ביצוע המוצ־לח של החוזה.

הקבוצה הצעירה של ישראל המ־שיכה את דרכה ביום ראשון להו־לנד, ושם היא מתחרה עתה על א־ליפות אירופה לצעירים, בהתמוד־דות שמתקיימת בהשתתפות עש־רים קבוצות בעיר דלפט.

עליה במכירת בולי ישראל

בולים
מאת שמואל שליט

עליה במכירת בולי ישראל — מפרסומי השרות הבולאי על מס־פר הבולים שנמכרו עד לסוף או־גוסט 1971, מתברר כי חלה עליה במכירת כרבית הבולים. מתוך 25 פריטים בולאיים רק תשעה נמכרו בכמות כמיליון עותקים. בול שמו־רת הטבע (0.02 ל״י) נמכר בלמע־לה כמיליון וחצי עותקים.

להלן מספר הבולים שנמכרו (ה־מספרים מעוגלים לאלף הקרוב). בול ויצו בערך נקוב 0.80 ל״י, ש־מכירתו הופסקה ב־31.3.71 נמכר ב־774,000 עותקים. בול תבי״ה בערך נקוב 1.00 ל״י, נמכר ב־1,061,000 עותקים. בול יובל ההסתדרות בערך נקוב 0.35 ל״י, שמכירתו הופסקה ב־14.5.71 — 1,292,000. בול אמנות הציור בערך נקוב 0.85 ל״י, — 1,210,000. בול אמנות הציור בערך נקוב 1.00 ל״י — 977,000.

בול אמנות הציור בערך נקוב 2.00 ל״י — 691,000. בול שמורות הטבע בערך נקוב 0.02 ל״י שמכי־רתו הופסקה ב־30.6.71 — 1,596,000. בול שמורות הטבע בערך נקוב 0.03 ל״י — 1,437,000. בול שמורות הטבע בערך נקוב 0.05 ל״י — 1,365,000. בול שמורות הטבע בערך נקוב 0.78 ל״י — 1,153,000 יח׳.

בול אמנות הבמה — קאמרי, ב־ערך נקוב 0.5 ל״י, שמכירתו הופ־סקה ב־30.7.71 — 892,000. בול אמנות הבמה — אופרה בערך נקוב 0.50 ל״י — 893,000. בול אמנות הבמה — עבבל בערך נקוב 0.50 ל״י — 895,000. בול עצמאות הש־ל״א בערך נקוב 0.15 ל״י שמכירתו הופסקה ב־23.8.71 — 1,393,000. בול עצמאות השל״א בערך נקוב 0.18 ל״י — 1,346,000 יח׳. בול עצ־מאות תשל״א בערך נקוב 0.35 ל״י — 1,163,000 יח׳. בול עצמאות הש־ל״א בערך נקוב 0.85 ל״י — 1,127,000 יח׳.

בול זכרון להללי צה״ל, בערך נקוב 0.78 ל״י — 1,143,000. בול הפועל — ריצה בערך נקוב 0.50 ל״י — 1,246,000. בול הפועל — כדור סל, בערך נקוב 0.50 ל״י — 1,243,000. בול הפועל — אתלטי־קה, בערך נקוב 0.50 ל״י — 1,236,000 יח׳. בול חג השבועות ב־ערך נקוב 0.50 ל״י — 1,301,000. בול חג השבועות בערך נקוב 0.85 ל״י — 837,000 יח׳. בול חג השבו־עות בערך נקוב 1.50 ל״י — 697,000 יח׳. בול יובל ההתיישבות בעמק, בערך נקוב 0.40 ל״י — 934,000.

בולי יום התקשורת העולמי של טוגו צויירו ונדפסו בישראל

הדואר של טוגו הנפיק לפני כחו־דש סדרה בת שני בולים, לכבוד יום התקשורת הבין־לאומי. הבולים בתבנית מלבנית־אנכית צוירו בידי האחים שמיר, גראפיקאים מתל אביב — ונדפסו אצל המדפיס הממשלתי בירושלים.

הבול בערך נקוב 40 פרנק, מראה בברכזו מכשיר חדיש וידאו־טלפון. בבול השני שערכו הנקוב 100 פראנק, צויירה מפה טופוגראפית של יבשת אפריקה ומעליה הגג לווין־תקשורת. ברקע שני הבולים צוייר סמל יום התקשורת הבין־לאומי.

הבולים נדפסו בצבעים מרהיבי־עין, בגודל 40X25 מ״מ, 40 בול ב־גליון ונקבו בניקוב כסרק 13-3/4.

בניגוד לארצות אחרות אין הדואר של טוגו מפרסם כמה בולים הד־פיס מכל מהדורה.

הדואר בארה״ב הנפיק לפני זמן מה בול־זכרון, לזכר פיורלו לה־גרדיה, שנבחר שלוש פעמים לראש עיריית ניו יורק.

פיורלו (הפרח הקטן) לה־גרדיה, שמת לפני 25 שנה היה ידיד נא־מן לעם היהודי ונתחבב על היהו־דים בניו־יורק שכינוהו „הפרח ה־קטן". הוא פעל רבות לבטל הפלי־טים היהודים בתום מלחמת העולם השניה, כשהיה מנכ״ל אונרר״א ב־1946.

בברכזו הבול, בתבנית ריבועית ו־בערך נקוב 11 סנט, דיוקנו של לה־גרדיה.

בשעריך ירושלים

אלבינגר
מערכות צליל בע״מ
הקלטות — שרות
הגברת קול
מערכות סטראופוניות
סוכנות REVOX בישראל
טל: 223406
שלומציון המלכה 18

הי׳ נאה
עם
ג ל י - נ א
אפנת הריון
בן־יהודה 38, ירושלים

מלון דיפלומט
מלון הפאר על פסגת הרי יהודה
חדרי אוכל מפוארים, אולמות לאירועים וכינוסים
טלוויזיה בכל חדר.
בריכת שחיה בחורשה מצילה
„מועדון-יהודה"
תוכנית עשירה, פתוחה כל לילה עד שעה 2.00
המלון הגדול בשרשרת מלונות ח. שיף בע״מ
ירושלים, תלפיות טלפון 67141—02

במגדלור
בהנהלת צבי שיר
מבחר עשיר של:
תנורי אפיה, מקררים, מכונות כביסה, מערכות סטראו ופטיפונים.
הנחות גדולות של 100—300 לירות
הכנס ותווכח!!
מחלקה מיוחדת לפמוטי ·סט.
המגדל 23, טל. 224055

בירושלים
בשכונת בית־הכרם המפוארת
דירות בנות 4 חדרים
בניה מעולה — תכנון מקורי — שרותים מלאים — חניה פרטית
חברת מאיר עצמון בע״מ
רח׳ הלני המלכה 1, טלפונים 224994 או 36405.

עברנו למשרדנו החדש
מעונות ובנין בע״מ
מ. לוסטיגמן – י. לרנר
כ״ט בנובמבר 14 טל: 67567

GINNUNG תנופה בע״מ
RENT A CAR השכרת רכב
JERUSALEM 4, YANAY St. ירושלים, רח׳ ינאי 4,
TEL. 233400 טל.
החברה היחידה המשכירה רכב ללא הגבלת קילומטרים
למוסדות הנחה 20%
לרשותכם הדגמים הבאים: פיאט 124 — פיאט 127
רנו 8 — טריומף 1300 אופל רקורד
טלפונים לאחר שעות העבודה
351333 — 85779 — 522931

הבטיחו מקומותיכם מראש
לראש השנה
ולחג הסוכות

מלון פנסיון רייך
ירושלים • בית הכרם • טלפון 523121
כשר למהדרין מן המהדרין
בדרגת ארבעה כוכבים

למכירה
דירות מפוארות
בירושלים
בנות 3½—4 חדרים, הסקה מרכזית
לפנות למשרד עובדיה לוי
רח׳ שמאי 8, ירושלים, טלפון 228860־02

ל. ליפמן ובנו בע״מ
ירושלים
אספקת
ברזל עגול לבניה
מפעל ליישור, פיתול וחיתוך ברזל
מלט * סיד-מימת
ברזל מקצועי
פחים, צינורות ופרופילים
אלקטרודות
קרביד
מסמרים * חוטי ברזל
המשרד:
רח׳ אגריפס 34, טל. 225611, 222596 ת.ד. 168
מחסנים:
רח׳ גד, אזור התעשיה תלפיות טל. 64600, 66618
ירושלים

„מועדון יהודה". ירושלים
במלון דיפלומט, גני יהודה
טלפון 67141
בתוכנית:
הזמרת לאה תורן
להקת הריקודים „יהודה"
אביבה סמדר
הזמר האיטלקי סלבדורי
תזמורת איטלקית
המועדון פתוח ערב ערב משעה 21.00—2.00 בלילה.
בשבת בשעה 5.00 תה מנחה ליד בריכת השחיה.

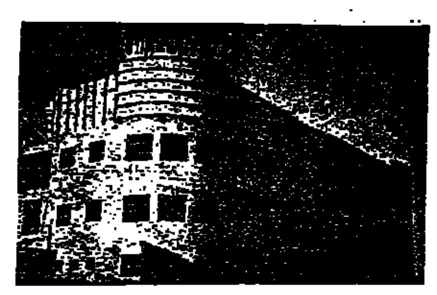

למכירה דירות
באזור
גבעת־שאול
ברחוב גבעת שאול
דירות מפוארות 3 4 5 חדרים
קבלני ירושלים בע״מ
(או במקום בשעות העבודה)
אגריפס 8 טל. 225916
(עבור מסורתיים)

אחים אברהמוף -
משרד הנסיעות החדש בירושלים
לשרותכם: לקבוצות יחידים
השכרת רכב וכל שרותי התיירות
רח׳ הלל 23 טל: 227740 / 226697

קולנוע ירושלים
קרית היובל
אליוט גולד, דונלד סוטרלנד
מ.א.ש.
שעות: 7.00 — 9.15

הקרן לירושלים
עברה
למשרד חדש
ברחוב קרן היסוד 36 קומה ד׳
מספרי הטלפון החדשים 66103 - 66104

עולים חדשים
ישר מהיצרן בסקנדינביה, ללא מסים
רהיטים * שטיחים * מנורות
חדרי שינה וסלון * ארונות קיר
סוכנות בלעדית לרהיטי קבוץ שמרת
בקרו בשלוש קומות התצוגה שלנו
ייעוץ אדריכלי ללקוחות
רהיטי נוחיות בע״מ
רח׳ שלומציון המלכה 4 (מול בנין כנרליה), טל. 224064, ירושלים

נערה
אם רצונך ללמוד מקצוע מועיל
ולגור במשך 19 חודש בירושלים.
אם את בת 17, בעלת השכלה של 10 שנות לימוד, אוהבת ילדים ומעונינת לרכוש מקצוע מעניין ומשתלם לעתיד,
הרשמי לקורס למטפלות
בבית התינוקות ויצו בירושלים
המתחיל בספטמבר 1972.
במשך תקופת הלימודים מובטחים לך דיור חינם, כלכלה ובגדי עבודה.
לא תשלמי שכר לימוד ותקבלי דמי כיס להוצאות אישיות.
עוד פרטים — ירושלים ת.ד. 515 — טלפון 531252. הקדימי והרשמי.

בית התינוקות
ומרכז לילד של ויצו בירושלים
רח׳ החלוץ 47, טל. 531252
מודיע
שנמשכת ההרשמה למעון היום שלנו
לילדים בגיל 3 חדשים ועד 5 שנים לשנת תשל״ג
המתחילה ב־1.9.72.
בדבר רישום ופרטים נא לפנות למשרדנו בשעות 8.00—15.00.

המדור יופיע בכל יום ששי. מוסדות, מפעלים ובתי עסק המעוניינים בפרסום במדור זה, מתבקשים לפנות לסניף „הארץ" ירושלים, טל. 7—6—224245 או באמצעות משרדי הפרסום.

מובילי המתים

מאת אבי ולנטין

נהגי אמבולנסים ובנו של חזן מתחרים על הסעת הנפטרים

רחוב מוהליבר 33 תל־אביב — או המשרד הראשי של חברה קדישא: כאן מתחילה דרכם האחרונה של הנפטרים. כאן גם מתחיל סבל ה־קבורה של קרובי המשפחה.

החל משעות הבוקר המוקדמות, בכל יום, פוקדים אבלים את המשרד הראשי של חברה קדישא, כדי להכין את סידורי הקבורה. הרישום במקום מתקיים במהירות, כמובן בהתאם לכמות האנשים המבקשים את שרו־תי המשרד, והאבלים יכולים לשוב לאבלם. אולם עוד לפני שנתפנו מ־שולחן הפקיד שקבע את מועד ה־לוויה מציעים להם נהגי אמבולנ־סים את שרותיהם להעברת הנפטר. חברה קדישא אינה מעבירה נפט־רים ממקומות מרוחקים, כיוון ש־לדברי אנשי משרד הדתות ההוצאה הכספית הנדרשת גדולה מסכום ה־תמיכה של הביטוח הלאומי — 177 ל"י, הוצאות קבורה לאיש אחד.

נהגי האמבולנסים מתחנת רחוב רמב"ם, בן־צורא (נהג אמבולנס מ־תחנת דוד המלך) ונחמן גלבשטיין (בעל מכונית פרטית) — כל אלה מתחרים ביניהם על הזכות להוביל את הנפטרים שאנשי חברה קדישא אינם מעבידים.

בנו של החזן

נחמן גלבשטיין (23) הוא יוצא דופן מבין כל המתחרים בתחום זה: הוא בנו של חזן המועסק על־ידי חברה קדישא שנים רבות (הלל גלבשטיין), ובשל כך — טוענים ה־נהגים האחרים — הוא זוכה לתנאים שאינם בגדר חלקם של שותפיו לתח־רות. נחמן קנה מכונית פרטית — מספר 297־93 — ובה הוא מוביל את המתים. נחמן נוהג לפקוד את משרדי חברה קדישא ברחוב מוה־ליבר שם הוא מחנה את מכוניתו בחזית הבנין במקום השמור רק ל־רכב של חברה קדישא, אולם בזכות אביו — טוענים מתחריו — אין מפ־עילים את האזהרה המופיעה בתמרור — מקום זה שמור לרכב חברה קדישא בלבד, רכב חונה יגרר.

יש חשיבות רבה לשירותים ה־ניתנים במשרדי חברה קדישא בכל הקשור להעברת מתים, כיון שאדם שאסון פוקד אותו רוצה לקבל את כל העזרה האפשרית ביעילות ה־מירבית, אולם בתחום זה יש פגם המתבטא בתחרות הפרוצה בין העוס־קים בהעברת המתים.

מספר אהוד ארכוני (31) מהתחנת רמב"ם: „לפני חצי שנה הופיע ב־שוק בנו של החזן, מבלי שיהיה קשור, כמונו, למשרד מאורגן של אמבולנסים. הוא עומד במשרד חברה קדישא ומקבל עבודות. בתחילה היו חילופי דברים חריפים בין נהגי האמבולנסים מהתחנה שלנו לבינו, ואף הסתיימו בתגרה. פנינו למנהל חברה קדישא, מר בקר, וביקשנו ממנו שימנע מנחמן לעמוד במש־רדים ולהציע את שירותו. בקר הכריז כי הדבר אינו ענינו. כחוסר ברירה היה גם עלי לעמוד במשרדי ה־חברה ולהיאבק על פרנסתי. זה מו־ריד מכבודי לעמוד שם, אך אין לי ברירה.

„יום אחד ראיתי כיצד אביו של נחמן לוקח דמי־קדימה מאבלים על חשבון עבודה שבנו יבצע עבורם — הובלת המת. פניתי מיד למר בקר וסיפרתי לו, כי החזן העובד בשורות קיבל דמי־קדימה עבור ארון מתים להסיע בדרך האחיד ללוד. הוא לא הגיב. אחרי פגישות מספר הודיע מר בקר, כי איש מבין נהגי האמ־בולנסים לא יורשה לעמוד במשרדי חברה קדישא. אולם דבר לא נעשה. אנחנו רוצים שלא יעשו מהעברת מתים שוק. אנחנו רוצים שיהיה סדר.

היה מקרה אחר בו הצעתי לאשה את שרותי. אביו של נחמן ראה זאת. הוא הלך אחרי האשה וניסה לשדל אותה לקבל את שירותי בנו. הלכתי שוב למר בקר. אולם זה היה כמו לדבר אל הקיר.

„לפני שלושה שבועות היתה מרי־בה על הזכות להעביר גופה מחיפה לתל־אביב. מחיר הנסיעה היה 150 ל"י. הרבצנו מכות אחד לשני. נחמן ניגש לטלפון וקרא לעזרת אחיו. כעבור מספר דקות הופיע מכונית קטנה וממנה יצאו שלושה גברתנים... אני בטוח שאם המצב ימשיך ללא שינוי יהיה כאן יום אחד פוגרום.

„אנחנו יודעים, כי נחמן משתמש במכונית שלו לא רק להובלת מתים אלא בשעת הצורך הוא מעביר גם יינות לחגים מתנות מסויימות".

טענה זו הכחיש נחמן. הוא טען, כי לפני שלושה שבועות שברו לו את מפתח המכונית כאשר עמד לבצע העברה. הוא אינו רואה פסול בכך שהוא בנו של חזן העובד בחברה קדישא. הוא חושב שראוי שהאב יעזור לבנו.

אברהם בן־צורא (32) עוסק מזה תשע שנים בהעברת חולים ונפט־רים. לפני שלוש שנים פרש מתחנת רמב"ם וקנה לעצמו אמבולנס. הוא אומר: „צריך להיאבק במרפקים כדי לקבל פרנסה. אין לי „אבא" ולא „אמא" שיכולים לעזור לי לקבל עבו־דות. אני מנסה לחזור לשוק וזה קשה. צריך קשרים טובים".

התחרות הקיימת אינה משפיעה על הורדת המחירים: אברהם בן־צורא קיבל 60 ל"י עבור העברת גופה מהמכון הפתולוגי בתל־אביב לבית החולים איכילוב. הוא דרש יותר וניהל מו"מ עם קרוב המשפחה של הנפטר ורק לאחר מכן הסכים האחרון לשלם את מחיר הפשרה — 60 ל"י. המחירים בדרך כלל גבו־הים יותר. אנשים שאינם מסוגלים להתווכח בגלל מצבם הנפשי, משל־מים את המחיר הנדרש למרות שהוא מפולפל.

ארבע גוויות באמבולנס

לתחנת האמבולנסים רמב"ם הס־כם לפיו מעבירים אנשיה בכל בוקר את הנפטרים מבית־החולים הדסה לבית החולים איכילוב בתל־אביב, משם יוצאות ההלויות ובמקום נע־רכים ניתוחים לאחר המוות. בכל בו־קר פוקד אמבולנס של התחנת רמב"ם את בית החולים איכילוב.

באמבולנסים אלה מעבירים במק־רה הצורך, את הכמות המכסימלית של גוויות הנכנסות לאמבולנס — עד ארבע. אנשי חברה קדישא מת־נגדים לכך, בגלל כבוד המת, אולם אנשי התחנה רמב"ם הודיעו מפור־שות למר בקר, כי להם חוזה להע־ברת הנפטרים עם „הדסה" ואין להם ענין למלא את הבקשות או ההוראות של חברה קדישא. בעניין זה טו־ענים נהגי התחנה רמב"ם כי גם אנשי חברה קדישא נוהגים להעביר יותר מגופה אחת ברכב במקרים מסוימים שאין צורך להכביר בהם על הקורא.

אופן העברת הגופות למקום יצי־את ההלויות בבית החולים איכי־לוב מהווה סבל לציבור האבלים הבא ללוות את קרוביו בדרכם האחרונה: בשעה שאלפי אבלים מתכנסים ב־רחבה ברחוב דפנה ומחכים ליצי־את הלוויה מזדמן אמבולנס המעביר נפטר; אין לו אפשרות כניסה עד לפתח חדרי הקרור ולכן על נהג האמבולנס לעבור עם הגופה מרחק ניכר לעיני אלפי האבלים. היו כבר מקרים של התפרצויות וזעם של קרובי משפחה שנפגעו מדרך זו של טיפול בהעברת המתים.

משרד הדתות לא קבע כללים ברו־רים מי רשאי להעביר מתים ומי לא. הוראה יחידה הקיימת היא שכבוד המת חייב להישמר בזמן העברת ה־גופה. גם משרד הבריאות לא קבע כללים באיזה כלי־רכב מותר להע־ביר מתים. ולכן קיימת אפשרות ש־ברכב בו הובילו נפטרים יובילו ל־מחרת יינות לקידוש.

כאשר ביקשתי ממר בקר להגיב על הדברים שנכתבו בקשר לנעשה במשרדי חברה קדישא בתל־אביב סרב להשיב על שאלותי ונמנע מ־להיפגש עמי.

שירותים נוספים — שלחברה קדי־שא אין חלק בהם — ניתנים לאנשים הבאים למשרדי החברה בתל־אביב: אוטובוסים ללוויות, מודעות אבל ב־רחוב ומודעות אבל בעתונים.

בעניין האוטובוסים מטפל במקום יהורם ארדן (38). הוא כספק עבו־דה לאגד ודן, „שרות נסיעות מיר הזית" ואדם פרטי שברשותו שני אוטובוסים בהם הוא מסיע מזה שנים אבלים. המחירים נעים סביב 135 ל"י לאוטובוס. דובר אגד אמר, כי הקואופרטיב ידאג בקרוב למנוע איש אגד שיעבוד במשרדי חברה קדישא ולא סוכן הקשור גם לחברות אחרות.

מודעות האבל המודבקות ברחו־בות מפרנסות לפחות עשר משפ־חות — כך סיפר אחד העוסקים ב־עבודה זו. מחיר הדפסת כמה עשרות מודעות (בסביבות 40) והפצתן ב־סביבת מקום מגורי הנפטר — 90 ל"י. אנשים אינם מתווכחים על ה־מחיר ומשלמים את הנדרש. הרווח של המדפיס — 20 ל"י, הרווח של האיש המארגן את העבודה מזה עש־רות שנים — 25 ל"י, ושאר הסכום מתחלק בין לאיש זה ולמדביקי המודעות. גורמים מסויימים הציעו לאיש זה סכומים ניכרים, כדי ש־יעזוב את המקום אולם הוא סרב. הוא מספק עבודה לקרובי משפחתו והם מנהלים יחד את הדפסת ה־מודעות והדבקתן.

לחברה קדישא אין כל קשר ל־מובילי המתים, למדביקי המודעות או לאיש המציע את שרות האוטו־בוסים. אולם הם אינם מתנגדים ש־אנשים אלה יציעו את שרותם מתוך משרדי חברה קדישא, גם במקרים בהם ידוע לבעלי המקום שאין בכך כדי לתרום לכבוד המת ולהרגשתם הטובה של קרוביו.

ראש פינה: חגיגות בצל הקידמה

מאת נחמן פביאן

המפגש בין ראש הממשלה הרא־שון של ישראל מר דוד בן־גוריון לבין הרמטכ"לים שהתקיים השבוע בראש פינה לרגל ציון חגיגות ה־90 של המושבה הגלילית הראשונה היה עצוב ומשעשע גם יחד. העצב נג־רם בגלל מפח־נפש של המשתתפים על כי רק 4 מתוך 9 הרמטכ"לים של צה"ל באו להיפגש עם אנשי ראש פי־נה. מסיבות שונות נעדרו הרמטכ"לים שהעדיפו לשלוח מברקים ומכתבי התנצלות על כי נבצר מהם להגיע. המשעשע היה כי בשיח הרמטכ"לים, איש מהם לא שוחח. מר יגאל ידין ביקש קצרות להסביר את הקשרים שבין ראש פינה לחצור ההיסטורית וחיים לסקוב סיפר על אפיזודה משעשעת של ימי המנדט. מר דוד בן־גוריון שילב קטעי תנ"ך כדרכו, וערך ניתוח היסטורי של קורות ה־מושבה, ואילו חיים בר־לב ורב־אלוף דוד אלעזר בירכו קצרות. הכל ציפו לחיים הרצוג שינחה את המעמד וה־רמטכ"לים חשבו ש„אם הרצוג יגיע אין לנו צורך לדבר בעצמנו".

המפגש עצמו החל באיחור, כי הקהל לא הגיע. הסיבה: במושבה בת אלף הנפשות מוחרם מר הרמן הרשקוביץ ראש המועצה המקומית על־ידי אנשי ראש פינה הוותיקים. הוא עולה חדש, הם אומרים, מה פתאום מארגן הוא את החגיגות?

אמת הדבר, אומר לי מר הרשקו־ביץ (54), הקרוי בפי כל בשמו ה־פרטי הרמן. הגבר נמוך הקומה נר־אה מבוהל קמעה. הוא מספר לי ש־הוא ממלא את תפקידו בהתנדבות. את שכרו הוא מקבל מההסתדרות על עבודה פקידותית במועצת הפועלים של חצור הסמוכה. משך 7 שנות כהונתו כראש מועצה לא עטו עליו עתונאים וצלמות טלוויזיה וכל שכן לא לשבת עם רמטכ"לים, אפילו ב־דימוס. העבריה שלו אינה טובה.

„עליתי מרומניה בשנת 1950 ואני גר בראש פינה מאז 1951. עבדתי במוס־דות שונים עד שהגעתי להסתדרות. צר לי שעליתי ארצה רק ב־1950 אבל אני רואה את עצמי כחלק בלתי נפרד מהמושבה. עצם עבודתי בהת־נדבות מהווה הוכחה מספקת לנאמ־נותי למרות טענות הותיקים. מה גם שאני מנסה להפוך את ראש־פי־נה למרכז תיירותי בגליל העליון".

ראש המועצה מספר לי, כי 300 המשפחות הגרות בראש־פינה עוסקות בחקלאות כבודדים ובצורה של קו־אופרטיבים, עובדים בשרותים באיזור ומהווים דוגמא לעיר הפיתוח הסמו־כה, חצור הגלילית, עמה אינה רו־צה ראש פינה להתאחד. למרות מח־אותיו של ראש המועצה המקומית של חצור מר שמואל דניט (מפד"ל) הלחצים של משרד הפנים לטובת מר דניט.

בן־גוריון עם הרמטכ"לים בחגיגות ראש־פינה

עתה רוצה ראש־פינה להקים מר־כז נופש שתכניתו אושרה על־ידי משרד התיירות. יהיו בו 150 חדר, בריכת שחיה ומתקני ספורט. הממ־שלה העניקה לראש־פינה מעמד של אזור פיתוח סוג א' לגבי פרויקט זה, בו יושקעו כ־3 מיליון ל"י. חב־רה יהודית גרמנית אחרת מתעניינת בפתוח החלק העליון של ראש־פינה והפיכת 400 דונמים לאתרי תיירות. בעוד שבועיים יוחל, לדברי ראש המועצה, בבנית 12 יחידות דיור ל־זוגות צעירים, והוך החדש תסתיים בנייתו של בית התרבות החדש של ההסתדרות. תכנית מרכז הנופש ב־הדרו של ראש המועצה.

פרופ' יגאל ידין קרא בפומבי ל־בטל את התכנית שכן הבניה נועדה להיעשות בלב המושבה בשכנות בתי־האבן היסטוריים של מיסדיה, המק־נים לה את נופה הטפוסי היחיד ב־סוגו.

יש גם מבני המושבה המתנגדים להפכה. הם טוענים כי יש לשמור על אופי המושבה.

*

באז קורות הראשונים שמשה ראש־פינה ציון דרך לתולדות ישוב הגליל: תושביה סבלו מרעב, דבר וקדחת; עמדו בפני פריצות הערבים אולם הקימו את בית־הספר העברי, הרא־שון שהתנהל בשפה העברית והתווה הכוונות־אב ללימודים בבתי־הספר בארץ. מראש־פינה יצאו טרומפלדור וחבריו לתל־חי. ב־1925 בא למושבה „הלורד האציל לבית בלפור" כדי לחזות באכרים עבריים וב־1929 יסד פרופ' מר הבנת את המעבדה לחקר המלריה שמחקריה הביאו להדברת המחלה באיזור עמק החולה. בראש־פינה פעל בית־המשפט העברי הרא־שון בגליל, ושלמה בן־יוסף, עולה הגרדום הראשון יצא למלחמתו. ראש־פינה היתה למרכז פעילות מח־תרתית בשנות ה־40 לאצ"ל ולהגנה. אחר קום המדינה היא קלטה עולים שהגיעו מרומניה. כיום מהווים עו־לים אלה את מרבית האוכלוסיה ב־מקום.

רב־אלוף דוד אלעזר אמר בערב המפגש, כי הסורים לא בחרו באקראי את ראש־פינה כמטרה לידי התות־חים שלהם במלחמת ששת הימים. „בראש פינה התכנסו מפקדות, עב־רו גייסות ויצאו וחזרו כוחות צה"ל שעמדו מול האויב הסורי. לראות את ראש־פינה אפופה עשן היה מח־זה דרמטי שלא ישכח".

ראש־פינה דהיום מתפתחת בדחף התנועה הסואנת לרמת־הגולן והגליל העליון. מול תחנת המשטרה המקו־מית נפתחה חנות שקים מודרנית המנוהלת בידי אחד מבני המקום, מר מנחם אילת. שרותים לאורחים אין במידה מספקת. למרות התכניות המפוארות של בתי־מלון אין חנות מכולת ראויה לשמה ואף לא בית קפה שניתן לשבת בו לצפות על נוף המושבה. משפחות אחדות של נודדים, שהתיישבו בחלק הישן של ראש־פינה, משוות למקום נופך של עיר רפאים. הם עוסקים בעבודות צור. תשתית לתיירות אין. מר הרשקוביץ קובל על כי משרדי הממשלה זונחים את ראש־פינה כמו את יתר המוש־בות. כך או כך מתלבטת המושבה בין עברה המפואר, ההווה המפולג והעתיד המעורפל.

*

מלחמת הותיקים בראש המועצה והחרמתו החלקית הם בבואה של ה־לבטים האלה. יתכן ובמקום שיח ה־רמטכ"לים היה טעם לקיים שיח פני־מי בין אנשי ראש־פינה כדי שהם, בינם לבין עצמם יחליטו מה עדיף: להשאר כסמל למורשת אבות בתי ההתיישבות בארץ עם הצביון המי־וחד, או לפתח עוד מרכז של תיירות ונופש מיני רבים מהחרמון ועד ל־שארם.

על הגורמים הממשלתיים גם לתת דעתם לנושא, שכן מעבר למריבות הלוקליות יש לראש־פינה מעמד של נכס לאומי בבחינת ציון־דרך לזכות השיבה של היהודים לא"י.

יום על הגשר

השנה יבואו לישראל 200 אלף תיירים ערביים

מאת חביב כנען

נכבדי השטחים עדיין אינם מוכ־נים לראות בזרם הגדול של המבק־רים הערבים בישראל חלק מתנועת תיירות והם דבקים במונח „ביקורי קרובים". אבל עובדה היא שב־1972 זורמת לישראל דרך גשרי הירדן (גשר אלנבי וגשר דמיה) תנועת מבקרים הנושאת את כל סימני ההיכר של תנועת תיירות.

200 אלף הערבים שיבואו השנה לישראל אינם נמצאים בבתי קרובי־הם בשכם או בקלקיליה או בבתי מלון בירושלים המזרחית או ברמא־ללה. הם צמאים להכיר את ישראל ומשוטטים בה לארכה ולרחבה.

ב־1971 הכניסו 106 אלף המבקרים הערבים 16 מיליון ל"י לישראל. השנה מתכוננים בעלי יוזמה בשכם ובערים אחרות ביהודה ושומרון לב־קש ממשרד התיירות רשיונות להקים משרדי נסיעות לטיפול בביקורי ער־בים כאן. כיום עורכים למבקרים ביקורים מאורגנים היוצאים ממרכזי הערים הערביות, מחיפה או מנצרת, לתוך המדינה הציונית. תמורת 500 ל"י נערכים לבעלי יכולת בקרב הבאים סיורי „דה לוכס" המביאים אותם לנמל התעופה בלוד, מכאן במטוס ארקיע לשארם־א־שייח, מ־משם באוטובוס ממוזג אויר לאילת ללינת לילה במלון מפואר ומשם צפונה לביקורים בערים, במושבות, בקיבוצים, במשך 4—5 ימים.

תנועת התיירות ההמונית הערבית כנראה תסתכם השנה בכ־200 אלף מבקרים, היא אולי הביטוי המוצלח ביותר למדיניות הגשרים הפתוחים הקיימת מאז תום מלחמת ששת הי־מים, למרות נסיונות הפגיעה בה מצד המדינות השכנות. ראשיתה בהסכ־מת ישראל להרשות לאישי ציבור ביהודה ושומרון לעבור לירדן לצורך הסדרת ענייני עסקיהם. בעקבותיהם החלה זורמת אספקה חקלאית מיהודה ושומרון לירדן.

בשלב הבא החלה מגיעה לשטחים תוצרת ירדנית, כמו בשר כבש, גב־ינות ואביזרים אחרים המצויים בש־ווקים ערביים. בגבור התנועה הדו־סטרית, הסכימו הירדנים להשתתף בהתקנת הגשר החדש על הירדן במקום ההרוס; היה זה המקרה הרא־שון בו ביצעו הלגיון הירדני וצה"ל מפעל חיובי משותף.

מאחורי רעיון מדיניות הגשרים הפתוחים עמד הרצון למנוע שיהודה ושומרון יהפכו לסיר לחץ בו יש־ארו התושבים סגורים בלי אפשרות של קשר עם העולם הערבי. עם התקנת גשר ביילי על הירדן, נפתח הקו הירוק ונתבדו חששותיהם של תושבי יהודה ושומרון כי יישארו מבודדים. הם הורשו לחדש את קשריהם עם הקרובים שמעבר לגבול, בירדן ובארצות ערב אחרות. הוחזרו להם השווקים המסורתיים ברבת עמון, בכווית, סעודיה, נסיכויות הנפט. לשווקים אלה זרמו — כמלפני מל־חמת ששת הימים — מיהודה ומשומ־רון תבואה ואבטיחים וענבים מאזור חברון, ירקות מעמק הירדן ותפוזים מעזה.

תחילה הורשו הסוחרים לעשות דר־כם לירדן ברכבם הפרטי, אולם הסדר זה הופסק כאשר נתגלו במכוניות אלה חמרי חבלה ונשק. מאז נוסעים הכל באוטובוס.

את רשיון היציאה מעניק מושל הנפה בה מתגורר המבקש: למוש־לים אלה מוגשות גם הבקשות לבי־קור קרובים. הבדיקות והביקורת נע־רכו תחילה בתחנת המשטרה היש־נה שעל הירדן. ב־1967 איש לא חשב על תנועה המונית. שנה אחרי־כן פתחה ישראל אפשרויות סדירות לבי־קורי קרובים בין יולי לספטמבר; תושבי יהודה שומרון הרצועה הת־בשרו כי כל משפחה רשאית לבקש רשיון כניסה לבן משפחתה מעבר לגבול. אותה שנה באו 6000 מבקרים, רובם מירדן.

ב־1969 הוכפל מספר המבקרים, (באו רק קרובים). ב־1970 באו 53 אלף מבקרים; ב־1971 — 106 אלף.

השנה מרשה ישראל כניסתם לא רק של קרובים אלא גם של ידידים של תושבי השטחים. האורחים יכו־לים לשהות כאן בין יוני לאוקטו־בר. כ־15% מכלל הבאים השנה הם ערבים החיים בארצות שאינן גובלות בישראל. מתאשרות כמעט כל הבק־שות לביקור בישראל, סירובים בסחר נים מעטים. בין העוברים השנה את הגשר — מצרים, אלג'ירים, מרו־קאים, באה אפילו תושבת כווית.

על דרכוני הבאים מוטבעת חותמת מדינת ישראל בעברית ואנגלית. ה־אורחים יודעים כי בשובם יטלו מהם השלטונות הערביים בתחנת הגבול את המסמך ש„חולל" על ידי החותמת הציונית וישמידוהו. בדיקת המכס קפדנית מאד, אחרי־כן באה ביקורת מחלקת הבריאות אם הנכנס חוסן לפני בואו, ולבסוף נערך חיפוש אישי בתאים מיוחדים. רק לעתים רחוקות מסרבים הבאים שיחתמו דרכוניהם. הם מוחזרים מיד לירדן.

הליכי הבדיקות והבקורת בתחנת הגבול של גשר אלנבי נמשכים כש־עתיים. הניצבים בתור יכולים לשבת על ספסל, והמזנון בו משקאות קלים עומד לרשותם. רבים משלמים מכס על הסחורה המוכנסת לישראל. הפד־יון היומי של המכס ב„תחנת הגשר" מסתכם בכ־70 אלף ל"י.

ויקטור אלברס השווה הניצב בתור הוא צעיר גבוה, בעל הופעה נאה, לבוש בקפידה. השווה בא מטריפולי, בירת לוב, שם הוא משמש מתרגם ראשי לאנגלית באחת מחברות הנפט הגדולות. השווה נוצרי, נולד בלוד והיה בן ארבע כאשר הוריו נטלוהו עמם בשעת המנוסה הגדולה ב־1948. אחיו המבוגר ממנו העומד לצדו, חי ברבת־עמון. שם הוא עובד בסניף של חברת התעופה הבריטית. ב.או.איי.סי.

האחים באו לישראל לארבעה ימים בלבד. לויקטור זה הביקור הראשון בארץ בה נולד. מדוע רק לארבעה ימים?

השווה: חופשתי קצרה. עלי לחזור לעבודה. בדעתי לפגוש את בני מש־פחתי בירושלים (המזרחית) ודודה זקנה ביפו.

שאלה: כיצד מתאר לעצמו יליד לוד את המדינה הציונית ששמה יש־ראל: רע? טוב? עושקת ערבים?

הוא מחייך במרירות: הרי ידוע לך יפה מה אנו חושבים על ישראל.

שאלה: האם 24 שנים אחרי מה שהתרחש כאן, עדיין דוגלים הפלש־תינאים בלוב רק בדעה אחת ביחס לפתרון הסכסוך, היינו השמדת יש־ראל?

תשובה: לא ולא. אין דעה אחידה. יש דעות שונות. אבל איש בתוכנו אינו חושב עוד על השלכת היהודים לים.

שאלה: בישראל מועלות דעות שונות על פתרון הסכסוך. לכל מפל־גה מצע משלה בנושא זה. יש גוונים רבים, מן הנכונות להחזיר את כל השטחים עד לסיפוח כולם לישראל.

תשובה: הדעה המקובלת עלינו היא להקים מדינה פלשתינאית בה יכללו ישראל ומה שהיה הגדה המערבית של ארץ־ישראל עד 1948. במדינה זאת יחיו בהרמוניה מוסלמים, יהו־דים ונוצרים.

בתום הליכי הביקורת מקבל כל הנכנס דרך הגשר, חוברת בערבית שהוצאה על ידי משרד התיירות של מדינת ישראל. זאת חוברת הסברה ראשונה של ישראל לתיירים ערבים. היא מעוטרת יפה ומכילה אינפור־מציה שימושית לתייר הערבי, ללא שמץ של תעמולה מדינית. בחוברת רשימת לשכות התיירות ברחבי הא־רץ, הוראות התנועה בישראל ובש־טחים, תקנון החיסונים, רשימת הבנ־קים ביהודה ושומרון, שערי המטבע, הסבר על החנויות המומלצות, פרטים על פעולות דואר, טלפון וטלגרף, על שבת בישראל כיום מנוחה כללי, הקיבוץ, אתרי תיירות עיקריים ביש־ראל, ועוד. חוברת זאת תוחב התייר הערבי לכיס ליד עלון ההסתה שנמ־סר לו שעה קודם לכן על ידי קצין הלגיון.

בממוצע מוציא תייר ערבי הבא דרך הגשר כ־1500 ל"י בתקופת ש־הותו בישראל ובשטחים. הוא אינו מתיחס ברצינות לקריאתו הפטטית של קצין הלגיון לא לרכוש סחורות בישראל. הוא רוצה ליהנות מביקור זה לבלות ולקנות. הוא מרבה לקנות אך מוריד את תויות הזהות הישר־אליות מן הסחורה שרכש.

(מאמר שני ואחרון)

המחלקה לשכונות - נתח פוליטי

ראש־העיריה „לא ידע" על רמתם הנמוכה של המורים ב„התקוה"

מאת יהודית וינקלר

מול הטיעון הממשלתי והעירוני על העדר תקציבים למימון פעולות פינוי ושיקום בקנה מידה נרחב, מצטמצמות תביעות נציגי השכונות למינימום החיוני לצרכים הדחופים. בינם לבין עצמם, ולעתים גם ב־פומבי, הם חוזרים על הקובלנה כי לעולים חדשים מוצאים תקציבים מ־תחת לאדמה.

בין דרישות המינימום עולה וחוז־רת תביעתם לשלוח את מיטב המו־רים המנוסים לבתי ספר שכונתיים שלדבריהם גבוה בהם אחוז מורים חסרי נסיון או ידועים כבלתי־מוצ־לחים.

בפגישה בין ראש עירית תל־אביב יהושע רבינוביץ למשלחת צעירי ה־תקוה לפני כשבועיים, סיפרו לו על רמת ההוראה בבתי הספר בשכונה, על הצורך להזרים דם חדש למער־כות ניהוליות, על הרגשתם כי ל־עומת שאר אזורי תל־אביב, הביאו לשכונת התקוה מורים גרועים מה־סוג שבלחץ הורים היה נפלט במה־רה מבתי־ספר במרכז ובצפון.

„ראש העיריה שמע בהפתעה סי־פורים אלה, אמר כי לא שמע תלו־נות הורים נגד המורים והבטיח לברר את המצב לאשורו. הודעת מר רבינוביץ לא רק הדהימה את חברי המשלחת כי אם גם האיצה בהם להעלות שאלה עקרונית — כיצד יתכן קצר כה בולט בתקשורת בין ראש העיריה לתושבי השכונות הנ־עשה בזמן, בעוד שלעיריה מחלקה מיוחדת, המחלקה ליפו והשכונות, ש־עיקר תפקידה להוות חולית קשר בין המחלקות העירוניות השונות לבין שכונות העיר?

המחלקה ליפו והשכונות הוקמה בשנות ה־60' שעה שאליעזר שכ־טר ז"ל ניצח מטעם העיריה על פינוי המתיישבים במנשיה, חסן בק וכפר

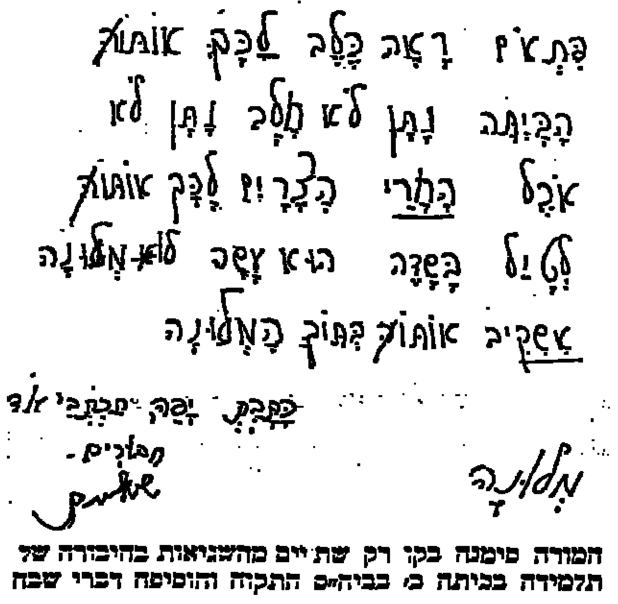

הילד והכלב
קיץ היה ילד ילך לשדה
פתאום ראה כלב לבן אותו
הכלבה נתן לא חלב נתן לא
אבל החברי הכריז לבן אותו
לילה בשדה הוא עשה לא מלונה
אשכיב אותו בתוך המלונה
מלונה

המורה סימנה בקו רק שתיים מהשגיאות בחיבורה של תלמידה בכיתה ב׳ בביה"ס התקוה והוסיפה דברי שבח

שלם. אותו זמן היה למחלקה תפ־קיד אופרטיבי מוגדר, כשבמרכזו כידוע, תיאום פעולות מדיניות ה־פינוי ושיקום המפונים.

אליעזר שכטר שהיה סגן ראש עירית תל־אביב ונודע כיד ימינו של מרדכי נמיר, ראש העיריה דאז, נמנה עם הדמויות המרכזיות בהנ־הלת העיריה. בכוח אישיותו הפך את מחלקת השכונות לאחת החשו־בות בעיריה.

בקדנציה זו נמסרה המחלקה לזאב וינר, המשמש גם מנהל „משען" ל־טיפול בבתי אבות הסתדרותיים. תפ־קידיה העיקריים של המחלקה כפי שהוגדרו בתקופת אליעזר שכטר הו־עברו לחברה העירונית־ממשלתית חלמיש. נותר איפוא למחלקה לש־מש „חולית קשר", ובמציאות ספק מחלקה ספק נתח פוליטי, הרחוקה מלהיות פה לשכונות במסדרונות ה־עיריה או לייצג את העיריה בשכו־נות.

העבודה המעשית בשכונות נע־שית על ידי האגף לעבודה סוציא־לית, על ידי המחלקה לעבודות צי־בוריות בראשות פייבל קנטור, על ידי אגף התברואה היחידה לשיפור חזות העיר בניצוחו של אריאל עמי־עד, פעולות תרבות נוער וספורט בראשות אליהו שפייזר.

תקציבה של המחלקה ליפו וה־שכונות מסתכם ב־198 אלף לירות, מזה להנהלה ושרותים מינהליים 118 אלף לירות, לפעולות יזומות 57,500 ל"י ולפעולות תרבות בשכונות 25,500 לירות. מכספים אלה ממנים פעולות של ועדי שכונות שמשקלם המעשי והתועלת שהם מביאים לכלל תושבי השכונות, אינם עומדים ב־יחס לפרסום ולחשיבות שהעיריה מתאמצת לשוות להם בהזדמנויות שונות. מטבע הדברים הועדים הופ־כים לגופים־מטעם וחברים בהם ל־רוב חברי המערך ומקורביו, המ־שמשים בערבי בחירות פעילים שכו־רים בהתנדבות או בשכר חלקי, בין אם הכספים ניתנים מסעיף שכר או מסעיף הוצאות.

גב' עליזה לוונברג, דמות ידועה בשטח החינוך, מחברת הספר על נסיונה האישי עם ילדי קרית־שמו־נה, סיימה לאחרונה כתיבת ספר נוסף — על שכונות העוני התל אבי־ביות. היא חוזרת וטוענת על יסוד נסיונה רב־השנים, בפגישותיה עם הורים, ילדים ומחנכים, כי רמת צוו־תי ההוראה בשכונות התל אביביות הפרובלמטיות ראויה לבדיקה יסודית ושינויים מקצה אל קצה.

„המצב בשטח זה הוא סקנדל שאין שני לו", חוזרת וטוענת גב' לוונברג שקביעותיה בענין זה ידו־עות גם ליו"ר ועדת החינוך של ה־כנסת, ח"כ אלימלך רימלט, ולגור־מים הנוגעים בדבר במשרד החינוך והתרבות.

כיצד איפוא ראש העיריה אינו מודע למצב? ההסבר היחיד הוא העדר דיווח מצד מחלקת החינוך ו־המחלקה ליפו והשכונות. ממילא מת־עוררת השאלה כלום 198 אלף ה־לירות המוקצבות למחלקה זו אינן מיותרות, וכלום לא ניתן היה לנצל סכום זה בצורה יעילה יותר לצר־כיהם הממשיים של הנזקקים?

במציאות המיוחדת של תל־אביב, המחלקה ליפו והשכונות צריכה ל־היות הדינמית, הפעלתנית והנשמעת ביותר ברבים, אם אכן העיריה היתה שמה בראש דאגותיה את צרכי השכונות. אך לא כן הדבר. אפילו חברי הנהלה הידועים כשומרי אמו־נים ליהושע רבינוביץ ושיקוליו ה־פוליטיים, אומרים בפה מלא כי ה־מחלקה ליפו והשכונות מיותרת וכי תועלת עיקרית בקיומה יש לזאב ויינר היכול להצביע על ההדר ש־ראשות המחלקה מעניקה לו.

כבר דובר לא אחת על הפער בין תנאי הלימוד של ילדי השכונות לבין אלה של ילדי צפון ומרכז, על העדר מועדונים מספיקים בהם יוכלו תל־מידי שכונות להכין שיעורי־בית ב־עזרת מדריכים במקום בבתיהם ה־צפופים — למרות שכיתות הלימוד בבתי הספר השכונתיים ריקות אחר הצהרים וניתן להשתמש בהם למט־רה זו. מחסור מקומות במעונות־יום מונע מאמהות רבות לסייע בפרנסת משפחותיהן ושיתוק מועדוני נוער עירוניים והסתדרותיים בלילות ש־בת, דוחף נערים לחפש בילויים ב־דיסקוטקים ועל שפת הים. ובילויים אלה מסתיימים לא אחת בניידות משטרה ובבית המעצר.

מרבים בעיריה לתרץ הפעולה ה־מצומצמת בשכונות בהעדר תקצי־בים. עד שיינתנו תקציבים כדרוש מצפים כי העיריה תגלה יוזמה ל־מציאת פתרונות לבעיות קטנות כ־גדולות, שרבות מהן ניתנות לפתרון בכוח תושיה ורעיונות בלתי־שגר־תיים. מחסורם של אלה הוא כרטיס הביקור העירוני בתחום הטיפול ב־שכונות.

(המאמר אחרון בסידרה על פינוי שכונות העוני)

הכישלון המתסכל בגלעם

מאת יהושע גלבוע

גילעם, המעון לעבריינים צעירים שליד קרית־אתא, נסגר זמנית ב־ימים אלה, כי האחראים לו כבר לא הצליחו לעמוד בניהולו התקין וחיי יום־יום של חניכיו כמעט נתערערו לחלוטין.

משרד הסעד הודיע כי לרגל שי־פוצים הועברו חניכי גילעם למוס־דות אחרים. מנהלו מר יצחק לב אמר: סגרנו לזמן מה, כי כבר הגיעו העובדים למצב של יאוש. ה־בריחות מהמעון נעשו תופעה קבו־עה (ב־22 במאי ברחו מהאגף ה־נעול 9 נערים), גבר היקף ההתפר־צויות במעון ונערים רבים פגעו ב־עצמם — חתכו ורידיהם, בלעו סכי־ני גילוח. המבנה הארגוני עמד על סף ההתמוטטות.

גילעם הוא התחנה האחרונה ל־נערים עבריינים לפני בית הסהר. לכאן מועברים המקרים הקשים ב־יותר. נשלחים למוסד נערים לאחר כשלון כל מאמצי הטיפול בהם ב־מסגרות קודמות. יש מהם בעלי עש־רות תיקים במשטרה. רבים נמלטו ממוסדות אחרים. שני אגפים במעון שבו מקום לכ־90 נערים. האחד ש־התנועה בו חופשית. האחר נעול, מוקף חומה שגובהה חמישה מטר, ביתניו נעולים והנערים מאחורי סור־גים.

הושמעה טענה כי לא טוב עשו שריכזו כאן קבוצות הטרוגניות מדי הן מבחינת הגילים (12—18) כש־הקטנים משמשים אוביקט למשכב זכר והן מבחינת התמונה הקלינית — סוגי עבריינות שונים: עבריי־נות על רקע נוירוטי חריף, הפרעת אישיות עמוקה, או על רקע פיגור שכלי קשה.

המוסד נפתח לפני ארבע שנים וחצי והיה הראשון בארץ שתוכנן ו־נבנה כמעון לנוער עבריין. היה לו סגל עובדים טוב, מאומן ומלא הת־להבות. מכאן האכזבה המלווה את סגירתו הזמנית.

את ההידרדרות במוסד יש ליחס, לא מעט, לחוסר האונים והתסכול, שלפי כל הסימנים ליוו את עובדיו כשהרגישו כי הם דורכים כל הזמן במקום. עסקנו כאן בכיבוי אש ולא יותר, אמר מנהל המוסד. ברגע ש־נתעוררה בעיה כלשהי נחלצנו ל־טפל בה ובכך נגמרנו. הלבטים ש־לנו נתעוררו כבר בהתחלה. הקימו כאן חומה ואמרו לנו תקימו בין חומות אלה מוסד חינוכי ומה לע־שות בשתי הקונצפציות סותרות זו את זו.

ריכוז במוסד את כל המקרים ה־קשים, שעד להקמתו היו מפוזרים במספר מוסדות העריכו עצמו עורר בעיה. וכאן נתברר למחנכים במר־כז, כפי שסיפר מר לב, כי מבחי־נת הטיפול בעבריינים כמעט לא נתחדש אצלנו דבר בחמש־עשרה השנים האחרונות. מציאות זו הב־יתה על ראשיהם ללא הפוגה כי ב־פרק זמן זה נעשו גילויי העבריינות בישראל יותר ויותר חריפים וחסרי רסן.

הכניסו כאן נערים בעלי הפרעות נפשיות קשות שהסימפטומים שלהן עבריינות קשה, תוקפנות ואלימות — הם נעצרו על פריצות רבות, על אונס, סמים ושוד. באחרונה הובא נער כבן 12 שנאשם בהריגה למטרות שוד. „העבריינות שלהם התקדמה ל־פחות בעשר שנים לעומת הכלים שעמדו לרשותנו", אמר מדריך ב־מוסד.

פתיחתו מחדש של גילעם תהיה כרוכה בהנהגת שיטת שיקום שונה המבוססת על חיזוק ההתנהגות הטו־בה באמצעות תגמולים. במלים אח־רות מתן פרסים בעד התנהגות רצויה.

עם זאת טעות היא להאשים את שיטת השיקום הקונוונציונית במה שקרה. בגילעם אין האחראים לגילעם משלים את עצמם כי השי־טה החדשה תפתור את בעיותיהם אם לא תהיה מלווה אמצעים אחרים. אולי החשוב ביותר להצלחתו של המוסד הוא בחיזוקו על ידי סגל עובדים נבחר.

את גילעם עזבו רבים מעובדיו המסורים וחלק מהנותרים נתפס ל־שיגרה. אך מעון לנוער עבריין, ובמיוחד מעון מסוגו של גילעם, תו־בע התמסרותם המלאה של עובדיו.

בפי אנשי סגל בכירים שפרשו טענות כלפי משרד הסעד — כי לא אחת התעלם מצרכים היומיים של ה־מוסד וכי ראשיו חיפו על מחדלים שנתגלו ומנעו תיקון ליקויים. כן טע־נו על פייבוריטיזם מפלגתי (מפ־ד"ל) באיוש המעון.

המסייר במוסד, גם אם אינו איש מקצוע, מתרשם מדלותם של בתי־המלאכה. ההסבר כי אין מטרת ה־מעון ללמד את חניכיו מקצוע אלא להקנות להם הרגלי עבודה, אינו משכנע. ההסתפקות בבתי־מלאכה ל־מסגרות, נגרות וקדרות, בעוד שני־תן היה לרתק את הנוער במקצועות הקשורים בתיקוני כלי־רכב ובמכו־נאות כללית, מבליטה צל שגרה.

אך הגרוע ביותר היה המחסור ב־כוח אדם מקצועי והתחלופה המהי־רה. עובדים עזבו כי לא זכו בפיצוי מתאים אף שהקדישו את מרצם למוסד. מנהלו לשעבר של המעון, שאף התגורר בו עם רעיתו, נאלץ להשתמש בסנדר כשרצה ל־צאת העירה וגם זה נמנע ממנו ב־שבתות.

לא הצלחנו ליצור מסגרות של לימודים הדרכה ועבודה, אמר מר לב. באורח קבע חסרו לנו מורים ומדריכים, או שלא התאימו לתפ־קידם. המסגריה נשארה סגורה שנה כי לא נמצא בעל מקצוע שירצה להדריך במוסד.

ימי חופשה, מילואים ומחלה של העוסקים בהוראה מסתכמים בכ־140 יום בשנה. בבית ספר רגיל יוצאים מורים ותלמידים לחופשה ב־עת ובעונה אחת. בגילעם כשיצאו המורים והמדריכים לחופשה, נות־רו החניכים במעון וממלאי־המקום — אם הצליחו להשיגם — לא היו מיומנים. כך שותקה לזמן רב מירב הפעילות במעון.

מתקני מזוג אויר משוכללים

במפעלי תעשיה, במשרדים, באולמות, בחנויות, בוילות ובדירות
ציוד קריר אוריגינלי
תכנון מעולה
התקנה מקצועית
מלאי ציוד וחלקי חילוף
שרות 24 שעות ביממה

תל־אביב, טל. 623795
דרך פתח־תקוה 14, טל. 611866

אויר הרים צלול... בביתך

THE FIRST NAME IN Carrier AIR CONDITIONING

אוירם בע"מ

המפלגה הליברלית

מחלקת הארגון הארצית

פגישות מועצות והנהלות הסניפים

על הנושא: המצב בגח"ל

יום		שעה	מקום	בהשתתפות
ראשון	6.8.72	8.00 בערב	גבעתיים	ח"כ שמחה ארליך
ראשון	6.8.72	8.00 בערב	פתח-תקוה	ח"כ תמיר יוסף
ראשון	6.8.72	8.00 בערב	רחובות	ח"כ פת גדעון
רביעי	9.8.72	8.00 בערב	רמת גן	ח"כ שמחה ארליך
חמישי	10.8.72	8.00 בערב	נתניה	ח"כ פת גדעון
ראשון	13.8.72	8.00 בערב	ראשון לציון	ח"כ כץ אברהם
ראשון	13.8.72	8.00 בערב	קרית-אתא	צבי רנר
ראשון	13.8.72	7.30 בערב	בת-ים	עו"ד י. ברמן
רביעי	16.8.72	12.00 בצהרים	אילניה	ח"כ גדעון פת
חמישי	17.8.72	8.00 בערב	כפר יונה	הצבי רפאל
ראשון	20.8.72	8.00 בערב	צפת	נתנאל מטלון
שני	21.8.72	8.00 בערב	ראש פינה	גרופר פסח
שני	21.8.72	8.00 בערב	טבריה	ח"כ משה נסים
שלישי	22.8.72	8.00 בערב	מטולה	פסח גרופר
שלישי	22.8.72	8.00 בערב	רמלה	ח"כ גדעון פת
שלישי	22.8.72	8.00 בערב	חולון	נתנאל מטלון
שלישי	22.8.72	8.00 בערב	אור-יהודה	עו"ד שטראוך
רביעי	23.8.72	8.00 בערב	בית-דגון	יעקובסון פסח
חמישי	24.8.72	8.00 בערב	עתלית	פלומין יחזקאל
ראשון	27.8.72	8.00 בערב	נשר	רפאל הצבי
ראשון	27.8.72	8.00 בערב	נהריה	ד"ר ד. לאופר
שני	28.8.72	8.00 בערב	פרדס-חנה	ידידיה בארי
שני	28.8.72	8.00 בערב	חדרה	דוד שיפמן
שני	28.8.72	8.00 בערב	ירושלים	ח"כ שמחה ארליך
שלישי	29.8.72	8.00 בערב	קרית-מוצקין	שמואל רכטמן
רביעי	30.8.72	8.00 בערב	נס-ציונה	ד"ר דיציאן ליאון
רביעי	30.8.72	8.00 בערב	ראש העין	שהרבני ויקטור
רביעי	30.8.72	8.00 בערב	עכו	צבי רנר
חמישי	31.8.72	8.00 בערב	כרמיאל	מרדכי דיין

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

לסניף מרכזי של בנק בתל-אביב

דרוש

עוזר לעניני בקורת ארגון וכח־אדם

מועמדים עם נסיון או השכלה מתאימה יפנו בכתב יד בציון גיל לת. ד. 29569 ת״א

ציון חברה לביטוח בע״מ

דרושים

פקידי בקורת

עבור מחלק מיכון

1. נסיון של שנה לפחות
2. ידע בהנהלת חשבונות

תנאים טובים למועמדים המתאימים.

לפנות אל טלפון 611971 מחלקת מיכון.

לחברה גדולה ליבוא מכשירי חשמל ואלקטרוניקה ביתיים

דרוש

עוזר למנהל כללי

בעל כושר אירגון וניהול
ובעל נסיון וקשרים טובים בענף
למועמד המתאים תנאים טובים ומעניינים

נא לפנות בכתב יד לת. ד. 2610 ת״א למס׳ 11
סודיות מובטחת

מפעל טקסטיל ותיק באזור ת״א

מחפש

מחסנאי

בעל ידע ונסיון בנהול מלאי חוטים וידע בהשתאה.

התפקיד דורש כישורים בניהול צוות עובדים.

• • •

לשלוח קיצור תולדות חיים בכתב יד לת.ד. 1677 תל־אביב.

לחברה מסחרית

דרושות:

1. **מזכירה כתבנית בעברית**
ידיעת השפה האנגלית הכרחית
2. **מרכזנית**
ידיעת השפה האנגלית יתרון

לקביעת ראיון נא לפנות טלפונית אל 266291, ת״א מ־8.00 עד 16.00.

לתרכבות ברום בע״מ בבאר־שבע

דרושים

* טכנאי — הנדסאי מכונות — למחלקת אחזקה
* מהנדס-מכונות צעיר (עם ידיעת אנגלית) למחלקת אחזקה
* טכנאי — כימיה לעבודות תיפעול במתקן ייצור מתוחכם (לעבודות במשמרות)

העבודה במפעלנו בבאר־שבע

נא לפנות בכתב למחלקת כח אדם ת.ד. 180 באר־שבע; או לפי טל: 057—71211.

מפעלי טקסטיל בית שאן — נצרת בע״מ

למפעלנו בנצרת עילית

דרוש

מנהל אחזקה

בעל ידע נרחב במערכות מזוג אויר ודוד קיטור

רצוי עם נסיון בענף הטקסטיל

למועמד המתאים יינתנו תנאים טובים ועזרה בהשגת דיור.

בהצעות נא לפנות למחלקת כח אדם טלפון 065/55091 או ישירות למפעל
סודיות מובטחת

למפעלי ניר חדרה

דרושים לפרוייקט מחקר מעניין

טכנאי/הנדסאי כימיה

נסיון של שנתיים לפחות בעבודת מחקר

בפרטים נא לפנות אל מנהל המנגנון ת.ד. 142, חדרה

לבית מלון חדש בירושלים

דרושה

מפעילה למכונת נשיונל 33

או דגם דומה
נסיון קודם הכרחי

נא לפנות ת. ד. 2160 מס 72

מודול בטון (ישראל) בע״מ
דרך העצמאות 43, חיפה

דרוש מנהל אספקה

רצוי קצין/נג״ד צה״ל בעל נסיון בשטח האפסנאות

לקביעת ראיון נא לפנות טלפונית למספר 528211 חיפה.

מרכז לעבודות אינסטלציה

דרוש

לחברה לבנין בחיפה
עבודה עצמאית
תנאי שכר מצויינים

לפנות ת.ד. 7080 חיפה
סודיות מובטחת

החברה למרכזי תרבות וספורט (לנוער ולמבוגרים) בע״מ

מכרז 6/72

דרוש מנהל

למרכז הקהילתי ע״ש סמואל רובין בירוחם

דרישות התפקיד: תואר ראשון במדעי החברה או החינוך. נסיון והכשרה לתפקידי החינוך המשלים/חינוך מבוגרים ו/או החינוך הגופני.

כשר ונסיון בניהול צוות עובדים, ניהול ופיקוח כספים.

תנאי ההעסקה: העובד יועסק עפ״י חוזה מיוחד. שכר העבודה — 15,000—18,000 ל״י לשנה. פקידות בדרשות וסיוע בדיור.

מועמדים יפנו בכתב עד ליום 15.8.72 אל החברה למרכזי תרבות וספורט, שדרות הרצל 82, בית הכרם ירושלים.

המוסך המרכזי לילנד יהוד

דרושים

* בוחן רכב — לתפקיד בכיר של יועץ לקוחות
הכרחי נסיון במשאיות לילנד
* מחסנאי לרכב כבד — רצוי נסיון בחלקי לילנד
* מכונאי לרכב כבד — רצוי נסיון קודם בלילנד
* מכונאי לרכב קל — רצוי נסיון בכרמל

שכר בהתאם לכישורים

טלפונים 753411, 755793
למזכירת ההנהלה

ערד
תעשיות כימיות בע״מ

דרושים:

מחסנאים

הכישורים הדרושים:
* נסיון בעבודה במחסן טכני של מפעל תעשייתי.
* 11 שנות לימוד לפחות.
* ידיעת אנגלית — יתרון.

למועמד שאינו גר באיזור תנתן עזרה לדיור בערד.

הכתובת לפניות:
ערד תעשיות כימיות בע״מ
מחלקת כח אדם
מישור רותם, ד. נ. ערבה
טל. 057—91121

---

olivetti

דלתה חברה למסחר בע״מ.
סניף חיפה

לרגל הרחבת היקף עסקינו דרושים לנו

* נציג מכירות לסניפנו בחיפה
* נציג מכירות תושב טבריה

עדיפות לבעלי נסיון במכירות
רכב הכרחי

נא לפנות לכתובתנו החדשה — רח׳ ארלוזורוב 1/א (פינת הרצל) טל. 20-29-664428 — חיפה, למנהל הסניף מר בני הררי.

לאמקור בע״מ

דרושים:

* **מהנדס אחזקה בכיר**
בעל נסיון באחזקה שוטפת ומונעת של מפעל מתכת, שליטה בשפה האנגלית — הכרחית, לשם התקדמות טכנית.
* **טכנאי ייצור**
לחקר זמן ושפור שיטות.
* **מנהל עבודה**
לצביעה בהתזה.
* **מבלטנים**

על המעונינים לפנות בכתב בצרוף פרטי קורות חיים ונסיון קודם בעבודה לאמקור בע״מ, ת. ד. 2850, תל־אביב

סודיות מובטחת

משרד התקשורת — נציבות שירות המדינה

דרוש

מנהל חשבונות ראשי

דרגת המשרה: י״ד בדרוג האחיד.

מקום העבודה: לשכת הממונה על עניני הדואר ביהודה והשומרון — ירושלים.

דרישות המשרה:
- סוג מקצועי 3 בהנהלת חשבונות
- השכלה של 12 שנות לימוד
- כשר הבעה בכתב ובע״פ
- ידיעת השפה העברית וערבית (קריאה וכתיבה) הכרחית.

* פרטים נוספים ובקשות יש להפנות ללשכת מנהל שירותי הדואר מדור כח אדם רח׳ יפו 23 ירושלים 94 141.

הסתדרות עולמית לנשים ציוניות
ויצ״ו בית התינוקות
בית הכרם רח׳ ההלוץ 47 ירושלים

דרושות

מטפלות
ו/או
מטפלות מוסמכות וכוחות עזר

לעבודה במעונות יום בבית התינוקות ויצ״ו ירושלים

נא לפנות במקום או טלפון 531252 בשעות העבודה

למכרות נחושת
תמנע בע״מ

דרושים

מכונאי דיזל ובנזין

בעלי נסיון בתיקוני רכב וצ.מ.ה.

מועמדים מתאימים יפנו לראיון אישית ביום ב׳ 8.8.1972 בין השעות 09.00 — 13.00 בבוקר. 14.00 — 17.00 אחה״צ, למזכירות משרדי החברה בתל־אביב, הקריה, רח׳ ס׳ (מול קול ישראל).

המועמדים שיבחרו ידרשו להתיישב באילת ועזרה בדיור תנתן.

לביח״ר למוצרי חשמל בתל-אביב

דרוש מנהל עבודה

בעל כושר אירגוני

לפנות ת.ד. 1334 ת״א למספר ד/6530 עם פרוט גיל ונסיון

דרושה

פקידה כתבנית

עברית אנגלית

לאחר שרות צבאי

נא לפנות לנתיבי נפט, ת.ד. 20072 תל־אביב, טלפון 269261 עבור רותי

דרושים

עורך דין ומתמחים

טלפון 921197

דרוש

חרט מנוסה

8 ומעלה שנות נסיון לפרויקט חרש בתיא

לפנות ת.ד. 18050 ת״א

לדפוס אופסט גדול בקרית אריה פ״ת

דרושים

1. ריטושר/ר מנוסה
2. מכין פלטות מנוסה

לפנות טלפונים: 624898, 615374

למפעל בטחוני בת״א

דרושים

שרטט/שרטטת

למחלקת פיתוח בשטח המכניקה

*

נא לפנות לת.ד. 17021 ת״א (עבור שרטט) בצרוף פרטי השכלה ונסיון מקצועי

— סודיות מובטחת —

למפעל מתכת בדרום הארץ

דרוש

טכנאי ייצור

לתיכנון ופקוח על הייצור
רצוי בוגר בי״ס מקצועי

נא לפנות לקביעת ראיון לטלפון 057—98045 או לת. ד. 7 מצפה רמון

דרוש

טכנאי אלקטרוניקה

לעבודות תכנון ופיתוח של מכשור מדידה ופענוח

בוגר בי״ס להנדסאים או בבמ״ת בעל נסיון של 5 שנים לפחות בנושאים המוצעים.

• מועמדים מתבקשים לפנות ב־כתב לת.ד. 9757 (עבור 1) תוך פרוט קורות חיים, השכלה, נסיון מקצועי ומס׳ טלפון להתקשרות

משרד התקשורת
בית-הספר המקצועי לטכנאי בזק ירושלים

דרוש:

מנהל/ת פנימיה

התפקיד הוא בדרוג עובדי ההוראה בתוספת גמול ניהול
מגורים במקום אפשריים.

* פרטים ניתן לקבל בהנהלת בית־הספר דרך חברון ירושלים טל. 02—35202.

„ניב"
ביח״ר לסרטים ורוכסנים בע״מ

דרוש

אורג סרטים מקצועי

לעבודה מיידית
נא להתקשר לטלפון 824380

---

* **חרט**
* **כרסם**
* **מסגר**

באם הנך בוגר בית ספר מקצועי מוכר נוכל להציע לך עבודה מלאת ענין אתגר מקצועי וכן קידום נאות

• באם הנך רואה עצמך מתאים לתפקיד פנה לת. ד. 33232 ת״א (עבור חרט / כרסם / מסגר) לקביעת ראיון עם הצוות המקצועי של מחלקתנו.

*

נא לצרף פרטי השכלה ונסיון מקצועי.
העבודה בת״א.

— סודיות מובטחת —

דרושים:

* **מחסנאי בכיר**
בשטח האלקטרוניקה המשתחרר במשך חצי השנה הקרובה מצה״ל.
* **מזכירה בכירה**
עם ידע בהדפסה וקצרנות באנגלית.

נא לפנות בכתב למ.ק. ת״ד 39300 תל־אביב
סודיות מובטחת

דרושים

ספרנים

לעבודה בספריה טכנית

הכשורים: בוגרי אס״י (רצוי שלב ב׳).

העבודה הינה מעניינת ובלתי שגרתית.
השכר בדרוג האחיד.

• המעונינים יפנו לת. ד. 9757, חיפה (עבור „ספרנים"), בצירוף קורות חיים, השכלה, נסיון ומס׳ טלפון להתקשרות.

דרושים

חשבי משכורת ברמות שונות

הכשורים הדרושים: נסיון בחשובי שכר בדרוגים השונים, שעות נוספות ותשלומים שונים.

מקום העבודה: מוסד מדעי גדול באזור חיפה.

הכרחי ידע בהכנת נתונים אלו למחשב.

המשכורת בהתאם לכשורי המועמד.

• המעונינים יפנו לת.ד. 9757, חיפה (עבור „חשב משכורת" בצרוף קורות חיים, השכלה ונסיון מקצועי. רצוי לציין מספר טלפון להתקשרות.

סודיות מובטחת

למוסד בטחוני

דרושות

עובדות ארכיון וכרטסת

משרה מלאה וקבועה בתל־אביב

שעות העבודה: 08.00 — 16.00 במשך השבוע
08.00 — 13.00 ביום ו׳
משכורת התחלתית 534 ל״י ברוטו

הכישורים הדרושים:
מסיימות צה״ל, בעלות השכלה של 11 שנות לימוד לפחות.

• המעונינות מתבקשות לפנות אישית לפגישה עם נציגנו בכל יום פרט ליום ו׳, בין השעות 14.30 ל־16.00 עד יום ב׳, 8 לאוגוסט 1972, לרח׳ אבן גבירול 10 הדר 102 ולהביא עמן תעודת שחרור ופנקס מילואים.

למשרד הנדסי בת״א

דרושים

מהנדס אלקטרוניקה

בעל ניסיון של 4 שנים לפחות בתכנון מערכות מחשבים כולל ציוד פריפרי וציוד העברת נתונים.

מהנדס אלקטרוניקה

בעל ניסיון של 4 שנים לפחות לתכנון וביצוע של מערכות שליטה, פיקוד ותקשורת.

התנאים יקבעו בהתאם לכשוריו של המועמד.

בקשות בצרוף קורות חיים —
נא להפנות לת.ד. 7057 עבור ד.א.

צעירים בעלי השכלה תיכונית משוחררי צה״ל

ששרתו בתור קציני קשר או מבצעים

דרושים

לעבודה מעניינת

המועמדים המתאימים יעברו קורס במפעל ובסיומו יועסקו בעבודה מעניינת בתנאי עבודה במשמרות.

תנאים טובים ועזרה בדיור מובטחים.

בפרטים נא לפנות למדור קבלת עובדים ת.ד. 9001 באר־שבע.

המשרד הראשי: תל־אביב עד׳ רוטשילד 99 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230401
המחיר: יום חול: 75 אגורות לשורה / יום ו׳: 90 אגורות לשורה

למחלקת השרות של
חברה מסחרית גדולה בחיפה

דרוש טכנאי

למוצרי חשמל ביתיים ואלקטרוניים
(רמקולים, מיונרים ואמפליפיירים וכו׳)
בעל נסיון של מספר שנים
בדבר פרטים בא לפנות לת.ד. 4353 חיפה
עבור מספר 285.

למפעל תעשייתי
בגודל בינוני ברמת-גן
דרוש

מנהל חשבונות ראשי

עדיפות לבעלי נסיון במפעלים תעשייתיים
בא לפנות בכתב לת.ד. 3156 ר״ג עבור
מנהח״ש ראשי, ולפרט השכלה ונסיון קודם
— סודיות מובטחת —

למשרד אדריכלים בירושלים
דרושים לעבודה בפרוייקטים חדשים:
1) אדריכל
2) הנדסאי מנוסה
וכן מזכירה-כתבנית השולטת גם בשפה האנגלית.
לפנות: תכנון ד. איתן בע״מ טל. 02—33340

המרכז הקהילתי
ע״ש יוסף וקרולין גרוס
רוממה, רח׳ זכרון יעקב 5, ירושלים.
למרכזנו

דרוש איש אחזקה

שמתפקידו יהיה לטפל בנושאים הבאים:
דאגה לשלמותו ותקינותו של אינוונטר המרכז.
דאגה לנקיונו ולמראהו החיצוני.
פקוח על פועלי הניקיון, הגינון ובעלי מקצוע שיוזמנו לתיקונים.
יתקן תיקונים קלים בהתאם לכשירויותיו, ידאג לאספקת דלק, גז וכל האספקה הדרושה למרכז.
על המעוניינים לפנות במקום למקום.

למוסד ארצי
דרוש:
טכנאי ייצור או מכונות
לבצוע עבודות מעקב ובקרה
בנושאי פתוח וייצור.
הכשורים הדרושים:
בוגר קורס טכנאי ייצור או מכונות. רצוי בעל נסיון של מספר שנים.
מקום העבודה בת״א התפקיד כרוך בנסיעות.
המעונינים יפנו במכתב, בצרוף תולדות חיים לת.ד. 7057 עבור צ.

לחברה המתפעלת בתי מלון
דרוש:

חשב - מנהל חשבונות ראשי

רצוי רואה חשבון מוסמך
הכישורים: נסיון קודם בהנהלת בחיקף גדול, רצוי בבתי־מלון, ידיעת השפה האנגלית, כושר ארגון ופקוח
תנאים טובים למועמד המתאים
מקום העבודה בת״א
לקביעת ראיון נא לפנות: ת״א, טלפון 622302

יבנה — תעשית בנינים בע״מ
דרושים

טכנאי, הנדסאי בנין

המעונינים לעבוד בניהול עבודות ביצוע
ההכשרה תינתן במסגרת העבודה השוטפת
על המעונינים לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ונסיון קודם אל „יבנה״ — תעשית בנינים בע״מ, רח׳ ביאליק 47, ר״ג.
המתאימים יוזמנו לראיון

לארגון וולנטארי ארצי
דרוש

מנהל משרד

הכישורים: שליטה בשפה העברית, ידיעה טובה באנגלית. נסיון בהנהלת משרד וביחסי אנוש.
השכר בהתאם לכישורים.
לפנות לת. ד. 2431 ת״א עבור מ—מ.
סודיות מובטחת

לבית הספר התיכון החקלאי
בכפר הנוער ניצנים

דרושים מורים

במקצועות הבאים:
א) לשון וספרות עברית
ב) לשון אנגלית
ג) מתמטיקה
ד) גיאוגרפיה
מועמדים בעלי תעודות הוראה תיכוניים יפנו בכתב אל הנהלת כפר הנוער ניצנים ד. נ. אבטח.

למוסך המרכזי של
VOLVO
דרושים

מכנאי דיזל ובנזין

תנאים טובים למתאימים
לפנות: קרית מטלון פ״ת
טלפון 911133

לבית ספר תיכון בירושלים
דרושה

מורה להתעמלות לבנות

למילוי מקום למשרה חלקית
נא לפנות רק בכתב לת. ד. 1114, י—ם

חברה מסחרית בתל אביב
מחפשת

מנהל חשבונות

בעל נסיון של כ-3 שנים.
תנאים טובים ועבודה רצופה
בין השעות 08.00—16.30
לפנות בכתב עם פרטים מלאים אל ת. ד. 16195 ת״א עבור „ח/20״.

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל
הפקולטה להנדסה אזרחית

בוגרי טכניון

מסיימי הפקולטות להנדסה אזרחית, הנדסת מכונות, הנדסה אוירונוטית, הנדסה כימית הנדסה חקלאית, בשטח ההידרוטכניקה קיימות משרות פנויות של אסיסטנטים מש־תלמים המבקשים ללמוד לקראת תואר גבוה בנושאים: מכניקת זרמים, הידרולוגיה והנדסת מים. נא להתקשר בדחיפות בכתב או טלפונית עם מזכירות השטח טל. 225111 קו פנימי 306, קרית הטכניון חיפה.

דרושה עוזרת
עם לינה
עם המלצות,
משכורת טובה
טל. 930638

מנהל מוסך
+ תעודת הסמכה
מתפנה בקרוב
מעונין בתפקיד
ניהולי או הוראת המקצוע.
ת. ד. 207, יבנה

מ.מ.מ.א. בע״מ
דרושים
1. טבח ראשי
2. קונדיטור עצמאי
לעבודה קבועה
לפנות מסעדת
אוניברסיטת חיפה
טלפון 04—255932
בשעות 7.00—18.00

דרוש-ה
מנהל-ת
חשבונות
למשרה מלאה
או 6 שעות עבודה
תנאים טובים
לאדם המתאים
לפנות „פורקה״ בע״מ
רחוב העבודה 23 בת־ים
טלפון 863284

דרושים

מכונאים ומסגרים

לפנות: רב-גר
מוסך להיקון טרקטורים וציוד כבד
רח׳ המשביר 30, אזור, טל. 840381

לחברת יבוא

דרושה מזכירה

בקיאות בניסוח מכתבים,
תזכירים ודוחות בעברית
ידיעת השפה האנגלית השפה כיתרון
המעוניינות יפנו בכתב לת.ד. 14217 תל־אביב

למפעל מתכת בשרון
דרושים
1. **מנהל עבודה**
נסיון קודם בניהול הכרחי.
2. **פקיד/ה**
לניהול כרטסת מלאי
3. **רתך**
בא לפנות בכתב לת.ד. 1101 תל־אביב.

למפעלנו ברמת־גן

דרוש מחסנאי למחסן בדים

הבקיא במשלוחים
בעלי נסיון יפנו בכתב לת.ד. 2201 רמת־גן 52100

לפז חברת נפט בע״מ
דרושים
1. **מהנדס מכונות**
הכישורים הנדרשים —
א. בוגר הפקולטה להנדסת מכונות בטכניון או במוסד אקדמי מקביל.
ב. הכרחי נסיון בעבודה במנועי אוניות
ג. ידיעת השפה האנגלית הכרחית.
מקום העבודה — המחלקה הטכנית, במשרד הראשי בחיפה.
המשכורת תקבע בהתאם לכישורי המועמד.
2. **טכנאי מעבדה כימית (לבורנט)**
הכישורים הנדרשים —
א. טכנאי (לבורנט) מוסמך
ב. נסיון של שנתיים לפחות בעבודה מעשית במעבדה בתעשיה.
ג. רצוי נסיון בבדיקת מוצרי נפט.
ד. ידיעת השפות עברית ואנגלית.
מקום העבודה מעבדת ההברה במתקני ההברה במפרץ חיפה.
המשכורת תקבע בהתאם לכישורי המועמד.
בא לפנות בכתב תוך ציון פרטים מלאים על השכלה ונסיון אל אגף כח אדם ת. ד. 434 חיפה.

1500 לירות לחודש בכל מקום בארץ

באם יש לך השכלה תיכונית.
באם אתה שואף להגיע למעמד מקביל לאקדמאי תוכל להשתלב בענף מתפתח וחדיש במשכורת גבוהה מאד לאחר תקופה קצרה של הכשרה מתאימה.
שם: ____
גיל: ____
כתובת: ____
השכלה: ____
לקבלת פרטים גזור ושלח לת.ד. 28125 ת״א למס׳ 35

דרושים לעבודת לילה

נהגי אוטובוס

אם הנך נהג משאית
בעל ותק של 3 שנים והנך מוכן להתחייב בעבודה בלילה, הננו מוכנים על חשבוננו לעזור לך בהוצאת רשיון נהיגה לאוטובוס.
לפנות לשמירה ובטחון, הרצל 27 ת״א, טל. 822729.

למשרד בתל אביב

דרושה נערה

לעבודה במרכזת טלפון ולשליחויות
בשעות 11.00—18.00
מועמדות בעלות 10 שנות לימוד לפחות תפ־נינה אל ת. ד. 16195 ת״א עבור „נערה״.

אוניברסיטת תל-אביב
דרושים/ות
1. **לבורנט/ית** —
למחלקה לביוכימיה; הפקולטה למדעי החיים.
לעבודה במעבדה ביוכימית—אנזימולוגית. דרוש בעל תואר M.Sc בביולוגיה או מיקרו־ביולוגיה או כימיה או ביוכימיה. ידיעת השפות עברית ואנגלית; נסיון שנה שנתיים לפחות.
על המעונינים/ות לפנות בכתב למזכירות המחלקה לביוכימיה, אוניברסיטת תל אביב, רמת אביב, או טלפון 416111 קו פנימי 441.
2. **נקבנית** IBM —
ליחידת המחשב האלקטרוני.
נסיון של שנה לפחות. העבודה לא במשמרות.
על המעונינות לפנות בכתב למדור כח־אדם, אוני־ברסיטת תל־אביב, רמת אביב, עד יום 11.8.72.

מוסד ממלכתי באיזור ירושלים
מחפש עובד בכיר
לעבודת תכנון ופיתוח בנושא

„מידע מדעי וטכנולוגי״

על המועמד להיות בעל השכלה אקדמית מושלמת במדעי הטבע, או בהנדסה, או במדעי האינפורמציה ו/או המחשב.
דרגת המשרה בהתאם לכישורים של המועמד.
המועמדים יפנו בכתב עם פירוט קורות חיים ונסיון בעבודה לת. ד. 7104 ת״א מס׳ 48 עבור „טכנולוג בכיר״.

למפעל מתכת במפרץ חיפה

דרושה מזכירה כתבנית

בשפות עברית ואנגלית (גרמנית — רצויה)
בעלת ידיעות בנוהלי משרד.
תנאים טובים — סודיות מובטחת.
לפנות בפירוט מלא אל ת. ד. 4868 חיפה עבור מספר 145 בציון „מנהל כללי״.

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל
מודיע על המשרות הבאות הפנויות:
באגף הכספים והבקרה
פקיד טכני
הכשירויות הדרושות: השכלה תיכונית; שליטה בעברית וידיעה באנגלית; ידע ונסיון בעבודות פקידות טכנית.
מס׳ המשרה: אכ.ב/89.
מנהל חשבונות
הכשירויות הדרושות: מנהל חשבונות סוג ד׳; נסיון והכשרה של 3 שנים; ידיעת השפה האנגלית; ידיעת נהלי משרד.
מס׳ המשרה: אכ.ב/128.
בפקולטה להנדסת חשמל
מזכירה
הכשירויות הדרושות: השכלה תיכונית; ידיעת הדפסה בשפות עברית ואנגלית; נסיון קודם בעבודות מזכירות מגוונות. רצוי נסיון בהנהלת חשבונות.
מס׳ המשרה: הש.ב/140.
בפקולטה לארכיטקטורה
כתבנית דו־לשונית
הכשירויות הדרושות: השכלה תיכונית; שליטה מלאה בהדפסה בשפות עברית ואנגלית; נסיון קודם של שנתיים לפחות בעבודות מזכירות מגוונות.
מס׳ המשרה: א.ב/158.
מועמדים מתאימים העונים לדרישות יפנו בכתב לאגף כח אדם בציון קורות חיים ונסיון קודם עד יום 11.8.72 בציון מס׳ המשרה.

למעונינים בקידום מהיר של

מכירות בארה״ב

ע״י מהנדס מכירות (אלקטרוניקה) בעל יזמה ונסיון הנוסע לארה״ב בתקופה הקרובה.
בא לפנות לת.ד. 16511 תל אביב

דרושות נשים

לקבלת עבודות גמירה של ז׳קטים בבית
לפנות לרטקס בע״מ
בת־ים אוטובוס 85
טלפון 867501

ביח״ר לאריגה ישראל רוזן

דרושה מרכזנית

לפנות בכתב ולציין פרוט קורות חיים ונסיון בעבודה לת.ד. 1677 תל־אביב

מידה מיכשור מדעי בע״מ
רחוב צבי 5 רמת־גן
דרושים:
1. **טכנאי אלקטרוניקה**
עם ידע בפיתוח מעגלים אלקטרוניים. רצוי ידע ב־מיקרוגלים.
2. **עובדי(ות) ייצור**
בעלי נסיון של שנתיים לפחות בחיווט מכשירים אלק־טרוניים.
המעונינים יפנו לחברת מידה בע״מ, בטלפון 720268, 722820 לקביעת ראיון.

לחברת בנין ארצית
לסניף ירושלים
דרוש

מנהל חשבונות עצמאי

עם נסיון של 4 שנים לפחות.
ידיעת השפה העברית על בוריה.
תנאים טובים למועמד המתאים
נא לפנות בכתב־יד לת. ד. 1016 ירושלים עבור מספר 40.

צבר קרמיקה בע״מ
למפעלנו בדרום הארץ
דרוש

עוזר למהנדס קרמיקה

רצוי מהנדס קרמיקה צעיר
או הימאי אבאורגני בעל נסיון
למועמד המתאים מובטחים תנאים טובים ועזרה בדיור מתאים.
לקביעת ראיון בא להתקשר לטל. 38151, 31009 ת״א.

בצלאל
אקדמיה לאומנות ועיצוב
דרוש

טכנאי צלום

במשרה מלאה:
התפקידים: אחריות לתחזוקת ציוד התסרטה הצלום של היחידה לאנימציה; סיוע בהפ־עלתו על־ידי סטודנטים; בצוע עבודות תקון פשוטות בציוד זה.
דרוש נסיון בתחזוקת ציוד צלום. אין הכרח בנסיון באנימציה.
מועמדים מתבקשים לשלוח הצעותיהם בכתב עם פירוט נסיונם המקצועי, לפי הכתובת: רח׳ בצלאל 1 ירושלים.

הועדה לאנרגיה אטומית
קריה למחקר גרעיני-נגב
דרושים
— חשמלאים/טכנאי בקרה
— מכונאי אחזקה
— צנרים
בוגרי בית ספר מקצועי במגמות האלה, ולאחר שרות צבאי.
למועמדים המתאימים מובטחת עבודה מעניינת, התקדמות מקצועית מהירה ועזרה בלימודי ערב. שכר בהתאם לכישורים ועזרה בדיור.
המעונינים מתבקשים לפנות למדור קבלת עובדים, ת״ד 9001, באר־שבע, תוך ציון נסיון והשכלה, ויוזמנו לראיון אישי.

לחברת השמירה דרושים

גברים

לשמירה ואבטחה לאילת
יוצאי צבא.
דיור במקום מובטח — על חשבון החברה.
לפנות אישית למשרדנו באילת
שד׳ התמרים 28,
או למשרדנו הראשי בתל-אביב
בן־יהודה 77, למנהל המנגנון.
סניפים בכל רחבי הארץ.
שמירה • אבטחה • חקירות
מערכות אזעקה

אם הנך

מזכירה דינמית ועצמאית

פנויה עבורך משרת
מזכירה למנהל מפעל ברמת-גן
ליום עבודה מלא
ידיעת השפות עברית ואנגלית וכתבנות — הכרחית
בא לפנות בכתב לת.ד. 2201 רמת־גן 52100

למכרות נחושת
תמנע בע״מ
דרושים

מנהלי חשבונות

סוג ג׳ ד׳
בעלי נסיון של שנתיים לפחות
מועמדים מתאימים יפנו בכתב למח׳ כח־אדם, דאר אילות, ויציינו נסיונם המקצועי, השכלתם, גילם ומצבם המשפחתי.
המועמדים שייבחרו יידרשו להתיישב באילת ועזרה בהשגת דיור תנתן.

הסתדרות מדיצינית הדסה
מודיעה על המשרה הפנויה הבאה:

אחראית לפינת מכירות של יע״ל בביה״ח

(72/38)
התפקיד: דרושה מוכרת אחראית, בעלת נסיון בארגון מכירות ובנהול חנות למכרי מזכרות ודברי שי לתיירים לאורחים ומבקרים במרכז הרפואי בעין כרם.
התכונות הדרושות: שליטה בשפה העברית וידיעה טובה באנגלית. רצוי ידיעת שפות נוספות. ידע בהנהלת חשבונות וכושר מסחרי. יכולת לקיים מו״מ עם ספקים ועם לקוחות. הופעה נאה.
השכר — יקבע לפי כשירויותיה של המועמדת.
מועמדות העונות על דרישות התפקיד מתבקשות להפנות בקשותיהן, תוך פירוט השכלה ונסיון אל אגף כח אדם, הדסה, ת.ד. 499, ירושלים.

לארגון ארצי העוסק בהדרכה
דרוש

עובד בכיר

הכישורים הדרושים: השכלה גבוהה באחד המקצועות: מנהל עסקים, כלכלה, סטטיסטיקה. שליטה בשפות עברית, אנגלית. נסיון בעבודה לפחות 3 שנים.
התנאים: דרגה ב—א אקדמאים בדירוג מוסמכי מדעים שונים.
לפנות בכתב יד תוך צרוף קורות חיים לת.ד. 33033, תל־אביב.

דרושות צעירות בכל הארץ

באם את בגיל 16—25
באם אין לך מקצוע והשכלה
תוכלי להרויח — 800 ל״י לחודש ויותר
לאחר שתרכשי מקצוע חדיש ומתקדם תוך שלושה חודשי הכשרה בזמנך הפנוי.
לקבלת פרטים גזרי ושלחי לת.ד. 28125 ת״א, מס׳ 20.
שם: ____
כתובת: ____
עיר: ____ גיל: ____

הכזا من الأصل

مكتوب من الأمل

הלוח הכפול — הארץ — ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל-אביב שד' רוטשילד 99 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230401
המחיר: יום חול: 75 אגורות לשורה / יום ו': 90 אגורות לשורה

למחלקת ביצוע במשרד פרסום גדול
דרושה אחראית
במחלקת הביצוע
התכונות הדרושות:
1. חריצות.
2. ידע בסיסי בהנהלת חשבונות.
3. יכולת פקוח ומעקב אחר ביצוע עבודות.
שעות העבודה: 8—13 ; 15—18
מועמדות יציגו את הצעותיהן בכתב־יד, בצירוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 29786, תל־אביב

דרושים
מסגרים
סוג א״א
לפנות במקום ל„ישראליפט" בע״מ
רח' הקישון 31, בני־ברק

לסניף מכירות בחיפה
של חברה תעשייתית גדולה
בענף המזון
דרוש פקיד הנהלת־חשבונות - קופאי
- עם נסיון קודם בניהול קופה.
- גיל רצוי 40—25.

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב־יד עם פירוט קורות־חיים ונסיון קודם לת.ד. 2438, ת״א עבור „פקיד הנה״ח".
— סודיות מובטחת —

ל„ציון" חברה לביטוח בע״מ
1. דרושות כתבניות להדפסת פוליסות
2. בודקים ומכיני פוליסות לביטוח אלמנטרי

לפנות „ציון" מח' כוח אדם, אלנבי 120, תל־אביב.

ליפאורה בע"מ - רחובות
דרושה
מפעילה לאוליבטי
בעלת נסיון
לפנות טלפון 953760, 950721
בשעות העבודה

חברה מסחרית ארצית **מחפשת**
באזור תל-אביב
מתכנת בכיר
עם נסיון של שנתיים לפחות היודע שפות
R.P.G. — Cobol — Assembler
מפעיל I.B.M.
למחשב 360 עם סרטים מגנטיים
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב בציון נסיונם המקצועי לת. ד. 8272 תל־אביב עד ליום 11.8.72

טוויגי — מרכז האופנה העילית
דרושות בדחיפות
מוכרות
הכישורים הדרושים:
- ותק ונסיון
- הופעה נאה — אדיבות
- רצוי ידיעת שפות

תנאים מצוינים למועמדות המתאימות
לפנות במקום: רח' אלנבי 74 ת״א
או לטל. 625036

למוסד ציבורי
דרושות
כתבניות
בעלות כושר הדפסה מעולה
בשפה העברית
שעות עבודה רצופות
לפנות בטלפון 38911 תל־אביב, קו פנימי 24,
או לכתובת — בית מעיא, דרך פתח תקוה 74,
קומה 11 חדר 1121

בירקט (ישראל) בע״מ
תובלה בינלאומית
דרושים לעבודה בנמלים ובשדה התעופה:
1. פקיד רשוי
2. פקיד מתמחה
3. שליח/ה
לקביעת ראיון לטלפון: ת״א 625789, 613557

מוסד הטכניון למחקר ופתוח
מודיע על המשרה הפנויה הבאה: —
ממונה על קידום פרויקטים
התפקיד
טפול בקידום פרויקטים (מחקרים)
הכשירויות הדרושות:
רצוי מהנדס או כלכלן, בעל נסיון של כ־10 שנים. כושר לניהול משא ומתן בדרג גבוה.
דרושה ידיעת השפות עברית ואנגלית על בוריין.
ידיעת שפות נוספות רצויה.
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב, בצרוף קורות חיים, פירוט ההשכלה והנסיון המעשי ליחידת המנגנון, מוסד הטכניון למחקר ופתוח בע״מ, בית הסנט, קרית הטכניון חיפה עד יום ו' 11 באוגוסט 1972 בציון מס' המכרז 80/72 א'.

לבנק המזרחי המאוחד בע״מ
דרושים
תכניתנים מנוסים
בעלי נסיון של מספר שנים יפנו בכתב בצרוף תאור קורות חיים ונסיון קודם, למחלקת המנגנון ת״ד 309 ת״א.
תנאים טובים
לאנשים המתאימים
סודיות מובטחת

לחברה ציבורית גדולה בת״א
דרוש
עובד בכיר
למחלקת הכספים
הכישורים הדרושים: ידיעה טובה בהנהלת חשבונות ובגזברות, נסיון של שלוש שנים לפחות בתחומים הנדרשים.
המשכורת בהתאם לכישורים.
נא לפנות בכתב יד בציון קורות חיים ונסיון לת.ד. 33157 ת״א עבור מס' 566.

דרושים
1. **מתלמדים** לעבודות מתכת
רצוי תלמידי בתיים מקצועי־ערב במגמות המתכת
2. **משאהדי צ.ה.ל.**
המעוניינים בלימוד מקצוע בענף המתכת.
הכשרה מקצועית תנתן למועמדים המתאימים במקום
לפנות בשעות העבודה למתאון בע״מ רח' ישראל בק־ 34 (שכ' מונטיפיורי) טל. 31977 החל מיום א'.

אוניברסיטת הנגב
באר־שבע
מכרז מס. 72/13
לשנת הלימודים תשל״ג דרושים:
מדריכים ואסיסטנטים
במחלקה להנדסה כימית
במשרות מלאות.
המעוניינים להמשיך בלימודי מוסמכים לתאר Ph.D—/ו M.Sc.
למועמדים מחוץ לבאר שבע תנתן עזרה בדיור.
בקשות בצרוף תעודות, ציונים וקורות חיים יש לשלוח למזכירות המחלקה להנדסה כימית, אוניברסיטת הנגב ת. ד. 2053, באר שבע.

אוניברסיטת הנגב מודיעה על משרות פנויות במחלקת המשק:
1. קנין מניב — משרה מס' 52 בתקן
הדרגה: יג'—יד' בדרוג האחיד או ה'—ו' בדרוג האקדמאים
2. מחסנאי כימיקלים — משרה מס' 57 בתקן
הדרגה: טו'—טז' בדרוג האחיד או ב'—ג' בדרוג המכנאים
3. מנהל מעונות ג' — משרה מס' 76 בתקן
הדרגה: יא'—יג' בדרוג היחיד
4. אב בית־הספריה — משרה מס' 79 בתקן
הדרגה: י'—יא' בדרוג האחיד
5. אב בית־הנדסה א' — משרה מס' 80 בתקן
הדרגה: י'—יא' בדרוג האחיד

כל המשרות הינן משרות מלאות
למועמדים מחוץ לבאר שבע בדרגות מעל יב' בדרוג האחיד והדרגות המקבילות תנתן עזרה בדיור.
פניות בכתב בצרוף תולדות חיים ותעודות יש לשלוח עד 11.8.72, אל מחלקת המנגנון, אוניברסיטת הנגב, ת. ד. 2053 — באר שבע.
נא לציין על המעטפה מס' המשרה המבוקשת.

דרושה מזכירה/כתבנית
באזור ההוגות, השולטת היטב באנגלית
רצויה ידיעה בעברית
נא לפנות בצרוף קורות חיים לת. ד. 1345 עבור: „מזכירה"
— סודיות מובטחת —

דרוש
עוזר למנהל חשבונות
המתמצא בחישובי שכר ב־I.B.M.
טלפון 781161

לחברת שיווק ארצית לקוסמטיקה בתל-אביב
דרושה
פקידה אחראית ודיקנית
בעלת ידיעות טובות בחשבון
להכנת חשבונות לקוחות ופקידות כללית
נא לכתוב לת.ד. 14187 ת״א תוך ציון הנסיון בעבודה והמשכורת המבוקשת

למשרד מהנדסים יועצים
דרושים
מזכירה
נסיון בעבודות מזכירות ושליטה מוש־למת באנגלית ועברית כולל הדפסה.
עובד כללי
לאחר שרות צבאי
לעבודות שליחות, ארכיב, בריכה ועבודות משרד כלליות.
לפנות טלפונית למר א' אורחי
טלפון 527221 חיפה.

האוניברסיטה העברית בירושלים
מודיעה על משרות פנויות של:
מזכירה כתבנית (2 שפות) במכון לפיסיקה — 4/7 משרה
מכרז מס' 131/72
תיאור התפקיד — הדפסת מאמרים ודוחו״ת מדעיים בשפה האנגלית; ניסוח מכתבים; קבלת הכתבות — קצרנות באנגלית; רישום פרוטוקולים.
דרישות התפקיד — ידיעת השפה האנגלית (על בוריה; רצוי שפת אם); השכלה תיכונית; נסיון בקצרנות אנגלית הדפסה מעולה; נסיון בהדפסת חומר מדעי.
הערה: — המשרה נדרשת לשעות הצהרים, ו' אחה״צ; ביום ו' לפנה״צ.
הדרגה — בהתאם לכישורי המועמדת.

כתבנית N.CR 500 במחלקת כספים
מכרז מס' 329/72
תיאור התפקיד — הדפסה במכונת N.C.R 500.
דרישות התפקיד — נסיון של שנה לפחות בעבודה.
הערות — העבודה תערך בשעות אחה״צ או הלילה.
הדרגה — לפי כישורי המועמד.

עוזר לעניני כח אדם בפקולטה למדעי הטבע
מכרז מס' 195/72
תיאור התפקיד — טיפול בכל נושאי כח אדם טכני ומינהלי קבוע וארעי של הפקולטה, הכולל: טפול במינויים, מכרזים, העלאות, השתלמויות, משרות חדשות ושינויי תקן, קיום קשר קבוע עם המחלקות בפקולטה ועם מחלקת כח אדם, פיקוח ומעקב על תקציב כח אדם.
דרישות התפקיד — ידיעת השפות עברית ואנגלית; רצויה השכלה אקדמאית; נסיון של 3 שנים בטיפול בנושאי כח אדם.
הדרגה — יד—טו בדירוג האחיד, ד—ג בדירוג מה״ש. לבעלי השכלה אקדמאית.

על המעונינים לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים עד התאריך 18.8.72 אל: — מחלקת כח אדם, קרית האוניברסיטה העברית, ירושלים ולציין על המעטפה „מועמד למשרה מס' ...." בהתאם למספר המצויין בראש המכרז המבוקש).

לחברת בניה ארצית
בסביבת ת״א
דרוש
מהנדס ביצוע בכיר
הכישורים הדרושים:
1. נסיון רב בביצוע עבודות קבלניות בארץ.
2. ניהול צוות עובדים גדול.
3. ידע בתחשיב, בתמחיר, ניהול משא ומתן עם קבלני משנה ובתיאום־תכנון. השכר ייקבע בהתאם לכישורי המועמד.
מועמדים רציניים בלבד יופנו אל ת.ד. 29280 ת״א

לחברה לייצור כימיקלים במגדל שלום
דרושות
1. **מזכירה**
בעלת נסיון
השולטת בשפות עברית וצרפתית על בוריין, הדפסה במכונה בשתי השפות
2. **פקידה**
בעלת נסיון
הדפסה במכונה עברית וידע בהנה״ח
משרות מלאות. 5 ימי עבודה בשבוע
תנאים טובים
לטלפן 53991 ת״א, בשעות 13—15
למאירה

דרושה
פקידה כללית
לאחר שירות צבאי
דרישות המשרה:
- ידיעת השפה העברית על בוריה כולל הדפסה.
- ידיעת השפה האנגלית

שעות העבודה מ־3.30 — 8
מועמדות מתבקשות לפנות בכתב אל:
יד אבי הישוב, שדרות דוד־המלך 1
תל־אביב 64953

למוסד „בית־הילד" טירת שלום
ע״י נס־ציונה, דרושים:
א. מדריכים חינוכיים
ב. עובדת סוציאלית
ג. מורה למלאכת יד
ד. מורה לחינוך גופני
ה. מורה... מקצועית.
בדבר פרטים נא לפנות במקום או ת.ד. 25 נס־ציונה.

מקבלים שיפוצים, החלפת הריצוף כל מיני הקרמיקה, הרחבת מרפסות, צבעות חדרים, ייעוץ ע״י הארכיטקט המודרני ביותר.
מחיר מיוחד באמנות ואחריות
נא להתקשר 58044 ת״א.

בלק אנד דקר בע״מ
רח' מרדכי 50 ת״א
טלפון: 36811, 38658
דרוש
נציג מכירות
לאזור תל־אביב
נסיון בכלי אויר הכרחי

-.1000 ל״י
לצעירות בחורות ונשים
הנוכלי להרויח לאחר הכשרה בזמנך הפנוי במקצוע חדש ומרתק פתח (גיל והשכלה לא קובעים).
תל־אביב, ת.ד. 6288

איך תוכל לבסס את עתידך המקצועי והכלכלי?

כשתבוא לעבוד במכרה התת קרקעי בתמנע — ייפתחו בפניך אפשרויות חדשות לבסוס מעמדך

1. לימוד מקצוע 2. מסלול קידום
3. פתרון בעיית הדיור 4. אפשרויות לחסוך כסף 5. תנאים סוציאליים
6. פעילות חברתית 7. הטבות שונות

כמעוניים פנה אישית למר יצחק בניסטי, במזכירות משרדי החברה בת״א — הקריה, רח' ט' מס' 2 (מול קול ישראל), טלפון — 255451, ביום ד' בין השעות 9.00—11.00 בבוקר 16.00—18.00 אחה״צ, או למחי כח אדם בתמנע, בין השעות 06.00—07.30, וכן ליועצי התעסוקה ברחבי הארץ. הבא אתך פנקס מילואים, תעודת שחרור ותעודת זהות.

בוא לתמנע
לעתיד טוב יותר, לך ומשפחתך

מכרות נחושת תמנע

למפעל רציני בתעשיה אוטומטית דרושים
דרושים
1) **כוון אוטומטים**
יתרון לאיש בעל נסיון רב בכיוון אוטומטים
2) **משחיז כלים**
להשחזת והכנת כלים לאוטומטים.
לאיש המתאים תנאים טובים
לפנות „ישראמט" בע״מ, לבנה 2, תל־אביב.

למפעל תעשייתי בירושלים
דרושה
מזכירה
למנהל המפעל
הכישורים הדרושים:
1. ידיעת הדפסה בעברית
2. ידיעת השפה האנגלית
נא לפנות בכתב לת.ד. 3555 ירושלים בציון קורות חיים ונסיון קודם.
סודיות מובטחת

אלתא תעשיות אלקטרוניות בע״מ
אשדוד
דרושים
מהנדסי וטכנאי אלקטרוניקה
בוגרים לעבודה תכנון ופיתוח של טכניקות מכ״ם מתקדמות.
הכישורים הדרושים:
נסיון של כ־5 שנים באחד או יותר מה־נושאים הבאים:
ניתוח ותכנון מערכות מכ״ם
תכנון ופיתוח של יחידות R.F.
תכנון ופיתוח של מעגלים אנלוגיים ודיגיטליים
העברה ועבוד נתונים
על המעוניינים לפנות בכתב אל מחלקת התעסוקה של „אלתא" — אשדוד

למפעל תעשייתי
בסביבות חיפה
דרוש
מנהל חשבונות עצמאי
לפנות בציון פרטים אישיים ונסיון קודם לת.ד. 419 חיפה.

דור כימיקלים בע״מ
מפעל המתנול
דרושים
מפעילים
למתקני הייצור
רצוי בעלי השכלה של 10 שנים. משוחררי צ.ה.ל. עם גישה טכנית מעשית.
נא לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים ופרוט הנסיון הקודם לת.ד. 10036 חיפה.
— סודיות מובטחת —

לנהול מפעל חימי בחיפה
המעסיק כמאה עובדים בייצור
דרוש
מנהל מפעל
בעל נסיון של עשר שנים לפחות בנהול תעשייתי.
מנהל המפעל יהיה אחראי לייצור ולאחזקה ויהיה כפוף למנהל הכללי של החברה.
כפופים לו יהיו אחראים לייצור, לאחזקה ולמחסנים.
למועמד המתאים, שיוכיח נסיון מוצלח בנהול תעשייתי, מוצעת משרה אחראית ומעניינת ותנאי שכר בהתאם.
רצוי שיהיה מהנדס חימאי או מהנדס מכונות.
פניות בצירוף פרטי השכלה ונסיון לת. ד. 31016 תל־אביב.
סודיות מלאה מובטחת

תדיראן
לתדיראן דרושים
1. מכנאי בנין — פקיד טכני בנין בעל נסיון ניהול משרד טכני ופקוח (עבור מדור בינוי).
2. תמחירן — בקר המחיר ואפסנאות ביקורת דוחו המחירים ביקורת הליך יבוא והזמנות ביקורת כלאי וניהולו רצוי בעל 2 שנות נסיון לפחות, מידע בנושאי יבוא בעל יכולת לעבודת צוות.
3. מנהל חשבונות — בעל סוג ד' ה' בהנהח״ש במפעל תעשייתי.
4. חשב שכר — נסיון כפשי בחישוב שכר לעובדים באבצעות מחשב.
5. מזכירה כתבנית עברית אנגלית — כולל הדפסה בעבריה ואנגלית והכנת מסמכי ייצוא.
6. מזכירת מחלקת היבוא — מזכירה למחלקת היבוא עם נסיון שנים בעבודות ניהול מזכירות. ידיעת השפות עברית ואנגלית כולל הדפסה בשתי השפות, השכלה תיכונית.
נא לכתוב לת.ד. 648 ת״א בציון פרטים אישיים ונסיון מקצועי.

תדיראן
למפעל האלקטרוניקה דרושים
1. מהנדס אלקטרוניקה מרכז פרויקט — ריכוז ותאום כל הפעילויות הטכניות, הכנסת שיפורים ופתוח מעגלים חדישים של מכשירי קשר צבאיים במערכות ומערכת בדיקה ומפרטים. קיום קשר טכני עם הלקוחות. רצוי בוגר מ.ט. או מוסד מקביל, נסיון מעשי שלש שנים, כושר מנהיגות בניהול צוות הנדסי, ידיעת השפות עברית + אנגלית. רצוי יוצא צ.ה.ל. בדרגת קצונה.
2. טכנאי אלקטרוניקה — שיפוץ מכשירי קשר, תרגום חומר טכני מאנגלית לעברית רצוי יוצא מדינה אנגלוסכסית 2 שנות נסיון בתעשיה בתקון מכשירים אלקטרוניים.
3. בקר משימות — בקרה שוטפת אחר משימות המפעל ריכוז הטיפול במסירות חלקי חילוף (תוכניות עבודה) תאום אופקי בין יחידות המפעל. אפשרי טכנאי ייצור בשלב לימודים. בעל יכולת הידברות עם יחידות שונות במפעל רצוי שליטה באנגלית (עד גיל 35).
4. ממונה על מסגריה — ניהול מסגריה, אחריות על מי. ביצוע עבודות, ניצול מלא של כושר תפוקה של המסגריה. מצב תקין של הציוד, ניהול מלאי וטיפול בכח־אדם. רצוי טכנאי מכונות עם 3 שנות נסיון בשטח עבוד שבבי ומבלטנות. אפשרי בוגר בי״ס מקצועי עם 5 שנות נסיון בעבוד בעבוד שבבי, ומבלטנות (רצוי נסיון בפתחות הקשורה להו אלקטרוני). כושר מנהיגות ובעל יוזמה.
5. הנדסאי מכונות — אחראי לשרותים טכניים אחרייו. מכנית למוצרי המפעל, מתכנון ועד להכנסת המוצר לייצור, מה סיוע טכני בבעיות המפעל, קביעת המפרטים הטכניים למו צרים, אחראי לשרטסות המפעל, בוגר בי״ס להנדסאים עם 3 שנות נסיון, יכולת לעיצוב מוצרים.
6. מזכירת ענף — ניהול משרדי ענף כולל הדפסה עברית אנגלית בוגרת בי״ס תיכון ובעלת נסיון של שנתיים כמזכירה.
7. מחסנאי לקליטת משלוחים — קבלת משלוחים, זיהוי פריטים ספירתם ודגימתם, אחסון ביניים של המשלוחים ותעובם לעבודי משנה ולמחסני המחלקות. בוגר בי״ס תיכון מקצועי רצוי בשליטה באנגלית ונסיון של 3 שנים כמחסנאי. מנהל ייצור — מהנדס ייצור דינמי עם רקע באלקטרוניקה נסיון מעשי בתפקיד זה 5 שנים.

נא לפנות אל ת.ד. 648 ת״א בציון פרטים אישיים ונסיון מקצועי (נא לציין את מספר המשרה).
סודיות מובטחת

A SUBSIDIARY OF CONTROL DATA CORPORATION
אלביט מחשבים בע״מ
דרושים
- **תכנת INTERMEDIATE**
עם 3—4 שנות נסיון במערכות זמן ממשי (real time)
- **תכנת APPLICATION ENGINEER**
עם נסיון של 5 שנים או מעלה לעבודה בנושא
System Analysis EDP
המשרה דורשת נסיעות בארץ ובחו״ל.
תנאים טובים מוצעים למועמד המתאים.
- **מזכירה עברית אנגלית מעולה**

לפנות בצרוף קורות חיים מלא לת.ד. 5390 חיפה למחלקת כח אדם.

דרוש/ה מודליסט/ית גזרן/ית מומחה במקצועו

לשמלות ולחליפות נשים תנאים טובים למועמד המתאים לפנות: כודירינה בע"מ הרצל 4, ה"א כל יום בין השעות 16.00—18.00 אחה"צ.

דרושה עובדת סוציאלית מוסמכת למשרה שלמה (או חצי משרה), לטיפול בילדים לקויי שמיעה

רצוי עובדת סוציאלית אקדמאית עם נסיון בטיפול בילדים ובהדרכת הורים.

יש לפנות בכתב ל„שמע", ת.ד. 1035 ת"א, בצרוף תולדות חיים ופרוט נסיון עבודה קודם.

לחברה קבלנית דרוש

מפעיל מחפר G.C.B.

לעבודות בתל-אביב נא להתקשר לטל. 720097, בין השעות 18.00—20.00.

מנהל בנק בירושלים

אחראי על מרכז וסניפים בעל קשרים מצויינים מעונין להחליף מקום עבודתו

בהצעות רציניות נא לפנות לת"ד 7555 ירושלים, עבור מנהל בנק סודיות מובטחת

לבית חנוך עיוורים לבני ישראל בירושלים

דרוש פסיכולוג

לטיפול בילדים עיוורים, לשעות אחה"צ

נא לפנות לפי ת.ד. 925, ירושלים

חברה ישראלית למובילים בע"מ

דרושה פקידה

למחלקת הנהלת השבונות, במשרדינו בחיפה עם נסיון של לפחות 3 שנים וידיעות בהפעלת מכונה אדי-אקס ADDO—X

נא לפנות בכתב לת.ד. 429 חיפה.

להוצאת ספרים מ. מזרחי

דרוש עובד במחסן וכנהג למשלוחי ספרים לחנויות

עד גיל 35.

לפנות לרחוב לוינסקי 67 בחצר, 8—13.

חברה מסחרית ארצית מחפשת בחנויות כל-בו

באזורים: תל-אביב, ירושלים, באר-שבע

מועמדות לקורס קופאיות

(העבודה במשרה חלקית)

בתקופת ההדרכה ישולם מענק כספי.

מועמדות מתאימות מתבקשות לפנות בכתב בציון גיל ומצב משפחתי לת.ד. 8272, תל-אביב עד ליום 11.8.72.

בירושלים

דרושה בחורה

עם הופעה נאה בעלת יוזמה לתפקיד הכרוך במכירות ויחסי ציבור

לפנות ת"ד 2494, ירושלים

לחברת נסיעות ותיירות גדולה

דרוש מנהל חשבונות מעולה ועצמאי

כישורים: 5 שנות נסיון לפחות, ידיעת עברית ואנגלית.

לפנות בצירוף תולדות חיים ונסיון קודם לת.ד. 11010 תל-אביב עבור "מנהל חשבונות"

למפעל תעשייתי באזור ת"א דרושים

מנהל חשבונות

סוג ד'

● הבקיא בהתאמות בנקים והשבונות מלאי

מזכירה בכירה

● לעבודה עצמאית הכוללת גם טיפול במרכזיה אוטומטית

נא לפנות בכתב בציון נסיון קודם והמשכורת נדרשת לת.ד. 4333 ת"א עבור מס. 909

— סודיות מובטחת —

דרושים

* סוכני מכירות

לאיזור ירושלים והדרום בעלי רכב מסחרי או פרטי

* מזכירה למנהל כללי

אפשרות למשרה חלקית.

נא לפנות תוך ציון תולדות חיים, השכלה ונסיון לת.ד. 2160, עבור מס' 60, ירושלים.

לבנק ישראל בירושלים

דרושה כתבנית באנגלית

בעלת נסיון של שנתיים לפחות; השולטת גם בלשון העברית.

• • •

מועמדות מתאימות יפנו ליחידת כח אדם, בנק ישראל, ת.ד. 780, ירושלים, לשם קבלת שאלון אישי אשר יש להחזירו עד יום 15.8.72.

אלקו ELCO

חרושת אלקטרומכנית ישראלית

דרושה מזכירה

* בעלת נסיון של 2—3 שנים כמזכירה בהלקה.
* שליטה מוכחה בהדפסה בעברית.
* ידיעה בהדפסה בשפה האנגלית.
* לאחר שרות צבאי.

המעוניינות תפנינה בכתב לת.ד. 230 ר"ג או טלפונית 727131 למחי המנגנון.

עירית ירושלים

דרושות פועלות נקיון ועובדות מטבחים

בבתי-ספר למשרות קבועות

המעוניינות תפנינה ליחידת המנגנון, רחוב יפו 22, חדר מס' 209.

ירושלים, כ"ב באב תשל"ב 4 אוגוסט 1972

המנהל הכללי

למפעל תעשייתי גדול במרחב ת"א

דרושה כתבנית - אנגלית

* בוגרת תיכון
* משוחררת צה"ל
* בעלת נסיון של 2—3 שנים בכתבנות אנגלית.

על המעוניינות נא לפנות לת.ד. 6397 ת"א בצירוף קורות חיים. סודיות מובטחת

יבנה – תעשית בנינים בע"מ

דרושים מנהלי עבודה

לניהול אתרי בניה

הכישורים הדרושים:

* נסיון בעבודות שלד וגמר
* כשר ארגון ויזמה

על המועמדים לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ונסיון קודם אל: יבנה, תעשית בנינים בע"מ, רח' ביאליק 47, רמת-גן

המתאימים יוזמנו לראיון

לחברה מסחרית בתל-אביב דרושים

1. עוזר למנהל מכירות
2. פקידה להנהלת חשבונות בעלת נסיון בהפעלת מכונת אוליבטי.
3. פקידת מכירות

לפנות בכתב יד בצרוף פרוט השכלה ונסיון בעבודה לת.ד. 36532 תל-אביב, עבור „הצעת עבודה".

קצין משוחרר עם נסיון בארגון ואחריות מחפש עבודה אחראית טל. 728510

מעוניינים בהשכלאים מקצועיים תנאים טובים מאד. לפנות לת.ד. 1334 ת"א למבי 9802670

לבוטיק דנית במלון דן ת"א

דרושה מוכרת

בעלת הופעה נאה דוברת אנגלית

טלפון 241111

למפעל מתכת בענף הבניה, שבוב והרכבה מכנית

דרוש מבקר טיב עצמאי

בעל נסיון של מספר שנים, המסוגל להפעיל יחידת בקרה טיב במפעל

לשם קביעת ראיון נא לשלוח קורות חיים עם פרוט הנסיון המקצועי אל ת.ד. 8275, ת"א סודיות נשמרת

דרושות בת"א

* מוכרת אופנת נשים
* קופאית אחראית
* נערה חניכה כמוכרת

למשרות מלאות (יום עבודה מפוצל) או לחלקיות אחה"צ

נא לפנות למנהל כל-בו ככר דיזנגוף „המשביר לצרכן"

דרוש למשרד רואי חשבון

בוחן

נא לפנות ת.ד. 973, תל-אביב

דרושה פקידה מתחילה

למשרד יבוא בוגרת בי"ס תיכון או בי"ס לפקידות אחרי שרות צבאי, רצוי עם מעט נסיון בעבודה משרדית והדפסה.

נא לפנות לת.ד. 879 תל-אביב עם קורות חיים

לחברת רנדי בע"מ ת"א ברזילי 5

דרושה מזכירה

בעלת נסיון עם ידיעות באנגלית, או כרמנית או ספרדית.

נא לפנות במקום.

דרושות קבוצות טפסנים

לבניני שכון באזורי חולון באזור חב' פינקלשטיין ושות' בע"מ רח' שלג 9 ת"א, טל. 245188

למעון ילדים חדש המוקם בסביבה כפרית דרושים מדריכים/ות

לפרטים ת.ד. 78 זכרון יעקב

מחפש שותף לשכירות / קניה משותפת של משרד

לפנות ססנון טלפון 763434

דרושה אשה מנוסה + המלצות דוברת מעט אנגלית להשגחה על שני בנים + משק בית למשפחה באמריקה לשנה (חדר + מקלחת + משכורת). טל. 932958

לאהליאב מוהסי אויר

דרוש פקיד

למשרד יצור

לפנות בכתב לפי הכתובת אהליאב בע"מ אזור התעשיה הרצליה

למשרד עורך-דין

דרושה פקידה מתחילה

לפנות טלפונית 234248 או 240207, או אישית, שלוש, שינקין 59 פינת אחד העם, תל-אביב.

לבית מסחר בשטח הריהוט והציוד המשרדי

דרוש אדם מקושר ורציני

בעל ידע ונסיון בענף, כושר ניהול וארגון עבודה. רשיון נהיגה הכרחי

לפנות ת.ד. 9764 חיפה סודיות מובטחת

דרוש/ה בתל-אביב הנדסאי/ת לתכנון ושירטוט בנין

רצוי שנתיים נסיון לחצי משרה 5 ימי עבודה בשבוע

לפנות לת.ד 14173 ת"א

דרוש אדם דתי בעל נסיון במסחר

הדובר רומנית ואידיש לעבודות תיווך משכורת יסוד + אחוזים ורכב צמוד לאדם המתאים

לפנות תיווך לוי שד' העצמאות 67 בת-ים (מגדל נחום)

דרושה מזכירה

שליטה מלאה בעברית ובהדפסה, נסיון בניהול משרד.

נא לפנות בפרטים מלאים לת. ד. 33157 תל אביב עבור מס' 568.

דרוש/ה מנהל/ת עבודה

• עם נסיון למתפרת מכנסים
* מקום העבודה איזור נתניה
• תנאים טובים לאדם המתאים

לפנות: טלפון 615233 ת"א

דרושה מרכזנית

עם נסיון קודם

אקלימט

פרטים טלפון 4—3—532102 חיפה

דרושה

מזכירה בכירה בירושלים

בחברה ארצית לשיווק רהיטים

בעלת נסיון של 4 שנים לפחות בעבודה משרדית כנהלת קורספונדנציה וכתבנית מעולה בעברית מעקב אחר לקוחות וקשר עם סוכנים

לפנות בכתב בציון קורות חיים לת.ד. 3495 ירושלים, (לציין מזכירה בכירה)

משרד התקשורת דואר ירושלים

דרושות נשים לחצי משרה בעבודות מיון דואר

בבנין הדואר המרכזי גבעת שאול מרכז שטנר ירושלים

שעות העבודה:
בין 07.00—11.00 לפני הצהרים
או 17.00—21.00 אחרי הצהרים

הנתונים הדרושים:
ידיעת השפה העברית
ויכולת קריאת שפה לועזית

● פרטים נוספים ניתן לקבל בלשכת מנהל דואר ירושלים אצל מר פיקל טל. 524108.

Triumph INTERNATIONAL

טריומף אינטרנשיונל

לִמפעלנו בירושלים דרושים:

1. מכונאי מעולה למכונות תפירה
   בעל נסיון בקונפקציה.
2. מפעילת מכונת "נשיונל"
   בעלת נסיון.
3. עוזר למחסנאי
   יוצא צבא, לעבודות מחסן כלליות ורשום.
4. מזכירה—כתבנית
   הדפסה עברית אנגלית למח' הייצור.

תנאים טובים לאנשים המתאימים.

המעונינים מתבקשים לפנות בכתב ל„טריומף" ת .ד. 10146 ירושלים, או טלפונית 6—61255—02.

כור תעשיות מתכת בע"מ

למפעל חדש בדימונה

דרוש מנהל אחזקה בכיר

הכישורים:

1. ניהול האחזקה במפעל
2. תפעול ואחזקת מכבשים
3. בקיאות במתקנים ומבלטים
4. ניהול וריכוז צוות אחזקה

תנתן עזרה בדיור בדימונה או בבאר-שבע.

המעונינים יפנו לרמ"ה כח אדם, ת. ד. 1944, תל-אביב.

לבית חרושת לבגדי ילדים ונוער

דרוש/ה מתכנן/ת אופנה

* לבגדי נוער *

עדיפות תנתן לבעלי נסיון ת"א, טלפון 615233

למשרד פרסום בתל-אביב

דרושות

עוזרת למנהלת-חשבונות

סוג ג'—ד', שנתיים נסיון.

פקידה אחראית

בוגרת תיכון, לאחר שרות צבאי

נא לפנות בין השעות 8.00—1.00 לפנה"צ טלפונית 230401, 230521 לאילנה.

למפעל לייצור משקאות

דרוש מחלק

לאזור תל-אביב — יפו

מועמדים בעלי משאית ונסיון בחלוקת משקאות, יפנו בכתב לת.ד. 7095 ת"א, עבור מספר 43

לחברת כימיקלים לישראל

דרוש אגרונום

בעל נסיון של 5 שנים לפחות בגידולי שדה וגן, לתפקיד בכיר במועצה לפיתוח דשנים וכימיקלים, לריכוז נושא הדשנים

התפקיד מחייב התמצאות בצדדים האגרו-טכניים והמסחריים של השימוש בדשנים.

על המעוניינים לפנות בכתב, בצירוף תולדות חיים ושכר מבוקש, לת.ד. 7164, תל-אביב.

עמל

לבית-ספר תיכון מקצועי לטכנאים „עמל" נהריה

דרושים

מורים

* אנגלית (משרה שלמה)
* עברית
* שרטוט טכני וטכנולוגיה (משרה שלמה)
* אפסנאי

לקבלת פרטים נוספים נא לפנות למזכירות בית הספר טל. 04—921284 בכל יום עד שעה 14.00

דרושים:

1) **מזכיר חוץ**
במשרה חלקית

2) **מנהל חשבונות**
במשרה מלאה

בדרישות לפנות לועד כפר הנגיד טל. 055-95145.

כיתן דימונה בע"מ

דרושות:

1) מדגמת-מעצבת אפנה ללבוש נשים (פיג'מות, כתנות לילה), ילדים וילדות.
המועמדת תהיה אחראית לדיגום אפנתי וכן למודליזציה ותגזלת הדגמים.
מקום העבודה: הדר יוסף (ת"א)

2) מפעילה למכונת נשיונל
מקום העבודה בתל-אביב

נא לפנות לקביעת ראיון:
לתפקיד מדגמת טלפון 773130
לתפקיד מפעילה טלפון 773132

לחטיבת הביניים שומרון

דרושים לשנת הלימודים תשל"ג

מורה לכיתה אמית

מורה לכיתה טיפולית

לכיתות ז' ח'

פרטים במזכירות בית הספר טל. 77007 פרדס חנה.

מפעל תעשייתי גדול מחפש

סגן מנהל חשבונות ראשי

המועמד צריך להיות רואה-חשבון בעל נסיון בחשבונות תעשייתיים וידע מושלם באנגלית.

נא לפנות לת.ד. 20181 ת"א

כל-מיכל

תעשית שפופרות בע"מ

דרוש מכונאי אחזקה

למכבשים אוטומטיים (הידרו-פנאומטיים)

נסיון של 3 שנים לפחות

לפנות ת.ד. 1045 תל-אביב

— סודיות מובטחת —

לחברת איימס—יישום בע"מ ירושלים

דרושות:

* **מזכירה בכירה**
(רצוי שפת אם אנגלית)

* **מזכירה**
כישורים: א) ידיעת שפות אנגלית ועברית (כולל הדפסה) ב) נסיון בעבודות הנ"ל.

על המועמדות לפנות בכתב בצרוף קורות חיים, לחברת איימס ישום בע"מ, גבעת שאול ב', מרכז שטנר ירושלים.

למפעל טכסטיל גדול בירושלים

דרושים

1. מנהל משמרת למחלקת סריגה
(בעל ידע כללי בטכסטיל)

2. חיילים משוחררים
לתפקיד אחראי במח' סלילה.
העבודה בשלוש משמרות

בבקר פרטים יש לפנות למנהל כח אדם טל. 02—522294/5/6.

למוסד למחקר ופתוח בסביבות חיפה

דרוש אקדמאי

לעבודה רבת ענין במחקר מערכות

כשורים: בוגר טכניון תואר ראשון (BSc) באחת המגמות הבאות — אלקטרוניקה, אוירונאוטיקה, פיסיקה [illegible].

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות לת"ד 9757 חיפה (עבור 1) תוך פרוט קורות חיים, השכלה, נסיון ומס' טלפון להתקשרות.

ל„אורדן"

מפעלי מתכת בע"מ

אזור התעשיה החדש נתניה

דרוש לבורנט כימי

לבצוע אנליזות של מתכות

על המעונינים להתקשר לטל. 03—981485 בין השעות 8 — 10 בערב

למוסד רפואי ארצי

דרושים

* **רופאי ילדים**

לסניפינו — בהרצליה ובראשון-לציון

*

מועמדים יפנו בכתב-יד עם ציון קורות-חיים ונסיון עבודה קודם לת.ד. 2306 ת"א למס. 131.

هكذا من الأصل

مكزا من الأمل

דרוש
מדפיס לאופסט
הכי גליון
לטלפן בשעות העבודה 36870
ואחרי 8.00 בערב 255560

מהנדס ייצור בכיר
מעוניין במשרה חלקית
במפעל תעשייתי או שרותי או בארגון מדעי
נא לפנות אל ת.ד. 39152 תל־אביב

דרוש סוכן
להפצת
מוצרי אומנות מעור
להתקשר
053—99529

לקונפקציה נשים
דרוש/ה
מודליסט/ית
גזרן/ית.
תנאים טובים
לטלפן 53897

לחברת „ריס"
דרושה נערה
למשרה חלקית
בפרטים נא לפנות
טל. 829260—827271
ת"א בין השעות 8—16

טכנאי בנין
בעל נסיון רב ובעל רכב
מעוניין במקום עבודה מתאים
בכל רחבי הארץ
כמרכז או פיקוח.
בהצעות רציניות
נא לפנות בכתב:
ת.ד. 8 באר־שבע,
עבור „בעל נסיון".

דרוש
למפעל תעשיתי
בתל־אביב
מנהל(ת) חשבונות
לפנות „באורי"
טל: 35351
בית־אלפא 14, ת"א

סברינה
מפעלי טקסטיל בע"מ
למפעלנו בנתניה
דרושות
פועלות ייצור
רצוי נסיון בתפירה
אפשרות לרכוש
מקצוע מעניין
נא לפנות למפעל
(אזור התעשיה נתניה)
או להתקשר טלפונית
לטל' 053—24024.
sabrina

למפעל בירושלים
דרוש
לבורנט כימי תעשייתי
בעל נסיון בתעשיה
נא לפנות בכתב
בציון פרטים לת. ד. 1414 ירושלים

לחברה קבלנית גדולה בת"א
דרוש
עוזר
למנהל חשבונות
הראשי
לפנות ת"ד 29505 ת"א, „עבור 95"
בציון פרטים מלאים על נסיון קודם
ומשכורת מבוקשת

לחברת „רים"
דרושים
1. מרכיבים לארונות קיר
בעלי רכב
מסהרי
2. נגר
לעבודות במחסן
בפרטים נא לפנות
טל. 827271/829260
ת"א, בין השעות
8—16.00 אחה"צ.

למוסך במרכז
תל-אביב
דרושים
מכונאי
ועוזר
למכונאי
טלפון — 50984
בשעות העבודה

הדפוס אופסט גדול
בקרית אריה פ"ת
דרושים
1) מתלמדים למחלקה הכלמה
ב) צלם קו/רשת
וקונטקטים
לפנות טלפונית
624898, 615374

דרושים מכונאי רכב
אחרי צבא, לעבודה קבועה
תנאים טובים לכתאימים.
מוסך הרצוג בע"מ, טל. 36825.

לחברה בנין ארצית
בירושלים
דרוש: חשב משכורות
ידע בהכנת משכורות למחשב
עברית על בוריה
רצוי ידיעת ערבית.
תנאים טובים למועמד המתאים
לפנות בכתב יד עם קצור תולדות חיים
לת.ד. 20377 ירושלים

דרוש אופה לחמניות
לעבודת לילה
לפנות: לוי תעשיות מזון בע"מ
גמל התעופה לוד טלפון 971026

לביח"ר ללבידים „ליר" ברמלה
דרושים:
א) מנהל אחזקה
ב) מסיק דוד קטור
לפנות טלפון: 965381 בשעות 8—15

לבית דפוס דרושים
✶ דפס למכונות אוטומטיות
✶ דפס מתחיל
✶ סדר מכונה לרעזי
נא לפנות:
דפוס שגיב בע"מ
המלך ג'ורג' 38 ת"א
בית זבוטינסקי, טל. 289־289

לנגריה מכנית
דרוש
מנהל למחלקת ארונות מטבח
תנאים טובים מוצעים
לפנות טל. 32966
ובערב 747913

דרוש
מנהל חשבונות עצמאי
כלי כל בע"מ, חיפה מאירהוף 8
קרית־אליעזר

לחברה קבלנית לבנין
בפתח־תקוה
דרוש
מנהל עבודה
בעל נסיון של כמה שנים בעבודה
הכישורים הדרושים
ידיעה בפקוח וארגון בבניה וגמר
מועמדים יתקשרו לקביעת ראיון
בטלפון 904865 — 911297
בשעות 5—7 בערב

מחלבת נהריה שטראוס בע"מ

דרוש לנו:
1. בוגר מנהל עסקים עם רקע בכלכלה ושיווק גיל 30—35.
2. מקדם מכירות בעל רכב פרטי תושב נהריה.

בדבר פרטים נא לפנות למנהל כח אדם, ת.ד. 5 נהריה
או טלפון 922131

סוכנות בשטח אלקטרוניקה

מוצעת סוכנות להפצה בארץ של רכיב חדיש בשטח ה־אלקטרוניקה (מגלה בולם זעזועים) Vibration isolation mount המיועד בעיקר לשכשור צבאי מוטס.
הסוכנות מוצעת לסוכן שיכול להגיש סיוע צמוד למשתמשים, בעל מהלכים בין הצרכנים בפוטנציה למוצר זה, ובעל הבנה טכנית של המוצר האמור.
עדיפות בבחירת הסוכן למהנדסים היכולים לקבל על עצמם לטפל אישית בקידום המוצר.
נא לפנות בפירוט מלא של הנסיון הרלבנטי להפצת המוצר האמור לת.ד. 330 הרצליה ב' בציון „סוכנות".

„שהבת" משרד להנהלת השבטות ממוכנת
רח' הנביאים 28, חיפה קומה ב' חדר 318, טל. 668252, 668234
מקבל עבודות הנה"ח והדפסות

כפר־סילבר אשקלון
דרושים:
1. מורה לפיסיקה } במשרה שלמה
2. מורה לכלכלת הבית }
3. לבורנטית
4. מורה לגאוגרפיה — משרה חלקית
נא לפנות להנהלת ביה"ס, טלפון 3780—051

דרוש
מזכיר חוץ
במשרה חלקית
למושב כפר הנגיד

לחברה תעשיתית באזור ת"א
דרוש אדמיניסטרטור
עם נסיון
לתפקיד טיפול בנושאי כספים, משק, כח־אדם, קרנות ממשלתיות, חשבון ומכירות.
מחוייבת שליטה מלאה בשפה העברית
רצויה שליטה בשפה האנגלית
נא לפנות לת.ד. 6433 ת"א, בצרוף נסיון, תולדות חיים ומשכורת מבוקשת ולציין על המעטפה „אדמיניסטרטור עם נסיון".

מיקרואלקטרוניקס בע"מ
MICROELECTRONICS LTD.
למפעל לרכיבים אלקטרוניים
דרושים
1. **מנהל מחלקת כלים**
תפקיד — ניהול מחלקה לבניית מכונות, מבלטים, כלים ומתקני עזר בייצור.
כשורים — בוגר בית ספר מקצועי, בעל נסיון של 10 שנים לפחות, כושר פיקוח על בצוע ניהול צוות חרטים, פריינזרים ומסגרי כלים.
2. **חרט מעולה**
נדרש נסיון של 5 שנים לפחות בעבודות חריטה מדויקות ועדינות.
תנאים טובים למועמדים המתאימים
על המעונינים לפנות למח' כח־אדם, טלפון 848038 או לרח' הפסיש 4, אזור תעשיה חולון.

לחברת ספנות
דרושים
2 מכונאים
ראשיים
1. לפקוח על בנית אניות החברה בחו"ל.
2. לעבודה באגף הטכני בהנהלת החברה בארץ.

הכישורים הדרושים:
✶ ותק לפחות 3 שנים כמכונאי ראשי (נסיון באניות קיטור ובאניות דיזל).
✶ רצוי נסיון בפקוח על בניה.
✶ ידיעת אנגלית הכרחית, שפות אחרות רצויות.
✶ רצויה תעודת מהנדס מכונות או הנדסאי.
נא לפנות בכתב לת.ד. 1938 חיפה.
לציין באיזו מהמשרות מעונינים ולפרט קורות חיים, נסיון בעבודה והשכלה

דרושים
מועמדים
בכל הארץ
אם סיימת חמישית או שישית תיכון,
אם אין לך מקצוע.
אם אתה מעוניין להחליף מקצוע.
תוכל להרויח כ־1000 לירות לחודש בשטח האלקטרוניקה ולהגיע למעמד מקצועי גבוה.

לקבלת פרטים גזור ושלח לת.ד. 28125 ת"א למס' 7
שם ________
כתובת: ________
השכלה: ________
גיל: ________

לשרותי שפר לאלקטרוניקה
דרושים
טכנאי אלקטרוניקה
בעלי רכב או רשיון
לפנות אישית לשד' ירושלים 159 יפו
או טלפונית: 826922, 823927

למוסך שרותי רכב בע"מ
דרוש שליח
בעל רשיון נהיגה על קטנוע
לעבודה במחסן החלפים
המעונינים יפנו אל שרותי רכב בע"מ
גבורי ישראל 82 תל־אביב

דרושים
תעמלנים רפואיים
לאזורים:
תל-אביב, ירושלים והדרום
הכישורים הדרושים:
● רקע השכלתי מתאים ו/או נסיון בהדרכה בקורסים של הרי"פ.
● עדיפות לבעלי רכב.
(קורס תעמולה רפואית למתקבלים לעבודה יפתח ב־20.8.72)
נא לפנות בכתב, בצירוף תולדות חיים לת.ד. 18080 תל־אביב.
FISCHER פישר
תעשיות פרמצבטיות בע"מ

למוסד מחקר ופיתוח באזור חיפה
דרושים
1. **חרט או כרסם** — בוגר בי"ס מקצועי תלת שנתי לפחות, בעל נסיון מינימלי של 3 שנים, גיל רצוי בין 21—33.
תאור העיסוק: — עבודה בבית מלאכה של מח' מחקר ופיתוח, חריטה וכרסום ברמה גבוהה, עבודות במכניקה עדינה, שבוב מתכות מתדניות.
המפעל מעודד ומסייע בהמשך לימודים ב־מוסדות למוד לטכנאים והנדסאים.
2. **טכנאי מעבדה** — בוגר בי"ס מקצועי תלת־שנתי לפחות, דרוש נסיון קודם בעבודות טכניות (לפחות בשרות הצבאי), רקע של מסגרות טכנית, מכשירנות או מכונות, גיל רצוי 23—30.
תאור העיסוק: — למוד ותפעול של מערכות מכניות חדישות, עבודה במערכות ואקום, למוד ותפעול של מכשירי מדידה מרכבים, כולל עבודות פרוק והרכבה של המערכות הנ"ל.
מובטחת עבודה מעניינת ומגוונת. המפעל מעודד המשך למודים במוסדות למוד לטכנאים והנדסאים ומשתתף בשכ"ל.
העבודה כוללת עבודות לילה (לא באופן שוטף).
אנא פנה לת.ד. 9757 חיפה עבור מס. 12 בצירוף קורות חיים ורקע מקצועי. סודיות מובטחת.

חשוב
לתושבי
הדרום!
נגב קרמיקה בע"מ
למפעלנו בירוחם
דרושים
✶ מנהל מחלקת תנורים
רצוי מכונאי בעל נסיון
✶ טכנאי מכונות־אחזקה בכיר
✶ מחסנאי בכיר
לאחסון תוצרת גמורה
✶ פקיד/ה כח אדם
נסיון בהכנת משכורות
מועדפים מועמדים בעלי נסיון מתושבי הסביבה.
למתאימים ממרכז הארץ מובטחת עזרה בדיור נוח בבקות.
נא להתקשר לטל. 95191־057
נגב קרמיקה בע"מ, ירוחם.

דרושים אקדמאים
לעבודה מעניינת
במחקר מערכות מתוחכמות
בשלבי התכנון והפתוח
תאור התפקיד:
מחקרי מערכת של מערכות משולבות הכוללות:
— חקר בצועים ותמורות (T.O)
— חקר אמינות של המערכות
— תיכון ניסויים ונתוח תוצאותיהם
— סקר שיטות ומערכות
הכישורים הדרושים:
תואר אקדמאי באחד מן הסטחים הבאים (רצוי M.Sc.)
— תעשיה וניהול
— הנדסת בקרה או אוירונאוטיקה
— סטטיסטיקה
— פיסיקה
יועדפו מועמדים עם רקע בנושאים הנ"ל בעיקר מחקר מערכות או סטטיסטיקה.
בהצעות נא לפנות לת.ד. 9757 חיפה עבור 26, תוך פירוט קורות חיים, השכלה והנסיון קודם בעבודה, כתובת וטלפון להתקשרות.

למכון הנרייטה סאלד בירושלים
דרושה
נערה נבונה ואחראית
(בגיל 15½—16)
לעבודה כטלפונאית
לפנות טלפון 62401 בשעות לפנה"צ

דרושים
עובדים זמניים
בשעות פנויות לתקופה קצרה
טלפון 442047 תל אביב, לפנות למר סגל

דרוש
נגר - מרכיב
מעולה
בעל נסיון לארונות קיר וחדרי שינה
להתקשר טלפון 823589, ת"א

דרוש
הנדסאי/טכנאי מכירות
בשטח רכיבים וציוד אלקטרוני
בעלי נסיון מתבקשים לפנות עם ציון קורות חיים ונסיון קודם
לת.ד. 33130 ת"א, עבור הנדסאי.

„נח" — מפעלי מתכת בע"מ
כבישה חמה ועיבוד שבבי
דרושים
רבולבריסטים חרטים
ומנהלי עבודה מעולים
תנאים טובים
טלפון 827886, רחוב התחיה 14 יפו,
(מול בלומפילד) אולם 18

דרוש
מחסנאי
תנאי המשרה:
ידע בארגון בניהול מחסן מרכזי, יכולת לנהל משא ומתן עם ספקים וצרכני מועדונים, בעל יוזמה ומרץ עד גיל 35.
נא לפנות לאגודה לטפוח מועדונים טכניים לנוער, רחוב ארלוזורוב 9, טלפון 662515 חיפה

ליגת -
מפעל סריגה וקונפקציה בע"מ
קרית-גת
דרוש
מנהל חשבונות ראשי
עם נסיון של 5 שנים לפחות בעבודה מעשית
רצויה ידיעת השפה האנגלית והרוסית.
— סודיות מובטחת —
נא לפנות בכתב לת.ד. 2471 תל־אביב ולציין עבור מנהל השבונות ראשי.

נציבות שירות המדינה
מודיעה על
משרות פנויות של אקדמאים במדעי החברה אדריכלים, מהנדסים וטכנאים במשרדי הממשלה

אקדמאים במדעי החברה
מס' המכרז
3/697 סגן מפקח כללי באגף הפיקוח הכללי, תל־אביב, משרד האוצר — דרגה א האקדמאים במדעי החברה והרוח.
3/698 ראש צוות באגף התקציבים, ירושלים, משרד האוצר — דרגה ב—א האקדמאים במדעי החברה והרוח.
699 מנהל המחלקה להשקעות העבודות בתוך לארץ באגף מטבע חוץ, ירושלים, משרד האוצר — דרגה ב—א האקדמאים במדעי החברה והרוח.
*700—*701 ** חוקר ראשי (שיהק) (2 משרות) במכון לפריון העבודה והייצור, תל־אביב, משרד העבודה — דרגה ג—ב האקדמאים במדעי החברה והרוח.
702—703 עוזר ראשי בכיר (2 משרות) באגף התקציבים, ירושלים, משרד האוצר — דרגה ג—ב האקדמאים במדעי החברה והרוח.
3/704 עוזר בכיר ליועץ הכלכלי בלשכת היועץ הכלכלי, ירושלים, משרד האוצר — דרגה ג—ב האקדמאים במדעי החברה והרוח.
705—706 מרכז צוות כלכלנים (2 משרות) באגף כלכלה, משק הכביש בירושלים ובתל־אביב, משרד התקשורת — דרגה ג—ב האקדמאים במדעי החברה והרוח.
707 כלכלן בכיר בחטיבת מתכת וחשמל, ירושלים, משרד המסחר והתעשייה — דרגה ג האקדמאים במדעי החברה והרוח.
708 כלכלן בכיר בחטיבת מתכת וחשמל, ירושלים, משרד המסחר והתעשייה — דרגה ג האקדמאים במדעי החברה והרוח.
709—712 כלכלן בכיר (4 משרות) באגף כלכלה, במשק הכביש בירושלים (2 משרות) ובתל־אביב (2 משרות), משרד התקשורת — דרגה ד—ג האקדמאים במדעי החברה והרוח.
*713 ** מנהל מרכז קלט באגף להכשרה ולהשתלמות מקצועית, חיפה, משרד העבודה — דרגה ד—ג האקדמאים במדעי החברה והרוח.
*714 ** חוקר עצמאי (סחר חוקר צרכנים) במכון לפריון העבודה והייצור, תל־אביב, משרד העבודה — דרגה ד—ג האקדמאים במדעי החברה והרוח.
715—716 חוקר עצמאי (בית הספר למנהלי עבודה) (2 משרות) במכון לפריון העבודה והייצור, תל־אביב, משרד העבודה — דרגה ד—ג האקדמאים במדעי החברה והרוח.
*717 כלכלן בכיר ברשות התיכנון והביצוע, ירושלים, משרד האוצר — דרגה ד—ג האקדמאים במדעי החברה והרוח.
718 כלכלן במרכז הרפואי על שם שיבא, תל־השומר, משרד הבריאות — דרגה ד האקדמאים במדעי החברה והרוח.
719 עוזר להמכון והנהלים באגף הרישוי, ירושלים, משרד התחבורה — דרגה ד האקדמאים במדעי החברה והרוח.
720 כלכלן בוחן במרכז ההשקעות, ירושלים, משרד המסחר והתעשייה — דרגה ה—ד האקדמאים במדעי החברה והרוח.
*721 כלכלן (עוזר לפיקוחים) בנציבות מס ההכנסה ומס הרכוש, ירושלים, משרד האוצר — דרגה ה—ד האקדמאים במדעי החברה והרוח.
*722—*726 ** עוזר לכלכלן (5 משרות) באגף התקציבים, ירושלים, משרד האוצר — דרגה ה—ד האקדמאים במדעי החברה והרוח או יג—יד אחיד.
**727 עוזר לחוקר, ירושלים, משרד התחבורה — דרגה ה האקדמאים במדעי החברה והרוח.

מהנדסים אזרחיים ואדריכלים
728 מהנדס במחוזה בלשכת מפקח כבאות ראשי, ירושלים, משרד הפנים — דרגה ב מהנדסים.
729 מפקח ארצי על מתקני מיזוג אויר במחלקת העבודות הציבוריות, תל־אביב, משרד העבודה — דרגה ג—ב מהנדסים.
730 מהנדס תקציבים במחלקת העבודות הציבוריות, תל־אביב, משרד העבודה — דרגה ג—ב מהנדסים.
731 סגן מנהל המחלקה למים עירוניים בנציבות המים, ירושלים, משרד החקלאות — דרגה ג—ב מהנדסים.
3/732 אדריכל או מהנדס, חיפה, משרד השיכון — דרגה ד—ג מהנדסים.

מהנדסים וטכנאים
*733 ** מנהל פרויקטים בכיר (המכון לאוטומציה תעשייתית) במכון לפריון העבודה והייצור, תל־אביב, משרד העבודה — דרגה א—א+ מהנדסים.
**734 מהנדס ייצור בנציבות שירות המדינה, תל־אביב, משרד האוצר — דרגה א מהנדסים.
*735—*736 ** מרכז פרויקט ייעוץ (המכון לאוטומציה תעשייתית) (2 משרות) במכון לפריון העבודה והייצור, תל־אביב, משרד העבודה — דרגה ב—א מהנדסים.
737 מהנדס ציוד יעודי בלשכת מפקח כבאות ראשי, ירושלים, משרד הפנים — דרגה ב מהנדסים.
738 מכונאי ייצור בכיר בנציבות שירות המדינה, תל־אביב, משרד האוצר — דרגה א הנדסאים וטכנאים.
*739 סגן מהנדס התברואה מחוזי בלשכת הבריאות, חיפה, משרד הבריאות — דרגה ג—ב מהנדסים.
*740 בוחן פטנטים באגף הרשם הכללי, ירושלים, משרד המשפטים — דרגה ג—ב מהנדסים.
741 מהנדס מדור המבנן בבית המלאכה, חיפה, משרד התקשורת — דרגה ג—ב מהנדסים או ב—א הנדסאים וטכנאים.
3/742 קצין נפתי ומרכז מפעלים ברצועת עזה וצפון סיני, עזה, משרד החקלאות — דרגה ג—ב מהנדסים או ב—א הנדסאים וטכנאים.
743 מנהל מרכזת מרחבית, ירושלים, משרד התקשורת — דרגה ג—ב מהנדסים או ב—א הנדסאים וטכנאים.
744 מהנדס הא המבנן מרכזת במחוז תל־אביב והמרכז, תל־אביב, משרד התקשורת — דרגה ג—ב מהנדסים או ב—א הנדסאים וטכנאים.
*745—*746 ** חוקר ראשי (מכמביל) (2 משרות) במכון לפריון העבודה והייצור, תל־אביב, משרד העבודה — דרגה ג—ב מהנדסים או ב—א הנדסאים וטכנאים.
747 יועץ ומפקח טכני במחלקה לתכנון בתי חולים, ירושלים, משרד הבריאות — דרגה ג—ב מהנדסים או ב—א הנדסאים וטכנאים.
*748 ** חוקר עצמאי (אוטומציה תעשייתית) במכון לפריון העבודה והייצור, תל־אביב, משרד העבודה — דרגה ד—ג מהנדסים או ג—ב הנדסאים וטכנאים.
*749—*750 ** חוקר עצמאי (תעשייה זעירה) (2 משרות) במכון לפריון העבודה והייצור, תל־אביב, משרד העבודה — דרגה ד—ג מהנדסים או ג—ב הנדסאים וטכנאים.
*751—*752 ** מפקח שירותי רכב ופיתוח (2 משרות) באגף הרכב ושירותי התחזוקה, תל־אביב, משרד התחבורה — דרגה ג—ב הנדסאים וטכנאים.
753 מכונאי קטלוג במחלקת אספקאות ומחסנים, תל־אביב, משרד התקשורת — דרגה ג—ב הנדסאים וטכנאים.
754 אחראי למיפוי ומדידות ביהודה ושומרון במנהל מקרקעי ישראל, ירושלים, משרד החקלאות — דרגה ג—ב הנדסאים וטכנאים.
*755—*756 ** מכונאי ראשי אלקטרוניקה (2 משרות) בשירות המטאורולוגי, בית דגן, משרד התחבורה — דרגה ד—ב הנדסאים וטכנאים.
757 עוזר מפקח א' (כבישים) במחלקת העבודות הציבוריות, תל־אביב, משרד העבודה — דרגה ד—ג הנדסאים וטכנאים.

*) במשרות אלו מועסק עובד בארעיות, אין לעובד כל זכות על המשרה.
**) משרות אלו הן בלתי צמיתות והעובדים יועסקו על פי חוזה מיוחד.
בקשות יש להפנות באמצעות הדואר בטופס מדף 1061, אותו אפשר לקבל בלשכת המודיעין של עירית תל־אביב, בכל בתי הדואר וסניפי הדואר ובלשכות המודיעין של משרדי הממשלה הגדולים, או בנציבות שירות המדינה בירושלים, הקריה, בניין משרד ראש הממשלה, חדר 429, בלשכת הדרום של נציבות שירות המדינה, תל־אביב, הקריה, רחוב ה' מס' 5, בחיפה בבית הממשלה, בבאר שבע במשרדי מינהל המחוז, משרד הפנים, דרך העצמאות.
היום האחרון להגשת בקשות: ה' באלול תשל"ב — 28.8.1972.

על המועמדים לדאוג, שבקשותיהם בצירוף המסמכים הנדרשים וכל מסמך אחר שבדעתם להגיש (בצירוף תירגומם הנאמן לעברית, אם הם ערוכים בלועזית), יגיעו לנציבות שירות המדינה לא מאוחר מהתאריך האמור בצירוף כל המסמכים הנחוצים, אחרת לא תובאנה בחשבון.

אינדירה מחליפה שרים

מנסה להיפטר ממדינאים קשישים

מאת ק. סריניוואסאן, סופר „הארץ" בהודו

ניו־דלהי

מזמן צריכים היו לערוך בניו־דלהי שידוד מערכות בממשלה הפדראלית. מאז התחילה ראש הממשלה לגייס אנשים מבין חברי ממשלתה כדי שישמשו ראשי ממשלה של המדינות ההודיות הפדראטיביות.

תחילה שלחה את המיניסטר שלה לפיתוח תעשייתי להיות ראש מדינה גוג'ראט. זמן קצר אחרי זה נעשה המיניסטר לנפט ולכימיקלים לראש ממשלתה של מדינת מאדיה פראדש, מדינה נחשלת אך רחבה ועשירה במינרלים. לראש ממשלת מדינת אוריסה נעשתה אשה קטנת־קומה, הגב' נאנדיני סאטפאתי, שקודם לכן היתה כעין ז'דאנוב בשביל הגב' גאנדי: היא התחילה להטיל אימה על עתונות הודו, בזה שאיימה לבעשה „להלאים" אותה.

כשהיה מר נארו המנוח ראש ממשלת הודו, הוא נהג להיוועץ עם מיניסטר בכיר אחד או שניים כשחשב על שידוד מערכות בממשלה. הגב' גאנדי אף אינה חולמת על התייעצות כלשהי ובהיותה כרגע „על הסוס", גם אין לה צורך בכך. מלבד זה אין בממשלה מיניסטרים שיש לה אמון בהם — קיים פער של דורות ופער אידיאולוגי כאחד.

החלפת שר הרכבות

הגב' גאנדי החליפה את המיניסטר לרכבות ואת המיניסטר לפיתוח תעשייתי. ביחס למיניסטר הרכבות, מר האנומאנתאיה, שפוטר מתפקידו, מפורסם הדבר: כי הוא נפרד מבחינה פוליטית כבר ממוראג'י דיסאי, סגן ראש הממשלה שהודח, ומילא תפקיד עצום בפילוג מפלגת הקונגרס במדינת מיסור. כמנהיגו של ישוב חזק בשם וקיליגארס, הצליח האנומאנתאיה להדיח מן השלטון את מפלגת הקונגרס הישנה. לכן היה בטוח שיספיק לשבת בממשלה במשך כל חמש שנות כהונתה.

אלא שהוא איש עוקצני, הנוטה לשלוח את חציו נגד חברי הפרלמנט. הוא אמר שהגב' גאנדי לא הדיחה אותו משום שהצליח בכך שהרכבות ייצאו ויגיעו בזמן. אולם מצב הבטיחות ברכבות נעשה קשה מנשוא, קרונות כרעו תחת העומס, והובלת חומרי־הגלם סבלה.

יורשו של מר האנומאנתאיה, מר פאי, הוא קריירסט. הוא ידידו של מיניסטר תכנון לשעבר מר סובראמאניאם, והנה מאמון ראש הממשלה. היה זה סובראמאניאם ששיכנע את פאי להעמיד את מועמדותו לבית העליון, שאליו אמנם נבחר. מאז הפציר אותו שישתדל להיות מיניסטר. כיוון שפאי אינו איש מפלגת הקונגרס, הוא היה מסתפק מן הסתם במשהו פחות מזה. אך כיוון שהאנומאנתאיה המפוטר הוא איש מדינת מיסור, צריך היה למצוא כממלא מקומו יליד אחר של אותה מדינה — ואף פאי היה איש מיסור.

הדחת צ'אודורי

אשר למיניסטר המפוטר לפיתוח תעשייתי, מר צ'אודורי (שבמקומו בא סובראמאניאם), הרי כאן מקרה מעניין של אדם חסר יכולת שהצליח להיכנס לממשלה. במקרה הטוב ביותר היה צ'אודורי בעל תחבולה מוכשר, שהצליח להגדיל את האוכלוסיה המוסלמית של אסאם (על־ידי הברחת מוסלמים מפקיסטאן הסמוכה אליה) כדי לשנות את המאזן המיספרי בה לבין ההינדים. כשנתפלגה מפלגת הקונגרס, העריכה אותו הגב' גאנדי הערכה גבוהה מדי, ונתנה לו תפקיד בממשלה.

בימי שהותו בממשלה ירד הייצור התעשייתי פלאים. מפעלים רבים נסגרו, במצאם את עצמם נלכדים בין הסיסמאות הדוקטרינריות של הסוציאליסטים ובין הצרכים למעשה של התעשיה. ומעל לכל הוכיח צ'אודורי את חוסר כשרונו המוחלט למלא תפקיד ממדרגה ראשונה.

עד לרגע האחרון היה קשר בינו ובין מיניסטר החקלאות פאחרודין עלי אחמד, אף הוא מוסלמי מאסאם. אמרו שפאחרודין יצא מן הממשלה. הגב' גאנדי ניסתה לפתותו בהציעה לו תפקיד של מושל במדינת אוטאר פראדש, הגדולה והנחשלה ביותר ממדינות הודו. אך פאחרודין דחה את ההצעה, באמרו שאם שוב לא יהיה חבר ממשלה, הוא מעדיף להיות חבר־פרלמנט פשוט. הגב' גאנדי החליטה איפוא להקריב כשעיר לעזאזל את צ'אודורי ולא את פאחרודין עלי אחמד.

שר מוכשר שנכשל בבחירות

סובראמאניאם אשר ירש את התיק של צ'אודורי, ידוע בפיקחותו, בטביעת עין ובתושיה. ראשיתו בממשלה היתה כמיניסטר לפלדה. באותו זמן היו מפעלי הפלדה שבסקטור הציבורי כושלים, וייצורם בשפל המדרגה.

סובראמאניאם בידר מה הבעיות והביא לכך שהמפעלים יעבדו כהלכה. אחר כך נשתררו בארץ תנאי בצורת. סובראמאניאם לא היסס לקבל על עצמו את המיניסטריון למזון. שם עלה בו הרעיון לזרוע זני חיטה בעלי תנובה גבוהה, שהכפילו את יבולי החיטה — וכיום יש להודו מלאי חיטה של 10 מליון טונות. מלבד זה, בתקופת כהונתו כמיניסטר למזון הושגה ההתקדמות הטכנולוגית שחוללה את מה שמכונה עתה בפי העם „המהפכה הירוקה". אף על פי כן נכשל ב־1967 בבחירות ונשאר בישימון הפוליטי עד שהגיע למיניסטריון התכנון.

הדבר המאלף בחילופי הגברי בממשלה היא הצורה המקוטעת והבלתי־עקיבה בה נעשים הדברים. סובראמאניאם יעץ לראש הממשלה לייעל את משק הארץ על־ידי מיזוג מיניסטריון המסחר והמיניסטריון לפיתוח תעשייתי. הגב' גאנדי היתה עושה כעצתו, לולא עמד בראש מיניסטריון המסחר מר ל.נ. מישרה. הלה הוא כשלון מוחלט בתפקידו — אך הוא גם מכרה זהב שגייס הון תועפות בשביל הבחירות, כך שהגב' גאנדי סבורה שאין לוותר עליו.

לפני חילופי הגברי אמרו שאולי ימונו מיניסטרים חדשים למיניסטריוני הפנים, האוצר וההגנה. מיניסטר האוצר הנוכחי מר צ'אוואן אינו מבין מאומה בכספים, אומרים הבריות, אך הוא מיניסטר פנים גדול. בדומה לכך מתמצא מיניסטר ההגנה מר ג'. ג'קג'יוואן רם בכל תחבולות הפוליטיקה, אך אינו יודע להבחין בין רובה למקלע. הגב' גאנדי גישה את האפשרות של שינוי ונוכחה שהיא עלולה להזמין לעצמה צרות אם תחליף את תיקיהם של אנשים אלה או תפטר אותם. על כן החליטה שמוטב להניח להם, לפחות לפי שעה.

הגב' גאנדי עצמה, נוסף על היותה ראש הממשלה, היא גם מיניסטר הפנים, מיניסטר להסברה ולשידור, מיניסטר לנפט ולכימיקלים, ומיניסטר למסחר — כי בראש כל המיניסטריונים האלה עומדים רק מזכירי מדינה (כלומר מנכ"לים). כן יש לה כוח רב משום שעומדות לרשותה סוכנות הביון המרכזית הבל־ידועה של הודו, סוכנות הביון המסחרית וסוכנות הביון לעניני הגנה. ההסבר היחיד מדוע משאירה היא עדיין את המיניסטרים הקשישים יותר במקומותיהם, הוא שהיא מגששת את השטח לפני ההתקפה הסופית.

זכויות הפרט בארה"ב

חקירתו של כוכב הקולנוע בוועדה לעניני פשע

מאת פראנק סינטרה, מיוחד ל„הארץ" מ„ניו־יורק טיימס"

הזמר והשחקן פראנק סינטרה פרש לפני זמן־מה מהופעות על הבמה ובסרטים.

וואשינגטון

ב־18 ביולי לפני הצהרים, נכנסתי לחדר דיונים גדול בבנין „קאנון אופיס בילדינג" בוואשינגטון כדי להעיד לפני קבוצה המכונה הוועדה המיוחדת לעניני פשע. האולמות היו מלאים אורחים. השורות מאחורי נמכרו עד למקום האחרון. כל חברי ועדת הקונגרס נכחו. אמרו לי, שזה אינו קורה לעתים קרובות מדי.

הפרטים של מה שנתרחש באותו יום כבר פורסמו: החקירה המשעממת המיגעת על השקעה קצרת־ימים שהשקעתי במסלול ממדרגה שניה למירוצי סוסים, לפני עשר שנים; אם היכרתי או פגשתי אנשים מסויימים שטוענים כי הם עוסקים בפשע; אם הייתי אי־פעם פקיד של מסלול המירוצים ברקשייר דאונס, וכו'. השבתי על כל השאלות לפי מיטב יכולתי, כשעורך הדין שלי מספק כמה פרטים שאבדו במרוצת הזמן. אף תוך הנחה שהדבר היה דרוש לוועדה, ברור היה לרוב האנשים כי אפשר היה לסדר את הענין במשרד עורך־דין, בלי כל הרעש המלווה אותו.

כוח המכונה הממשלתית

אך אותה הופעה העלתה כמה שאלות גדולות יותר, שיש בהן משמעות לגבי כולנו. הדבר החשוב ביותר הוא זכויותיו של אדם פרטי בארצות הברית כשהוא עומד מול המכונה העצומה של הממשלה הפדרלית.

להלכה, ועדות חקירה של הקונגרס הן אמצעים לבירור עובדות שצפים כי יביאו לחקיקת חוקים. למעשה — כפי שנוכחנו בתקופה המכוערת של ג'ו מקארתי — יכולות הן להיות משפטים בניגוד לכללי הראיות, שבהם מבלבלים בין „עובדות" לשמועות, רכילות וכיוצא באלה, המאפשרים להרוס את שמו ואת תדמיתו של אדם בפני ציבור אזינים וצופים גדול.

במקרה שלי הותר לרוצח שהורשע לגלגל את שמי כאות נפשו, בעוד מצלמות הטלוויזיה פועלות. מיונו הקטן והמרושע שודר למיליוני בתים אמריקאים, כולל ביתי. וכן, ניתנה לי הזדמנות להפריך את דבריו. אך כפי שכולנו נוכחנו, זוכר הציבור לעתים קרובות את האשמה זמן רב יותר מאשר את ההגנה. על כל פנים אין להעמיד אזרח אמריקאי, אם מפורסם אם לא־ידוע, במצב בו עליו להתגונן מפני האשמות הכרזות־שווא, ושום ועדה של הקונגרס אינה צריכה להיות בימה לשמועות־ביבים, שבית משפט לא היה מרשה להעלותן.

במשך השנים רכשתי לי פרסום מסויים, וזו אחת הסיבות שבגללן מהלכים בקשר אלי כה הרבה רכילויות. זה קורה לכוכבים רבים. אך במקרה שלי מסתבך הענין, מפני ששמי מסתיים בתנועה. בארץ זו קיימת צורה של חוסר סובלנות המאפשרת לאנשים הגונים משאר הבחינות — כולל ליברלים רבים — להאמין בסיפורים הגסים ביותר, אם הם קשורים לשם אמריקאי־איטלקי.

מדיניות הדמיון

הם רוצים להאמין שאם מציגים איש־ביזור לפני מישהו במועדון לילה, נעשים השניים ידידים קרובים לכל ימי חייהם. אך דבר אחד הוא לעקוב במשך שעתיים אחרי מעשה דמיון על מסך של קולנוע ואחר כך ללכת הביתה, ודבר אחר לגמרי אם מטפלים הדמיונות לגבי אנשים חיים, מפני שלא כתוב „סוף" כשהדמיונות נסתיימו. אותם אנשים מוכרחים להמשיך ולחיות ב

פראנק סינטרה

עולם המעשה עם ידידיהם, משפחתם והפרטנרים העסקיים שלהם. נוכל לקרוא לכך מדיניות הדמיון. בשבתי אתמול ליד שולחן זה, תהיתי אם אמנם מקרה הוא שנקראתי לוואשינגטון בשנת בחירות, שנה שבה מתקשים חברי הקונגרס להכניס את שמותיהם לתוך העתונים בגלל ההתרכזות העצומה במירוץ על הנשיאות. נראה היה שזוהי הסיבה.

ותהיתי אם האנשים באמריקה יודעים מה מסוכן התהליך כולו. פרטיותי נגזלה ממני, איבדתי שעות מזמני, נאלצתי להתגונן במקום שלא היה אף בית משפט. לא היתה זו רק שאלה להיפטר מהם; היתה זו שאלה שהכל ייפטרו מהם. אם כדבר הזה יכול היה לקרות לי, הרי יכול היה לקרות לכל אחד, כולל אלה שאינם יכולים להתגונן כראוי. רוצה הייתי לקוות שאמריקאים רבים יתחילו לדרוש מנציגיהם, בממשלה ובאמצעי התקשורת, שיחדלו להפריד דמיון ממציאות, וישימו קץ אחת ולתמיד להעלים מסוג זה.

המראה ללא חזיה

שיגשוג במכירת חזיות בארה"ב

מאת הרברט קושאץ, מיוחד ל„הארץ" מ„ניו־יורק טיימס"

ניו־יורק

על אף מאמצי התנועה לשחרור האשה, משגשגת מכירת החזיות ואפילו מכירות חגורות בטן התחדשו בהיקף צנוע בארה"ב.

ייתכן שכמה נשים רוצות להיפטר מחזיותיהן, אך רק מעטות עושות זאת. באחרונה הצליחו לשוות לגופן מראה ללא־חזיה, בלבשן חזיה רכה מיוחדת שנעשתה להיט בתעשיית ההלבשה.

„המראה הטבעי מקיף 15 עד 20 אחוז ממכירותינו", אומרת ביאטריס קולמן, מנהלת חברה המייצרת יותר מ־25 אלף חזיות בשבוע. „החזיה הקונבנציונלית המחזקת לבשה צורת הבראה הטבעי", אמרה הגב' קולמן.

נשיא החברה הגדולה ביותר בארה"ב ליצור בגדים תחתונים — פלייטקס — כאשר, כי המראה ללא־חזיה קידם את מכירות החזיות. הסיבות רבה עוד יותר הוא מייחס לאופנה הנצמדת שהתחולל כצפוי פלאים בסתיו הבא.

„השנה הנוכחית תהיה הגדולה ביותר בתולדות החברה שלנו", אמר אותו נשיא. „המכירות גדולות הרבה יותר מאשתקד ולגבי ששת החדשים הראשונים של השנה עלו על כל המתוכנן".

מחקר שנעשה באחרונה העלה, כי המראה ללא חזיה שולט בניו־יורק ובכרכים האחרים, אך לא נעשה פופולארי בשאר חלקי ארה"ב — אמר נשיא פלייטקס.

„השוק של חברת פלייטקס מורכב בעיקר מבנות 25 ומעלה", אמר הנשיא. „נשים אלה אינן נפרדות מהחזיות. „החזיה הנמכרת ביותר היו אצלנו חזיות־18־שעות, לנשים הזקוקות לתמיכה ממשית".

לפי דברי עורך כתב־עת לאופנה, העלה מחקר שנערך בארה"ב, כי באביב עלו מכירות החזיות ב־41.3% והיקף המכירות הקמעונאיות של חזיות וחגורות־בטן הגיע ל־1.1 מיליארד דולר בשנה.

המכירות הסיטונאיות בענף מסתכמות ב־700 מיליון דולר לשנה, ולפי הערכות אחרות ב־600 מיליון דולר.

מכירות חגורות הבטן הצטמצמו בשנתיים־שלוש האחרונות ורק באחרונה ניכרו סימני התחדשות. מסתבר כי התחתונים המחזקים נחלו הצלחה גדולה כתחליף לחגורות הבטן.

חגורות הבטן הנמכרות כעת עשויות חומר סריג ורך. הרבה יותר, התחתונים בעלי החגורה האלסטית הרחבה מעניקים שליטת־מה על הירך והמותן.

החזיה המסורתית היא עדיין רב־מכר. הדגם הפופולרי של השנים שחלפו — חזיה עשויה כותנה המשווה לחזה מראה מחודד — עדיין מהווה 25% מהמכירות בכמה מפעלים.

סגן הנשיא של אקסקווזיט פורם, אחת מעשר החברות הגדולות ביותר בענף, אמר שהחלק הגדול ביותר של הקונות הן נשים בשלות שאינן נלהבות למראה ללא־חזיה. עם זאת מייצרת חברת אקסקווזיט מספר דוגמאות בעלות ריפוד לא מחודד שאמורות להוות חלק נכבד מהמכירות.

האוניברסיטה העברית בירושלים
הפקולטה למתימטיקה ולמדעי הטבע
מודיעים על טכס הפתיחה של
מחנה קיץ לנוער שוחר מדע
דברי הפתיחה: מר מ. ביתן — דיקן משנה של הפקולטה
דברי ברכה: מר א. הרמן — נשיא האוניברסיטה
מר מ. בר־און — חבר הנהלת ההסתדרות הציונית העולמית
פרופ' מ. רבין — הרקטור הנבחר, ישוחח על: „שלוש מהפכות במדע ובטכנולוגיה"
שיתקיים ביום א', כ"ז באב תשל"ב (6.8.72) בשעה 16.30 בבית בלגיה, קרית האוניברסיטה העברית, גבעת רם.

רכוש דירה בחיפה בגבעת הרקפות...

במורדות הכרמל המערבי בדרך הים — במקום מוגן מהדירות רוח מזרחית המביאה ריחות מאיזור התעשיה במפרץ חיפה, הולך ומוקם בנין רב קומות המכיל: דירות של 4 חדרים בשטח של כ־120 מר. דירות קוטג'ים בקומות עליונות של כ־240 מר. הבנין בנוי ברמה גבוהה ומצויד במעליות המקשרות את החניה התת־קרקעית לדירות, הסקה מרכזית, מים חמים 24 שעות, גן מרכזי, טלפון פנימי, סידור להורקת אשפה קומתית, מקלט קומתי בנוסף למקלט במרתף הבנין, מרכז קניות במקום. נותר גם מספר קטן של דירות בבנינים של 4 קומות.

דרורי מהנדסים ובונים בע"מ
חיפה, רחוב מנחם 12, טל. 665032

הלוח הכפול הארץ ידיעות אחרונות

הודעות לציבור

משרד הבטחון
הממונה על המכירות
מכרז מספר 60/72/8
ניתנת בזה הודעה לציבור על מכרז תקופתי למכירת: שבבי מגנזיום.
הצעות יש להגיש על גבי טופס מיוחד שאפשר להשיג במשרדנו. את הטופס יש לשים במעטפה ולהכניסה לארגז ההצעות מכרז מס' 60/72/8 לפי הכתובת: משרד הבטחון / יחידת המכירות, הקריה, רח' ג' מס. 10, לא יאוחר מיום חמישי — 17.8.72 שעה 10.00 לפנה"צ.
המעוניינים לקבל פרטים נוספים יפנו למשרדנו לפי הכתובת הנ"ל החל בתאריך 7.8.72 בכל יום בשבוע (פרט ליום שישי) בשעות 08.00—14.00.
לכל הצעה יש לצרף פקדון בהמחאה בנקאית או ערבות בנקאית, לפקודת משרד הבטחון, כפי שמצויין בטופס המכרז. המחאות פרטיות לא תתקבלנה.
אין אנו מתחייבים לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או הצעה כלשהי.
על הקונה לשמור על כל תנאי המכרז. שנוי כלשהו עלול לגרום לבטול ההצעה.

משרד הבטחון
הממונה על המכירות
מכרז מספר 59/72/8
ניתנת בזה הודעה לציבור על מכירת כלי רכב:
נוסעים: אופל, אוסטין, דודג', דאף, הקאהיל, פרימוס, לארק, ברנדס, סימקה, פורד, פולקסוואגן, פליימוט, פג'ו, פיאט, קונמבה, שברולט, רנו, ואח'.
מסחרי כמויין: ווליס, לנדרובר.
סדרים: אוסטין, דודג', לנדרובר, פולקסוואגן, ואח'.
ג'יפים: ויליס, לנדרובר.
אופנים עם כנען עוז: מוביליס.
YAMAHA
אפשר לקנות כל כלי רכב לחוד או כולם ביחד.
יש להציע מחיר לכל כלי רכב בנפרד גם אם הצעת הקונה כוללת יותר מכלי רכב אחד.
הצעות יש להגיש אך ורק על גבי טופס מיוחד שאפשר להשיגו במשרדנו. את ההצעה יש לשים במעטפה סגורה ולהכניסה לארגז ההצעות של מכרז מס' 59/72/8 לפי הכתובת: משרד הבטחון / יחידת המכירות, הקריה רח' ג' מס' 10, לא יאוחר מיום חמישי 17/8/72 שעה 10.00 לפנה"צ.
אין יחידת המכירות מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או הצעה כלשהי.
לכל הצעה יש לצרף פקדון בהמחאה בנקאית או ערבות בנקאית, לפקודת משרד הבטחון, בשעור 10% מערך ההצעה. המחאות פרטיות לא תתקבלנה.
המעוניינים לקבל פרטים נוספים יפנו למשרדנו לפי הכתובת הנ"ל החל בתאריך 7.8.72 בכל יום בשבוע (פרט ליום שישי) בשעות 08.00—14.00.
על הקונה לשמור על כל תנאי המכרז. שנוי כלשהו עלול לגרום לבטול ההצעה.

משרד הבטחון
הממונה על המכירות
מכרז מספר 53/72/8
ניתנת בזה הודעה לציבור על מכירת: ציוד אלקטרוני וכלי עבודה, ציוד וחומרי צלום.
הצעות יש להגיש על גבי טופס מיוחד שאפשר להשיגו במשרדנו. את הטופס יש לשים במעטפה ולהכניסה לארגז ההצעות מכרז מס' 53/72/8 לפי הכתובת: משרד הבטחון / יחידת המכירות הקריה, רח' ג' מס. 10, לא יאוחר מיום חמישי — 17.8.72 שעה 10.00 לפנה"צ.
המעוניינים לקבל פרטים נוספים יפנו למשרדנו לפי הכתובת הנ"ל החל בתאריך 6.8.72 בכל יום בשבוע (פרט ליום שישי) בשעות 08.00—14.00.
לכל הצעה יש לצרף פקדון בהמחאה בנקאית או ערבות בנקאית, לפקודת משרד הבטחון, בשעור 10% מערך ההצעה. המחאות פרטיות לא תתקבלנה.
אין אנו מתחייבים לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או הצעה כלשהי.
על הקונה לשמור על כל תנאי המכרז. שנוי כלשהו עלול לגרום לבטול ההצעה.

משרד הבטחון
הממונה על המכירות
מכרז מספר 56/72/8
ניתנת בזה הודעה לציבור על מכירת: לבוש גברים, נשים וילדים (מכנסיים, חולצות וכו') כסויי מיטה, בדים סנטטיים, צמר, כותנה, בדים לוילונות, בדי רפוד, חוטים כותנה צמר וסנטטיים, סרטים תפרה, ניילון, פרוות, עורות, מוליות ונייר דקורטיבי, פרוות, שטיחים עבודת יד ומכונה, נעליים וסנדלים.
הצעות יש להגיש על גבי טופס מיוחד שאפשר להשיגו במשרדנו. את הטופס יש לשים במעטפה ולהכניסה לארגז ההצעות מכרז מס' 56/72/8 לפי הכתובת: משרד הבטחון / יחידת המכירות הקריה, רח' ג' מס. 10, לא יאוחר מיום חמישי — 17.8.72 שעה 10.00 לפנה"צ.
המעוניינים לקבל פרטים נוספים יפנו למשרדנו לפי הכתובת הנ"ל החל בתאריך 6.8.72 בכל יום בשבוע (פרט ליום שישי) בשעות 08.00—14.00.
לכל הצעה יש לצרף פקדון בהמחאה בנקאית או ערבות בנקאית, לפקודת משרד הבטחון, בשעור 10% מערך ההצעה. המחאות פרטיות לא תתקבלנה.
אין אנו מתחייבים לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או הצעה כלשהי.
על הקונה לשמור על כל תנאי המכרז. שנוי כלשהו עלול לגרום לבטול ההצעה.

מכרז 111/72
משרד החקלאות
המחלקה לנכסים, בינוי ומשק
מוזמנות בזה הצעות מחירים לביצוע עבודות שרטוט ותיכנון עבור המכון להנדסה חקלאית לתקופה עד 31.3.73.
מפרט וטופס השתתפות במכרז אפשר לקבל במחלקה לנכסים בינוי ומשק, משרד החקלאות, הקריה תל־אביב, רחוב ד' בית מספר 10 ב' חדר מספר 8 בכל ימות השבוע בשעות העבודה.
את ההצעות יש להגיש במעטפה סגורה אשר עליה יש לרשום „מכרז 111/72" ולהכניסה לתיבת ההצעות הנמצאת במשרד החקלאות המחלקה לנכסים בינוי ומשק, הקריה תל־אביב רחוב ד' בית מס' 10 קומה ג'.
להצעה יש לצרף ערבות בנקאית בגובה של 10% מערך ההצעה בכפיפות לסעיף 4 במפרט.
מועד אחרון להגשת ההצעות הוא 31.8.72 שעה 11.00.
אין משרד החקלאות מתחייב לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

מכרז 113/72
משרד החקלאות
המחלקה לנכסים, בינוי ומשק
מוזמנות בזה הצעות מחירים לאספקת קונסטרוקציות אלומיניום, נירוסטה ופח עבור מכון הלקני, בית דגן.
מפרט וטופס השתתפות במכרז אפשר לקבל במחלקה לנכסים בינוי ומשק, משרד החקלאות, הקריה תל־אביב, רחוב ד' בית מספר 10 ב' חדר מספר 8 בכל ימות השבוע בשעות העבודה.
את ההצעות יש להגיש במעטפה סגורה אשר עליה יש לרשום „מכרז 113/72" ולהכניסה לתיבת ההצעות הנמצאת במשרד החקלאות המחלקה לנכסים בינוי ומשק, קריה תל־אביב רחוב ד' בית מספר 10 ב' קומה ג'.
להצעה יש לצרף ערבות בנקאית בגובה של 10% מערך ההצעה בכפיפות לסעיף 4 במפרט.
מועד אחרון להגשת ההצעות הוא 31.8.72 שעה 11.00.
אין משרד החקלאות מתחייב לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

מכרז 112/72
משרד החקלאות
המחלקה לנכסים, בינוי ומשק
מוצעים למכירה 2 סוסים כדלהלן:
1. סוס „חרמון" מס' 33 גזע בליגיר סוני, בגיל 20 שנה, מתאים לעבודה (לעגלה).
2. סוס „בילגר" מס' 91, גזע ערבי בגיל 11 שנה, מתאים לרכיבה קלה.
את הנ"ל ניתן לראות בחוות הסוסים, בכל ימות השבוע בשעות העבודה. על הזוכה יהיה להוציא את הסוסים בו ביום שזכה במכרז תוך 14 יום מיום קבלת המכתב על הזכיה.
במידה ולא יוציא את הסוסים תוך פרק הזמן האמור יהיה חייב לשלם למחלקה סך של —.50 ל"י לכל ראש לגבי כל יום של איחור בהוצאת הסוסים כאמור, אולם אין באמור לעיל כדי למנוע מהמחלקה מלמכור הסוסים לאדם אחר, במקרה של איחור כאמור ולתבוע מהזוכה כל נזק שייגרם למחלקה כתוצאה מזה.
מסירת הנ"ל תבוצענה בחוות הסוסים בהתאם לנוהגים המקובלים.
על המציע להגיש את הצעת המחיר לכל ראש בנפרד.
על המציע להגיש את ההצעה במעטפה סגורה אשר עליה יש לרשום „מכרז מספר 112/72" ולהכניסה לתיבת ההצעות הנמצאת במשרד החקלאות המחלקה לנכסים, בינוי ומשק, הקריה תל־אביב רחוב ד' בית מספר 10 ב' קומה ג'.
על המציע לצרף ערבות בנקאית בגובה של 10% מערך ההצעה.
מועד אחרון להגשת ההצעות הוא 24.8.72 שעה 11.00.
משרד החקלאות שומר לעצמו את הזכות למכור את הסוסים ליותר מגורם אחד.
אין משרד החקלאות מתחייב לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

דרושים
עובדים לענף הפוליאסטר
עדיפות — למשוחררי צה"ל
הלימוד — תוך כדי עבודה
בפרטים לפנות: ת.ד. 358 באר־שבע

דרושה
● **פקידה/מזכירה**
עצמאית ובעלת נסיון
לעבודה מגוונת למשרדנו בת"א
*
לפנות בכתב ולפרט הנסיון לחב' „אודרין־ניר" בע"מ
רח' מצדה 8 תל־אביב

בית ספר תיכון איזורי — הקלאי, וויצו עפולה
לקראת שנת הלימודים תשל"ג התפנו המשרות הבאות בבית ספרנו:
1. לבורנט(ית) — משרה
2. כימיה — עשרים שעות שבועיות
3. אנגלית — שמונה ש"ש
4. ביולוגיה — שש עשרה ש"ש
5. החינוך גופני — שש ש"ש
6. הקלאות — שתים עשרה ש"ש
7. מלאכה — עשרים ש"ש
8. מתמטיקה — שתים עשרה ש"ש
9. פיזיקה — שתים עשרה ש"ש
10. ספרן ראשי — שעות הערב, רבע משרה
לפנות להנהלת בית הספר בכתב, אישית או בטלפון 065—23027

Merci
1. דרושה פקידה דוברת אנגלית על בוריה, כולל הדפסה
2. פקידה בעלת ידיעות טובות בחשבון
בעלות נתונים כנ"ל יפנו בכתב לת.ד. 80 עפולה עילית, או טלפונית למנהל כה ארם 2־065/23751

בית מירלמן
מרכז קהילתי אור עקיבא
מכרז א'
דרושה
מזכירה כללית
למרכז קהילתי
לעבודת בוקר ו/או אחר־הצהרים
העבודה מענינת וכרוכה במגע עם קהל.
רצוי ידע בהדפסה וארגון
עדיפות לבעלות נסיון
לפנות בכתב בצירוף פרטים אישיים, נסיון קודם והמלצות ת.ד. 12 אור עקיבא ולציין על המעטפה מכרז א'.

לאגד דרושות
מנהלות חשבונות מתחילות
לאחר שרות צבאי
נא לפנות לבית „אגד", ת"א, דרך פ"ת 142 קומה 7, חדר 712
ההנהלה

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל
המדור ללמודי חוץ
מודיע על משרה פנויה במדור ללמודי חוץ בתל־אביב
מזכירה
הכישורים הנדרשים:
השכלה תיכונית, הדפסה במכונת כתיבה עברית ואנגלית, נסיון בניהול צוות מזכירות ואדמיניסטרציה. מעל גיל 30.
שעות העבודה הן רצופות, מלבד יומיים בשבוע בהם שעות העבודה מפוצלות.
נא לפנות למדור ללמודי חוץ, רח' ליסין 14, ת"א, בין השעות 0800—1300.

דרוש
מהנדס ביצוע
להקמת מלון גדול בטבריה
לחברת הדר טבריה
טל. 067—21204, 067—22346
או ת.ד. 188 טבריה

ערב אמנותי במלון דן קיסריה
במוצאי שבת 5.8.72
בהשתתפות הזמרים הנודעים
סטלה ריצ'מונד וגיבור הירדן
הסולנים האורחים של התזמורת הפילהרמונית הישראלית
בערב של אופרטות, קומדיות מוסיקליות, שירי עמים,
פרקי חזנות ופרקי נגינה בפסנתר בביצוע לסלו רוט
מ„שידורי ישראל"

מרכז לאדם ולמלואו
כפר שמריהו
שבת 5.8 (באנגלית) יום של אנקאונטר
שבת 12.8 (בעברית) הזוג הנשוי: סדנא ביחסי משפחה
עם ד"ר ישראל צ'רני (ארה"ב)
מחברו של Marital Love and Hate
יום שישי שבת 18—19.8 (בעברית)
סדנא ביסודות האנקאונטר
פרטים מלאים: מרכז לאדם ולמלואו, רח' התשבי 4, חיפה, טלפון 04—536275

בימת צעירים
מועדון תרבות אחד העם 70 תל־אביב
ליל שבת 4.8.72 בשעה 8.30
ה„חריגים" - שיטה ?
רפיח, עקרבה, חצבייה, איקרית, בירעם...
בהשתתפות: ד. ארנפלד, י. גורנצקי, ת. הנגבי, ש. כלב חיל י. לבנבראון, א. בטים, ד. פתר, עו"ד א. שאקור (מבירעם)
נוער מוזמן

אולם תעשייתי
להשכיר
במפרץ
1000 מ"ר
לפנות ת.ד. 4496 חיפה
למס' 3009

תמונה בלי מסגרת
דומה
לאשה בלי איפור
ארמון — רח' אילת 47
תל־אביב ● טלפון 57112

כל המקיים נפש אחת כאילו קיים עולם מלא.
למנהל מחלקת נתוחי חזה, לצוות הרופאים והאחיות במחלקת חזה בבית החולים בילנסון
תודה על הטיפול, על המסירות ועל האמפתיה.
חיים שש ובני משפחתו

בלוח הכפול הארץ ידיעות אחרונות

אני חוזר ארצה
בעוד כחודש אביא איתי נסיון עשיר מעולם העסקים האמריקאי. הנני בעל תואר MSc. בנהול תעשייתי B.A. בכלכלה מירושלים. אני צעיר, דינמי חופשי לזכות הצלחות רבות כולל נסיון בהולי בישראל.
אשמח לקבל הצעות עבודה בת.ד. 1774 ת"א, עבור מנהל.

דרוש קופאי
עם המלצות
שעות העבודה
11.00 — 17.00
אפשרי גם פנסיונר
לפנות שטראוס
שוק בע"מ
תוצרת הארץ 13 ת"א
(ליד גבורי ישראל 118)

דרושה באשדוד
מוכרת אופנה בכירה
נא לפנות למנהל
כל־בו המשביר לצרכן
אשדוד

הכל בכל בלוח
בלוח הכפול

דרוש
גזרן
מעולה
בעל נסיון במקצוע.
לביהייר לקונפקציה
„פשדון", בן־אביגדור
26 (כניסה מרח' המסגר 62), תל־אביב
טלפון: 36327

דרוש מפעיל
לשופלדוזר 955
טלפון 874055

לבית ספר תיכון מקצועי
דרושים מורים
למשרות חלקיות
במקצועות: תכתובת, משרדאות, חשבון־מסחרי, הנהח"ש, גאוגרפיה והתעמלות
בעלי רשיון הוראה יפנו לטל' 049—981

מפעל לייצור נעליים
מחפש בעל מקצוע
בשטח הייצור והמסוגל לנהל
צוות עובדים
מועמדים מתאימים לפנות בכתב ת.ד. 174 באר־שבע, או טלפונית 057—73470, עבור בעליים
סודיות מובטחת

לחברה
בתל־אביב
דרוש
פקיד(ת)
חשבונות
לפנות
טלפון 2־51431
בשעות 8.00—13.00

לחברה תעשייתית באזור ת"א
דרוש
פקיד יצוא ויבוא
בעל נסיון
שלימה בשפות האנגלית והעברית הכרחית.
רצויה ידיעת השפה הגרמנית.
נא לפנות לת.ד. 6433 ת"א, בצרוף תולדות חיים ונסיון ומשכורת מבוקשת ולציין על המעטפה „פקיד יצוא ויבוא".

למוסד גדול דרושים
1. כתבנית עברית – אנגלית
2. עוזר למחסנאי טכני
בקשות בצרוף פרטים אישיים נא לשלוח לפי הכתובת: ת.ד. 7083 תל־אביב, ולציין עבור „מגנוט".
— סודיות מובטחת —

לחברה גדולה
דרוש
מנהל
חשבונות
עצמאי
בעל נסיון
נא לכתוב:
ת.ד. 14139, תל אביב

לסברינה
מפעלי טקסטיל בע"מ
דרושים
גזרן
נסיון של 3 שנים בגזירה
רצוי בגזירת לבני נשים.
(העבודה בבני ברק)
מזכירה
שליטה מלאה בעברית,
ניסוח והדפסת מכתבים
כושר ניהול משרד באופן עצמאי.
נסיון של מספר שנים בעבודה.
(העבודה באזור ת"א)
פקידה
נסיון בפקידות, רצוי ידע
בסיסי בהנהלת חשבונות.
(העבודה באזור ת"א)
נא להתקשר טלפונית טל' 781265
לקביעת פגישה.
סודיות מובטחת

לשרותי הנדסה בישראל בע"מ
דרושים
למשרדי החברה בתל־אביב
1. **שרטטים/ות** מתחילים
2. **שרטטים/ות** מתקדמים ובעלי נסיון
לעבודה בנושאי הנדסה אזרחית,
ובעיקר עבודות עפר, דרכים ומסלולים
המעונינים/ות יפנו טלפונית ל־39416 ת"א

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

הימים הללו

דיין קורא לשינוי הסטאטוס קוו בענייני דת ומדינה.
(מן העתונות)

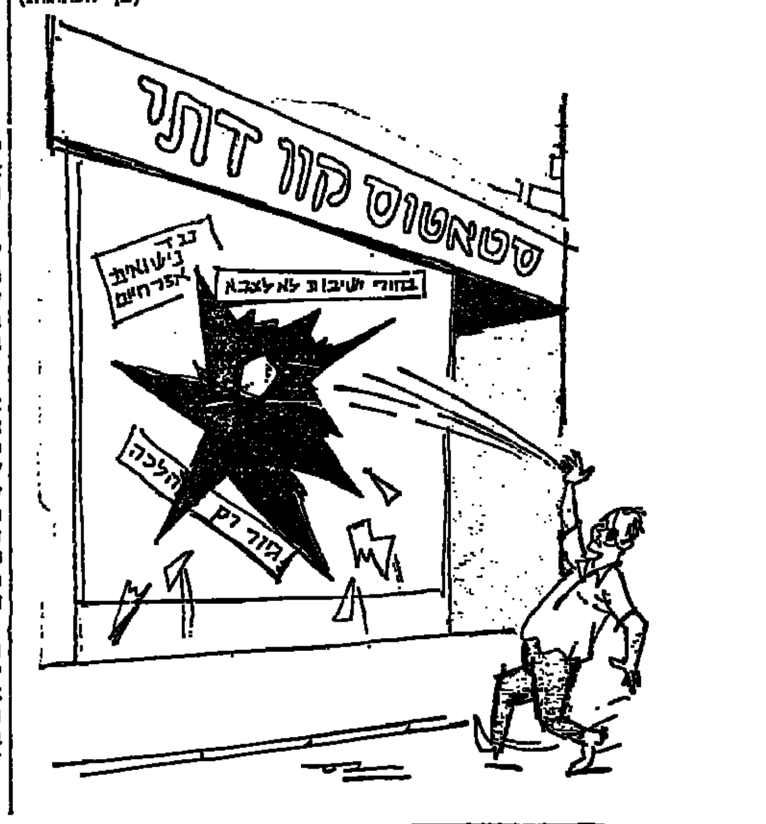

צומת מסוכן בהרצליה

הצטלבות הרחובות העבודה, הרב־קוק והאלוהרוב בכניסה לעיר הר־צליה מהווה מזה זמן רב סכנה חמו־רה לנהגי רכב ולנוסעים עמהם.

הרחובות האלה הם דו־סטריים, שניים צרים מאד. מכל אחד מהם מו־תר לנסוע קדימה ולפנות ימינה או שמאלה. בארבעה מקומות מוצב ה־תמרור „עצור". רק אלה הנוסעים ברחוב העבודה אינם חייבים לעצור.

בוקר בוקר, בעברי בהצטלבות זו, אני עד למחזה מסוכן מאד. מכו־ניות מגיעות מכל הכיוונים הנהגים ממתינים זמן ממושך למדי וברגע שרחוב העבודה פנוי נוצרת ערבוביה שלמה, נשמעות חריקות המעצורים וההנועה משתבשת. בכל כמה דקות חוזר ונשנה המחזה הזה. המשאיות והאוטובוסים המגיעים לצומת מסתי־רים בעת עצירתם את כלי הרכב הנמצאים מאחוריהם.

תאונות רבות כבר קרו בצומת. היו פצועים, ונגרמו נזקים חמורים לכלי הרכב; בכל יום עלול לקרות אסון וחיי אדם יקופחו. הפתרון הי־חידי למצב זה הוא הצבת רמזור במקום. על העיריה והמשטרה לעשות זאת כיד.

יוסף מולידאנו
הרצליה

מכתבים למערכת הארץ

הלוליינות של סאדאת

איזה תחבולות כבר לא המציאו ולא ניסו קודם נאצר ועכשיו יורשו סאדאת כדי להבריחנו לסגת מהש־טחים שכבשנו במלחמת ששת הימים בלי שלום אמיתי. ניסו ולא הצליחו. איומים, מלחמת התשה בעזרת כלי נשק וציוד רוסי לרוב — ולבסוף חדירה עמוקה של הרוסים במצרים עם ציוד מתוחכם, יועצים, מדריכים, גנרלים, אדמירלים — ומה לא. ממש צבא שלם. ובאחרונה גם „ההיתר" שרוסיה כאילו נתנה לסאדאת להש־תמש בכל האמצעים — אפילו המל־חמתיים — כדי לשחרר את השטחים. אולם כל זה לא עזר. ישראל עומדת איתנה בעמדותיה, לא נבהלת מאי־מים ולא זזה — עד שידובר על שלום אמיתי, כפי שכולנו מקווים.

והנה לפתע פתאום — תחבולה חדשה המהווה סנסציה עולמית. סא־דאת „הגיבור" הגדול מצווה על רוסיה לצאת ממצרים ורוסיה עוזבת עם כל הציוד המתוחכם והאסטרטגי אפילו שלה. רעש בעולם וכל אמ־צעי התקשורת על הרגליים. זה אמנם קלף חזק בידי אויבינו אולם רצוי שלא נתעלם מאפשרות שכל זה נעשה על מנת לפתות אותנו ואת אמריקה לחשוב שהנה רוסיה, שהיא המונעת ממצרים לעשות נסיון נו־סף להכניע את ישראל (מפחד עי־מות עם ארה"ב), עוזבת את מצרים ואז הרי פתוחות כל האופציות וביניהן — לנסות למשוך את אמריקה לצדה של מצרים ולבודד את ישראל.

ובינתיים כבר מודיעים עתונים זרים שהנה סאדאת כבר מוכן להסד־דר שלום (אבל כמובן לא להסכם שלום) אתנו בתנאים מסויימים (הב־אים שלו) וכאותו לולין בקרקס קופץ סאדאת מטראפזה לטראפזה: נפגש עם שליט לוב הקיצוני קאדא־פי „לפגישה הסודית" ומכין „הפ־תעות" חדשות. אולם, את ערמומיותו של סאדאת כבר למדנו ובכלל מלו־מדי נסיון אנחנו עם בני דודינו ה־ישמעאלים ומוטב שנהיה ערים מאוד ונחשוב שכאן מלכודת גדולה חדשה עבורנו ושכאן טמון בלוף גדול — אולי אחד הבלופים הגדולים של התקופה.

הרוסים אמנם יוצאים כרגע, אבל לא עוזבים את מצרים לנפשה. את זה עלינו לזכור יפה. קרוב לודאי שזוהי רק תחבולה לצורך השעה. רוסיה תוכל תמיד — לפי הדברות בינה ובין השלטונות המצריים — לחזור למצרים עם חילותיה וציודה המלחמ־תי המלא תוך ימים ספורים. בכל אופן את בסיסיה העיקריים בארץ הנילוס אין היא נוטשת ואף לא תינ־טוש אותם. בל נהיה נאיבים. מוב־טחני, שגם על־ידי תחבולה זו הם לא יוליכונו שולל.

אליעזר אקבס
תל־אביב

פרקליטים כפויים

ברצוני להגיב על מכתבו של מר פינצ'וק יו"ר הועד המחוזי של לש־כת עורכי־הדין בתל־אביב בענין שכר טירחה לעורכי־הדין של קבל־נים („הארץ" 1.8).

מה אומר החוק? סעיף 56 של חוק לשכת עורכי־הדין אומר: „לא ישדל עורך דין, בעצמו או ע"י אחר, כל אדם למסור לידיו עבודה מקצועית". כעת, הבה ונראה אם עומדת תשובתו של היו"ר במבחן החוק.

מעשים שהיו: מתוך תיקים שבהם טיפלתי בהגנה על רוכשי דירות, אני קורא באחד ההסכמים (אינני נוקב בשמות כדי לא להביא במבוכה את הקבלנים ועורכי־הדין שלהם): „הטי־פול ברישום הבית בפנקס בתים משותפים... ייעשה אך ורק ע"י המו־כרת באמצעות עורך־דינה. אולם יהא חייב הקונה לשאת בשכ"ט עו־ה"ד הנ"ל בשעור 1% מהתמורה הק־בועה..."

יצויין כי חוזה זה היה נושא מח־לוקת, מאחר ועה"ד של המוכרת התחתים את הקונה על סעיף שבו נאמר: „ידוע לקונה כי על המגרש רובצת משכנתא בסך 100.000 ל"י לזכות בנק". מובן הוא כי בחוזה מחיר הדירה נקבע על 80.000 ל"י. כלומר פרקליט הקבלן התחתים את הקונה על התחייבות לשלם — 80,000 ל"י וקבל על חשבון סכום זה חלק ניכר, ובטרם מסר לו את הדירה או אף זכות שהיא, הטיל על שכמו של הקונה חוב של 100.000 ל"י. הלזה ייקרא הגנה רוכש דירות ע"י פרקליט הקבלן? יצויין כי או־תו עו"ד ייצג בחוזה זה את הקבלן למרות ששכרו שולם ע"י הצד הנפ־גע, דהיינו יריבו.

בתיק נוסף העוסק במכירת קרקע אני קורא: „מס העברה ושכ"ט עו"הד חלים על הקונים". בשיחה טלפונית עם החברה המוכרת, שבה הבעתי תמיהה על כך שנוסף לחיוב זה הפנו את הקונה לעו"הד של החברה המו־כרת, קיבלתי את התשובה דלהלן: „זו פרנסתו של עו"הד שלנו. אנו מביאים לו לקוחות, אנו איננו מ־שלמים שכר עו"הד ועל הקונים לע־שות את החוזים אצל עו"הד שלנו".

רישום בטאבו אינו דבר חלק. האמנם לא שמע מר פינצ'וק על קבלנים שברישום הבית המשותף „זיכו" את עצמם בבעלות על המק־לט, ב„גגית" חלקים משותפים מה־בית המשותף, ברמיסת זכויות הדיי־רים, וכל זאת לפי תנאים שחוברו, נוסחו והוכתבו ע"י עו"הד של הקב־לנים, אשר קבלו שכ"ט מנפגעי מע־שים אלה? המועצה להגנת הצרכן מהווה לא פעם ביקורת חריפה על הסדר זה.

הנני בדעה כי קבלן המחייב לקוח לפנות לעו"ד שלו, ועל חשבון אותו לקוח, הנו לא פחות מאשר שתדלן להבאת פרנסה לעו"ד שלו מכיסם של אזרחים, אשר לא הכירו אותו עו"ד המשלמים לו בלית ברירה למ־רות שהוא מייצג אינטרסים מנוגדים.

שלמה כהן־צידון
תל־אביב

ראיתי שמעתי

פלגיאט

מיד אחרי פירסום ההמלצות של צוות החשיבה של מפלגת העבודה על צימצום מספר משרדי הממשלה ל־15 ומיזוג משרדים שונים בתוך משרדים גדולים יותר, האשים ח"כ יוסף תמיר מגח"ל את יריביו במפלגת העבודה ב„פלגיאט פוליטי". לדבריו לא היה בהמלצות של צוות החשיבה דבר אשר לא הוצע משך השנים האחרונות על־ידי גח"ל. כל ההצעות האלה נידחו על־ידי נציגי המפלגה השלטת, אשר עכשיו מציגה אותן כשלה.

מיד אחרי כניסת גח"ל לממשלת הליכוד הלאומי, טוען ח"כ תמיר, העלו ראשי הגוש הצעה לצמצם את מספר משרדי הממ־שלה ל־15 והסכימו לקבל פחות תיקים אם יבוצע הצימצום. הראשון שהציע לכלול את משרד הדתות בתוך משרד הפנים היה ח"כ גדעון פת. וח"כ יוסף תמיר הציע בזמנו לבטל את משרד המשטרה ולספח אותו למשרד הפנים. ח"כ שמחה ארליך הציע לאחד את משרדי פיתוח ותיירות עם משרד המסחר והתעשיה.

תיבת סדום

בלוויתי לסיור באתרי בנייה שערך שר השיכון מר זאב שרף נראיתי כי אכנם חל שיפור ניכר ברמה ובאיכות של הבנייה. כך למשל בשיכון שמקימה חברת מודול־בילון בעכו הצפונית כוסו הכתלים בסאפטים.

רק ליקוי אחד לא תוקן — תיבות הדואר נשארו קטנות. אי־אפשר לשים בהן מעטפות גדולות, עתונים וכיו"ב. בכל מקרה שהתושב מקבל מעטפה גדולה מהרגיל, מאלצים אותו לכתת רגליו לסניף הדואר הסמוך. דברי דואר המשתרבבים מפתחי התיבות הולכים לעתים לאיבוד והדבר מהווה מקור למריבות בין שכנים.

מוזר הדבר שמשרד השיכון המקפיד על כל כך הרבה פריטים בבנייה טרם נתן דעתו להוציא תקן חדש לתיבות מכתבים.

השליחים המרקדים

להקת הבלט בת־דור, מיסודה של הברונית בת־שבע דה־רוטשילד, משמשת לאחרונה גם כשליחה להעברת רמזים כמעט־דיפלומאטיים מחו"ל ארצה.

את השליחות הזאת מילאו בשבוע שעבר הגב' דה־רוטשילד ומנהל בת־דור מר סברסקי, כאשר מסרו לראש עיריית תל־אביב מר יהושע רבינוביץ' כי בביקור הלהקה באמסטרדם, ברן וז'נבה רמזו ראשי שלוש הערים כי יהיו מוכנים להיענות להזמנה לבקר בתל־אביב.

הגב' בת־שבע דה־רוטשילד העבירה למר רבינוביץ' גם מתנה מראשי שלושת הערים: ראשי עיריות ברן וז'נבה שלחו את ספר העיר וראש עיריית אמסטרדם שלח צלחת כסף יקרה עם הקדשה אישית.

איסת"א מארגנת סיורים בירדן

סיורים בירדן לסטודנטים זרים הבאים לבקר בישראל יאורגנו במשך כל עונת הקיץ על־ידי איסת"א (איגוד סטודנטים לתיור אקדמי). הסיורים מאורגנים בשיתוף עם סוכן נסיעות בירושלים המזרחית, שיש לו קשרים עם גורמי תיירות בירדן. הטיולים נערכים בידיעת משרד התיירות.

הסיורים מתחילים כל יום ג' ונמשכים שלושה ימים. מסלול הטיול כולל את רבת־עמון, גרש ופטרה. המטיילים עוברים לירדן דרך גשר אלנבי. פרטים על הסיורים פורסמו בשבוע שעבר בקרב אירגוני הסטודנטים האירופאים. נמסר כי איסת"א שוקלת ארגון סיורים לסטודנטים זרים גם בארצות ערביות אחרות.

רד"ק

הסגנון של י. ש. שפירא

במדור „ראיתי שמעתי" מצוטט מר י.ש. שפירא, שאמר בחוג מפלגתי סגור, בדבור על ענין הנישואים ה־אזרחיים: „לא יהיה מפלט מפתרון ממלכתי בנושא זה, אך לא בכיוון שהציעו המרצים למשפטים באוני־ברסיטת תל־אביב, שרובם מבינים בכך לא יותר מכל פועל בנין או רופא שיניים".

כידוע, בעל מקצוע אקדמאי מגיע לתואר מרצה או פרופסור לאחר פיר־סום מחקרים וספרים על נושאים בש־טח מקצועו במשך שנים. אני מסכים עם י.ש. שפירא שפועל בנין או רו־פא שיניים אינם מבינים כמוהו ב־נושאים של חוק ומשפט, אבל ליחוס אותה מידה של אי־הבנה גם למרצים למשפטים זו לפי דעתי יהירות — ויהירות כידוע אינה מידה של חכ־מים.

לפי דעתי סיגנון דיבורו של י.ש. שפירא אינו שופע נימוס כללי וקול־גיאלי.

ד"ר נחמן בן־כסף
רופא שיניים
תל־אביב

הסדרים במחלקת הדרכונים

ב„הארץ" מ־20.7 פורסמה ידיעה המסתמכת על מידע מ„התאחדות סוכני הנסיעות" ובה נמתחת ביקו־רת על הליקויים במחלקת הדרכונים של משרד הפנים באיזור המרכז.

אנו דוחים את הביקורת הזו. מי אם לא נציגי התאחדות של סוכני הנסיעות, המרבים להימצא במשרדי מחלקת הדרכונים ב„מגדל שלום", יודעים יותר מכולם על המאמצים ש־משקיעים עובדי מחלקת הדרכונים, הטורחים ועמלים כדי להתגבר על עומס העבודה הכרוך בהוצאת דרכו־נים. עובדי מחלקה זו ויתרו בחודשים האחרונים על הפסקות הצהריים המ־גיעות להם, באים לפני הזמן ועוז־בים את המשרד זמן רב לאחר תום שעות העבודה הקבועות, ולעתים קרובות מבלי לקבל פיצוי על כך, ומשתדלים בכל כוחם לשרת את הצי־בור בצורה הנאותה היעילה ביותר.

אשר לאיומה של התאחדות סוכני הנסיעות השוקלת עתה ביטול הטי־פול בדרכוני הלקוחות, הנני לציין כי יתכן שהתוצאה לפועל של האיום הזה עשויה אולי להקל סדרים ארגו־ניים במחלקת הדרכונים.

ד"ר ד. חלף
ועד עובדי משרד הפנים
בתל־אביב

ספורט

בעריכת יחיאל ארזי

אלחנן ישי בשובו מקואלה לומפור:

„הישגנו הגדול: הכשלת ההצעה להדיחנו מאסיה"

קובע שמרבית מדינות היבשת הבטיחו להזמין את ישראל לטורנירים שיארגנו

מאת אבי רהנשיך
סופר ספורט „הארץ"

„היה זה אחד ההישגים הגדולים שלנו", אמר סגן יו"ר הנהלת ההת־אחדות לכדורגל, אלחנן ישי, שחזר אתמול מקונגרס הקונפדרציה האס־יאנית, בו נדחתה הצעת כווית ל־הוציא את ישראל מהטורנירים המ־אורגנים על־ידי חברות היבשת.

ישי אמר, כי קיבל תגובות נל־הבות מאד מאנשי שגרירויות יש־ראל בכמה מדינות באסיה בהן ביקר במסעו. הוא אמר, כי הדוברים צי־ינו שמעטים הם המקומות בהם נוצר גוש כה ברור של מדינות התומ־כות בישראל.

בקשר להחלטה שנתקבלה הקוב־עת, כי כל מדינה יכולה להחליט איזה נבחרת לאומית תזמין לטור־ניר המתקיים על אדמתה אמר ישי, כי לא יהיה לסעיף זה השפעה על אפשרות הרחקת ישראל מטורנירים באסיה. הוא אמר, כי גם נציגים מ־מדינות אחרות לא הבחינו בתחילה, כי יש בהצעה זו משום פגם היכול לפתוח פתח למארגני טורניר לא ל־הזמין את היריב החזק העלול לסכן את אפשרויות הנבחרת הלאומית של המדינה המארחת לזכות בגביע.

בישיבה מיוחדת של כ־12 מדינות החברות בקונפדרציה הוחלט להע־ביר פניה בכתב לחברות הקונפדר־ציה, ולהזהיר אותן לבל ינצלו את ההחלטה לרעה. הוחלט גם כי אם יהיו תקדימים שליליים בענין זה יועלה הנושא לדיון־חוזר בקונגרס הבא.

„הטונקו תומך בישראל"

את ההצעה, שישראל התנגדה לה, העלתה בורמה, שהתכוונה בכך לאפשר לה לא להזמין את נבחרת סין הקומוניסטית לטורנירים שתאר־גן בארצה. חברות האירגון נתבקשו לעזור לבורמה בענין זה, אולם כ־אמור ישראל התנגדה.

ישי אינו סבור, כי תהיה ל־החלטה השפעה על מעמד ה־התאחדות לכדורגל באסיה. מ־דינות כאיראן, סינגפור, פיליפי־נים ותאילנד והונג־קונג הבטי־חו, כי יזמינו את נבחרות יש־ראל לכל הטורנירים שיארגנו.

בקשר להצהרת הטונקו עבדול רח־מן, כי יפנה לנשיא פיפ"א סר סטנ־לי רוס בקשר להעברת ישראל ל־אירופה, אמר ישי, כי הוא סבור שהטונקו תומך בחברות ישראל ב־קונפדרציה. בישיבת הועד הפועל, שהיתה סגורה לעיתונאים, אמר ה־טונקו, כי לישראל זכויות בקונפ־דרציה שאין לערער עליהן ויש לר־אות בהתאחדות הישראלית לכדור־רגל חברה לכל דבר. הטונקו הוסיף, כי כמוסלמי הוא חושב שיש ליש־ראל את הזכות לשחק באסיה ובקש מחברות הקונפדרציה לפעול לסיכול הצעת כווית.

הממשלה חייבת לעזור

ישי, שישתתף היום בישיבת מז־כירות מיוחדת, כדי לדון בשייכות ישראל לאירופה או לאסיה, ידווח לחבריו, כי לישראל ידידים רבים באסיה ואל לנו לעזוב יבשת זו. „הופתעתי לראות כמה ידידים גלו־יים יש לישראל. ההחזקתי פי כמה בדעתי, כי יש לנו עוד מה ללמוד באסיה וזה המקום בו אנו חייבים ל־הישאר".

ישי הוסיף ואמר, כי על ישראל לארח טורנירים בארץ, כדי לגמול למדינות האסיאתיות על הכנסת ה־אורחים שלהם. לא יתכן שאנחנו נתחמק מהזמנת נבחרות לארץ בגלל המחיר היקר. „על הממשלה לעזור להתאחדות לכדורגל בענין זה", אמר ישי.

הבקשה הישראלית להזמין את נבחרת אסיה למשחק ביש־ראל השבה ריקם. ההסבר ש־ניתן היה שהנבחרת אינה חזקה דיה כדי להופיע משום שאינ־נה מתאמנת במרוכז. הוצע ל־ישראל להזמין לחגיגות 25 ש־נות עצמאות נבחרת אסיאתית אחרת.

ישי מסר עוד, כי סיכם באופן עקרוני עם התאחדויות הכדורגל של תאילנד, סינגפור והונג־קונג, ש־נבחרות הנוער שלהן יתמודדו עם נבחרת הנוער של ישראל בינואר.

ישי סיפר, כי הטונקו דוחה הצעה לבקר בישראל כיוון שהוא מוסלמי ועמיתיו ובני ארצו לא יראו זאת בעין יפה.

מי ילווה את שלומית ניר?

מי ילווה למינכן את השחיינית שלומית ניר? — שאלה זו כבר מט־רידה את האחראים למשלחת האו־לימפית שלנו. במסדרונות התאחדות לספורט כבר החלו הניחושים ל־גבי ממלא התפקיד.

ארבעה מועמדים עשויים לבוא בחשבון: הראשון שבהם הוא מא־מן הנבחרת נחום בוך. השני — עוזרו של בוך, גרשון שפע. השלי־שי — מאמנה האישי של ניר, מרי מלצ'ינר. הרביעי — מאמן הנב־חרת בעבר, יוסף טלקי, אשר יסע ממילא למינכן.

אבל האפשרות המתקבלת ביותר על הדעת היא ששלומית ניר תסע ללא מאמן. מלומדי הנסיון בספורט הישראלי מאמינים שגם דבר כזה אפשרי בהחלט.

מחקר לקראת תכנון פרדס מרגושס ברמת־גן

מאת סופר „הארץ"
בגוש דן

עיריית רמת־גן הזמינה מחקר שנ־תיים (פרוגרמה) אצל חברה לחקר התכנון אורבני בניהולו של פרופסור בן שחר. ראש עיריית רמת־גן ד"ר ישראל פלד אמר אתמול כי המחקר הוזמן לגבי השטח הידוע כפרדס מרגושס (כ־170 דונמים) אשר היה עד כה בחזקת אדמה חקלאית ואשר עיכוב הבניה לגביו הוסר דה־פקטו. ד"ר פלד אמר כי בדעת עיריית רמת־גן לגשת לתיכונו של השטח מתוך גישה מדעית ומסודרת ולא גישה חובבנית.

סיעת מלמדוביץ תובעת דיון בעיריית רמת־גן על שיכון זוגות צעירים

מאת סופר „הארץ"
בגוש דן

סיעת רמת גן לאורה, בראשותו של מר דוד מלמדוביץ, תובעת כי־נוס מועצת עיריית רמת־גן לדיון בקבלת שטחים לשיכון זוגות צעי־רים. במכתבו לראש עיריית רמת־גן מציין ראש הסיעה, כי עיריית תל־אביב—יפו קבלה לאחרונה ממינהל מקרקעי ישראל מאה דונם לשיכון כזה.

תובע חצי מיליון ל"י פיצויים על תאונת דרכים

(ע). — פיצויים בסך חצי מיליון ל"י תובע יוסף משולם, רצף שנפ־גע בתאונת דרכים, בתביעת נזיקין, שהוגשה אתמול לבית המשפט המ־חוזי בחיפה, נגד נהג מכונית צב־אית ומדינת ישראל.

תיקון

ברשימה של מתי גולן חוקים ח־דשים („הארץ" 1.8) חל שיבוש. הקטע הדן בקריאות ביניים להצ־עות של ח"כ ש. כהן יש לקרוא: את העיסוקים הבגדיים השמיעו ח"כ שמואל מיקוניס (מק"י) — בבאום וח"כ אורי אבנרי (העולם הזה), ש־תפו לשעבר של ח"כ כהן לסיעה ולשבועון, בקריאות ביניים נרגשות (ולא נגמת כפי שנדפס).

מארק ספיץ בהילוך גבוה: שבר פעמיים השיא ב־200 פרפר

שיאן מארק ספיץ

שיקאגו, 3 (ע"צ). — השחיין האמ־ריקאי מרק ספיץ, סטודנט לרפואת שיניים בן 22, שבר פעמיים את ה־שיא העולמי ב־200 מטר פרפר ב־עת המבחן לקביעת הנבחרת האו־לימפית של ארה"ב.

במוקדמות קבע ספיץ 2:01.87 דקות ובגמר 2:01.53 דקות. ה־שיא העולמי הקודם היה שייך למערב־גרמני הנס פאסנבנט 2:03.3 דקות. אותו הציב לפני 11 חודש בעיר השוודית לאנד־סקרונה.

ספיץ החזיר איפוא לעצמו, את שיאו העולמי למרחק זה ועתה הוא מחזיק בארבעה שיאי עולם — 100 ו־200 מ' חתירה, 100 ו־200 מ' פר־פר.

גם ביתר המשחים נקבעו זמנים מצויינים. תום ברוס שחה 100 מטר חזה ב־1:06.0 דקה ושיפר בחצי ע־שירית השנייה את שיאו הקודם של פיטר דאלברג, שסיים שני, בעוד שהשיאן העולמי ב־200 חזה, בראיין גוב, עלה בקושי לגמר.

ג'יין בארקמן קבעה במוקדמות את התוצאה הטובה ביותר ב־100 מטר חופשי — 59.58 שניות וב־100 מ' גב הציב מיציל איבי זמן של 58.61 שניות, לפני גרי הול 59.15 שניות.

אני רוצה מאוד תינוק משלי אבל רק אחרי האולימפיאדה

אומרת מטילת הכידון דניאלה יאברוסקה

וארשה, 3 (אי. פי.). הכל למען האולימפיאדה — זו סיסמת שתי מ־טילות הכידון הפולניות דניאלה יא־ברוסקה ואווה גריזיסקה. דניאלה בת ה־26, הנשואה למאמנה, אומ־רת: „חיי הנישואים שלי כלל אינם קיימים. מלבד בשעות הארוחה כמ־עט ואיני רואה את בעלי".

הזוג נישא לפני שלוש שנים. „הייתי רוצה שיהיה לי תינוק משלי. אבל החלטנו להמתין עד לאחר ה־משחקים האולימפיים". אשתקד זכ־תה דניאלה יאברוסקה באליפות אי־רופה בהטלת כידון.

דניאלה אינה נראית כדמות המ־קובלת של מטילת כידון. גובהה 1.64 מטר בלבד ומשקלה 64 ק"ג. אבל מהירותה והטכניקה המצויינת שלה מאפשרים לה להגיע להישגים מעולים. שיאה האישי עומד על 62.06 מטרים.

כאשר נשאלה מי היריבה המסו־כנת ביותר שלה אמרה: „אווה. היא נטלה ממני את השיא הפולני. אח־ריה אני רואה כמסוכנות ביותר את שיאנית העולם, רות פוקס, מגרמנ־יה המזרחית; את אנמארי קולוסקה מגרמניה המערבית; את ג'יאנוק מ־אוסטריה; בקר מרומניה; ראנקין מהונגריה ומאראקינה מבריה"מ".

כדי לזכות במדלית הזהב במינכן, תצטרך המנצחת להגיע להישג קרוב או אף יותר מן השיא העולמי של הרומניה פוקס (65.60 מטרים). אווה קרידיסקה מסוגלת לכך. כיום, בגיל 24, רשמה לזכותה שיפור של 7 מטרים בהישגיה. היא נערה בעי־מה, גבוהת קומה (1.71 מטר) וחטובת גוו (67 ק"ג).

המוזר מכל: היא ודניאלה הן ידידות טובות — למרות היריבות ביניהן על מגרש התחרויות. „הדבר העיקרי בו ברצה יהיה להתיצב זו ליד זו על דוכן המנצחות בגמן ה־אולימפי" — טוענות השתיים.

תצלום פרסומת מסכן הופעת דייב בדפורד במשחקי מינכן

שערוריה אולימפית מרעישה מסעירה את בריטניה המתייצבת לימין האתלט

לונדון, 3 (שרות „ספורט הארץ"). דייב בדפורד חזר היום לבריטניה, כדי להתיצב במרכזה של שערוריה אולימפית מרעישה. האתלט, אחד המועמדים לזכיה במדלית זהב או־לימפית בריצת 5,000 ואולי גם ב־10,000 מטרים עסק בימים אלה ב־אימונים בפונט רומו שבהרי הפי־רינאים.

בדפורד יעמוד במרכזה של מ־ערכה הבאה להוכיח שהוא רשאי ליטול חלק במשחקים האולימפיים. כל זאת משום שעתון השתמש בשמו ותצלומו נוצלו לפרסום של מאמר שעמד להתפרסם בעתון זה.

מאמנו של בדפורד, בוב פארקר, רותח מזעם: „מה כל הרעש? לא דייב ולא אני ידענו שהתמונה תנו־צל למטרה זו. הוא אינו אשם כלל. ניסיתי למנוע את הפרסום כאשר נודע לי על כך לראשונה. זאת משום שכל אחד יודע שהאתלטים החובבים מהלכים על חבל דק מב־חינה זו. וזה בדוק מה שלא רצינו שיקרה".

קיצר את אימוניו

דייב קיצר את אימוניו בצרפת, כדי למהר ולהסביר לראש ההת־אחדות הבריטית הקפדנית שכלל לא ידע על כוונת העתון להשתמש ב־תצלומו למטרת פרסום. „כל מה ש־אנו מסוגלים לעשות עתה הוא להפ־עיל את מיטב כח השכנוע שלנו, כדי להניא את האחראים מנקיטת הצעד החמור ביותר — הרחקתו של דייב מן האולימפיאדה". דברי המאמן פארקר.

ממרכז הועד האולימפי הבין־לאומי בלוזאן נמסר בינתיים, כי לא נתקבלה שום תלונה נגד דייב בד־פורד. „אם תתקבל תלונה מוסמכת, תצטרך ועדת ההשתתפות לדון בענין זה לגופו" — אמר דובר מטעם הועד האולימפי.

לעומת זאת אמר מזכיר התאח־דות האתלטיקה של בריטניה, ארתור גולד: „אין להניח, כי בדפורד ידע על השימוש בתצלומו למטרות פר־סומת. אני חושש שכל הרעש עלול להשפיע על הכנותיו לאולימפיאדה והרי כולנו היינו רוצים לראותו מו־פיע שם".

היום משחקי חצי גמר גביע דייוויס

רומניה — אוסטרליה
ספרד — ארה"ב

בוקארשט וברצלונה, 3 (ע"צ). — שני משחקי חצי גמר גביע־דייויס בטניס יחלו כאן ביום ו' (היום). רומניה תארח את אוסטרליה, אלו־פת האיזור המזרחי, וספרד את ארה"ב, מחזיקת הגביע ואלופת ה־איזור האמריקאי.

שני המפגשים ייזכרו כנראה ב־משחק הזוגות, שכן הרומני איליה נאסטסה והאמריקאי סטן סמית, יש־מרו כנראה על הבכורה הם אשר יכריעו למעשה את הכף.

נציגי אוסטרליה מסוגלים לנצח את יון צ'יריאק, אך לא את נאס־טסה, ואילו במשחק הזוגות, ידם של הרומנים היא על העליונה.

את אוסטרליה ייצגו, מל אנדרסון בן ה־37, ג'ון נופר, קולין דיבלי ו־ג'ף מאסטרס.

מכל מקום, הקפטן האוסטרלי, ניל פריזר, אלוף וימבלדון לשעבר, מאמין כי הנצחון יהיה של ארצו בשיעור 2:3.

מאבק שקול צפוי גם בברצלונה, בין ספרד לארה"ב. הכל מסכימים, כי אלוף וימבלדון, סטן סמית יוצג במשחקי היחידים, כך שההכרעה תיפול במשחק הזוגות, בו נראה ש־ידם של הספרדים תהיה על העליו־נה.

מינכן 72
עוד 22 יום

שנת הייצור של "פיאט" מתקדמת עם הזמן... כל הזמן!

FIAT 127
זכתה בתואר "מכונית־השנה" מטעם המגאזינים "שטרן" ו"אוטוויזי"
מתוך דו"ח־מבחן של מגאזין התחבורה ההולנדי המהימן
"AUTOVISIE"

„...פיאט 127 מקדימה את כל מתחרותיה הן ביעילות התכנון והן ביעילות הביצוע... מצטיינת באיזון מושלם של יציבות על הכביש, ממדים חיצוניים קטנים להפליא — לעומת נוחות ומנוע נמרץ... מיזוג מעולה של הישגי התכנון החדישים ביותר... מבנה מתוחכם, נוח לתימרון עם תא מטען המצטיין בגודלו במחיר סביר המתאפשר הודות לניצול כל התכונות המעולות המצויות בדגמי פיאט האחרים... שילוב מושלם של ביצועים מעולים וחסכון מירבי... אידיאלית לנסיעות בתוך העיר וגם מחוצה לה..."

FIAT 128
זכתה ב־7 פרסים ועיטורים בינלאומיים מטעם 7 מגאזינים בינלאומיים
מתוך דו"ח־מבחן של גדול שבועוני גרמניה, רב התפוצה
"STERN"

„...הפיאט 128 נחשבת ל„מחסלת־חיפושיות", היות ולנוהג בה אין פחד מפני צפיפות ומכל התסביכים האופייניים למכוניות קטנות... מהנדסי פיאט הצליחו ליצור לאורך 386 סנטימטרים של ה־128 הרבה הרבה מרחב... ה־128 מצויידת ב־4 דלתות... תא מטען ענק ביחס לנפחה הכללי... חזקה מאד... יציבה מאוד... ל־128 מנוע חם־מזג בן 1.1 ליטר ו־55 כ"ס לבלימה... תאוצת ה־128 פנטסטית מ־0 קמ"ש עד 100 קמ"ש ב־16.5 שניות בלבד!... צריכת הדלק זעירה רק 9.7 ליטר ל־100 ק"מ... המכונית שקטה מאד ומצויינת לנסיעות ארוכות..."

הספקת דגמי 1973 בסוף אוגוסט

FIAT 124
זכתה בתואר "מכונית־השנה" מטעם 45 מומחים בינלאומיים מ־12 ארצות
מתוך דו"ח־מבחן של השנתון האמריקאי לצרכן
"CONSUMER GUIDE"

„...פיאט 124 משפרת את השגיה מדי שנה בשנה... הענקנו לה מקום בראש צמרת המכוניות הקומפקטיות... ה„124" משלבת בתוכה תכונות שאינן נמצאות בשום מכונית אחרת מסוגה... חלונותיה הגדולים מקנים לנהג ראות מצויינת... נוחה לחנייה הודות לממדיה החיצוניים... הישיבה בה מצטיינת בנוחות ובמרחב מירבי, הן בשל המושבים הגבוהים והן בשל 4 הדלתות שלה... המושבים הקדמיים ניתנים להטייה עד למושב האחורי... התאוצה מרשימה... צריכת הדלק קטנה... ארבעת ההילוכים מדוייקים וחלקים לפעולה... נהיגה יציבה ונוחה... שיטת הקירור היא אחת המודרניות והיעילות ביותר בעולם!.. המעצורים מצטיינים בעוצמה וביכולת־הגבה מיידית..."

FIAT 132
המכונית החדשה של השנה
שזכתה בשבחים בינלאומיים עם יציאתה לשוק
מתוך דו"ח־מבחן של גדול שבועוני גרמניה, רב התפוצה
"STERN"

„...פיאט הולכת הפעם על מספר בטוח! המכונית החדשה בטוחה וחזקה כמו כספת... המבנה המיוחד שלה עונה לכל מבחני הבטיחות... זהו דגם בלתי רגיל של פיאט בעל נפח של 1800 סמ"ק, 105 כ"ס לבלימה ותאוצה מ־0 עד 100 קמ"ש — תוך 11,2 שניות... המנוע נמרץ ושופע טמפרמנט... הקפיצים של המרכב ספירליים — מעניקים יציבות ובטיחות על הכביש... צביעה נגד חלודה וקרוזיה... דלתות מרומזרות 3 דרגות פתיחה... חימום בחלון האחורי... צמיגים רדיאליים... (תיבת ההילוכים של הדגם האוטומטי מתוצרת ג'נרל מוטורס — מוכרת בטיב ובאיכות)..."

FIAT

PHILCO

זה ממש אוצר

✱ מכונות כביסה ✱ טלוויזיות ✱ מכונות יבוש
✱ מדיחי כלים ✱ מזגני אויר תוצרת ארה"ב

פילקו תמיד באיכות עולמית

PHILCO

איזור התעשיה בת-ים, רח' הסוללים 9, טל: 86 01 11

שביתת האטה גורמת לשיתוק נמל אשדוד

הרקע: תביעה לקביעת נורמות גבוהות למטענים של צינורות, בשר ומכולות

מאת עמוס הדר, סופר „הארץ"

פועלי התפעול בנמל אשדוד פתחו אתמול בשביתת האטה ש־גרמה לשיתוק כמעט מוחלט של הנמל. השביתה שבאה אחרי ת־קופת שקט ממושכת יחסית פר־צה על רקע תביעתם של פועלי התפעול לקבוע להם שיעורי נור־מות גבוהות למטענים של צי־נורות, בשר ומכולות.

מתברר כי זה חודשים מספר קיי־מת מתיחות רבה בין הנהלת ה־נמל לבין פועלי התפעול על רקע קביעת הנורמות למטענים.

נורמות פיקטיביות

הנהלת הנמל הודתה כי יש ב־נמל נורמות פיקטיביות והפועלים מקבלים למעשה תשלום, שאינו מ־גיע להם.

לסופר „הארץ" נודע, כי לנמל הגיע מטען של צינורות כמופים בטון בשביל קו צינור הנפט אילת־אשקלון. המטען היה קשור לפרי־קה כך שהוא פורק במהירות רבה מכפי שפורקים מטען צינורות רגיל, שאינו מגיע קשור ומוכן לפריקה. בפריקת המטען עבד הצוות, לפי הנורמה, 100 שעות עבודה. הפו־עלים תבעו תשלום בעד 100 שעות עבודה כל אחד.

המנהל אמר לא לשלם

מנהל הנמל, מר מרדכי ברגר, הורה לא לשלם במקרה זה שום פרמיה אלא ליישם נורמה מדודה ורק לאחר מכן ייקבע התשלום. הפועלים לא הסכימו לכך והחליטו לפתוח בשביתת האטה.

בפריקת בשר מהאניה היוהה ב־עבר היד — 14 איש. עם שינוי שיטת הפריקה, ניתן להקטין את מספר העובדים לפחות בחצי. אך הפועלים מתנגדים. נוצר מצב שב־פריקת מטען בשר עובד רק חלק מהפועלים וחלק אינו עובד כלל, ולעתים מחליפים העובדים זה את זה: אחד נח והשני עובד.

הנורמה למכולות

לגבי המכולות נקבעה בשעתו נורמה לפריקה מכולה עם מנוף צף. כיום יש מנוף צף חדש. ה־פורק 15 מכולות בשעה במקום 4 מכולות בשעה בעבר. עובדים בפרי־קת מכולות 11 איש אם כי הנור־מה מספיקה ל־4 אנשים בלבד.

בגלל הנורמות הגבוהות משלמת הנהלת הנמל לעובדים מדי חודש עשרות אלפי לירות נוספות.

צעד החליטה ההנהלה שלא תשלם עוד בעד נורמות פיק־טיביות ונראה שצפוי משבר חמור ביחסים בין הפועלים ו־ההנהלה.

בקרב הפועלים בנמל יש הת־מרמרות רבה נוכח הידיעות, שה־עובדים בבכמורה במוצאי־שבת מש־תכרים כל אחד כ־1000 ל"י למש־מרה (6 שעות עבודה). מנהל ה־נמל הגיב על כך באומרו כי ב־מוצאי־שבת מקבלים הפועלים תש־לום של 300 אחוז לפי ההסכם. כן מתברר כי יש פועלים שהשתכרו כ־5600 ל"י בחודש.

מנהל הנמל, אמר, כי הליקויים בשיטת הנורמות חמורים, אך אין מה לעשות נוכח מערך הכוחות ה־קיים בנמל. בשנים האחרונות חל שיפור, אך יש לזכור, שאיש אינו נותן למינהלת הנמל גיבוי לשי־נויים במערכת הכוחות הקיימת.

היום — פסק־דין במשפט הנאשמים בהצתת ארוס

(ע). — פסק הדין במשפטם של שני תלמידי הישיבה מירושלים, הנאשמים בהצתת בוטיק המין ארוס, צפוי היום בבית המשפט המחוזי בתל אביב.

הנאשמים, שמואל ויסנשטרן ויש־ראל ברנס, שניהם בני 18, כפרו כמעט בכל האשמות.

יושבים בדין השופט אליהו מני והשופטת הדסה בן עתו ובינה שכיר.

החלו עדויות הסניגוריה במשפט המחבלות מ„סבינה"

רימה טנוס: נחטפתי בירדן והועברתי לדמשק ✱ המחבלים היכו ועינו אותי ✱ התמכרתי למורפיום ✱ הסניגור: יתכן שאביא עדים נוספים, העניין יתברר ביום ב'

מאת סופרי עת"ב

ההסכם בין התביעה לבין הסני־גוריה בקשר לעובדות המצויינות ב־כתב האישום, ואשר על פיו ויתרה התביעה על שורת עדים טרדיים, כמעט התפוצץ בישיבת אחר הצה־רים של בית המשפט הצבאי בצרי־פין.

סניגורה של רימה טנוס, עו"ד א־ליעזר קרני, ביקש לתקן בפרטיכל של המשפט, כי במקום שמופיע ב־הסכם המונח נשיאת נשק, יש להח־ליפו להחזקה בנשק. לאחר דיון הדב־רים ארוך ומייגע, ואשר הוגדר על־ידי נשיא ביהמ"ש כמיותר במידה רבה, נרשמה החלטת בית המשפט שנתקבלה על דעת שני הצדדים, ונאמר בה כי התיקון מנשיאת נשק להחזקת נשק מהכוון לעובדות בל־בד. שלאחר מכן יוכלו שני הצד־דים להתייחס אליהן לפי ראות עי־ניהם.

רימה טנוס מספרת

עם פתיחת פרשת ההגנה הצלה עו"ד קרני אל דוכן העדים את הנאשמת מס' 1, רימה טנוס, שהצ־הירה כי היא רוצה למסור עדות בשבועה. לאחר שנשבעה כחוק ה־חלה לספר את קורותיה מאז נחט־פה בבית־החולים בירדן והועברה לדמשק.

העדה התרגשה מאד בתחילת עדו־תה ואמרה את דבריה בשקט ובעצ־בנות.

היא סיפרה כי עבדה בבית החו־לים „אזמירה" ברבת עמון ובאותה עת היתה מאורסת לטייס חיל הא־וויר הירדני בשם שולטאן אחמד. כך נמשכו חייה עד ספטמבר 1970, עם פרוץ המלחמה בין שלטונות יר־דן לבין המחבלים, אותם כינתה כל הזמן פדאיון.

היא אמרה, כי באחד הימים הש־תלטו המחבלים על בית־החולים וא־חד מהם, עזמי זצייר, תפס אותה וקרא לה לצאת עמו. הוא הוביל אותה לחדר הרופא הראשי ד"ר חאלד, ושם צעק עליה ואמר לה כי ארוסה הפציץ את המחבלים ממטוסו. לאחר מכן לקח אותה מחבל אחר, אבו שאמך, לבית ברבת עמון, בו היו מחבלים רבים. שם היתה אסו־רה מספר ימים ומשם הועבירה ל־שגרירות המצרית. כל אותה עת האשימה כי היא סוכנת הביון היש־ראלי והביון הירדני. היכו אותה ועינו אותה, מרבת עמון הועברה לדמשק על ידי מחבל בשם באסם אבו ראגיה ואף הוא האשים אותה בדרך כי היא משתפת פעולה עם המודיעין הירדני.

הוחזרה מקהיר

הנאשמת סיפרה כי הועברה למש־רד של הפדאיון והופקדה עליה שמי־רה. כן סיפרה שרצו לשלוח אותה לאלג'ייר אך היא הוחזרה מקהיר יחד עם באסם כיוון שלא היו להם אישורי חיזון נגד חולירע.

לאחר מכן נשארה לפי דבריה, שב־עה חדשים במעצר באותו בית של המחבלים. באותו מקום היה אחד בשם צאברי שתקף אותה מדי פעם בפעם, הציק לה והתעמר בה, לדב־ריה.

כך נמשך הדבר זמן רב. עד שה־גיעה למשרד מפקד המחבלים אבו עלי עאייאד, לו סיפרה על המצוקה שבה היא נתונה והוא הורה להע־בירה לביירות.

בבירות לבנון התאכסנה בתחילה על חשבון ארגון המחבלים בבלון אמבסי. במשרד המחבלים בביירות פגשה לראשונה את אבו מוחמד (מתכנן חטיפת מטוס סבנה) והוא הורה למצוא לה דירה ולתת לה כסף למחיה. לאחר מכן הציעו לה לע־בוד בבית־חולים בביירות והיא נ־ענתה להצעה זו, והתחילה לעבוד כאחות. בתקופה זו, סיפרה הנאש־מה בעדותה, הכירה את סעיד ג'אר־בוס, היא יצאה עמו, הוא ביקש את ידה הם התארסו. כאן הצירה, כי קודם לכן עוד נודע לה כי ארוסה הירדני נהרג בקרב.

אירוסים בכפיה

בתשובה לשאלת הסניגור סיפרה רימה: „רציתי להתארס כדי להיפ־טר מן הפדאיון שכפו עלי ללכת אתם". אך המחבלים לא הירפו ממנה וציוו עליה לצאת לאימונים. אבו מוחמד אמר לה, שכל עוד לא נישאה היא חייבת לעמוד לפקודת הפדאיון.

להלן סיפרה, כי יצאה למחנה מחבלים בלבנון ולמדה לירות באקדח. הנאשמת הדגישה כי לא למדה לי־רות רק באקדח וציינה כי התפלאה לשמוע כשקראו בהודעה שנגבתה ממנה, כי למדה לירות גם בקלש־ניקוב. היא אמרה, שגם אז השיבה לחוקר כי לא התאמנה לא ברימונים, לא בקלשניקוב ולא בחמרי נפץ, ולמדה לירות רק באקדח.

לאחר האימונים במחנה, נלקחה לחדר בביירות ונאסר עליה לצאת משם. שם פגשה את תרז חלסה וני־אמר לה כי אסור להן לדבר זו עם זו.

שיחות למרות האיסור

הנאשמת המשיכה ואמרה, כי על אף האיסור, שוחחה מדי פעם עם תרז וסיפרה לה את קורותיה, ואף התלוננה בפניה על העינויים ש־סבלה בבית משפחת טנוס ברבת עמון.

ש: אמרת שהמחבלים החזיקו אותך במאסר בדמשק ואחר כך כפו עליך להתאמן בביירות. מדוע לא ברחת?

ה: אף פעם לא יכולתי לברוח. לא היה לי דרכון והפדאיון החזירו אותי ואמרו: „אם תלכי נהרוג אות־ך". הדרכון שלי תמיד היה בידי־הם.

כאן סיפרה הנאשמת, כי פעם אחת, בעת מעצרה בדמשק, ניסתה לברוח לשגרירות הירדנית, אבל ה־מחבלים תפסו אותה והחזירוה ל־מקום כעצרה במשרד המחבלים. גם אז לא היו בידיה ניירות.

פחדה מעינויים בישראל

„לא סיפרתי על הבריחה בחקירה שלי במשטרה, כי פחדתי שיענו אותי עינויים קשים בישראל, כפי שסיפרו לנו. עכשיו כשנוכחתי ב־יחס הטוב אלי, אני מספרת את כל האמת", הסבירה הנאשמת. ל־הלן סיפרה רימה, כיצד באה יום אחד לחדרה בביירות המחבלת אום טאייר ומדדה עליה את חגורת חומר הנפץ והראתה לה את קופסת הטלק להחבאת הרימון. באותו זמן, אמ־רה, כשבוע לפני שטסה מביירות לרומא, הביא אבו מוחמד לחדרה את יוסף ואת זכריה ואז הכירה אותם לראשונה.

בפרק זה של עדותה החזירה ה־סניגור לתקופה בה עבדה בבית החולים ברבת עמון ושאל: האם נכון הדבר שבבית חולים זה הת־מכרת לסמים?

ה: נכון הדבר. לא סיפרתי על כך בהודעתי לפני חוקרי המשטרה משום שפחדתי לספר. אבל האמת היא שהתמכרתי למורפיום.

היא ספרה כי הרגל זה קנתה מאחת האחיות בבית החולים בשם ניסה שהיא הראשונה אשר הזרי־קה לה מורפיום. לאחר מכן השיגה מורפיום מאחד הרופאים באותו בית חולים שהיה גם הוא מכור לאותו סם.

היא המשיכה וסיפרה כי בעת מעצרה בדמשק בבית הפדאיון הר־גישה מאד במחסור במורפיום, נת־קפה בהתקפות עצבים, ולא פעם היכתה את ראשה בקיר וצעקה. ל־הרגעתה, סיפרה, נתנו לה המחב־לים כדורים ירוקים קטנים, ואלה הרגיעו אותה במקצת ומאז לא נצ־רכה יותר למורפיום.

עדותה של הנאשמת הופסקה ל־אחר שסיפרה כיצד באחד הימים בראשית החודש מאי נסעה עם אבו מוחמד ועם יוסף לנמל התעופה בביירות וכיצד עלתה עם יוסף למטוס של חברת תעופה לבנונית.

לשאלת נשיא בית המשפט, השיב הסניגור, כי הוא מקווה שנוסף ל־נאשמת יהיו לו עוד עדי הגנה, אולם תשובה סופית על כך יוכל לתת רק ביום ב'.

ישבו בדין: סא"ל (מיל.) אהרון אלפרן, רס"ן (מיל.) יהושע בן־נון ורס"ן צפורה נריה. ניהל את התבי־עה, התובע הצבאי הראשי, סא"ל דוד ישראלי, ולימדו סניגוריה על הנאשמות עוה"ד אליעזר קרני ו־עו"ד יעקב הניגמן.

המשך המשפט ביום ב' בשעה 9 בבוקר.

„הורידו את ידיו ועיקרו את עיניו"

ישיבת הבוקר נפתחה בחקירתו של אחד מנוסעי המטוס, רפי בר־עם, על ידי התובע הצבאי הרא־שי.

רפי ברעם, המשמש כדובר המג־בית היהודית המאוחדת בארה"ב הוא גבר גבה־קומה לבוש בהידור ספורטיבי ומדבר עברית במבטא אמריקאי ברור. בצה"ל הוא שירת כתבלן.

למטוס החטוף עלה בנמל התעו־פה של בריסל. כידוע נחת המטוס בוינה ולאחר ההמראה משם הש־תלטו עליו החוטפים. אחרי שהמ־ראנו מוינה שמעתי את הקפטן אומר ברמקול — יש לנו חברים במטוס. הסתכלתי סביבי וראיתי כי שורה אחת אחרי עמדה הנאשמת רימה

רימה טנוס

כשהיא מוציאה מתחת לשמלתה ח־בילה מבד אותה החזיקה לאחר מכן באויר. בחזית המטוס ראיתי את תרז, מחזיקה בידיה חבילה דומה. מכל אחת מהחבילות יצאו שני חו־טים צהובים. ליד תרז שעמדה בח־זית המטוס ניצב גבר רזה ונמוך שהחזיק אקדח ורימון יד.

באותו רגע שמע רפי ברעם ב־מערכת הרמקולים של המטוס קול שאמר באנגלית עילגת „אנו מספ־טמבר השחור. אנו לא נגדכם אלא נגד הישראלים המחזיקים במפקד שלנו. הם הורידו לו את ידיו ואת רגליו וניקרו את עיניו. הישראלים הורגים את ילדינו".

זמן קצר לאחר מכן נכנסה תרז לתא הטייס והחלה לדבר ברמקול. היא אמרה לישראלים שבין הנוס־עים כי אם לא יישבו בשקט ה־מטוס יפוצץ.

תרז החלה לאסוף את הדרכונים והעד מסר לה את הדרכון הישראלי ואת הדרכון האמריקאי בו הוא מח־זיק. כשראתה את דרכונו הישראלי אמרה לו: אה, מדינת ישראל. תרז שאלה את רפי ברעם מה מקצועו ועניתי לה שהיא לא תבין, והיא השיבה שהיא מבינה הכל. אמרתי לה שאני עובד במגבית ושאלתי אותה בחיוך אם היא רוצה לתרום. את זה היא לא הבינה".

יותר מאוחר הפרידה תרז בין ה־נוסעים הלא־יהודים, היהודים והיש־ראלים, כשאת הישראלים היהודים היא הושיבה בחלק האחורי של ה־מטוס.

בשלב מאוחר יותר ביקשה תרז מן הנוסעים למסור לה את כל ניי־רותיהם. העד מסר לה תיק ובו דולר אמריקאי אחד. את המזוודות הנוס־עים שהיו בכיסו האחורי לא מסר.

להלן סיפר העד על קורות הנוס־עים עד שחרורם בידי כוח צה"ל.

הסניגור חוקר

בחקירתו הנגדית של עד התביעה, רפי ברעם, על ידי סניגורה של ה־נאשמת רימה טנוס, עו"ד א. קרני, ניסה האחרון להוכיח סתירות בין הודעתו של העד במשטרה לבין סי־פורו על דוכן העדים.

כך, למשל, שאלו מדוע כל ה־סיפור שלו על מה שאירע לאחר ש־יצא מן המטוס, אינו מופיע בהו־דעה?

הנאשם השיב כי יתכן שבעת מסי־רת ההודעה, זמן קצר לאחר המק־רה, נשכחו פרטים אלה ממנו והוא נזכר בהם יותר מאוחר.

לשאלת הסניגור, אמר העד, כי לא נרגע כאשר שמע כי לא יפו־צצו את המטוס משום שהאמין ש־המחבלים אמנם יפוצצוהו על נוס־עיו. בתחילה חשבתי למשך כמה שניות שהם לא יהיו מוכנים להת־אבד. אחר כך הייתי משוכנע שהם מסוגלים לפוצץ את המטוס ולהת־אבד", אמר. לאור דבריו אלה שאל הסניגור את העד מדוע רימה מסרה את הרימון לידי אחד ממשחררי המטוס?

הוא השיב על כך, כי בסוף נוכח לדעת כי היא פחדה ולא רצתה למות ולכן לא זרקה את הרימון בעת ש־שוחרר המטוס.

סניגורה של הנאשמת תרז הל־סה, עו"ד יעקב הניגמן, ביקש אף הוא להוכיח את היחס החיובי של מרשתו אל הנוסעים.

הוא הזכיר לעד את הפיסקה ב־עדותו הישירה, בה סיפר כי אחד המחבלים־הגברים איים עליו באק־דח, מאחר והוא חשב כי הוא לא מסר את שני הדרכונים שלו. האם התערבה תרז בעת האיום הזה?

ת.: נכון, היא התערבה ואמרה או. קיי. ובכך הסבירה למחבל כי אני מסרתי את שני הדרכונים.

ש.: האם לא הצילה בכך את חייך?

ת: זאת אני לא יכול לקבוע, אמר העד.

בעקבות החקירה הנגדית שאל ה־תובע את העד עוד מספר שאלות להבהרה בחקירתו החוזרת ואחר כך הכריז: „אלה עדי התביעה".

נשיא בית המשפט פנה אז לעו"ד קרני וביקשו לפתוח בפרשת ההגנה.

הסניגור השיב כי רק הבוקר קיבל מסמכים חשובים הדרושה לו שיחה ארוכה עם מרשתו, כדי לקבוע את קו ההגנה.

נשיא בית המשפט הקציב לו ל־כך שעתיים ושאלו אם יהיו עדים נוספים.

הסניגור השיב כי עדים הוזמנו אבל עדיין אין לו בטחון אם יבואו.

בית המשפט הכריז על הפסקה עד שעה 2 אחר הצהריים.

נחנך אוטובוס חדיש בשירות דן

מאת סופר „הארץ"

בנוכחות שר התחבורה, מר שמ־עון פרס, ראש עיריית תל־אביב־יפו, מר יהושע רבינוביץ, המפקח על התעבורה במחוז המרכז ואישי תחבורה נחנך אתמול אוטובוס חדיש לשירות דן. מיד לאחר חנוכתו החל האוטובוס לפעול בשירות סדיר בקו 63. בין החידושים באוטובוס: רצ־פת ליניליאום להקלת נקיונה, כס־אות בנויים בצורה שניתן לשטפם בציבור, חלונות פנורמיים לנהג ל־הגברת הבטיחות ותעלות ופתחי אוו־רור הכוללים מסנני אויר. כן הותקן בו מיקרופון להכרזה על התחנות או מתן הסברים לנוסעים.

לילי ויהודה הבר
מודיעים בשמחה על
הולדת בנם־בכורם
ירושלים, „משגב לדך", 2.8.72

עופרה ושלום קציר (קצפרובסקי)
חובקים בן בכור
נכד לתמר וגרשון היימן
נס־ציונה, כ"א באב תשל"ב 1.8.72

„ביתנים"
תעשית תערוכות, מבנים וריהוט בע"מ
מברכת את מנהלה
מר גרשון שלם
במלאות לו 50 שנה
כה לחי
עד 120
קרית־ביאליק

לידידנו
מר גרשון רווזוב
ברכות לבביות
לרגל קבלת
אזרחות כבוד
של קרית שמונה
משפחות: זילברשץ
דביר

בואו למזנון יום ראשון המפורסם של מלון שרתון

תהנו מסעודה כיד המלך במזנון המלא כל טוב, ומיד לאחר מכן — ובמחיר כולל — תבלו במרבד הקסמים, שם יופיעו:

✱ קילי הייס
הזמרת הידועה מאנגליה

✱ ג'וני בופלו
ותזמורתו המשלהבת מאיטליה

✱ חמישית המטרונומס
תזמורת הריקודים של מרבד הקסמים

מחיר כולל 35.00 ל"י (כולל מיסים)

מלון שרתון־תל אביב
Sheraton-Tel Aviv Hotel
SHERATON HOTELS AND MOTOR INNS, A WORLDWIDE SERVICE OF ITT

כל יום רביעי בשעה 5 אחה"צ תצוגת אופנה מעולה ותוכנית מרבד הקסמים המלאה. כל יום שבת בשעה 5 תה מנחה, ריקודים והתוכנית המלאה של מרבד הקסמים. 10 ל"י לאיש (כולל מיסים)

מוטה לא יצא לגלות

מאת זאב שיף

מועמד לתפקידים בכירים בעתיד

בסגל מרבית קציני צה"ל שמונו לנספחים צבאיים בחו"ל, היה זה תפקיד האחרון בקאריירה הצבאית שלהם. לרוב קיבלו את תפקיד ה־נספח בתום מסלול ארוך של תפקי־דים שונים, ולא אחת היה בכך מ־עין פיצוי ויציאה לתקופה רגיעה. ואשינגטון יצאה דופן בענין זה. בנים מנספחי צה"ל בבירה האמ־ריקאית שבו לצה"ל ואף מונו ל־תפקידים בכירים יותר. האלופים הר־צוג ויריב קיבלו את אגף המודי־עין במטכ"ל לאחר שכיהנו כנספחי צה"ל בואשינגטון. גם האלוף אלי זעירא שהוריש עתה את מקומו לגור, לא סיים את תפקידו בצה"ל ואנו עתידים לשמוע אודותיו.

על האלוף גור אפשר לומר, עוד טרם החל בתפקידו בואשינגטון, כי יציאתו לארה"ב איננה לגלות. גור עצמו משוכנע, כי עתידו בצה"ל עוד לפניו. התקופה בה ישהה בואשינ־גטון — כשנתיים עד שנתיים וחצי — יש לראותה כשלב מעבר. האמת היא, כי שר הבטחון מר משה דיין, התלבט לא מעט אם לאשר את בק־שתו של גור לסיים את תפקידו בצ־פון ולצאת כנספח צה"ל לארה"ב.

בתפקידו כאלוף הצפון עשה את הקאדנציה הראשונה שלו כאלוף. במלחמת ששת הימים עוד היה א־לוף־משנה. התפקיד שלאחר מכן — המושל הצבאי ומפקד רצועת עזה וצפון סיני — קרוב בעבודה היומ־יומית לשר הבטחון. השר מצא בו לא אחת בר־פלוגתה בעניינים שוט־פים ועקרוניים. אך השתכנע, כי לפניו מפקד חושב ועצמאי. הוא היה אחד התומכים הנלהבים להעלאתו בדרגה ולמינויו כאלוף פיקוד. לצ־פון הגיע גור בעיצומה של מלחמת ההתשה. בעמק הירדן ובית־שאן נמ־

האלוף גור

שכו עדיין הקרבות והארטילריים וב־רמת־הגולן ניסו הסורים מזלם בהת־גרויות קבועות. בגבול הלבנוני, וב־אזור הפתח־לנד במיוחד, היה תלוי סימן שאלה בטחוני גדול בגלל רי־בוחים הגדולים של המחבלים. דו־מני, כי ההישג הגדול ביותר של פיקוד הצפון בתקופתו של גור, היה דווקא בגבול עם לבנון. מה ש־הטריד אז במיוחד היה הפתח־לנד. קודם לכן נוסו שיטות פעולה שו־נות, אך הדגים המחבליים נמבצעו מלאשר פעולה מסוג הפשיטה המ־שוריינת לעומק הפתח־לנד. ההשג של פיקוד הצפון היה בכך שהפשי־טות מוזגו בתפישה קבועה של את־רים שולטים. הדוגמא הטובה הי־תה ההשתלטות על הר דב (ג'בל רוס). בעמדות החרמון נסללו דר־כים וסופו של דבר היתה ההשתל־טות על החרמון מלאה, ואילו בפתח־לנד נדחקו המחבלים לאחור. גם הפשיטות נשאו אופי צבאי מגוון וראוי לתשומת לב — החל מפשי־טות משוריינות, פשיטות ארטילריות שגרמו להפתעה מרובה למחבלים, וכלה בחדירות ומארבים של כח רגלי בעומק שטחי האויב.

עם שובו של האלוף גור מוא־שינגטון ישתנה הנוף האנושי בצמ־רת צה"ל. גור יהיה אז אחד משני האלופים הבכירים והותיקים של צ־ה"ל. נראה כי הדבר תואם את גי־שתו ושיטת עבודתו של שר הבט־חון, המקפיד על כך שלתפקידים בכירים יהיו תמיד שני מועמדים טובים לבחירה.

סוכן הביטוח של "סלע" המצויד
במידע מעודכן אינו "מוכר" ביטוח מנהלים, הוא "תופר" אותו לפי מידת המבוקש.
"סלע" חברת הביטוח שלקוחותיה המרוצים מעידים עליה יותר מכל.

סלע חברה לבטוח בע"מ

המשרד הראשי: רח' אחוזת בית 6, תל־אביב, טלפון 51318 (10 קוים).

לך על ביטוח! ...בטח ב"סלע"

תובעים אזרחות ישראלית דחופה לולדימיר מקמן

משפטו ייפתח בבריה"מ בימים הקרובים ✱ צפוי לעונש כבד ✱ 3 סעיפי אישום

מאת סופרת „הארץ"

דרישה להעניק בדחיפות אז־רחות ישראלית לולדימיר מקמן, מסברדלובסק, שמשפטו עומד ל־היפתח בימים הקרובים הועלתה אתמול בפני ראש הממשלה הגב' גולדה במברק החתום על ידי 16 עולים מברית המועצות.

במברק לראש הממשלה נאמר, כי החתומים עליו נפגשו בבאר־שבע בחתונתה של ליובה בר־מנ־חם, ואינם יכולים לשכוח כי משפ־טו של מקמן עומד בימים אלה להי־פתח, וצפוי לו עונש כבד.

פנה באפריל

עוד לפני מעצרו באפריל השנה הוא ביקש באמצעות אריה ורנר ואיליה ויטוביצקי למסור על בק־שתו לקבלת אזרחות ישראלית. הוא חזר על כך בשיחה טלפונית עם ברוך רבין.

החותמים על המברק מבקשים כי תינתן האזרחות הישראלית למקמן ולמשפחתו בלא שהות, תוך מתן הודעה על כך במברק לשגרירות הולנד במוסקבה, או בכל דרך אח־רת על מנת שדבר מתן האזרחות היוודע הן לסנגוריה והן לדעת הקהל במערב. עוד מבקשים לציין את מספר האזרחות ואת הפרטים הא־חרים של המסמך.

מפעילי העליה

ולדימיר מקמן, בן 30 מפעילי העליה בסברדלובסק, נאשם בשלו־שה סעיפים, ובכלל זה סעיף 190 לחוק הפלילי של ברית המועצות, בדבר דיבה נגד המדינה, וסעיף 206 המדבר על חוליגאניזם.

משלחת־שלישית הוזמנה מישראל לברית המועצות

מאת חביב כנען, סופר „הארץ"

היהלומן התל־אביבי, מר דוד ארנ־פלד, מפעילי תנועת השלום הזה — כוח חדש, הוא החבר היחיד שאינו נמנה עם רק"ח במשלחת החדשה, שהוזמנה לברית־המועצות מטעם ב־רית החברות הסובייטיות לידידות ולקשרי תרבות עם ארצות חוץ. שאר חברי המשלחת הם חברי או אוהדי רק"ח: עו"ד אברהם מלמד (יו"ר המשלחת) עו"ד מוחמד אל־חאג', חבר המועצה המקומית כ־פר יאסיף, אריה ברלנד, פנסיונר תושב תל־אביב, ושפיק טובי מכו־באי מחיפה, אחיו של חבר הכנסת תופיק טובי.

המשלחת, שהורכבה על ידי תנו־עת הידידות ישראל־ברית המועצות בישראל, היא השלישית בשנה ה־אחרונה. המשלחת עומדת לצאת ב־אמצע אוגוסט לביקור של שבו־עיים ברחבי ברית המועצות.

כבוד הרב
ר' איסר פרנקל
להבחרך לרב שכונת בבלי בת"א
יצליח ה' דרכך להנחות את קהל עדת ישורון

ברגשי כבוד והוקרה

שוסטק אליעזר, הי"כ	בירנבאום משה	וקר נחמן
קרמרמן יוסף, הי"כ	בני אזוה	וקר יצחק
ילין יצחק, סגראש ע. ר"ג	בן יעקב אברהם	הרפק נר
אפלבאום יצחק	בן ארי מנחם	טריגר חיים
אמידרור אריה	גלילי יוסף	טאוב ישראל
אורבך אריה	גרובר נתנאל	טוכמאיר פנחס
אלדן אברהם	גלדשטיין זלמן	טהורי דוד
אריליך אבנר	הוברמן ישראל	ילין ראובן
אפשטיין יהודה	הורוביץ מאיר	יוכן דוד
בירנבויג שלמה	וקר ברוך	כהן נסים
ברנדל יהושע	ולדמן ברוך	כהן צבי
בן שמואל חיים	וילנר יוסף	כהן יצחק

هكذا من الأصل

مكذا من الأصل

האופנה בהשקעות: אגרות־חוב להמרה

בשוקי ההון והכספים
מאת מרדכי צבי

ביום ב' הקרוב תיפתח ההרשמה לרכישת האמיסיה של אגרות חוב המתנפקת על ידי חברת אתא. יהיו אלו אגרות חוב ניתנות להמרה בס־כום של 6 מיליון ל"י ערך נקוב, נושאות רבית של 10%. אג"ח בסך 2 מיליון ל"י נרכשו כבר על ידי משקיעים מוסדיים, יתרת האמיסיה מוצעת לציבור הרחב.

בשנה האחרונה רבו בארץ הנפ־קות של אמיסיות מורכבות כבמה סוגי ניירות ערך ובין השאר נפוץ המינהג של הנפקת אג"ח ניתנות להמרה. מהו סוג זה של השקעה ומה יתרונותיו? במהותה זוהי אג־רת חוב רגילה. במקרה של אתא פרוש הדבר כי כל שרוכש אגרת חוב כזו, שתימכר במחיר לירה אחת לכל לירה ערך נקוב, יהיה זכאי ל־רבית שנתית של 10%. האגרות יוצאו לפדיון בין השנים 1978—1982.

בנוסף ניתנת לרוכש האגרת אופ־ציה להמיר אותה במניה ג' של אתא לפי שער של 170, כלומר 1.70 ל"י לכל לירה ערך נקוב החל מ־1 בספטמבר 1974 עד 1982. ה־משקיע יבצע אופציה זו רק במקרה ששער מניה אתא ג' יעמוד החל מאותו מועד במחיר גבוה יותר. הבה נניח כי ב־1 בספטמבר 1974 יעמדו מניות אתא ג' על שער של 220. בעל אגרת החוב יבצע זכות האופציה, ימיר אותה למניה והדבר יביא לו מיד רווח הון של 50 נקודות כלומר קרוב ל־30% (נת־עלם לצורך התרגיל מעמלות קניה ומכירה). במידה ששער מניות אתא ג' יהיה נמוך מ־170 ברור כי רוכש אגרת החוב לא יבצע את זכות ה־המרה.

מה סיכויי התנהגות בשער מניות אתא ג' לעתיד? על כך אין בידי איש תשובה מוסמכת. ניתן רק להסתייע במידה מסויימת לפי נס־יון העבר. אם נקח כקנה מידה את כושר הריווחיות למניה הרי שלגבי מניות אתא ג' הושגו בחמש השנים האחרונות התוצאות הבאות:

שנה	לפני מס ב־%	אחרי מס ב־%
1967	11.4	7.7
1968	25.9	16.8
1969	33.2	22.2
1970	25.4	17.0
1971	33.9	23.0

ההנפקה הקרובה הגבירה את ה־ענין במניות אתא ואלו נסחרו בש־בוע שעבר בכמויות גדולות למדי. הדבר אפיין גם מניות מובילות נו־ספות, בכך באה לידי ביטוי הגישה הסלקטיבית שאימצו לעצמם החו־גים הפעילים בבורסה. באורח כללי היה המסחר ער למדי והשוק נת־גלה כחזק. לקראת סוף השבוע בל־טה הנטיה של אגרות סחורה על ידי חוגים שונים. רמת השערים התקר־בה לכדי נקודה אחת מן השיא של חודש אפריל.

בשוק אגרות החוב הורגשה חול־שה בענף צמודי המדד. נראה כי המשקיעים המוסדיים מצפים ליצי־בות במדד בחודש יולי. גם השפ־עה הידיעה על כוונת הרשויות לה־ביא לידי ביטול שיטת כיבוס אגרות החוב.

הדולר נתייד נסגר אתמול על רמה של 4.29 לאחר הצע בסך 100 אלף דולר. בשוק השחור נסחר הדולר לפי רמה ממוצעת של 4.44 — 4.45 ל"י. הזהב עלה על 10,000 ל"י הק"ג בעקבות העליה המסחררת ב־בורסות בעולם.

שערי ניירות ערך בבורסה התל־אביבית

3.8.1972

מניות

	[illegible]	[illegible]	[illegible]
תעשיה, מסחר ושירותים			
חשמל (ש)	60.5	—0.5	61.5
אליאנס ב' (ש)	845		846
אלקו 1 (ש)	121.5		
אלקו 2.5 (מ)	121	—0.5	121.5
אלקטרה 1 (ש)	240	—2.5	241
אלקטרה 5 (ש)	246	+2	
ארגמן (ש)	380.5	—9	
ארגמן (מ)	380	—3	385
ארגמן (ר"מ) (מ)	385	+4	
אתא ב' (ש)	168		168.5
אתא ג' (ש)	167.5	+0.5	168.5
אתא משנה (ש)	156		
בית הרכב (מ)	72	+0.5	71
דובק ר"מ (מ)	402		402
קרור 1 (ש)	365		
קרור 10 (ש)	330	+5	333
כבלים (מ)	183		
סייב ר"מ (מ)	146		
ספנות (ש)	180		184
כימיקלים (ש)	63	+0.5	
ל־אפ' ר"מ (מ)	96	+0.5	96.5
מולר (ש)	185		
נחושתן ר"מ (מ)	279.5	—0.5	
סבב (ש)	868		885
סבב (מ)	932	+12	
פיניציה ר"מ (מ)	124.5		121
מפעלי ניר (ש)	600	—17.5	600
עסיס ב' (ש)	268	—2	275
שמן ר"מ (מ)	109.5		
תפל ב' (מ)	208		209
צרד (ש)	129		
כספים וביטוח			
אוצר שלטון (מ)	133.5		
איההי' (מ)	280	+2	
אוצר לתעשיה (מ)	394.5		
אי.די.בי. ר"ב (ש)	203		202
אי.די.בי. ב' (ש)	225		
בנק אגוד (ש)	249	+2	
אפותקי' (מ)	207	—1	207
אי' בריט' ר"מ (מ)	270		
אי' בריט' (ש)	229	—2	
דיסקונט א' (ש)	386	+1	
בנק להקלאות ר"מ (ש)	94		94.5
בנק מרחי (מ)	129.5	—0.5	
פועלים (מ)	260		260
פועלים ר"מ (מ)	274		274
בנק כרמל (מ)	141	—1	145
לאומי רגיל (ש)	313.5		313.5
לאומי חדשות (ש)	308.5	—0.5	308.5
משכ' בנין (מ)	148		
סחר חוץ (מ)	315.5		
פ' תעשיה 8% (ש)	85		
פ' משכ' (מ)	205.5		
משכ' שכ' (מ)	164	+1	165
כלל תעשיות (ש)	178.5	+0.5	179
מרכזית ב' (ש)	195	+2	
הסנה (מ)	187		187
ריקמ' — 1 (ש)	209.5		
ריקמ' — 10 (מ)	124.5	+1.5	124.5
ספנות (מ)	195		192
ספנות ר"מ (מ)	186	—2	186
סהר ג' (מ)	146	—1.5	147
צור (מ)	146.5		
מקרקעין ופיתוח			
אזורים (ש)	157.5	+1.5	157
אפריקה 1 (ש)	323	—2	326
אפריקה 10 (ש)	287.5	—0.5	285
הכ' הישוב (ש)	268		269
הכ' הישוב (מ)	273.5	+1	272
מטעי הדר (ש)	95	—0.5	95.5
ישרס (ש)	155	+1.5	157
ב' ובנין (ש)	223	—2	223
נכסים חדשות (ש)	215	—1	215
מהודיר (ש)	183	+6	183.5
פרי אור (ש)	156		157
אנג' ישר' (מ)	122.5		124
נאות אביב (ש)	83.5	—0.5	83.5
ריאלקו (ש)	128.5	+0.5	129
רסקו ר"מ (ש)	107	+2	106

	[illegible]	[illegible]	[illegible]
רסקו (ש)	74.5		74.5
דלק ונפט			
דלק ב' (מ)	177	—2	
דלק (ש)	161.5		161.5
ירדן א' (ש)	90.5	—1.5	
חברות להשקעה			
אלגר (מ)	90		90
אלרן (מ)	222	+4	223
פועלים (מ)	228		228
יצוא (מ)	86.5		87
כן (מ)	113		112.5
אמפא א' (ש)	119.5	—0.5	
דיסקונט (מ)	224	—1	224
דיסקונט חדשות (ש)	207		207
עוז (ש)	181	—9	
לאומי (ש)	201.5	+0.5	201.5
סחר חוץ (ש)	92.5	+2	91.5
מורחי ב' (מ)	108.5		
פריזן ב' (ש)	81	+0.5	
כלל (ש)	139		139
שוק חופשי			
נפטא (ש)	74.5	+2	
לפידות (ש)	155.5	+0.5	156
לפידות (מ)	179		
מניות בהגבלה			
אי.די.בי. (ש)	208.5		207.5
אמישר (ש)	66.5		
7% בנק משכ' לשיכון (מ)	130		130
6.5% כור (ש)	172	—3	172
7% צים (מ)	256		
מניות הנסחרות במטבע חוץ			
אמיקו א' (מ)	77		
8% אמיקו (מ)	91		
7% פ' התעשיה (ש)	217		
6% פ' התעשיה ב' (ש)	162		
6% פ' תעשיה גג (ש)	98.5		
6% פ' תעשיה גג 1 (ש)	98	+0.5	
גזית (ש)	65	—1	

אגרות חוב

	סגירה	שינוי
צמודות לדולר		
5% זוטא ים המלח (ש)	207	+0.3
5% אג"ח ים המלח (מ)	118.1	+0.1
6% חשמל הטיבה ב' (ש)	130	—2
ולפסון קלור מאיר 6.5% אג"ח (ש)	85.1	+0.1
הולליס 5	116.4	+0.2
הולליס 6	118.5	
הולליס 7	118.1	+0.4
הולליס 8	102.5	—0.4
הולליס 9	104.1	+0.1
הולליס 10	100.2	
הולליס 11	105.3	+0.4
הולליס 13	105.3	+0.7
הולליס 14	105.3	+0.3
הולליס 15	103.4	—0.1
הולליס 16	104.1	—0.7
הולליס 17	102.1	+0.1
הולליס 18	105.6	
צמודות למדד קרן ורבית		
מלוה במחזן 1967		
סדרה ח'	172.7	
סדרה ט'	171.9	
סדרה י"א	173.9	
מלוה במחזן 1968		
סדרה א'	149.5	+0.5
סדרה ה'	149	+0.4
סדרה מ"א	147	+0.5
מלוה במחזן 1969		
סדרה א'	142.9	+0.5
סדרה ט'	137.5	—0.6
סדרה כ"א	137.5	+0.3
מלוה קליטה 1962		
אינדקס 132.6	151.7	
מלוה קליטה 1963		
אינדקס 132.6	218.5	+0.1
מלוה קליטה 1964		
אינדקס 138.5	197.9	
מלוה קליטה 1965		
אינדקס 110.1	178.8	—0.7
מלוה קליטה 1966		
אינדקס 118.7	150	—0.6

מפתח: ר"מ — רגילות מבוכרות: א' — מניה א': ב' — מניה ב': ג' — מניה ג': (ש) — על שם: (מ) — מוכ"ז: בלתי מסומנות — מניות רגילות: ● — מוכרים בלבד: ¥ — קונים בלבד.

החברה לניהול קרנות בנאמנות בע"מ

	מחיר יחידה	מחיר פידיון	מחיר שוק
צבר	228.7	218.0	218.0
ארז	129.0	123.0	123.0
איתן	118.79	—	115.89

הנאמן: בנק הפועלים בע"מ

אלאיטליה תחזור בה מהכוונה להחזיר מס נסיעות

(ל). — חברת אלאיטליה הסכימה אתמול עם עמדת ממשלת ישראל לחזור בה מתוכניתה לתת הנחות לנוסע בעטיו של מס הנסיעות ה־כרוך בקניית כרטיס לטיסה בין־לאומית.

בפגישה שהתקיימה בנמל התעו־פה לוד בין מר ליבוי פילוסן, נציג הנהלת חברת התעופה האיטלקית, שהגיע מרומא לצורך טיפול בנושא זה, ומר ג'ורג'יו כאוסיג, המנהל הישראלי של החברה האיטלקית ל־בין היועץ המשפטי של מינהל הת־עופה האזרחית, עוה"ד אפרים זמ־מן, הוסבר לנציגי החברה, כי תוכ־ניתם עומדת בניגוד לחוק בישראל, ובניגוד להחלטות יאט"א — הא־גוד הבין־לאומי של חברות התעו־פה (שאומצו על ידי החוק בישראל) בכך שהנחות כאלה עלולות להוות תחרות בלתי הוגנת עם החברות האחרות. דובר משרד התחבורה אמר, שאין אמת בידיעות, שלפיהן תוקם ועדה לבירור הנושא.

הודעת החברה האיטלקית

מנהל אליטליה בישראל, מר ג'ורג'י כאוסיג, מסר אתמול אחה"צ בלוד, כי הנהלת החברה האיטלקית לא הו־דיעה מעולם על רצונה לספוג את מס הנסיעות הישראלי — במלואו או בחלקו.

בהצהרה שפורסמה על ידי חברת אליטליה נאמר, כי מר כאוסיג העלה בשעתו רעיון כיצד אפשר לספוג את מס הנסיעות הישראלי או את חלקו, אולם רק במקרים מיוחדים. דבר זה — אומרת ההודעה — גרם כנראה לאי הבנה בציבור ובעתונות בלול הולפה שמקורה אינו ברור. הנהלת אליטליה מצהירה שלא תנקוט באמ־צעים הנוגדים את החוק הישראלי או הנוגדים את חוקי הארגון הבינלאומי של חברות התעופה יאט"א. בכך הג־יע הפולמוס לקיצו.

מדד שערי המניות בבורסה התל־אביבית
100 — 31.3.67

	3.8.72	2.8.72
כל המניות	250.27	250.07
כספים וביטוח	191.34	191.42
מקרקעין	245.49	244.98
תעשיה ומסחר	390.26	390.18
חברות להשקעה	206.03	206.11
חברות נפט	229.80	228.98

תנועת מטוסים בלוד
יום שישי

נוחתים:
אל־על (454) ב־00.40 מרומא; ט.וו.אי (811) ב־04.10 מארה"ב, המזרח הרחוק; איירפראנס (193) ב־04.20 מסייגון, הודו, טהראן; אל־על (100) ב־06.10 מניו־יורק; סי.פי.אי. (204) ב־11.30 מקנדה, רומא; אל־על (200) ב־11.45 מניו־יורק; אל־על (362) ב־12.30 מאיסטנבול; אליטאליה (738) ב־12.15 מרומא; ט.וו.אי (740) ב־13.25 מארה"ב, פרנקפורט; אל־על (252) ב־13.35 מניו־יורק, פאריס; ט.וו.אי. (888) ב־13.40 מניו־יורק; סייפרייר (302) ב־13.50 מניקוסיה; אל־על (410) ב־14.05 מאתונה; אל־על ב־14.50 מניו־יורק, לונדון; אל־על (184) ב־15.00 מניירובי, אדיס אבבה; אל־על (464) ב־15.20 מרומא; ט.וו.אי. (810) ב־15.35 מבוסטון, פאריס, רומא; אל־על (384) ב־16.10 מניקוסיה; ט.וו.אי. (840) ב־16.30 מארה"ב, רומא, אתונה; איירפראנס (194) ב־16.40 מפאריס; סוויסאייר (330) ב־17.05 מציריך; אליטאליה (746) ב־17.40 מרומא; בי.אי.איי. (482) ב־19.15 מלונדון; איירפראנס (138) ב־21.10 מפאריס, אתונה; סוויסאייר (336) ב־23.35 מז'נבה.

ממריאים:
אל־על (163) ב־02.00 לאדיס אבבה, ניירובי; איירפראנס (193) ב־05.35 לפאריס; ט.וו.אי. (811) ב־06.00 לרומא, פאריס, בוסטון; ט.וו.אי (741) ב־06.50 לפראנקפורט, ניו־יורק; אל־על (461) ב־07.10 לז'נבה, ציריך; סוויסאייר (331) ב־07.20 לציריך; אל־על (361) ב־07.50 לאיסטנבול; ט.וו.אי. (841) ב־07.40 לאתונה, רומא, ארה"ב; אל־על (483) ב־08.00 לרומא; אל־על (23) ב־08.15 לפאריס, ניו־יורק; אוסטריאן (712) ב־08.25 לוינה; אולימפיק (302) ב־08.30 לאתונה; איירפראנס (189) ב־08.40 לאתונה, פאריס; אל־על (409) ב־09.30 לאתונה; בי.אי.איי. (483) ב־09.35 ללונדון; ט.וו.אי. (801) ב־09.30 לאתונה, פאריס, ניו־יורק; אל־על (283) ב־10.40 לרומא, ניו־יורק; אל־על (485) ב־11.10 ללונדון; סי.פי.איי (305) ב־12.45 לרומא, מונטריאול; אל־על (363) ב־13.00 לניקוסיה; אליטאליה (789) ב־13.00 לרומא; סייפרייר (303) ב־14.30 לניקוסיה; אל־על (487) ב־14.45 למינכן, פאריס; ט.וו.אי. (810) ב־16.40 לבומביי, המזרח הרחוק, ארה"ב; אל־על (402) ב־17.20 לציריך, ז'נבה; סוויסאייר (337) ב־17.55 לז'נבה, ציריך; איירפראנס (194) ב־18.00 למזרח הרחוק; אליטאליה (747) ב־18.30 לרומא.

יום שבת

נוחתים:
ט.וו.אי. (811) ב־04.10 מארה"ב, המזרח הרחוק; בי.או.איי.סי. (821) ב־09.00 מטהראן; אליטאליה (788) ב־12.15 מרומא; ט.וו.אי. (740) ב־12.25 מניו־יורק, פרנקפורט; לופטהנזה (634) ב־15.10 מפרנקפורט, מינכן; ט.וו.אי (810) ב־15.35 מבוסטון, פאריס, רומא; ט.וו.אי (840) ב־16.30 מארה"ב, רומא, אתונה; איירפראנס (136) ב־16.55 מפאריס; סוויסאייר (330) ב־17.05 מציריך; ט.וו.אי (806) ב־17.10 מניו־יורק, פאריס, אתונה; בי.או.איי.סי (322) ב־17.35 מלונדון; אליטאליה (746) ב־17.40 מרומא; בי.אי.איי. (482) ב־19.15 מלונדון; אל־על (478) ב־19.20 מפאריס; אל־על (470) ב־19.25 מלונדון, מינכן; אל־על (480) ב־19.45 מפרנקפורט; אל־על (472) ב־20.20 מציריך, ז'נבה; אל־על (364) ב־20.35 מניו־יורק, רומא; אל־על (482) ב־21.10 מפאריס; אל־על (474) ב־21.20 מאמסטרדם; איירפראנס (132) ב־21.40 מפאריס, רומא; אל־על (476) ב־21.45 מלונדון; אוסטריאן (711) ב־22.15 מוינה.

ממריאים:
ט.וו.אי. (811) ב־06.00 לרומא, פאריס, בוסטון; ט.וו.אי. (741) ב־06.50 לפרנקפורט, ניו־יורק; סוויסאייר (331) ב־07.20 לציריך; ט.וו.אי. (841) ב־07.40 לאתונה, רומא, ניו־יורק; איירפראנס (189) ב־08.40 לאתונה, פאריס; ט.וו.אי. (833) ב־09.20 לאתונה, ניו־יורק; בי.אי.איי. (483) ב־09.25 ללונדון; בי.או.איי.סי. (321) ב־09.45 ללונדון; אליטאליה (789) ב־13.00 לרומא; לופטהנזה (637) ב־16.00 למינכן, פרנקפורט; ט.וו.אי. (810) ב־16.40 לבומביי, המזרח הרחוק, ארה"ב; איירפראנס (133) ב־17.55 לפאריס; בי.או.איי.סי. (323) ב־18.20 לטהראן; אליטאליה (747) ב־18.30 לרומא; אל־על (376) ב־19.30 לבוקארשט; אל־על (389) ב־22.50 לאמסטרדם, ניו־יורק.

בדו־שיח האמריקאי־ישראלי

פול ג'ייקובס מסביר מה זה שמאל חדש

מאת סופר „הארץ"

בדו־שיח האמריקאי־ישראלי, שנושאו היה השמאל החדש, ני־סה אתמול אחד מראשי תנועה זו — הסופר פול ג'ייקובס — ל־הסביר מה זה השמאל החדש, ב־הדגישו כי אין יודעים בישראל את מהותה האמיתית של תנועה זו.

לדעתו, הדיון שהיה בדו־שיח הת־ייחס לנושא כאל נתיחה שלאחר המוות של תנועה זו, אלא שזו עדיין אינה הולכת לעולמה. אם כי נכון, שכבר אין מעין תנועת־גג של ה־שמאל החדש, ולמעשה התפצל ל־אחרונה לשורה של ארגונים.

לדעת מר ג'ייקובס, אין לשמאל החדש כל אידיאולוגיה וכי הוא נו־קט עמדה לגופו של כל ענין העו־לה על מדוכתו. תנועה זו היא אנ־טי־מימסדית ואנטי־אינטלקטואלית ביסודה.

היחס לישראל

אשר ליחס השמאל החדש ליש־ראל, טען מר ג'ייקובס, כי מותר למתוח ביקורת על ישראל ולא לז־כות לגינוי בשל כך. הרגישות ה־זאת של הישראלי לביקורת מתמיהה. התמיכה הבלתי ביקורתית בישר־אל לאחר מלחמת ששת הימים הי־תה בעוכרי ישראל, לדעתו. לישר־אל יש צדדים חיוביים ושליליים כ־אחד. הוא עצמו — יש לו ציפיות מישראל על רמות גבוהות יותר מ־אשר לארצות הברית. ישראל צריכה להיות מופת ליהדות ארצות הברית. בעוד שהמציאות היא כי רבים מ־יהודי אמריקה רואים בישראל מ־עין דיסני־לנד, שבה רואים את מילוי כל מאווייהם הכמוסים.

תמיכה יהודית באל־פתח

אשר ליהודי אמריקה הוסיף עוד מר ג'ייקובס כי רבים מהם חיים מ־תוך תחושה של פוגרום כושי קרוב, והנואם גינה את הליגה של הרב כהנא על שניצלה רגשות אלה.

כדי להצדיק שיתוף פעולה מצד יהודים עם השמאל החדש, התומך באל־פתח, קרא מר ג'ייקובס מראי־יונות שפורסמו בשמו בעתונות של אל־פתח באמריקה ובהם הוא מגנה את הטירור של המחבלים.

דבריו של ג'ייקובס זכו לתשובות מפי כמה מן הנואמים. הגב' מרי סירקין התייחסה לדימוי של דיסני־לנד והגיבה כי זה ארץ־פלאות מוזר ביותר, הרוויה בדם רב, הרג וחטי־פת מטוסים. ולדעתה אין לתמוך באותו שמאל חדש, המזדהה עם מע־שי טירור כאלה. ישראל היא ארץ נורמלית עם אינטרסים נורמליים ואין לדרוש ממנה מחשבות על אינ־טרסים אוניברסליים בלבד.

גם הרב הרצברג השיב למר ג'י־קובס וטען כי יהדות ארצות הברית מרבה למתוח ביקורת על ישראל. הוא עצמו מתח ביקורת כזאת על ישראל על שהיא מזניחה את בעיית העוני ובשל כך זכה לציטוטים בקרב הקומוניסטים. כן אמר כי הנה מר ג'ייקובס התומך לישראל תינתנה לו רשות לדבר ולהביע דעותיו, בעוד שאין אף מקרה שערבי ימתח בי־קורת פומבית על ארץ ערבית.

ביקורת על הישראלים

בקרב האורחים מחוץ לארץ היתה אתמול ביקורת על המשתתפים ה־ישראלים בדו־שיח, שהם מנצלים במה זו לויכוח ישראלי פנימי. כ־דוגמה לכך הויכוח בין שר החוץ מר אבא אבן לבין חבר הכנסת שמו־אל תמיר. אך נדמה כי נושא ויכוח זה היה לו קשר לנושא הכללי של הדו־שיח. מר אבן טען כי בעיית ישראל היא לא אם להיות או לחד־דול, אלא לחיות וכיצד להיות. מר תמיר ענה לו כי הבעיה של ישראל היא עדיין להיות או לא להיות. מר אבן טען כי עלינו לחשוב על מדי־נה יהודית בעיקרה, ועל כך ענה לו מר תמיר כי זו גישה גזענית המ־נוגדת לתפיסה הציונית.

בגין: תנועה ריאקציונית

מר מנחם בגין אמר כי השמאל החדש היא תנועה ריאקציונית. ה־נוער המדבר על מהפכה לא ישב בבתי כלא ולא עלה לגרדום והוא מדבר מתוך מצב של „מדושני עו־נג". השמאל החדש אינו יודע מס־פיק על העם היהודי. יכולנו להיות היום עם של מאות מיליונים, אך בכל דור ודור משמידים יהודים. גם ההתבוללות אוכלת נתחים גדולים בעם.

לדעת מר בגין, המהפכנים האמי־תיים של דורנו הם יהודי בריית ה־מועצות, הנלחמים למען עניין ש־הוא נראה להם כעניין צדק ומשום כך הם סבורים כי הם גם ינצחו. היתה מהפכה שהחליפה עריצות בעריצות. מהפכה פרוגרסיבית היא זו שתחליף עריצות בחופש. ואילו השמאל החדש כיום, הוא במשטר של דימוקרטיה אמיתית, רוצה לל־כת בדרכי אלימות.

פרופ' דן פטנקין אמר כי יהודי התומך ב„פתח" הוא עדיין יהודי השונא את עצמו. השמאל החדש היה נגדנו עוד לפני מלחמת ששת הימים. במאי אותו שנה הוא סירב לצאת נגד התוקפנות המצרית.

מר אירווינג קריסטול אמר כי ה־קשר בין היהודים לבין השמאל ה־חדש היה מבוסס על דת ההומניזם. אך במישור המעשי הדבר נהפך ל־מדיניות של אי־הומניזם.

משלוחי הדרים ראשונים ייצאו ליפאן בינואר

(ע). המשלוחים הראשונים של פרי הדר מישראל ליפאן ייצאו ב־חודש ינואר 1973, והמועצה לשיווק פרי הדר נערכת עתה לקראת מבצע של משלוח פרי נקי מזיקים לשם — מסר אתמול מנכ"ל המועצה, מרדכי קוקלק, במסיבת עתונאים בבית סוקולוב בתל־אביב.

בדצמבר יגיע לארץ משלחת יפאנית שתפקח על הפרדסים ותאשר כל משלוח. המועצה איתרה אזורים נקיים ממזיקים, שמהם ישלחו את הפרי לשם באניות דרך נמל אילת. המשלוחים יגיעו תוך 18—20 יום. כן נקבעו 10 בתי אריזה, שיותמחו ב־אריזת פרי מובחר ליפאן, ונרכש ציוד נוסף למטרה זו. הוקמה סוכ־נות משותפת עם גורמים יפאניים לשיווק הפרי, ואחד מבתי המסחר הגדולים ביפאן יפיץ את התוצרת הישראלית.

לפי התחזיות מקווים לשלוח 600 אלף מיכלים של אשכוליות ו־150 אלף של תפוזים. לגבי התפוזים יש מכסות ביפאן, אך נראה שתהיה לי־ברליזציה בעתיד. הפרי הישראלי יצטרך להתחרות עם הפרי מארה"ב, אולם השוק היפאני הולך וגדל, ומי־ליון מיכלים הובאו לשם מארה"ב ביולי. הפרי הישראלי יימכר במחיר של 5—6.5 דולר סיפ' למיכל.

בפרטו את תכניות המועצה לעונה הבאה, אמר מר מקלף, כי מניחים, שהיצוא יהיה בסדר גודל מקביל לזה של העונה הנוכחית ויגיע ל־50 מי־ליון מיכל. משלוחי האשכוליות וה־אפילים יהיו גדולים קצת יותר, וה־שמוטי פחות. המגמה היא להקדים ככל האפשר את משלוחי הפרי, כך שיגיע לשווקים עד סוף דצמבר. הושקעו אמצעים בהבחלה ובשיפור צבע הפרי, כדי שאפשר יהיה להכ־פיל את המשלוחים המוקדמים מ־10 אלפים ל־22 אלף טונה.

אזרחות כבוד של קרית שמונה לתעשיין רזוב

מאת סופר „הארץ" בצפון

אזרחות כבוד של העיירה קרית שמונה הוענקה אתמול לתעשיין גרשון רזוב, נשיא מפעלי גיבור ב־מסגרת הארועים לציון מלאת חמש שנים להקמת מפעל גיבור בקרית שמונה.

הטקס נערך באולם המועצה המ־קומית במעמד שר המסחר והתעש־יה, מר חיים בר־לב, נשיא התא־חדות התעשיינים, מר מרק מוש־ביץ, ראש המועצה המקומית מר אברהם אלוני, חברי המועצה וראשי מוסדות.

בדברי תודתו הנרגשים הודיע מר רזוב על תרומה בסך 1.5 מי־ליון ל"י להקמת מרפאה בקרית־שמונה. כן אמר כי בימים אלה יתר־רום לעיירה 200 אלף ל"י נוספות — כ־150 אלף ל"י מהם יוקדשו לשיפור פני העיירה והשאר להע־נקת מילגות לתלמידים נזקקים.

זפרני החל לאמן את מכבי יפו

מאת סופר „הארץ"

דיק זפרני, המאמן החדש של קבו־צת הכדורגל של מכבי יפו, שהגיע שלשום מספרד, העביר אתמול אי־מון ראשון לקבוצה. זפרני, שהוא יהודי (יש לו קרובים בארץ) היה בעבר שחקן בנבחרת ספרד. נחתם עמו חוזה לשנה.

במלאת שנה לפטירת יקירנו

אליהו רוגוטנר ז"ל

נתייחד עם זכרו ליד קברו
בבית העלמין הישן בראשון־לציון
ביום א' כ"ו באב תשל"ב, 6.8.72
נפגשים ליד שער בית העלמין בשעה 16.30.

המשפחה

לד"ר שלמה גרון
יו"ר הסתדרות רופאי השיניים בישראל

השתתפותנו הכנה בצערך על מות אמך

לאה ז"ל

תנחומינו למשפחה

הסתדרות רופאי השיניים בישראל
הועד המרכזי

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של יקירנו

בנימין ליכטנשטיין ז"ל

ההלויה תצא היום יום שישי כ"ד באב 4.8.72 בשעה 10.00 מבית המנוח ברח' יודפת 8 קרית מוצקין.

המתאבלים: אשתו ובני ביתו.

במלאת שנה לפטירת יקירנו
אבי המשפחה

הלוי בן ציון ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו
ביום א', כ"ו באב, תשל"ב (6.8.72).

נפגשים בבית המנוח, כפר סבא, רח' ביל"ו 3, בשעה 5 אחה"צ. לאחר האזכרה, בשעה 6.00, ייערך בבית הכנסת הספרדי המרכזי בכפר סבא טקס חנוכת התיבה ע"ש המנוח.

המשפחה

במלאת שלושים למותה הטראגי של יקירתנו

ליאורה קליין ז"ל
לבית אי־צוק

תתקיים אזכרה וגילוי מצבה
ביום ראשון כ"ו באב תשל"ב 6.8.72 בשעה 2.30 אחה"צ
בבית העלמין החדש ליד כפר סמיר, חיפה.
מוקירי זכרה נפגשים ליד שער בית העלמין

תודתנו העמוקה נתונה לכל מנחמינו בכתב ובע"פ

משפחות: קליין
אי־צוק

במלאת שנה לפטירת יקירנו

אדולף (דודי) ומוש ז"ל

נתייחד עם זכרו ביום שני כ"ז באב תשל"ב 7.8.72
בשעה 2.30 אחה"צ
נפגשים ליד שער בית העלמין
חוף הכרמל חיפה

המשפחה

במלאת עשר שנים לפטירת בננו היקר

אהרן (ארנון) בן־ישראל ז"ל

נעלה לקברו ביום ראשון 6.8.72 בשעה 1.00 בצהרים
בבית העלמין חוף הכרמל הישן.
נפגשים ליד השער הראשי

המשפחה

לחברנו **תאודור מיכלוביץ**

אתך באבלך במות

אמך ז"ל

„סקוריטס"
משרד לביטוח בע"מ
ההנהלה וחבריך לעבודה

לויקטור סוקולובסקי

השתתפותנו הכנה באבלך במות עליך

קלרה ז"ל

ההנהלה והעובדים
חברה א"י לאוטומובילים בע"מ

לחברנו

ד"ר שלמה גרון ומשפחתו

תנחומינו הכנים על מות

האם ז"ל

הסתדרות רופאי השיניים בישראל
סניף חיפה והצפון

אנו משתתפים בצערו של חברנו

ד"ר שלמה גרון

יו"ר הועד המרכזי של ה.ר.ש. במות

אמו ז"ל

הסתדרות רופאי השיניים בישראל
סניף ת"א — יפו והסביבה

בצער עמוק וביגון קודר אנו מודיעים על פטירתו הפתאומית של יקירנו

ישעיהו בן־דוד

ההלויה תצא היום, יום ששי כ"ד באב תשל"ב, 4.8.72, בשעה 12.30 מבית ההלויות הצידוני, רח' דפנה 5 ת"א, לבית העלמין בקרית שאול.

המתאבלים: אשתו, בנו, כלתו, נכדיו, אחותו ובני המשפחה

לרחל וליצחק בן דוד ולמשפחותיהם

אתכם באבלכם הכבד במות חברנו היקר

ישעיהו בן־דוד

מחבריו לעבודה

לידידנו אבינועם
ולבית טוקטלי

תנחומינו הכנים במות אם המשפחה

בתיה טוקטלי ז"ל

אבנר בן־יקר וב"ב
יעקב בן־יקר וב"ב
בנרטקס בע"מ

לאבינועם טוקטלי ומשפחתו

על מות האם

בתיה ז"ל

תנחומים

„הסנה" חברה ישראלית לביטוח בע"מ

לחברנו **יהודה רייזפלד**

אתך אנו באבלך הכבד בנפול נכדך

רוני ז"ל

פרדס סינדיקט בע"מ
איחוד משלחי הדרים בישראל בע"מ
מהדרין בע"מ

משטרת ישראל — מרחב הירקון

משתתפת בצער המשפחה
במות עליה
השוטר לתפקידים מיוחדים

עזרא בנימין ז"ל

משטרת ישראל — מרחב חיפה

משתתפת בצערו של
שוטר **יהודה מושקוביץ**
במות עליו

אביו ז"ל

נציב שירות המדינה וחבר העובדים

משתתפים באבלו של חברם לעבודה

מר זאב בונה

בהילקח ממנו

אמו

ושולחים תנחומים למשפחה

למר **שלמה מגריזו**

תנחומינו על מות

אביך ז"ל

קבוצה ב' תל־אביב
ב. רזניק
י. קפלן
ה. וינר

למר **שלמה מגריזו**
ומשפחתו

תנחומינו הכנים באבלכם במות האב

דוד מגריזו ז"ל

פלאימפורט בע"מ
משפחות לוכסמבורג ולוז

הלוח הכפול — הארץ — ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל-אביב שד' רוטשילד 97 (גנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230401
המחיר: יום חול: 75 אגורות למלה / יום ו': 90 אגורות למלה

פרקי היום בתנ"ך

● איוב, כ"ב-כ"ג.

המשנה היומית

● נדרים, ו' (ד"ו)

הדלקת הנרות

	ירושלים	ת"א	חיפה
היום	6.09	6.15	5.57
מוצ"ש	7.17	7.12	7.14

תורנות רופאים לפי המקומות

תורנות בתי מרקחת

● אשדוד מ.ד.א. 22222
● ירושלים מ.ד.א. 101

תל-אביב
● ליל שבת: אברמסקי, אלנבי 42, טל' 57528.

תורנויות בתי חולים

● היום: איכילוב.
● שבת: איכילוב.

הודעות

● ליוצאי ביאליסטוק בישראל. האגודה השנתית לקהילת ביאליסטוק הי"ד תתקיים בקרית ביאליסטוק ביום ג', כ"ח מנחם-אב תשל"ב (8.8.72) בשעה 7 בערב.

הרצאות וכינוסים

● האוניברסיטה העברית בירושלים, המחלקה לכימיה פיסיקלית, מודיעה על הרצאה של Dr. R.B. Cundall, of the University of Nottingham, England.

דירות

דירות למכירה 3 חדרים ויותר

● דירת 3 חדרים פנת אוכל גדול בתים — 67,000.

וילות ובתים

● להשכיר ברמת השרון קוטג' מרוהט 4½ חדרים.

2-2½ חדרים

● בהזדמנות בפ"ת 2½ חדרים, אפשרי עם ריהוט קיר ק"א פינתית, טל' 908887.

1-1½ חדרים

● בהזדמנות למכירה דירת חדר עם כל הנוחיות במרכז בתים לפנות טלפון.

דירות בשכר חודשי

● להשכרה דירה 2½ + חדר יח ופלפון ½ מרוהטת, טל' 871006

דירות מרוהטות

● ברמת-אביב דירה מרווחת 2 חדרים רק לזוג ללא מתחבים טל' 449061.

● להשכרה דירה 1½ חדרים במרכז חולון, טל' 858575.

● להשכרה 2½ חדרים מרוהטים בצפון ת"א — טל' 423070.

● בשכ"ח דירת חדרים גדול + טלפון למכירה.

● א"ל תתאפסו!!! ללא דמי תיווך!! המצא במיוחדות את הדירה שאתה מחפש ב"דירו דירות" 242077 דיזנגוף.

هكذا من الأصل

مكذا من الأصل

הלוח הכפול הארץ ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל־אביב רח' רוטשילד 99 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230401
המחיר: יום חול: 75 אגורות לשורה / יום ו': 90 אגורות לשורה

• בפתח־תקוה בשכ"ח 2 חד־רים מרוהטים להשכיר טל' 918194 לא בשבת.

• להשכרה 2 חדרים + הול מרוהט, חולון, נ'כי כהן — 287032.

דירות בדמי מפתח

דירות להחלפה

ביקוש דירות

אולמות

מחסנים

חדרים מרוהטים

משרדים

בתי מלאכה

מגרשים

חנויות

עסקים

הכשרה לעבודה

הצעות עבודה

ביקוש עבודה

פיקדים

טלויזיה

הלוח הכפול הארץ ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל-אביב שד׳ רוטשילד 99 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230401
המחיר: יום חול: 75 אגורות לשורה / יום ו׳: 90 אגורות לשורה

השכרת רכב

● ב„ארד״, השכרת מגדרים, פרטיות: פיג׳ו 404, סובים — רנו — פולקסוואגן (תנאים מיוחדים לתקופות) „ארד״, תחנת רכבת ארלוזורוב ת״א. טל. 255064.

ביקוש רכב

● מוסכים היכל עבור מכוני יהודה... ת״א, טלפונים 442500, 410352.

מכוניות למכירה

שרותים

מכונות כביסה

רהיטים

נופש

דודי שמש והשמל

בתי-ספר ושיעורים

שונות

הלבשה

נופש

מכונות כתיבה

מכונות גילוח

מקררים

מי מצא?

מציעים למכירה

רוצים לקנות

אופנועים וקטנועים

הכזא מן الأصل

مكذا من الأصل

הלוח הכפול | הארץ | ידיעות אחרונות

חוגים

• מועדון פלוז ת"א: "ערב ריקודים לזוגות בלבד", מוסיקה, תזמורת. שלוש

• זוג צעיר, נשוי, מחפש זוג דומה. ת.ד. 1310 רמת גן.

• מוכנה לצאת עם בחור נאה — ת.ד. 10587 (פרטי) ת"א.

• מועדון פלוז ת"א: ערב ריקודים לצעירים ומבוגרים הערב.

• בילוי חברתי למבוגרים (+40) זוגות ובודדים בערבי ריקודים. ת"א (מול קולנוע מוגרבי) פר זוג אוויר ומזנון.

• הכר חברים/ות ברחבי הארץ בשיטה מהפכנית: הנרשם למועדון בינלאומי דינמי.

חקלאות

• לירקנים: זרעי כלרי, פטרוזיליה, שמיר.

• למגדלי פרחים סייפנים.

בלי נגינה

• לנוסרים אם אינך מרוצה מההוה הצליל.

סירות

• כורת קבינה, מנוע 40 כ"ס.

טיולים

• מטוסים 27 בחדש יוצאים לטיול באנגליה.

צילומים

• ביגב להוראת הצילום.

• מבצע הגדלות עד 40—30 ECTA COLOR

הלוואות

• הלוואה מיידית! בריבית נמוכה + ביטוח חיים.

בתים להשגה

חיות בית

• מעוניין לקנות גור זאב.

שעונים

בולים ומטבעות

• אספנים! מוכר בולי ישראל ואירופה גם בודדים.

• רשום את הכתובת: בולי מבורה, בן יהודה 36 ת"א.

שפנים

קייט

• להשכיר בולל במבצע הדרים עם שמוש במטבח.

אירועים ובידור

תנורי חמום

ספרים

שידוכים

• צעיר 28, מעוניין בעולה או בחיירת.

• בחור בן 168/25 מעוניין ברצינות.

תורנות רופאים לפי המחקומות

ירושלים

• הופנת רופאים במקרים דחופים מ־8 בערב עד למחרת.

תורניות בתי חולים

• היום: הדסה (ילדים), ביקור חולים (נשים), שערי צדק (פנימית, כירורגית).

תורנות בתי מרקחת

דירות

וילות ובתים

קבלנים

דירות למכירה 3 חדרים ויותר

הלוח הכפול ירושלים

ידיעות אחרונות: הלל 28 טל. 225251

הארץ: המבצלת 5 טל. 224245

דירות בדמי מפתח

חדרים מרוהטים

1-1½ חדרים

דירות מרוהטות

דירות בשכר חודשי

2-2½ חדרים

ביקוש דירות

אולמות

משרדים

מגרשים

בתי מלאכה

עסקים

ביקוש עבודה

הכשרה לעבודה

חנויות

מחסנים

הצעות עבודה

מכוניות

בתי־ספר ושיעורים

כלי נגינה

מקררים

בתי־מלון

נופש

רהיטים

טיות בית

ריקודים

שחיי רכב

חוגים

שידוכים

אופנועים וקטנועים

טלוויזיה

רוצים לקנות

מציעים למכירה

תריסים

הלוח הכפול נתניה

בתי ספר ושיעורים

דירות

אירועים ובידור

קבלנים מציעים

נופש

דירות למכירה

אשדוד

קבלנים מציעים

ד. מרוהטות

דירות בשכר חודשי

דירות למכירה

הנהלת הסוכנות היהודית לא״י
קרן החינוך לישראל
מיסודה של המגבית היהודית המאוחדת

מכרז בניה ק/130
לבנית בית ספר מקיף ע״ש בוגרד בקרית־גת

1. הנהלת הסוכנות היהודית לא״י (להלן הסוכנות) מזמינה בזאת הצעות מקבלני בנין לבנית בי״ס מקיף ע״ש בוגרד בקרית־גת.
2. הבנין המתוכנן הוא בשטח של 2800 מ״ר בערך.
3. את תנאי המכרז והחומר הקשור בו אפשר לקבל החל מיום א׳ 6.8.72 בבנין הסוכנות, רחוב קפלן 17, תל־אביב, בחדר מס׳ 206 בשעות העבודה, תמורת תשלום של 250.— ל״י אשר לא תוחזרנה.
4. סיור קבלנים יתקיים ביום ה׳ 10.8.72. הפגישה במשרד מהנדס המועצה המקומית קרית־גת בשעה 10.00.
5. את ההצעות יש להכניס לתיבת המכרזים במשרדי הסוכנות הכתובת המצוינת בסעיף 3 לעיל עד ליום ד׳ 6.9.1972 שעה 12.00.
6. תנאי התשלום במזומנים כפי שיקבע בחוזה שייחתם.
7. ההשתתפות במכרז זה פתוחה אך ורק לקבלנים רשומים בהתאם לחוק רשום קבלנים לעבודות הנדסה בנאיות תשכ״ט, והרשאים בהתאם לחוק לבצע את העבודה המוצעת בהתחשב עם היקפה הכספי ומהותה.
8. אין הסוכנות מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

הנהלת הסוכנות היהודית לא״י
קרן החינוך לישראל
מיסודה של המגבית היהודית המאוחדת

מכרז בניה ק/132
לבנית בית ספר תיכון מקצועי ברחובות

1. הנהלת הסוכנות היהודית לא״י (להלן הסוכנות) מזמינה בזאת הצעות מקבלני בנין לבנית בית ספר תיכון מקצועי ברחובות.
2. הבנין המתוכנן הוא בשטח של 2300 מ״ר בערך.
3. את תנאי המכרז והחומר הקשור בו אפשר לקבל החל מיום א׳ 6.8.72 בבנין הסוכנות, רחוב קפלן 17, תל־אביב, בחדר מס׳ 206 בשעות העבודה, תמורת תשלום של 150.— ל״י אשר לא תוחזרנה.
4. סיור קבלנים יתקיים ביום א׳ 13.18.72 הפגישה ע״י בית הספר היסודי בשכונת זרנוגה ברחובות בשעה 10.00.
5. את ההצעות יש להכניס לתיבת המכרזים במשרדי הסוכנות בכתובת המצוינת בסעיף 3 לעיל עד ליום ד׳ 30.8.72 שעה 12.00.
6. תנאי התשלום במזומנים כפי שיקבע בחוזה שייחתם.
7. ההשתתפות במכרז זה פתוחה אך ורק לקבלנים רשומים בהתאם לחוק רשום קבלנים לעבודות הנדסה בנאיות תשכ״ט, והרשאים בהתאם לחוק לבצע את העבודה המוצעת בהתחשב עם היקפה הכספי ומהותה.
8. אין הסוכנות מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

אוניברסיטת תל־אביב

קוראת למתנדבים לחפירות ארכיאולוגיות בתל באר־שבע

משלחת החפירות של אוניברסיטת תל־אביב מודיעה כי יש מקומות למתנדבים **בחפירות בתל באר־שבע**

(המסתיימות ב־1.9.72)

מחנה המשלחת ובו מקומות לינה, אוכל ושירותים מצוי לרגלי התל.

אפשר לפנות במקום (אוטובוסים מתחנת האוטובוסים המרכזית בבאר־שבע) או למזכירות המכון לארכיאולוגיה, אוניברסיטת תל־אביב, טלפון 416111 קו פנימי 405.

מחזורים מתחילים בימי ראשון בשבוע עד יום ששי.

לרגל פטירה

הצעה בדרך מכרז

1. חלפים לכלי רכב, ולכלי רכב חקלאיים.
2. ציוד חקלאי שונה, כולל צינורות מגדלים שונים, עגלות, קולטיבטורים ועוד.

הציוד הנ״ל נמצא במרכז באזור יבנה.

תנאי השתתפות
1. ישקלו הצעות בכתב בלבד שיתקבלו עד לתאריך 31.8.72.
2. לכל הצעה יש לצרף שיק על סך 10% מסכום ההצעה. השיק יוחזר באם ההצעה לא תתקבל.
3. מנהל העזבון איננו מתחייב לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר ואף לא כל הצעה שהיא.
4. סודיות מובטחת.

— לתיאום ביקור במקום — מס׳ טלפון 03—951952.
— כתובת למשלוח הצעות: מר הרן פינטשטיין, מנהל העזבון הזמני, רח׳ פינס 9, רחובות.

מפעלי ים המלח בע״מ
דרושות שלוש דירות מרוהטות בבאר־שבע

בגודל 120—100 מ״ר, רצוי עם טלפון, מקרר חשמלי, תנור אפיה, ומכונת כביסה. לתקופה של 18 חודש עם אופציה להארכה.

נא לפנות למפעלי ים המלח, טלפון 057—5311 מחלקת אדמיניסטרציה אל מר סור בטיטו.

הלוח הכפול חיפה והצפון

ידיעות אחרונות: הנביאים 28, טל. 667931
הארץ: גורדאו 20, טל. 661166

תקליטים
מכונות כביסה
פרסומים
שידוכים
בתי־ספר ושיעורים
● בחיפה נפתח סטודיו חדש לזמרה בהנהלת המורה למוסיקה יוליה גליק מהאופרה הישראלית רמת שאול ז׳רום 8 קומה ג׳ טל. 525380.
● מורה מכינה לבגרות ולבחינות באנגלית. בלימוד עולים עברית טל. 539041.

תנורי חמום
הלבשה
צילומים
חקלאות
רהיטים
הלבשה
חיות בית
כלי נגינה
תערוכות
● בגלרית גולדמן לאמנות, שדרות הנשיא 93, מוצגת תערוכת „אנכרונים״ והדפסים מקוריים אחרים של יעקב אגם. פתוח בכל יום בשעות 10—10, 16—10, 22 עד 30 בשבת 18—21.30.

אופנועים וקטנועים
חדרים מרוהטים
מגרשים
משרדים
הכשרה לעבודה
חנויות
עסקים
בתי מלאכה
תיווך
ביקוש עבודה
הצעות עבודה
מכוניות
ביקוש דירות
דירות בשכר חודשי
דירות בבתי מפתח
דירות מרוהטות
דירות 2½—2 חדרים
וילות ובתים
קבלנים
דירות למכירה 3 חדרים ויותר

הלוח הכפול באר־שבע

דירות
דירות בשכר חודשי
● בדרך מצדה דירת 4 חדרים, קומת קרקע, כניסה מיידית, טלפון 6854.

דירות למכירה
ביקוש רכב
מציעים למכירה
ביקוש דירות
הצעות עבודה
רוצים לקנות
מקררים
טלויזיה
דירות מרוהטות
מכונות למכירה
נופש
ביטוח

אורן כס״א
ציוד לתנורים לחמום והסקה

תנורי הסקה מברזל יציקה
★ משאבות סחרור — ARMSTRONG
★ ברזים ומגופים GEBAUER & LEHRNER
תנורי חמום — DE DIETRICH —

רדיאטורים יצוקים
מבערי שמן CARLIN ארה״ב

ירושלים — אורן בע״מ אהליאב 10 רוממה טל. 33126
חיפה — איתם בע״מ דרך העצמאות 56 טל. 529122

הכזא מן الأصل

ארדע
חברה לבטוח בע"מ
המשרד הראשי: בית ארדע
רחוב יבנה 32, תל־אביב. טלפון 614431
סניף ירושלים, רחוב בן־יהודה 5, טלפון 233721
סניף חיפה, רחוב נתן 11, טלפון 68236

הבישוף כורי עוד לא החליט אם יטפל בבירעם ואיקרית

משקיפים: רמז לקרע בעדה המרוניטית

מאת נחמן פביאן, סופר „הארץ"

מנהיגם הרוחני של המארוניטים הבישוף יוסף כורי אמר אתמול בהגיעו לישראל מלבנון, דרך נקודת הגבול בראש הנקרה, כי עדיין לא החליט אם ישוחח עם גורמים רשמיים בענין פרשת בירעם ואיקרית. עקורי בירעם נמנים עם צאן מרעיתו של הבישוף כורי.

הבישוף הגיע מוקדם מן הרגיל מלבנון. לפי הודעות שנתקבלו בישראל נאמר כי הוא יחצה את הגבול בשעה 3.00 לפי שעון לבנון, כלומר בשעה 4.00 אחר־הצהריים לפי שעון ישראל. אך הבישוף הגיע בשעה 3.10 לפי שעון ישראל. בצורה זו לא היה סיפק בידי אנשי בירעם להקביל את פניו. משקיפים אומרים כי צעדו זה של הבישוף מרמז על קרע בקרב העדה.

מספרי המכונית הוחלפו

את פניו קיבלו, לעומת זאת, ראש העדה הלאטינית בישראל, הבישוף ד"ר חנא קלדני והאחראי על העדה המארוניטית בישראל, האב יעקב רעד.

הבישוף כורי. בדרכו לבנוני, ובבואו לגבול החלפו מספרי הזיהוי הלבנוני של מכוניתו בלוחות ישראליים. הבישוף קיבל אשרה לכניסה לישראל למשך חודש ימים.

בשיחה עם סופר „הארץ" אמר הבישוף כי בדעתו לשהות בארץ שלושה עד ארבעה שבועות לשם טיפול בענייניה החיים הנוגעים לבני עדתו. לשאלה אם הוא רואה כפתרון המוצע על ידי הגב' מאיר, שלא להחזיר עקורי בירעם ואיקרית פתרון נכון, השיב: הבעייה עדיין מחכה לפתרון. כשנשאל מה דעתו על החלטת ממשלת ישראל השיב: „אינני רוצה לחוות דעה, לא הייתי בישראל מזה זמן רב ואינני מעורה מספיק בנושא.

המלווים ביקשו למנוע טורדה

לשאלה: איננו מתכוון להיוועד עם הבישוף יוסף ראיה ראש העדה היוונית־קתולית? השיב: כמובן, אנחנו אחים. לשאלה אם הוא רואה בדבריו של הבישוף ראיה בבואה לדיעותיו, אמר: לא ידועות לי כל דעותיו.

האם תעלה להתפלל לכנסית של הכפר בירעם? תשובה: זה תלוי בנסיבות.

אנשי פמלייתו של הבישוף כורי, מכיריו האישי חנא חרפוש, נתנו באורח מעשי, עשו הכל כדי להרחיק את המיקרופונים של אנשי הרדיו והטלוויזיה שנכחו במקום, וביקשו למנוע הטרדתו של הבישוף.

העדה המרוניטית בישראל מונה — 4500 נפש, רובם מרוכזים בגוש חלב ומיעוטם בנצרת, חיפה ועכו. אתמול אחר הצהריים נערכה לבישוף קבלת פנים בחיפה.

מחר כנס הזדהות

כנס הזדהות עם עקורי איקרית ובירעם ייערך מחר בצהרים באיזור, ליד המקום בו נערכת שביתת שבת של העקורים. קרוב ל־2000 איש נצנו אתמול לקריאת הוועד העל־מפלגתי לצאת למקום בשבת. האנשים יגיעו למקום עם כלי־עבודה ויעבדו באורח סמלי בניקוי השבילים ובהכשרת השטח, שאינו מעובד כיום.

נציגי הוועדה נפגשו ביום ד. בערב לשיחה ממושכת עם הכומר ראיה, שהסכים להופיע בפני באי הכנס ולברכם. יהודי יקרא פרקי תנ"ך וכומר יקרא פרק מן הברית החדשה. בתשובה לשאלה אמר אמש דובר הוועד, פרץ עופר, כי אינו מניח שתהיה התערבות או הפרעה של המשטרה, מכיוון שלא מדובר בהפגנה.

הבישוף כורי

פקידי אל על מפסיקים עבודת שעות נוספות

(ע). — ועד חטיבת הפקידים בחברת אל־על הודיע אתמול להנהלת החברה שהוא הורה ל־1500 עובדי החטיבה להפסיק לעבוד שעות נוספות.

נציג הוועד אמר, שצעד זה בא כתגובה להחלטת ההנהלה להגביל את מספר שעות העבודה הנוספות שמותר לזקוף לזכות עובד בכל חודש. ההחלטה על צמצום השעות הנוספות באה במסגרת מבצע של צמצומים וקמוצים בלוד.

אל־על עושה עתה מאמץ מיוחד למנוע הצטברות הפסדים בשנה זו. מנהל החברה הזהיר לא מכבר את העובדים שאם לא יסכימו לצמצומים ולהנהגת חסכון חמור תתדרדר אל־על לגרעונות, דבר העלול להביא לפטורי עובדים, כפי שקרה אצל חברות בינלאומיות אחרות בשנים האחרונות.

העובדים ראו בהוראת ההנהלה לצמצם את מספר שעות העבודה הנוספות, פגיעה בהכנסות של חלק מחברי החטיבה, ועל כן החליטו להפסיק לחלוטין את עבודות השעות הנוספות.

לפי שעה לא הורגשה השפעת צעד זה בסדרי עבודה בנמל התעופה, אך יתכן שתוך כמה ימים יתן הדבר את אותותיו. גם עובדי בתי המלאכה של אל־על, הרואים עצמם נפגעים מאותה הוראה, שוקלים נקיטת צעדים דומים.

25 איש במשלחת „רצון טוב" מיפאן

(ע). — משלחת רצון־טוב מיפאן, המונה 25 אנשים, שבראשה עומד הסטואו סודה, ראש עיריית קורדבה, הגיעה אתמול לישראל כאורחת של עיריית ירושלים. המשלחת נתקבלה על ידי סגן ראש העיר, מר יוסף גדיש, שברך אותה בשם העירייה.

האורחים ישהו בארץ שלושה שבועות, שבועיים בירושלים ושבוע נוסף יוקדש לסיורים במקומות שונים בארץ. באירוח המשלחת משתתפים גם המשטרה, משמר הגבול, קרן קיימת לישראל ומרכז תרבות העמים לנוער.

מלר־ז תובעת מדידה חדשה של רעש וזיהום מתחנת פז בטבעון

מאת סופר „הארץ" בחיפה

המועצה הציבורית למניעת רעש וזיהום אויר פנתה למשרד הבריאות בדרישה לערוך בדיקות ומדידות מחודשות של מימדי הרעש וזיהום האוויר הנגרמים על ידי תחנת הדלק של חברת פז ברחוב האלונים בקרית טבעון.

אבנרי תובע התנצלות הטלוויזיה בקשר למשדר השעה השלישית

ח"כ אורי אבנרי פנה אתמול במברק לשר החינוך בו תבע פירסום התנצלות בטלוויזיה על המידע המוטעה שנמסר במשדר השעה ה־3 על פיו לא ניתן היה לזמן נכבדים ערבים לדיון על הסרט מתרסים בשל סירובם להשתתף בו. כן דרש ח"כ אבנרי הקרנה מחודשת של הסרט וקיום דיון עליו בשיתוף אישים ערבים ויהודים.

שטרן: יש להשקיע בפאן־לון עוד 30 עד 50 מיליון ל"י

המשנה למנכ"ל, אריה אורון, התפטר

מאת אלעזר לויו, סופרו הכלכלי של „הארץ"

יש להשקיע בפאן־לון 30 עד 50 מיליון ל"י, כדי לסיים את בנית הפרויקטים של החברה — אמר השבוע מר וויליאם שטרן, בעל המניות העיקרי בחברה, בשיחות פנימיות עם עובדים בכירים בה.

מכירות החברה ירדו מאוד בחודשיים האחרונים, אך אם יעלו הוזרה, יהיה צורך להשקיע סכום גבוה יותר.

הקפיא בניה להשכרה

בשל הצורך להשקיע עשרות מיליוני לירות בפאן־לון בזמן קצר, הקפיא מר שטרן את תוכניתו לבנות להשכרה. כן נודע כי הסדיר אשראי בנקאי בהיקף ניכר, עד 20 מיליון ל"י, בבנקים מסחריים בישראל, למימון פעולות החברה.

המשנה למנהל הכללי של פאן־לון, מר אריה אורון, 55, התפטר השבוע מתפקידו וסיים אתמול את עבודתו בחברה. מר אורון, לשעבר המנהל הכללי של עמידר, עבד בפאן־לון כחודשיים וחצי. לפני פרישתו הכין הצעה להשקיע עד 100 מיליון ל"י בבנית 1000 דירות להשכרה על פי ההסבות שנותן משרד השיכון.

אברון ביקש 10 מיליון מספיר

אתמול נודע, כי לפני פרוץ המשבר בפאן־לון ערכה הנהלת החשבונות הערכה, כי ביוני־אוגוסט יחסרו לחברה 4.5 מיליון ל"י למימון התחייבויות שוטפות.

הערכה זו בוססה על אומדן מכירות ותקבולים ב־5 מיליון ל"י לחודש. אולם באפריל־מאי היו התקבולים רק 3.5 מיליון ל"י לחודש. הערכה מחודשת שנערכה לפי בסיס זה, העלתה כי יחסרו לחברה כ־9 מיליון ל"י בחודשים אלו. לפני פרוץ המשבר נפגש מר אברון בחשאי עם שר האוצר מר פנחס ספיר וביקש עזרה בסכום של 10 מיליון ל"י. מר ספיר הגיב כי אינו בטוח אם גם סכום זה יספיק.

כלל ופרט

ד"ר ש. אגרנט, נשיא בית המשפט העליון, קיבל אתמול (יום ה') לפני־ית היהדות את שגריר ליבריה בישראל, מר ג'ימס ארווין מורגאן.

הגיעו לישראל

הקונסול וויסכנה אנדה אנירה, שר החינוך של אקוואדור — לביקור רשמי של שלושה ימים, בלווית רעייתו ושני עוזרים.

אסותא „אלישע"
נולדו 5:
לאה ואבנר ארסתר — בת.
שרה ונתן בוסקל — בת.
פינה וצבי מינקוביץ — בן.
רבקה ויואב מריד — בן.
כוננה ומיכאל רודימי — בן.
צביה ועמיאור דולב — בן.

שרות חיתולים הביתה
לנבנות לבתי־חולים
'אסותא' 'אלישע'
תל־אביב 245215
חיפה 87414

בן אהרן: עלית קיבלה שי של חצי מיליון ל"י כאשר רכשה את ליבר

מאת סופר „הארץ"

ההלוואה שניתנה לבעלי עלית לרכישת ליבר, היתה „שי של כחצי מיליון ל"י לגבי הפרשי הריבית". טען אתמול מזכיר ההסתדרות מר יצחק בן אהרון במליאת הוועד הפועל של ההסתדרות.

המזכ"ל שדיבר בהרחבה על משבר עלית אמר כי ההלוואה בגובה של 4.5 מיליון ל"י וברבית של 9% שניתנה להנהלת המפעל לרכישת ליבר, היתה למרות שעלית היתה החברה הנוילה ביותר בארץ באותה שנה ולא היתה לה בעייה של הון עצמי.

„נחטף במחיר עדיף"

בהסתמכו על ידיעה ב„הארץ" מיום 6.4.70 סיפר מר בן־אהרון על המשא ומתן שהתנהל בין המשביר לתעשיה לבין הנהלת ליבר לרכישת המפעל. הוא אמר כי „העניין נחטף אז במחיר עדיף". בדו"ח של הבנק לעידוד התעשיה מציין מר בן אהרון נאמר כי „הוחשש שמא תפליה ליבר בעלת המונופול, להתגבר על קשייה בכוחות עצמה, או בעזרת גורמים אחרים, דירבן את הנהלת עלית לרכוש חברה זו... כאשר החל המו"מ על ידי חברת שמן, החולט לרכוש את ליבר בכל מחיר".

המזכ"ל הוסיף ואמר כי ב־8 לפברואר 1970 נחתם זכרון דברים בין עלית לליבר. זכרון הדברים כלל תנאים, ששמן לא יכול היה להציע לליבר, מניות בעלית בשווי של 2.5 מיליון ל"י. „מה שגם אנחנו לא יכולנו להציע היתה הלוואה של הבנק לאיגוד התעשייה".

תגובת שר האוצר

גם שר האוצר מר פנחס ספיר התייחס אתמול בוועדת הכספים של הכנסת לפרשת המיזוג בין עלית לליבר. השר הגיב על דברי מר בן אהרון שהממשלה משיקוליה שלה העדיפה כי עלית תקנה את ליבר. מר ספיר אמר „חברת העובדים מעולם לא פנתה לממשלה בעניין זה. וממילא כל מי שאומר שהממשלה נתנה לעלית תנאים טובים יותר מאשר לחברת העובדים מעליל על הממשלה תוך כדי התעלמות מהעובדות אם לא גרוע מכך".

מר ספיר הביא בפני הוועדה הצ־

ספיר: מי שאומר שהממשלה נתנה לעלית תנאים טובים יותר מאשר לחברת העובדים מעליל אם לא גרוע מכך

הק מכתבו של מנהל המחלקה הכלכלית של חברת העובדים מר אהוד שליו בעניין הכוונה שהגיעו את המשביר לתעשייה לא לרכוש את ליבר. „המחלקה הכלכלית של חברת העובדים הגיעה למסקנה בהתחשב בגורמים פיננסיים, ניהוליים וענפיים כי רכישה ליבר אינה כדאית מבחינה כלכלית. הנושא של רכישת ליבר אפילו לא הגיע לכלל דיון מסכם בהנהלת המשביר לתעשיה ולכן גם לא הועלה בועדה המנהלת של חברת העובדים".

ההלוואה לרכישת ליבר

אשר להלוואה שניתנה לעלית לרכישת ליבר הביא מר ספיר את מכתבו של מנכ"ל משרד המסחר והתעשייה מר גדעון להב. נאמר בו כי באמצע פברואר פנו חברות עלית וליבר לחברה לביטוח העשייה בבקשה להלוואה. הוחלט לתת הלוואה לצורך המיזוג בסכום של 3 מיליון ל"י לשליש שנים ב־9%. יתרת הקרן היום 1.3 מיליון ל"י והההלוואה עומדת לסילוק בלא עד מאי 1973.

יום נוסף ללא מגעים

שביתת 2000 עובדי עלית נכנסת ליומה ה־11 גם אתמול לא התקיימו כל מגעים בין הצדדים. השופט המחוזי בתל־אביב שלמה אשר קבע כי ביום ראשון יתברר בקשתם של עובדי עלית להסיר את צו המניעה האוסר עליהם להתנגד בכח להוצאת סחורות ממחסני עלית.

הזמנות יצוא נדחות

נשיא התאחדות התעשיינים, מר מרק מושביץ, אמר אתמול כי אם יתקבל הערר שהגישה ההסתדרות יורגש תוך שבוע שבועיים מחסור חמור במצרכי עלית בשוק המקומי. לשאלת כתב עתיים אמר מר מושביץ כי מדי יום מגיעות הזמנות יצוא הנדחות על ידי הקונצרן.

דרישות עובדי עלית הן סבירות והצדקות ברובן, בהתחשב בשכר הנמוך וברווחיות המפעל ושגשוגו הכלכלי, קבעה אתמול הוועדה המרכזית של תנועת העבודה הליברלית שהתכנסה בראשותו של מר הילל זיידל. עם זאת פנתה הוועדה להנהלת עלית ולנציגי העובדים להמנע מליבוי יצרים, מהחרפת עמדות וממבחני יוקרה ולחדש את המו"מ בין הצדדים כדי לסיים את השביתה בהקדם האפשרי.

פלד פנה לראש הממשלה

ראש עיריית רמת־גן, ד"ר ישראל פלד, פנה אתמול במברקים אל ראש הממשלה הגברת גולדה מאיר, שר האוצר מר פנחס ספיר ושר המסחר והתעשיה מר חיים ברלב ותבע את התערבותם האישית לחיסול הסכסוך במפעלי „עלית".

ירדן תתמוך בעתונאים מבני יהודה ושומרון

(ע). ירדן תתמוך בעתונאים, מבני יהודה ושומרון ותסייע בידם בבחינה חומרית — נודע בשכם עם שובו של העתונאי מוחמד עמירה, שהוזמן לפגישה על־ידי שר ההסברה הירדני. מר מוחמד אבו שלאביה ממזרח ירושלים, עיתונאי אחר שנתבקש אף הוא לבוא לפגישה, דחה את ההזמנה.

מר עמירה, המשמש ככתב של העתון אל־אנבא וכתב שרות השידור הטלוויזיה הישראלית, אמר בראיון בלעדי לכתב עתיים, כי הוא התרשם לטובה משיחתו עם שר ההסברה הירדני, עדנן אבו־עודה, שגילה, לדבריו, הבנה מלאה למצבם של עתונאי הגדה והבטיח שירדן תסייע ותתמוך בהם מכל הבחינות.

עמירה, הוא העתונאי הראשון מהגדה המערבית שיצא באורח רשמי לפגישה עם מנהיגי הגדה המזרחית והוא הגדיר את מצבם של עמיתיו העתונאים מהגדה כקשה מבחינה כלכלית. העיתונאי נועד גם עם יו"ר אגודת העתונאים בירדן, מר ערפאת חיאזי ועם חבר הסנט הירדני, מר ג'ומעה המאד, עורכו של היומון הירדני אלדסתור.

ח"כ סורקיס ייבחר מזכיר משנה בעבודה

מר מרדכי סורקיס ייבחר, כנראה, למזכיר־משנה של מפלגת העבודה, נמסר אמש לסופר „הארץ". מר סורקיס נקבע כמועמד למזכיר משנה מטעם חטיבת רפ"י לשעבר בעבודה, במקומו של מר בן־פורת, שהתפטר מתפקידו כמזכיר־משנה.

כן נמסר כי מר בן־פורת שלח מברק למזכירות העבודה, שבו הכחיש את הידיעות, כאילו הוא עומד להצטרף לרשימה הממלכתית, וציין שאין להן שחר.

זכתה בתואר בת זמננו 1972

(ע). — עורכת־הדין רוני זילברשץ, בת 28 מראשון לציון, זכתה אתמול בתואר „בת זמננו 1972", בטקס שנערך בבית ויצ"ו בתל־אביב, במעמד שר התיירות, מר משה קול. גב' זילברשץ, שהיא אם לשלושה ילדים, תייצג את ישראל בתחרות הבינלאומית לתואר „דבגה איראלה", שתערך ב־30 באוגוסט בעיירת הנופש האיטלקית מונטקטיני. בישראל אורגנה התחרות על־ידי מערכת ידיעות אחרונות בשיתוף עם ויצ"ו.

פלימן — להחלמה בשוייץ

מאת סופר „הארץ" בחיפה

ראש עיריית חיפה מר משה פלימן יצא אתמול לשוייץ לשם החלמה במשך חודש ימים. את מקומו במעמד של ראש עיריה בפועל ימלא סגן ראש העיריה, מר ירחום ציזיל.

קריאת גח"ל להתפטרות בן־אהרן גרמה סערה בועה"פ של ההסתדרות

מאת סופר „הארץ"

סערת רוחות מלווה חילופי דברים חריפים פרצה אתמול במליאת הוועד הפועל של ההסתדרות כאשר הועלתה הצעת גח"ל לדון בהנהגת כלכלת מלחמה כפי שהציע מזכיר ההסתדרות מר יצחק בן אהרון.

בעל ההצעה, ח"כ יורם ארידור, קרא למר בן־אהרון להתפטר מתפקידו ועל ההסתדרות למצוא מזכיר אחר במקומו.

משטר קרוב לקומוניזם

מר ארידור הגדיר את תוכניתו של מר בן־אהרון כמשטר על פי קווי המשטרים הקרובים לקומוניזם וטען כי 97% מפועלי ישראל אינם רוצים משטר נוסח צ'ילי או יוגוסלביה. הוא הוסיף כי „מי שמטיף ומדיח למשטר כזה אינו מדבר בשם פועלי ישראל". ראש סיעת מפ"ם מר אהרון אפרת הגיב בקריאת ביניים „אם אתה אומר כך אתה משקר. אתה מחרף ומגדף". שר האוצר לא אמר זאת".

בהמשך דבריו של מר ארידור אם האלטרנטיבה למשטר אינפלציוני נוסח ספיר היא כלכלה מאובנת נוסח בן־אהרון, כלכלה הפוגעת בסיכויי ההתפתחות במשק וסיכויי העלייה. הוא אמר עוד „האם יש מקום למלחמת מעמדות בנוסח שנות ה־20 ולהסתה כאשר המזכיר הכללי נלחם בבת אחת בשר האוצר, בבורגנות הבריטית, במשטר הקולונלים ביוון ובמזכיר חברת העובדים.

נוף: משטר קולונלים

סערה נוספת פרצה כאשר ביקש נציג המרכז החופשי, עו"ד עקיבא נוף, את רשות הדיבור הגשת הצעה לסדר היום. כשהתעלם ממנו מר בן־אהרון אמר: „היו"ר מנהל כאן משטר דיקטטורי. מה זה, משטר של קולונלים כאן?" מר בן אהרון הזהיר אותו כי יוציאו מן האולם. מר נוף אל המזכ"ל „אולי כדאי שתחזור אתה למקומך הדמוקרטי".

בתום שמיעת ההצעות לסדר היום שמעה מליאת הועד הפועל מפי יו"ר המחלקה לאיגוד מקצועי, מר אוריאל אברהמוביץ, דו"ח על הסכמי השכר במשק ועל ביצוע המדיניות המקצועית של ההסתדרות.

מר אברהמוביץ ציין בין השאר כי כ־90% מכלל 220 אלף פועלי התעשיה כבר חתמו על הסכמי השכר. אשר לשביתות שפרצו בששת החודשים הראשונים של השנה אמר כי לעומת אותה תקופה אשתקד חלה ירידה במספר ימי השביתות ב־22%. השנה אבדו למשק בגלל שביתות 45.6 אלף ימי עבודה לעומת 58.7 אלף ימי עבודה באותה תקופה אשתקד.

ירידה תלולה במספר מעשי החבלה ברצועה

מאת סופרו הצבאי של „הארץ"

בשנה האחרונה, מאז החל צה"ל לנקוט אמצעים מיוחדים נגד המחבלים ברצועת עזה, חלה ירידה תלולה של 74 אחוז במספר התקריות באזור. גם במספר הנפגעים חלה ירידה תלולה — 25 נפגעים ישראליים לעומת 398 בשנה הקודמת, ו־98 נפגעים ערביים לעומת 649 נפגעו בשנה הקודמת.

הירידה התלולה בפעילות המחבלים החלה להירשם באוגוסט אשתקד. כחודשיים קודם לכן החל פיקוד הדרום במבצע נרחב לביעור המחבלים. מבצע זה נמשך גם לאחר שהרצועה הועברה לתחום המרחב של פיקוד המרכז. בסיכום שנערך לאחר שנה לגמר שנת פעילות מתברר כי השנה החולפת היתה דלה מאד מבחינתם של המחבלים, ואילו מספר הרוגיהם עלה ב־40 אחוז. הסיכומים הם מאוגוסט 1971 עד סוף יולי השנה בהשוואה לאותה תקופה שנה קודם לכן.

בשנה האחרונה נרשמו 105 תקריות לעומת 398. מתוך אלה היו שני מקרים של פגיעה באש לעומת 23 מקרים שנה קודם. בהטלת רימונים, שהפכה למכה ברצועת עזה, — נרשמו 33 מקרים השנה לעומת 212 מקרים. 6 חבלות בלבד לעומת 102 חבלות בשנה שקודמה.

אשר לנפגעים — בשנה האחרונה נהרגו 3 אזרחים ישראליים ושני חיילים, ונפצעו 20 חיילים ואזרחים. בשנה שקדמה לכך נהרגו 13 ישראלים ונפצעו 117. כך חלה ירידה גם במספר הערבים המקומיים שנפגעו מפעולות המחבלים — בשנה זו נהרגו 30 ערבים ונפצעו 68 ואילו בשנה הקודמת נהרגו 137 ערבים ברצועה ונפצעו 512. לעומת זאת חלה כאמור עליה במספר המחבלים שנהרגו. 69 מחבלים נהרגו השנה לעומת 49 בשנה הקודמת.

ננעל הדו־שיח היהודי־אמריקאי

(ע). — מגוון דעות והשקפות בנושא יחסי הגומלין בין יהודים לתנועות מהפכניות בעולם בא לידי ביטוי בשלבים הסופיים של הדו־שיח השנתי העשירי של הקונגרס היהודי האמריקאי שנערך במכון ואן ליר בירושלים.

הדו־שיח ננעל אמש בתום ארבעה ימים של חילופי דעות בין אנשי רוח, סופרים, עתונאים, מנהיגי קהילות מארה"ב ומישראל, בישיבת הנעילה סוכמו הדיונים על ידי הרב ארתור הרצברג, נשיא הקונגרס היהודי האמריקאי והד"ר ירם דינשטיין, מאוניברסיטת תל־אביב.

(ראה ידיעה בעמ' 4)

מאזן קבוצת בל"ל 14.7 מיליארד ל"י במחצית 1972

מאת סופרו הכלכלי של „הארץ"

מאזן קבוצת בנק לאומי, הכולל את הבנק וחברות הבנות שלו, ליום 30 ביוני 1972 הגיע לסך 14.7 מיליארד ל"י לעומת 13.2 מיליארד ל"י בסוף 1971.

בולט הגידול באמצעים העצמיים שהגיעו ל־235 מיליון ל"י לעומת 193 מיליון ל"י בסוף 1971. היקף הפקדונות עבר את הסך של 10 מיליארד ל"י.

מאזן בל"ל הגיע ל־9.6 מיליארד ל"י, גידול של מיליארד ל"י במחצית הראשונה של 1972. ההון העצמי של הבנק הגיע לסך 195 מיליון ל"י לעומת 152 מיליון ל"י בסוף השנה שעברה. סעיף הפקדונות וחשבונות אחרים עלה ל־7.7 מיליארד ל"י.

רשימה תפעל נגד איחוד רמת־גן עם גבעתיים

מאת א. קרן, סופר „הארץ"

התנגדות לאיחוד גבעתיים עם רמת־גן והנתה סיסמה במצע הבחירות של רשימה חדשה העשויה להתמודד בבחירות הבאות לעירית גבעתיים.

מר משה רז, תושב גבעתיים, מיוזמי הרעיון, אמר אמש לסופר „הארץ" כי בעיר מתארגנת קבוצת אזרחים, המתנגדים לאיחוד המוצע „לטובת העיר וקידומה".

לדברי מר רז, נימנים עם קבוצה זו אנשי הרשימה הממלכתית (ע"ים), וכן אנשי הליברלים העצמאיים (סיעה זו מיוצגת בקואליציה בעירית גבעתיים), וגם אנשים מן המערך.

פתרון לבעייתך ברכישת דירה!
לאור המיקרות הדירות בשנים האחרונות וקשיי המימון של רוכשי הדירות, החלטנו לאפשר למספר מוגבל של רוכשי
דירות „גן" בפתח־תקוה
לקבל
הלוואות לא צמודות עד 40,000 ל"י
ע"י משכנתא רגילה בין 15.000 ל"י ל־25.000 ל"י
והלוואה נוספת של חב' "גן", בסך 15,000 ל"י.
כל הדירות הן על אדמה פרטית ובביצוע המעולה של חב' "גן".
פרטים:
"גן"
חברה קבלנית לבנין והשקעות בע"מ
פתח תקוה, רח' חיים עוזר 20 טל. 918091-2-3

למאירה ופרופסור שאול מצרי (ארה"ב)
ולמשפחות מצרי, ישראל סייר, זילכה ורשבסקי בישראל
איחולים לבביים למינויו של שאול לפרופסור מן המנין באוניברסיטת U.C.L.A. קליפורניה
מברכים מלכה וחיים בלצברג

אל קוראי „הארץ" בארה"ב ובקנדה
לנוחיותכם קיים משרד של העתון בניו־יורק לקבלת מינויים חדשים, לחידוש מינויים קיימים ולקבלת מודעות מכל הסוגים ל„הארץ" ול„הארץ שלנו":
Israel Communications Inc.
110 East 59th Street
New York, N. Y. 10022.
Tel 421-5547.
נציגים בלעדיים של „הארץ" בארה"ב ובקנדה

א טרנסגל" שד' ירושלים 50 יפו טל: 822164
מהפכה בביטוח טלויזיות — „עיסקת הבית"
ביטוח טלויזיה ורדיו למכונית במחיר אחד!!!
מח' מכירות: מרכז ה„סטראו" ומוצרי חשמל
שרות מקצועי מעולה במעבדה לאלקטרוניקה
פרטים בטלפון כל שעות היום.

תיקון טעות

במוסף השבוע, עמ' 32, מודעת יד חיים ויצמן, נפלה טעות בשם משרד הכרטיסים. צ"ל פלתורס ולא כמצוין.

האמנות לבתי מלון ומלונות בכל הארץ, ללא תשלום נוסף
קל
רח' גורדון 28, תל־אביב. טל. 222042.
סניף רמת־גן: רח' המעגל 1 (פינת ביאליק 53)

הלוח הכפול
עמודים 5, 6, 7, 8, 9, 20, 21, 22, 23, 24, 25.
הכל בכל בלוח הכפול

אלפי ישראלים מטיילים בימים אלה בעזרתו באירופה
סע עם מדריך לפיד לאירופה 1972/73
כרך דרום: איטליה, יוון, ספרד, צרפת
כרך מרכז: אוסטריה, גרמניה, שוויץ
כרך צפון: אנגליה, בלגיה, דניה, הולנד, נורבגיה, שוודיה
שקמונה
הפצה: בית עלים
קרל נטר 3, תל־אביב

פרסום ד. בלקין
תל-אביב, רחוב פינסקר 2
טל. 55518, 56323
המשרד פתוח בימי הקיץ
מ־8.00 בבוקר עד 4.00 אחה"צ
ומשעה 5.00 אחה"צ עד 7.00 בערב
בטלפון 226876 ת"א

אנו לא שובתים - אנו מציגים!
קולנע „חן" ירושלים
צ'רלס ברונסון — אלן דילון —
טושירו מיפונה — אורסולה אנדרס
בסרטו של טרנס יאנג
שמש אדומה
שבוע 5

בוא לבקר בגני צהלה
רובע חדש המוקם על גבעה נשאת
ליד צהלה
בנוסף לנוף מקסים תמצא
בגני צהלה
דירות רווחה בנות 4 חדרים
עם שרותים כפולים • מעלית • חמום מרכזי • חניה צמודה.
לרשות המשתכנים מרכז מסחרי וגן ילדים.
המחיר לא צמוד למדד
תנאי תשלום נוחים
א. יצחקי
חברה לבנין והשקעות בע"מ
המשרד: תל־אביב, בן־יהודה 74, טל. 236737

מפות עתיקות של ירושלים וארץ ישראל
(רפרודוקציות צבעוניות)
בהוצאת "אוניברסיטי"
בעריכת ד"ר הרמן מאיר ז"ל
מתנה נאה שנוכל לשלוח לכל ארצות תבל
ע. בראון ניתנים לספרים
תל־אביב, אלנבי 35 ונחלת בנימין 43
ירושלים, שלומציון המלכה 9

הכל בכל בלוח הכפול
בלוח הכפול

מכון התקנים הישראלי
הודעה על מתן היתרים לסמן מוצרים בתו־תקן
מודיעים בזה ברבים, כי מכון התקנים הישראלי נתן ביום י"ב בניסן תשל"ב (26.3.1972) לייצרן „בית יציקה וולקן" בע"מ, חיפה, היתרים מס' 445, 448 לסמן את מוצריו המפורטים להלן בתו־תקן המעיד על התאמת מוצרים אלה לדרישות התקנים הישראליים:
היתר מס' 445 — צינורות ואבזרים מיצקת ברזל למתקני תברואה
היתר מס' 448 — אמבטים מאומלים מיצקת
איתני א' גילת
מנהל המכון

עיריית חיפה
האגף לתרבות, נוער, חברה וספורט
המחלקה לתרבות
משרד החינוך והתרבות
אגף לתרבות ולאמנויות, המח' לאמנות
במרכז לתרבות ע"ש פבזנר, רח' פבזנר 54, בימים א'—ה' 6.8.72—10.8.72, בשעה 8.00 בערב
פרופ' פייבל מלצר - עיונים במקרא
(5 שעורי קיץ)
עיון במגילות — המנחה: יעקב גיל
חזון אחרית הימים
חזון העצמות היבשות
פנים הרבה למקרא
הרצאה פומבית, שבת 12.8.72, בשעה 11 לפנה"צ — משמעויות מקראיות מקוריות
כרטיסי מנוי למחזור — 6.— ל"י להרצאה בודדת — 1.5 ל"י
במרכז לתרבות ע"ש ארדשטיין, רח' פרץ 28, ובערב ההרצאה בכניסה לאולם.